This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

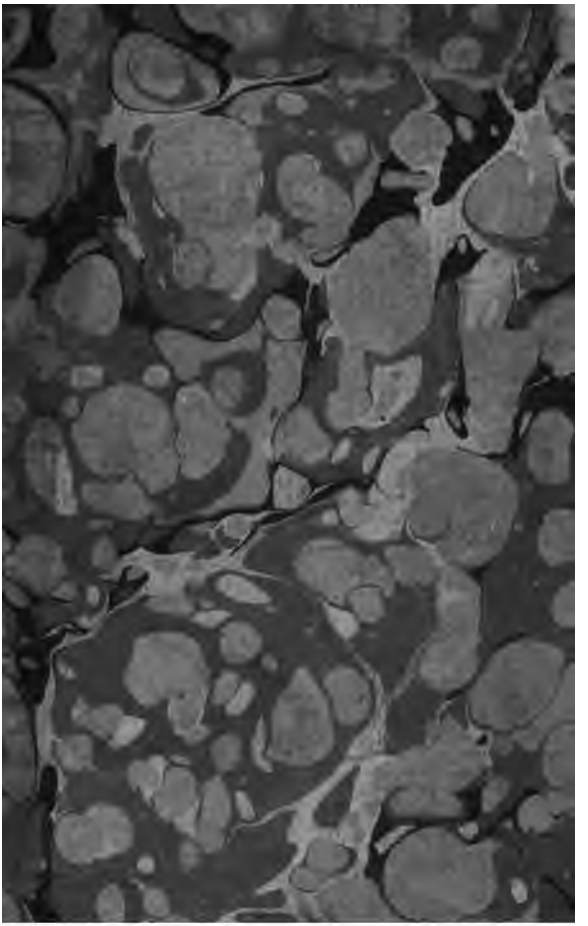

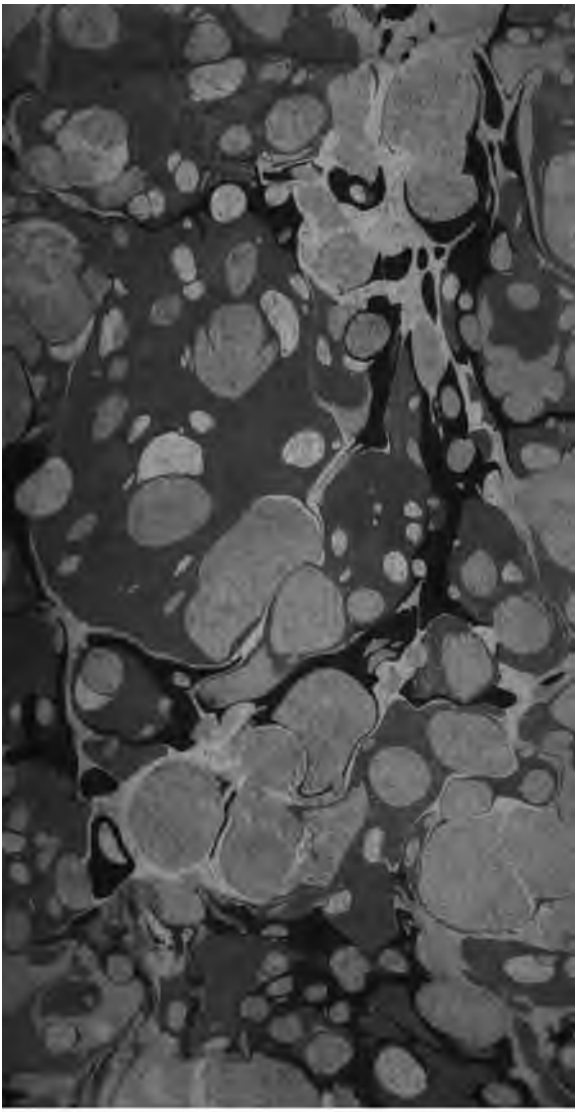

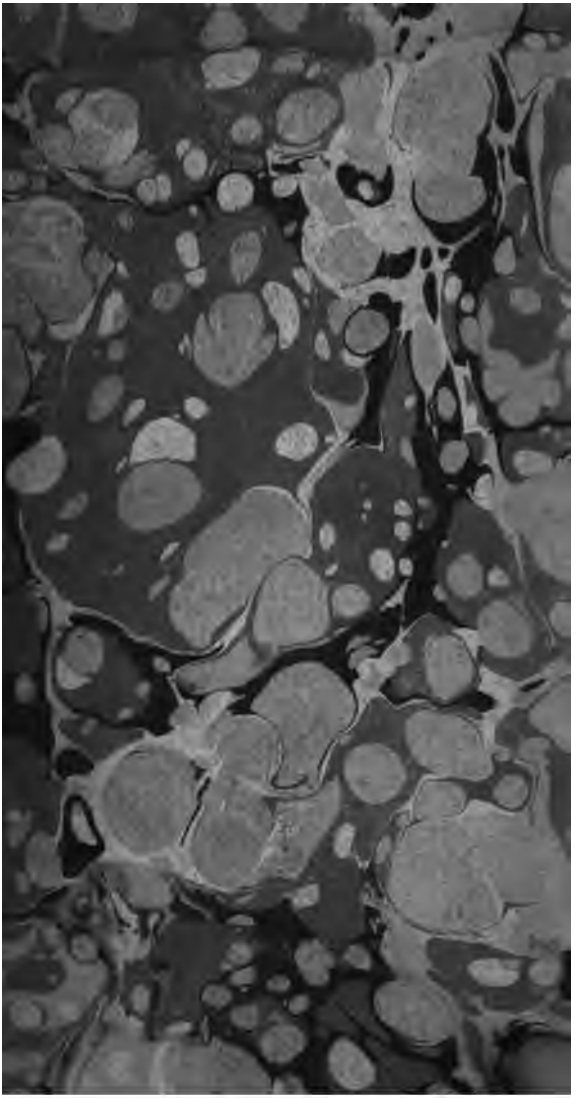

MATTHIÆ CASIMIRI

SARBIEVII

E SOCIETATE JESU,

CARMINA.

Nova editio, prioribus longè auctior & emendatior.

BIBLIOTHECA BODLEIANA

PARISIIS,

Typis BARBOU, viâ Mathurinensium;

M. DCC. XCI.

300. g. 48.

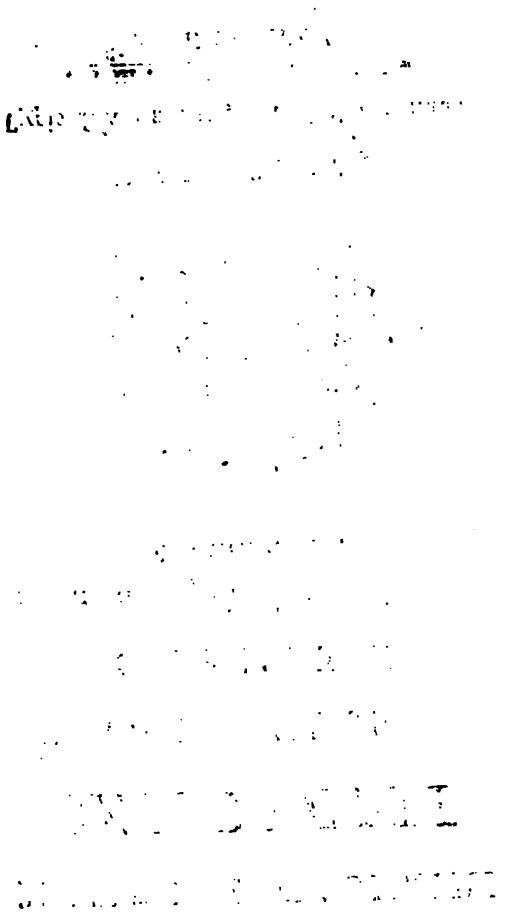

TYPOGRAPHUS

LECTORI.

DAMUS tibi, LECTOR AMICE, omnia Matthiæ Casimiri *Sarbievii* carmina. Jamdiu prodierant in lucem Vilnæ, Antuerpiæ, Lutetiæ, Divione, Lugduni, &c. odarum libri IV. cum V°. epodon, & libro epigrammatum singulari; qui quidem excepti ubique cupidè sunt, ubique cupidè lectitati; maximoque in pretio habiti. Sed hactenus editio nulla exstitit, quæ omnia sublimis poëtæ carmina complecteretur; carebant omnes superiores editiones ultimis octo carminibus libri quinti, librisque totis VI. & VII. Quæ omnia debes, studiose Lector, curis & peregrinationibus R. P. Joan. Michaelis *Vander Ketten*, canonici regularis ordinis S S. Salvatoris, qui labori nulli pepercit, ut istas sibi delicias

compararet. Collegit autem vir ille Sarbievii amator & admirator maximus, cùm esset tum in Polonia tum in Lithuania, omnia poëtæ illius maximi opera posthuma, in quibus erant ea poëmata quæ nunc primùm in lucem eduntur, quorumque nonnulla, quia ultimam auctoris manum non acceperunt, aliquam lectionis indulgentiam requirunt. Hæc autem mecum communicavit R. P. Stan. *Moignard*, unus e Patribus regii Ludovici Magni collegii Parisiensis. Hæc te scire volui: fruere igitur et vale.

MATTHIÆ CASIMIRI *SARBIEVII* VITA.

MATTHIAS CASIMIRUS SARBIEVIUS in gentilitiâ Sarbieviorum villâ in Maſoviæ Ducatu, Palatinatu Plocensi natus anno 1595. patrem habuit Matthæum Sarbiewski, matrem verò Anaſtasiam Milewska, utrumque illuſtri ac equeſtri ordine. Statim atque per ætatem licuit, in Pultoviensi gymnasio literis operam navavit, quibus insigniter eruditus Societati nomen dedit, anno 1612. Vilnam miſſus in tirocinio biennium exegit, ubi B. Stanislai Koſtkæ, conſanguinei ſui, virtutes æmulari ſtuduit. Philoſophicum deinde curriculum emenſus, in Academiâ Vilnensi docendi munere per aliquot annos perfunctus eſt. Theologicis ſtudiis jam maturus Romam, comite Nicoleo, proficiſcitur. Per Marchiam & Saxoniam itinere inſtituto, prope Bambergam Franconiæ urbem in latrones inciderunt, quibus ſuam omnem viaticam pecuniam ad aſſem tradere coacti ſunt: ſed a Patribus Bambergensibus novo ſubsidio recreati inceptum iter

Mirum profectò, quàm assiduus esset Sarbievius in legendis poëtarum operibus : repertus dicitur in Drohicensi Patrum Societatis Jesu domo, quam *residentiam* vocant, Virgilius, cujus in calce ipse notaverat quoties unum quemque poëtarum perlegisset : Virgilium sexagies, ceteros decies & amplius a se perlectos esse testabatur. Temporis erat parcissimus : si quid insomnis noctu non infeliciter cogitabat, ne id sibi periret, nigram ad lectulum tabulam collocaverat, ut si fortè insigne aliquod hemistichium quod vocant, aut aliud quodcumque studiis accommodatum menti succurreret, cretâ continuò maneret obsignatum. Sed quod longè pluris est, virtutum famâ æquè atque ingenii laude claruit. Quantus fuerit ejus in Christum patientem amor, quàm eximia in Deiparam Virginem pietas, quantum religiosæ paupertatis studium, fastidiumque terreni hujusce ergastuli, ex carminibus quæ prælo iterum subjicimus, facilè quivis poterit intelligere. Votorum compos mortalitatem exuit, cùm annum ætatis quadragesimum quintum nondum compleviſſet, anno M. DC. XL. die 2 Aprilis, ipso tempore quo Amicorum ejus maximus Stanislaus *Lubienski*, Plocensis Episcopus, animam ageret; quam quidem, quatuor post Sarbievium diebus, omnium Creatori reddidit.

MATTHIÆ

MATTHIÆ CASIMIRI *SARBIEVII* LYRICORUM LIBER PRIMUS.

ODE I.

AD URBANUM VIII. PONTIFICEM.

Deſcribit bona quæ ſummum Urbani VIII. Pontificatum univerſo orbi commendatura ſunt.

JAM minæ ſævi cecidêre belli:
Jam profanatis malè pulſa terris
Et Salus, & Pax niveis reviſit
Oppida bigis.

Jam Fides & Fas, & amœna præter
Fauſtitas læto volat arva curru:
Jam fluunt paſſim pretioſa largis
Secula rivis.
Candidi ſoles, veteriſque venæ
Fontibus nati revocantur Anni;
Grandinat gemmis, riguoque cælum
Depluit auro.
Meque veraci ceciniſſe plectro
Inter Octobres, tua feſta, pompas,
Priſca Saturni rediiſſe ſecla,
Approbat orbis.
Aurei patrum niveique mores,
Exſul & ferâ procul uſque Thule
Candor & pulchro remeare Virtus
Audet Olympo.
Lactis & fuſi per aprica mellis
Garruli campos ſecuêre rivi,
Et ſuperfuſo tumuêre plenæ
Nectare ripæ.
Lætior vulgo ſeges inquietis
Fluctuat culmis, titubantque frugum
Uberes campi, nec avara ſulcis
Invidet Æſtas.
Paſtor errantes comitatus hœdos
Provocat raucas calamo cicadas;

Mugiunt colles, & anhela feſſis
Silva juvencis.
Pace ſubſultant juga, pace rident
Tetricæ rupes: leve ſeparatos
Otium colles amat, & ſequeſtri
Gaudia pagi.
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te ſuis Æſtas opulenta circum-
fundit ariſtis.
Supplici myrtus Tibi ſervit umbrâ,
Serviunt lauri: Tibi celſa longè
Quercus aſſurgit, tremuloque pinus
Vertice mutat.
Siderum præſes, dominuſque terræ,
Lucidâ Romam ſpeculatus arce,
Regna tranquillet, cupidoque Patrem
Te velit orbi.
Laurus annoſum Tibi ſignat ævum:
Fata te norint, properentque Parcæ
Neſcium carpi Tibi deſtinatos
Stamen in annos.
Quæque formoſos fedet inter ignes
Sedulam pro Te miſerata Romam
Virgo, quam circum glomerantur albis
Aſtra choreis,

Curet effusas Latii querelas:
Virginum castas juvenumque voces
Curet, & votis procerum reclinem ac-
commodet aurem.

ODE II.

AD AURELIUM LYCUM.

Ne plus æquo de adversâ fortunâ queratur.

INDIGNAS, LYCE, mœnias,
Et mœstum gemitu pectus, & hispidis
Frontem nubibus expedi,
Cùm Sol non solito lumine riserit,
Et Fortuna volubilis
Fati difficilem jecerit aleam.
Quod vexant hodie Noti,
Cras lambent hilares æquor Etesiæ.
Mœstum Sol hodie caput,
Cras lætum roseo promet ab æquore.
Alterno redeunt choro
Risus & gemitus, & madidis prope
Sicci cum Lacrymis Joci.
Nascuntur mediis Gaudia Luctibus.
Sic fatis placitum: suis

Tempeſtiva fluunt fata periculis.
Feſſos duxit heri boves,
Dat magnis hodie jura Quiritibus;
Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabiis & Curibus juga.
Idem Phoſphorus aſpicit
Magnum, quem tenuem viderat Heſperus.
Quòd ſi feria ludicris
Fortunæ placeat texere, ruſticus
Heſternam repetet caſam,
Ridentis populi non humilis jocus;
Et queîs rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna ſecuribus:
Quòd ſi defuerit ſalix,
Faſces pauperibus ſubjiciet focis.

ODE III.

AD URBANUM VIII.

Urbani VIII. laudes celebrat.

URBANE Regum maxime, maxime
URBANE Vatum, Pegaſeus Tibi
Temo, volaturuſque latè
Regna ſuper populoſque currus

Jam dudum apud me eſt. Eripe Te ſolo :
Obliviosis eripe nubibus
Nomenque laudeſque. O Deorum
Concilio, patrioque quondam
Promiſſe cœlo ! Te ſupra inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egreſſa nubes, Te ſuperni
Colla ſuper humeroſque Pindi
Attollere altè, non ſine numine,
Luctabor. Ibis, ſub pedibus pigras
Urbes relicturuſque gentes,
Attonitæ novus hoſpes auræ,
Hàc unde vaſti litora Nerei,
Amneſque, campoſque, & juga deſuper
Arceſque mirari, & natantes
Oceano numerare terras
Coram licebit. Jam Tibi barbarus
Circùm ſupinis collibus annuit
Hæmus, ſalutatâque longè
Attremit Acrocorinthus aulâ.
Ter pronus Othrys, ter trepidæ latus
Subſedit Oſſæ, ter Rhodope nives,
Sacraſque ſubmisêre lauros
Emathii capita alta Pindi,
Sacerque Phœbo Cynthus, & aviæ
Acuta Cirrhæ. Laurigeris Tibi

Thyrſis coronatus Cythæron,
Et patulâ nemoroſa pinu
Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendiſſe, & procul obvios
Currus adorare, & volanti
Ardua ſuppoſuiſſe terga.
Hinc ire pompas, hinc Tibi præpetes
Centum ſuperbis ire curilibus,
URBANE, Muſas, atque aperto
Ire ſines tua facta cælo.
Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? Jam videor pios
Audire plauſus, & frementes
Cæruleum per inane turmas.
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum ſonoro exercitus agmine
Leni ter URBANUM ſuſurro,
Ter reſonis fremuêre pennis.
Ter vecta terris ac pelago ſuper
Reſpondit Echo: ter lituis procul,
Sparſæ ter URBANUM Camœnæ
Pindaricis cecinêre plectris.
Audivit ingens Pontus, & Inſulas
Erexit omnes: ilicet Africæ
Plausêre & Europes, & unà
Americes Aſiæque regna.

Lætæque tandem, Currite ſecula,
Dixêre Muſæ : currite candidis
Horæ quadrigis ; ite, magni
Secula deproperate Menſes.
Dixêre Muſæ : protinus aurea
Risêre longùm ſecula, ſecula
Auro laborata, & recuſo
In pretium emicuêre vultu.

ODE IV.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

VIVE jucundæ metuens juventæ
CRISPE LÆVINI ; fugiunt avaræ
Menſium Lunæ, nimiumque volvi
Lubricus æther.
Tu licet multo pretioſus auro
Gemmeâ veſtem moderêre zonâ ;
Et ſuper collo Tyrias amicet
Fibula lanas :
Jure Phœniſſis vaga penna criſtis
Stare labenti dubitat galero :

Jure, quo fulges, timidum refigi
Palluit aurum.
Quod tibi largâ dedit Hora dextrâ,
Hora furaci rapiet siniſtrâ:
More fallentis tenerum jocosè
Matris alumnum.
Mobiles rerum dubiique caſus
Regna mortalis tenuêre vitæ:
Sedulus metæ, properat fugacis
Impetus ævi.
Tardiùs ponto volat Adriano,
Quam ratem merſi pepulêre remi,
Et repentinis animoſa trudunt
Carbaſa ventis.
Omnibus mundi Dominator Horis
Aptat urgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet, & futuros
Creſcit in annos.

ODE V.

AD URBANUM VIII.

Laudat ejus Pontificatum quem beat bonorum omnium copia.

NUPER recepta bella super Tyro,
Pugnasque ferùm ludere distuli,
URBANE : nunc jurata lenem
Increpuit Tibi Musa buxum.
Per Te refecto ferro adamantinum
Offulsit auro scutum, & undique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo revirescit ævo.
Quo feta quondam nectare flumina,
Ultróque septem balsama collibus
Manare, vinoque & liquenti
Melle vagos properare rivos,
Et sponte fero vespere turgidas
Ad septa narrant lanigenum pecus
Mammas reportare, & comatum
Assyrio grave vellus auro.
Te Fas Piumque, & Justitiæ comes,
Utcumque sacrum lætus agis pedem,

Candor coronat : Te fidelis
Propoſiti ſtudioſa Virtus.
Te ponè flavo larga Ceres ſinu,
Rerumque plenis non ſine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura ſubit populoſque bigis.
At Vis, & ater Luctus, & æneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque, pallenteſque Morbi, &
Fœda modis Simulacra miris
Ceſsêre retrò. Te Duce Fauſtitas
Secura frugum rura perambulat,
Tutæque per vaſti tumultus
Carpathii volitant carinæ.
Te feriati cum pueris ſenes,
Nec non recluſæ cum nuribus canunt
Regem puellæ : ſive reddit,
Sive citum rapit hora ſolem.
At Nos recurvo poplite per vias
Patrem colentes, ter niveum Tibi
Limbum liguſtri, ter roſarum
Puniceum jaciemus imbrem.

ODE VI.

AD PRINCIPES EUROPÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

NONDUM minaci cornua Boſporo
Decuſſit audax Pontus, & efferis
Servire Neptunus Gelonis
Turpe gemit, reſonaſque fluctu
Plangente ripas, Thraca rebellibus
Immugit undis. Emathiam pudet
Frenos momordiſſe, & Pelaſgos
Odryſiis dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moveri: mœret Achaica
Tethys, inæqualeſque campi
Perpetuo lacrymantur Hebro.
Semperne nigras Æthiopum domos,
Vel, quæ ſuperbus præfluit oppida
Ganges, Abydenaſque turres
Supplicibus tremuiſſe pinnis
Formidoloſam invenit Artacen?
Seſeque captum Boſporus omnibus

Undis, Erythræoque, & alto
Ionio Arabioque ploret?
Vani futuri temporis augures
Fecunda rerum fecula discimus:
Si non retractamus fideli
Tela manu, tacitoque gaudet
Vagina ferro; si clypei vacant,
Hastæque, & arcus. Non animi placent
Parci laborum, non magistræ
Concilii, sine Marte, linguæ.
Frustra Novembres dicimus ad focos
Pugnata Rætis bella sub Alpibus:
Frustra renarramus Gelonum
Versa retro retulisse signa:
Si non & ipsi stringere Noricos
Audemus enses: quos malè barbara
Non decoloravêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco
Illevit aurum, non sine gemmeo
Circumsonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu,
Et sonitu phalerarum acuto.
Formosa fortes arma timent viros,
Frangique nolent, seu profugus Scythes,
Seu creber e campis agetur
Myrmidonum Dolopumque nimbus.

Quicumque ſuras & caput induet
Auro, Quirites, exuet Italum:
Civiſque Romanus negari
Impavido patietur hoſti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refuſis crinibus allinet,
Dicemus Umbrum, qui frementes
Antiochi Annibaliſque turmas
Rurſum efficaci diruat impetu,
Alpeſque, claufumque intrepidâ manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Secula degenerare metis
Sancit futuri temporis Arbiter:
Certoque prudens ordine ſegreges
Metatur annos. Nunc ſeveris
Artibus ingenioque pugnax
Affulget ætas: nunc melior foro
Geſtit diſertis fervere jurgiis.
Hæc Thracas audacemque Beſſum,
Hæc Cilicas pavidoſque Seras
Produxit ætas. Nos ſenio piger
Effudit Orbis, dedecus ultimum
Mundi, fatiſcentiſque naturæ
Opprobrium. Malè nata proles,
Quicquid bonorum reſtitit (heu nefas!)
Morum, ſceleſtâ deterimus notâ,

Mentiſque & excelſi latrones
Ingenii, violenta fraudum
Tormenta ſanctis addere dotibus
Laudamur ultro; nec ſcelerum pudet:
Virtuſque clamatur ſagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enſes vendimus, & manum,
Hac, unde nummis aura refulſerit:
Sparſique tinnitus ad auri
Sollicità vacat aure vulgus.
Et quà ſecundis jecit honoribus
Bene ominatam mobilis aleam
Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, poſitoque fallax
Accumbit omnis poplite civitas,
Perjura feſto ſurgere cum joco,
Cùm pompa ſtipantûm, & doloſi
Præteriit breve fulgur auri.

ODE VII.

AD TELEPHUM LYCUM.

Fortunæ rerumque humanarum inconſtantiam accuſat.

EHEU, TELEPHE, ludimur:
Fortunæ volucri ludimur impetu.
Æternum nihil eſt: cadet
Quod ſurgit: ſed adhuc ſurget, & occidet
Ritu præcipitis pilæ,
Quæ cùm pulſa cavâ rejicitur manu,
Nunc lenes ſecat Africos,
Nunc terræ refugis abſilit ictibus.
Veſper veſpere truditur:
Sed nunc deterior, nunc melior ſubit.
Anni nubibus inſident,
Incertis equitant luſtra Favoniis,
Cœco ſecula turbine.
Hæc, quam Pierià decipimus lyrâ,
Junctо fulminis eſſedo,
Eheu! quàm celeres Hora quatit Notos?
Nec gratæ ſtrepitum lyræ,
Nec curat miſeræ carmina tibiæ:

Et quanquam canitur levis,
Seſe tota ſuis laudibus invidet.
Magnas interea rapit
Urbeſque & populos, & miſerabili
Reges ſubruit impetu.
Et ſceptri decus, & regna cadentium
Permiſcet cineri ducum,
Auratasque trabes, & penetralia,
Et cives, ſimul & ſuper
Everſis ſepelit turribus oppida.
Ac mundi procul arduas
Strageſque & cumulos, ac Procerum pyras
Feſtâ nube ſupervolat;
Stellarumque rotam, & longa breviſſimo
Curſu ſecula corripit.
Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu! TELEPHE, ludimur,
Fatorum rapidâ ludimur orbitâ.
An nos fallimur? an ſuam
Rerum pulcher habet vultus imaginem?
Et ſunt quæ, LYCE, cernimus?
An peccant fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum?
An longi trahitur fabula ſomnii?

ODE VIII.

Seculi ſocordiam perſequitur.

Aut nos avaræ vendidimus Tyro,
Aut uſque Thulen miſimus exſules
Cultus avorum. Non Honoris
Præcipiti libet ire clivo:
Non ſceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Leto paciſci; non Haliattici
Veiente permutare ſaxo
Uber, Achæmeniumque Tigrim.
Neſcit ſevero livida brachia
Signare ferro; neſcit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitque torvum
Tranare Tibrim, cùm nivibus ſatur
Exæſtuanti frena licentiæ
Permiſit, emovitque ripam
Aſſiduæ metuendus Urbi.
Quòd ſi procacem fregit equus gradum,
Micatque nervis, & genibus tremit:
At non lupercales iiſdem
Neſcius aſſimulare ſaltus,
Et cùm peritum ſiſtra citant pedem,

Doctus choreæ. Frangite barbita,
Nervoſque, dementemque buxum
Femineo prohibete cantu.
Auditis? Iſtri litora perſonat
Ferale cornu. Jam capita Alpium
Magnæque reſpondêre montes
Auſoniæ: novat arma Mavors,
Urbeſque tectis elicit. Ibimus?
An nos Caleno menſa tenet mero;
Cenæque regnorum redemtæ
Divitiis populique cenſu?
Quas cùm recedens viderit Heſperus,
Surgens eaſdem Phoſphorus aſpicit;
Et ridet aſpecto renidens
Luna mero, radioſque tingit;
Dum nos Lyæo regificis ſuper
Deſcripta menſis prælia pingimus,
Fuſoque metamur Falerno
Mœnia, diluimuſque foſſas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos: jam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum repulêre plantæ.
Surgamus. Omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noſter ab Indiis
Phœbus, Quirites, nec Latino

Perſen, ſeu refugum viſere Conçanum
Legatus properaveris.
Virtutem ſolidi pectoris hoſpitam
Idem portat equus, qui dominum: neque
Aut campo melior ponè perambulat,
Aut menſæ comes aſſidet.
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineæ plebe Pecuniæ
Circumfuſus Honos, & ſequitur propè
Albis Fama jugalibus.

ODE X.

Laudes Urbani VIII.

Non ſolus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthera
Vates; oloriniſve latè
Cantibus, Æoliove terras
Temnet volatu: me quoque deſides,
Tranare nimbos; me Zephyris ſuper
Impunè pendere, & ſereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus & ſacrum
Vulgare cælo carmen: eburneam

Lyramque ſuſpendam, tubamque
Colla ſuper, niveiſque leves
Plumis lacertos. Me nec inhoſpita
Siſtent oborti litora Nerei,
Rupeſve inacceſſæ ferarum, aut
Verticibus ſcopulorum acutis
Armata Tethys. Me juga Caucaſi,
Me canus Atlas, me mare barbarum,
Latéque dejectis uterque
Audiet Oceanus procellis.
Ut ſe quieto cuncta ſilentio
Stravêre latè : Pieriæ ſimul
Fontes Amimonæ, & canoris
In numerum cecidêre lymphis.
Doctùm fluentis murmura Penei
Sacroque Niſæ e vertice tympana,
Lyræque, buxique, & remiſta
Cum lituis citharíſque plectra
Fregêre nubes. Hinc Tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum,
URBANE, nomen, quà coruſco
Concutitur Jovis aula curru,
Septemque ſeſe fideribus pigrum
Evolvit ævum. Protinus ultimis
Afris, coronatis Serum
Mœnibus, Oceanoque rubro

Noſcêre magnus. Jam Tibi tinnulus
Fert ſiſtra Nilus : jam Berecynthia
Curetes æra, jam frementes
Rauca crepant Corybantes arma.
Te Vaticanis Maurus & Æthiops
Affuſus aris, Te tepidi canunt
Devexa mundi, Te remotæ
Litora perſonuêre Chryſæ.
Magnuſque latè diceris arbiter
Cælumque, Terraſque, & Maria, & Styga,
Amnemque Cocyti ſeverum, &
Elyſiam cohibere Lethen.
Tibi (benignæ ſi qua fides ſpei)
Sternentur olim magnanimæ ad pedes
Genteſque Regeſque. O caduci
Præſidium columemque mundi,
Jam nunc labantis pondera ſeculi, &
Deprælianûm funera Principum,
Pronaſque regnorum ruinas
Conſilioque humeriſque ſiſte.
Tardum ſereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Menſis reclinari; & faventûm
Ambroſiæ accubuiſſe Divûm.
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Tuiſque longûm vivere moribus

Poſſint

Possint Quirites, possit ingens
Curia, purpureique Patres.
Diuque gaudens & cupidus Tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Urbemque prolemque, ac merenti
Quamquam avidus Tibi debet æther,
Repoſce Divos præmia lentior:
Paullumque differ ſidera, dum Tagum,
Dum Bætin, undantemque bello
Eridanum, Ligerimque places;
Dum fracta ſeptem cornua montibus
Submittat Hebrus; dum Tibi Theſſalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem opprobriumque Faſtus.
Jam tum tropæis & ſenio gravem
Aurata ſtellarum ad Capitolia
Longis revertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.
Quò Muſa vatem, non memor Ioasi,
Tollis relapſurum? his potiùs gravem
Depone ſipis, & doloſas
Deme humeris digitiſque plumas:
Tibrimque propter ducere languidos
Permitte ſomnos, & ſuper ilice
Lyramque pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

ODE XI.

AD STEPHANUM PACIUM MAGNI DUCATUS LITHUANIÆ SUPREMUM THESAURI PRÆFECTUM.

Equeſtris elegantiæ jactantiam reprehendit.

Non auro, neque tinnulis
Pugnandum phaleris: & chlamydum ſinus,
Et nodos, & inutiles
Gemmas belligeris demitte brachiis.
Quid levem galeam juvat
Plumarum volucrem ferre ſuperbiam?
Cur ſparſas agitat jubas,
Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pavidam caput
Ementitur avem, cùm leve fibilis
Aurarum & Zephyri joco
Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Jam grando chalybum imminet,
Telorumque frequens aura volantium
Imbelli galeæ inſonat:
Jam Martis tonitru mugit, & obvium
Medi fulgur acinacis.

Quid profunt phaleræ? quid galeæ jubar?
Quid lætæ Zephyris comæ?
Aut umbo clypei quòd procul æmulis
Lucem ſolibus invidet?
Quid vultus nimium ſedulus aſpici?
Quid pictus pharetræ timor?
Aurum frenigerâ rejice dexterâ:
Ferro res eget & manu
Et magnis animis. Hæc tuleris tria;
Dicam Geryoni parem,
Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec cælo nimius Mimas,
Nec durâ Idomeneus, aut Sthenelus manu.
Bellis adſit idonea,
Incomtæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abſtinens,
Laſciviæque carens formæ proteruiæ,
Et ferri memores genæ,
Heſternique notent vulnera præliis
Criſtæ non facient virum,
Non arguta ſuis colla coralliis.
Thoracas Pavor & Metus
Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi ſcopulis ſuper
Procudiſſe vagis ſcuta Cydoniis.
Nos ſtultum tegimur caput,

Et leto tenues objicimus moras.
At quos eruerit sibi,
Directis oculos invida spiculis
Mors affingere creditur.
Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed signat jaculis locum,
Qui vultum subitis dimovet ictibus,
Devotumque mori latus
Objectu tremulæ protegit ægidis.
Nudos bella pavent viros:
Audentes animos ipsa volunt prope
Declinare pericula.
Cùm consanguineæ ferrea Graciæ
Hector rumperet agmina,
Torvis sæpe genis turbidus obvios
Fati terruit impetus.
Quos Fortuna timet, vitat; & acrium
Differt prælia mentium;
Et Mors sæpe viris invidet auream
Famæ pandere semitam.
Quòd si belligerâ cesseris orbitâ,
Post te fata citaveris,
Ostendesque aeci, quà fugies, viam.

ODE XII.

AD PRINCIPES IMPERII ROMANI.

De recuperandis Græciæ Provinciis.

At non ſupino ſemper in otio
Perdemus ævum. Surgite, Dardani
Cives, triumphatumque captis
Imperium reparate Græciæ.
Implete claſſes, tendite carbaſa,
Inferte remos: ite volentibus
Fatis, Quirites, ite: ventis
Veſtra tument animiſque vela.
Eſt, qui locantem bella pecuniam,
Noviſque rebus poſculat utilem
Nervum? Quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore vena,
Cuniculoſi montibus Orici?
Ferro, Quirites, ſi lubet, abditum
Mercemur aurum. Qui vibrati
Glandibus emeruiſſe plumbi
Gazas potentûm ſciverit urbium,
Hic magna parvo lucra paraverit:
Sumtus nec exponetur ullus

Nec Tyriæ Cyprievve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs,
Seu per reluctantûm agmina Biftonum,
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo:
Seu fulminatis dirutà molibus
Caftella denfis bella tonitruis
Emoliuntur; cùm caduco
Mœnia concutiantur igni,
Capique verfis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes
Divitiæ pedicifque ferri.
Jam penè gazis Baftra timent fuis;
Jam dives Aule, jam Cytheneïæ
Conchæ, Micenæique cenfus,
Et Tyros; & Genoëffa flavo
Pallefcit auro. Jam prope decolor
Albet fuperbis Creta coralliis;
Phthieque, & interfufa Cypros;
Ditibus ingemuêre ripis.
Eft, quem comantûm gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum, vel uda
Mobilibus Cynfura rivis?
Hunc emta multo fanguine recreent

Tempe, vel acri Pelion, aut Samos
Afferta bello, vel virentis
Silva Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu. Nec viridem Gnidon,
Altamque Dymen ſpreverit, aut retro
Spiſſis coronatam ſaliſtis
Olenon, umbriferamque Tricen.
Non lympha Cydni, non vitreus Meles
Leniſve puro Lydius agmine,
Non mite cryſtallum Lycormæ,
Non gelidis Arafinus undis
Deſiderantem non benè lubrico
Soletur amni, ſi modò bellicâ
E ſtrage fumantes capillos,
Et tepidus linat ora pulvis.
Eſt qui ſupinâ certet amyſtide
Oblivioſum ducere Liberum?
Hunc Lesbos, hunc vinoſa Crete,
Hunc Paphii rogat ora Cypri
Laxare ferrum. Nec Rhodus abnuit,
Nec, non ſeveri ſtrenua Cæcubi,
Naxos: nec illaudata Trachin,
Aut reſides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus afferi;
Aut qui propinquis æthera rupibus
Affectat Edon, aut maritus

Vinitoris Araxynthus ulmis.
Eſt cui ſupellex, & vigil iguibus
Riſit caminus? cui pecorum placent
Armenta? cui late reſultus
Hinnit ager, fluviique halant
Cantu ſonori blandius Orphei?
Illum juvencis poſtulat hoſpita
Pleuros, Cleonæque colles,
Et pecorum ſtudioſa Threzen,
Cæque valles, vel Calydonia
Dumeta ſilvæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cùm roſeus tegit arva veſpor.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque poſtes & laquearia, &
Fingat pavimentum, Caryſtos
Et variam Salamina, juſtis
Repoſcat armis. Hinc Phrygium prope
Baccata longis Attica collibus
Deſcendet in teſtum, & videnda
Porticus adjicietur aulæ.

ODE XIII.

AD TARQUINIUM LAVINIUM.

Æquam in adverſis non ſecus ac bonis mentem eſſe ſervandam.

Non ſi ſol ſemel occidit,
Non rubris iterum ſurget ab Indiis?
Nec ſi quos celeris rotæ
Sors non exiguo protulit impetu,
Non lapſos iterum levet,
Arguto docilis ludere cum joco?
Ne ſpem projice, TARQUINI:
Cujus pæne retro lambere pulverem
Et veſtigia diceris,
Cùm Fortuna levem verterit orbitam,
Effuſam ſuper & luto
Fumantem poteris cernere purpuram.
Tunc & ritibus abſtine:
Neu turpi domino lumina paveris:
Neu calces nimiùm, memor
Fortunæ geminam ſæpe jaci pilam.

ODE XIV.

AD JULIUM FLORUM.

Curam Lyncei adoleſcentis illi commendat.

NULLUS effrenæ rabiem Juventæ
Æſtus Ætnæi ſuperet camini:
Nulla conceptos jaculantis ignes,
Ira Veſevi.
Creſcit infeſtis animoſus auſis
Ardor, & primæ juvenile vitæ
Robur, adverſum ſibi, luctuoſis
Diffidet armis.
Sic ubi denſis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris,
Et potens igni Notus, & ſonorus
Imbribus æther:
Hinc repentinos ſtruit aura montes:
Inde bacchantûm patiens procellarum
Ingemit litus, reſonumque ſaxis
Tunditur æquor.
Fervet hinc illinc inimica Tethys:
Pacis incertus, dubiuſque belli
Fluctuat Pontus, cui militares

Inſtruat undas.
Mollior læſi tamen ira Ponti;
Lenior motis Aquilo procellis,
Puberum, JULI, quatiente cæcas
Turbine mentes.
Hîc ubi pugnax equitavit Auſter,
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leves auræ, faciliſque veli
Trudit Iapix:
Quæ ſemel certo metuendus arcu
Fixit aut recti timor, aut cupido,
Rara pacatis agitata fidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes juvenum domando
Spiritus, quàm ſi juga feriatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Frena leoni.
Jure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frenum, ſpatiique parcum
Flectis ephebum.

ODE XV.

AD EQUITES POLONOS

Cùm LADISLAUS *Poloniæ Princeps, fusâ Ofmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.*

CREDETIS, io, credite, Posteri,
Fractos pudendo Bistonas impetu
Cessisse, & infaustis redemtam
Funeribus pepigisse pacem.
Quis tunc recentes Odryßis timor
Affixit alas, cùm refugas metu
Præ se LADISLAUS phalangas
Fulmineis agitaret armis?
Quantus Gelonis, quantus erat fegis
Sudor Corallis! cùm prope decolor
Ister, verecundusque captâ
Bosporus erubuisset undâ.
Cùm versa Thracum parma trementibus
Fronderet hastis, cùm celer Artacen,
Turresque Byzanti probrosis
Concanus assonuisset armis.
An nos repensam sanguine gloriam
Frustra futuris emimus? An suos

Exempla diffingent nepotem
In proavos? ſimilemque patri
Gnatum reponent? Quatenus (heu pudet!)
Pejor nefaſtis progenies avis
Succrevit, & damnoſa pulchras
Secula diminuêre vires.
Vel nos avitæ ſtemmata gloriæ,
Curruſque, & enſes, nuper & hoſticis
Direpta delubris tropæa,
Æmoniæ monumenta pugnæ,
Uramus igni. Neu pudeat ſacros
Mentita vultus frangere marmora:
Non æra, fumoſaſque patrum
Effigies, memoreſque laudum
Ceras profundo mergere Viſtulâ.
Vel, ſi ſupinæ tædet inertiæ,
Martemque, majorumque pugnas
Egregiis iterare factis
Juremus. O quem Gloria fervidis
Nubeſque, terraſque, & populos ſuper
Evexit alis, ô caduci
Grande decus columenque mundi,
Pridem Geloni ſobria ſanguinis
Rurſum Polonis deripe poſtibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edoniis refer arma ſignis.

ODE XVI.

Temporum ignaviam reprehendit.

MERCURI, nam te citharæ potentem
Vivido Manes reparare cantu
Furva Cocyti ſtupuêre preſſis
Stagna fluentis.
Tuque Lesbœos imitata nervos
Muſa, Dirceum modulare carmen;
Quo Palatini revocetur Orco
Turba Quirini.
Ite, pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchiſæ Veneriſque ſanguis:
Ite, formoſas Acherontis, ite,
Linquite ripas.
Quid juvat nigras habitare valles,
Ferreum leto ſimulante ſomnum?
Quid juvat ſubter ſepelire magna
Secula terra?
Te, Mari, torvi revocant Sicambri.
Te pharetratæ Nomadum catervæ,
Te Numantini, metuende, poſcunt,
Scipio, campi.
Æreis rurſum fluitare turmis

Visa Carthago, pedifumque nimbos
Et Saguntinis, Siculisque bellum affundere portis.
Surge: non audis strepitum? & sonorum
Agmen? & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam novus ecce surgit
: Pœnus in hastam?
Magna te poscunt Asiæ sepulcra,
Magne Pompeï. Tibi, Cæsar, olim
Thraces & ferrum, manicasque, & ignem, &
Tela minantur.
Bactra jam motis tremuêre castris,
Martio nubes feriente cornu:
Jam minæ tristes equitum, & frementûm hinnitus equorum.
Surge: quâ dormis, quatit ager urnam
Ungulâ Medus; potes hoc sepulcro
Esse securè piger? aut honestos
Carpere somnos?
Ite: felices iterate pugnas:
Ite, Romani. Juvet arma notis
Postibus demi, solitoque frontem assurgere cono.
Bella nos pictis simulamus armis,
Splendidè fortes & inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis

Ludere Martem.
Fortium cingi galeis avorum
(Pro pudor !) feri fugimus nepotes
Heu peregrinis oneraſſe ſortes
Tempora gemmis.
Parva non magnam manus implet haſtam ;
Defluunt grandes humeris pharetræ :
Decidunt arcus, laterique iniquus
Exprobrat enſis.
Priſca mutatæ pudet arma dextræ :
Patrius quondam malè luxus hæret
Filio thorax ; nec avita norunt
Tela nepotem.

ODE XVII.

Animi lenitate Principes maximè commendari.

NON vivi paries vitri
Cryſtallique fores, aut Mareoticis
Aurum poſtibus illitum,
Laudandum memori carmine Principem
Clarabit ; neque barbaras
Decidet tumulo Gloria laureas :
Sed frons mitior aſpici,

Innubique nitens ore meridies,
Et, qui ſoſpitat omnia,
Irati vacuus nube ſupercilî,
Primo gratior Heſpero
Formoſus roſeâ vultus in Iride.
Regum vultus imagine
Regnorum legitur. Pandite lumina, &
Vultum pandite, Principes:
Jam vultum, & populi lumina vidimus;
Iraſci populum docet;
Qui torvis nebulam nutibus addidit:
Idem ſupplicii piger
Maturis faciem riſibus explicet,
Cædeſque, & populi graves
Iras, & procerum prælia, & aſperas
Regum contuderit minas.
Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Fœdo turbida nubilo
Mutari pavidis ora coloribus.
Veris janitor aureus,
Qui campis liquidi paſcitur ætheris,
Stellatis Aries comis,
Pi&ti rura poli frenat, & arbiter
Mundi prata perambulat:
Iræque & placidi lenior imperî
Urſis præſidet & lupis;

Demitque, & dominis cornibus annuit
Torvis jura leonibus,
Caſtigare vagos acer, & ignes
Mundi cogere ſepibus.
Vultur, degenerum parcior unguium,
Albis parcit oloribus.
Compeſcit volucrem Bellerophon equum:
Nuſquam monſtra vagantia
Chiron Æmoniâ figit arundine.
Colludit Geminis Leo, &
Taurum ſupplicibus conciliat jubis.
Nuſquam ſidera mugiunt,
Aut latrat Procyon, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito ſumma ſilentio:
Tranquillæque tacent rotæ,
Dum currus vigilum volvitur ignium.
Tantùm lanigeræ facis
Balatu reſonat mundus amabili,
Rixâque & ſtrepitu vacat:
Et ſe mundus amans, ipſe ſuî prope
Vivis lucet amoribus;
Naturæque uterum, & parturientia
Zonâ ſidera ſubligat:
Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum, &
Conjux ſigniferi fibula balthei.

ODE XVIII.

AD DIVAM ELISABETHAM,

cùm inter Divos ab URBANO VIII. *referretur.*

Diva, devexo dominata ponto,
Cujus undoſæ meminêre Gades,
Cui Tagus ſervit, liquidoque rura
Præfluit auro.
Pauperes olim coluiſſe ſedes
Læta, nunc magnas habitare ſtellas,
Inter & gyros, & euntis inter
Sidera mundi,
Dum tibi Medæ pretioſa ſilvæ
Damna per Thuſcas adolemus aras,
Thureo Regem, populique celes
Crimina fumo.

ODE XIX.

Ad cœleſtem aſpirat patriam.

Urit me patriæ decor:
Urit conſpicuis pervigil ignibus

Ferrea diluvies Gradivi
Tumultuoſi turbine prælii
Concuſſit Hæmum : cùm Rhodopen prope,
Sacriſque LADISLAUS armis
Attonitum patefecit Hebrum,
Et bellicoſum Strymona vindice
Turbavit haſtâ, qui calidas adhuc
Strages Gelonorum, & natantûm
Scuta virûm, galeaſque volvit.
Magnum illa terris intulerat metum,
Præceps ahenas rumpere copias,
Taboque fumanteis & igni
Auſa cohors operire campos.
Si non honeſti læta periculi,
Bellique metas rumpere pertinax,
Egiſſet armorum cupido
Non humiles iterare pugnas.
Manes avorum quis bene proſperis,
Excuſet armis ? Quæ manus impigrum
Leti Muſurmannum paternis
Immolet inferias ſepulcris ;
Quæ nunc (pudendum !) illudere pervicax
Perſultat armentum : & miſerabiles
Delent peremtorum ruinas
Hinnulei timidæque damæ ?
Eheu ! cicatricum Heſperiam pudet,

Et mollis otî, & turpis inertiæ,
Iræque quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis.
Quiſquamne tandem (dicite poſteri)
Ulturus Urbis nomen & Imperî
Affulget enſis? atque ab ullo
Scuta tholo galeæque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus enſis Dardanios adhuc
Proſcindit agros? aut Latina
Arva metit, virideſque ſilvis
Frondent ſagittæ? Non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus ſacri
Vates Gradivi. Jam cruento
Sparſa mari fluitare tela
Videre, totis jam videor Thetin
Pugnare remis; jam Latiæ procul
Turmæ, repercuſsâque circùm
Æra micant galeæque lymphâ.
Jam plana Triton perſonat æquora
Clangente cornu. Jam video novas
Latè per Ægeum moveri
Cycladas, Æmoniamque longè
Inauſpicato ſidere lugubrem
Mœrere Lunam: jam profugæ retro
cedunt Tyrannorum phalanges,
Pænè metu glaciante Pontum.

ODE XXI.

AD URBANUM VIII.

Gentes omnes nunc esse Christi hereditatem.

Pone surgentes super orbe curas,
Magne pacati Moderator orbis:
Mitte Threïssas calidâ phalangas
Fervere rixâ.
Mugiant cano, fine, bella ponto,
Cùm procellosos struit aura montes,
Cùm gemunt cautes, refusâque Calpe
Vapulat undâ.
Regna Ræteis resonant triumphis,
Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata demittit benè feriatis
Omina terris.
Occidit justæ reus hostis iræ,
Hostis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis sinuantur altæ
Turribus Alpes;
Quà nivis latè, saturæque flavent
Imbrium valles: ubi mitigatus,
Sole vicinos jaculante montes
Liquitur humor.

Ire captivo patiens fluento
Iſter aſſertâ famulatur undâ:
Corripit fluctus, & utroque Rhenus
Margine ſervit.
Te genu nixi didicêre Medi:
Laxat intentum Tibi Maurus arcum.
Te pavent Seres, humeriſque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuſo Tibi nomen auro
Indus, argutâ reſonante lymphâ:
Te ſonant ſeptem vaga fabuloſi
Oſtia Nili.

ODE XXII.

URBANI VIII. S. PONTIFICIS

Laudat carmina.

Quis temperatæ flumine copiæ
Siticuloſis influit auribus
Facundus amnis? & ſequacis
Agmine luxuriatur undæ?
Rurſumne torvum cantibus Æacum
Delenit Orpheus? quo duce, Thraciæ
Aurita réptavêre ſaxa, &
Æmoniæ ſaliêre rupes:

An Dædalei pectinis arbiter
Vates amicâ Pyerias lyrâ
Triumphat aures ? & difertos
Eloquii referavit amnes ?
Qualem pudicis Pænea fontibus
Admurmurantem Theſſaliæ juga
Mirantur, aut prætervoluto
Attonitus ſtupet Hæmus Hebro.
Qualemve puris Parthenium vadis
Dignantur alto muta ſilentio
Pangæa, vel circumſonantem
Caſtaliis Helicona ripis
Parnaſſus audit, dum nova gaudia
Jam jam futuri Veris aventibus
Enarrat agris, & virentem
Exſilio remeare Maium.
O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti vividus impetu
Bacchatur ? & lymphata ſecum
Corda rapax animoſque volvit ?
Qui nunc profundo volvitur alveo
Sententiarum : nunc gracili fluit
Torrente linguæ : nunc apertis
Ingenii ſpatiatur arvis.
Suique latè pronus, & inſolens
Exire ripam, non tamen obviâ

Captivus algâ, nec tenaci
Ire piger per aprica limo:
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit Smaragdis, non ſine conſono
Liquentis electri ſuſurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non ſtagna Cirrhæ, non ego Phocidos
Deſiderarim: Te prope vitrea,
URBANE, Dirce; te fluenta
Virginei comitantur antri.
Olimque ſimplex collis & invius,
Nunc hoſpitalis, te duce, Dardanæ
Parnaſſus immigravit aulæ,
Et Latii redière vates.
Magnuſque tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Appulæ
Miratur heredem Camœnæ
Pegaſeos vacuare fontes.
Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis, & affluis
Impunè: ſeu rurſum ſevero
Verba placet cohibere nodo,
Sed non profanæ Gloria laureæ,
Umbrata Graiis tempora frondibus
Adcomit, at conchyliatâ
Pulcher honor redimit coronâ,

Et dedicatam purpura laureæ
Furata frontem ſubrubet. Haƈtenus
Florete Vates : jam Latino
Veſter honos adolevit oſtro.

ODE XXIII.

AD LÆVINIUM HIELIUM.

Laboris commendatio.

NAM quæ purpureis fumet honoribus
Formoſo melior de grege victima,
Quàm cui ſoliciti vomeris aſpero
Uſſit colla labor jugo?
Condit regna labor. Fabricio bene
Findenti patriis jugera ſarculis
Frondent in mediis ſceptra novalibus
Pulchræ meſſis adoreæ.
Raſtriſque & rigidis parce ligonibus:
Uncum, lictor ait, rejice ſarculum.
Quæ ſevit Cererem, regna metet manus,
Glebæ fraude ſuperbior.
Jam nunc emeritos ſolve jugo boves.
Jam nunc nobilium colla Quiritium
Æqui fleƈte memor, parcus & abſtinens

Romani pater Imperî.
Fortunæ memores nunc, age, victimas
Juſto mitte Jovi. Quæ modò mugiit,
Sacris Pontificum digna ſecuribus
Aras illinet hoſtia.
Nunquam puniceis hiſpida crinibus,
Martis belligerâ pendula fraxino,
Auri deciduis veſtierat jubis,
Graium pellis Iaſona:
Si non difficiles imperii boves
Egiſſet dominâ vertere dexterâ
Ferratis Chalybum ſaucia dentibus
Colchi litora Phaſidis.
Quanquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animoſum agricolam boves,
Et fumi fluvium & noctis inhoſpita
Circùm nubila funderent:
Nec quicquam viridûm e ſemine dentium
Bellator jaculis campus inhorruit:
Et latè peperit caſtra virentibus
Criſtatus galeis ager.
Quippe ad Theſſalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempeſtas peditum, & denſa micantium
Haſtarum interiit ſeges.

MATTHIÆ CASIMIRI *SARBIEVII* LYRICORUM LIBER SECUNDUS.

ODE I.

AD FERDINANDUM II. CÆSAREM AUGUSTUM.

Quum Thracum copiæ exceſſiſſent e Pannoniæ finibus.

Quæ regna, vel quæ diſſociabili
Secreta tellus æquore; quæ domus
Eurique & Arctoi Bootæ
Cæſarei ſonitum triumphi
Neſcivit? O quà Rumor eburneis
Genteſque & urbes prævehitur rotis,

Audite Cæſar, te ſuperbæ
Herculeas ſuperaſſe laudes
Flevêre Thebæ. Te tumidus procul
Formidoloſi laudibus Herculis
Ploravit Hebrus. Te frementes
Arcadiæ gemuêre valles,
Non uſitatæ monſtra proterviæ
Straviſſe latè. Te Nemees jugo
Dignatur Alcides: & Argis,
Et domitâ tibi cedit Idâ.
Non ille quanquam colla minantium,
Fumoſque & ignes contudit, anguium
Criſtaſque & immanes hiatus
Fulmineo tremefecit ictu:
Quanquam gelati marmora Nerei,
Surdiſque mutum litoribus mare
Emenſus, arcanæ refregit
Regna Stygis, pedicaſque captis
Injecit Umbris immiſerabilis
Prædator Orci; cùm ſpolio priùs
Taurique & inſani Leonis
Mænalias decoraſſet ornos.
Non ille quamquam tranſtulit aureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Memnonque & Auroræ rubentis
Regna legant, mediiſque Veſper

Miretur aſtris : non tibi debitæ,
Auguſte Cæſar, reddat adoreæ
Palmas, triumphalemque laurum, &
Populei diadema ſerti.
Te pronus ambit flumine ſupplici
Rhenuſque & Albis te refluus ſonat
Tibiſcus, & latè receptâ
Danubius tibi ſervit undâ.
Te bellicoſus Thermodoontii
Regnator Hebri, te ſibi deſtinat
Peltatus Eurotas, & aſper
Argolicis Acheloüs haſtis.
Te militaris mœnia Daciæ,
Te Cimber horret : te genibus minor
Brennus, repercuſſiſque lætum
Vindelici crepuêre parmis.
Te belluoſi litora Boſpori,
Multoque canum frigore Caſpium ;
Te Cydnus, & lêvis Scamandri,
Te refugi pavet unda Xanthi.

ODE II.

AD PUBLIUM MEMMIUM.

Vitæ humanæ brevitatem benefactis extendendam esse.

QUÆ tegit canas modò bruma valles,
Sole vicinos jaculante montes,
Deteget rursum. Tibi cum nivosæ
Bruma senectæ
In caput feris cecidit pruinis,
Decidet numquam. Cita fugit Æstas,
Fugit Autumnus: fugient propinqui
Tempora Veris.
At tibi frigus, capitique cani
Semper hærebunt: neque multa nardus,
Nec parùm gratum repetita dement
Serta colorem.
Una quem nobis dederat Juventus,
Una te nobis rapiet Senectus.
Sed potes, PUBLI, geminare magnâ
Secula Fama.
Quem sui raptum gemuêre cives,
Hic diu vixit. Sibi quisque Famam
Scribat heredem: rapiunt avaræ
Cetera Lunæ.

ODE III.

Ad ſuam teſtudinem.

SONORA buxi filia ſutilis,
Pendebis altâ, Barbite, populo;
Dum ridet aër, & ſupinas
Solicitat levis aura frondes.
Te ſibilantis lenior halitus
Perflabit Euri: me juvet interim
Collùm reclinaſſe, & virenti
Sic temerè jacuiſſe ripâ.
Eheu! ſerenum quæ nebulæ tegunt
Repentè cælum? quis ſonus imbrium?
Surgamus. Heu ſemper fugaci
Gaudia præteritura paſſu!

ODE IV.

AD STANISLAUM SARBIEWS

Fratrem, Equitem Polonum.

SI tranſacta retro ſecula reſpicis,
Si ventura vides; triſtibus omnium

Incumbunt tumulis nigra ſilentia, &
Altæ oblivio gloriæ.
Fruſtra belligerum carmine ſuſcitas,
Sarbievi, SARABETEM, & ſibi conſcios
Manes eſſe vetas, qui benè barbaro
Pridem in pulvere dormiunt.
Armorum ſtudio clarus, avum nepos
Ad vitam reducem ſplendidiùs dabis:
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui poſſumus: ardua
Raros auſa vocant. Nobilium fluunt
Infecunda ducum ſecula; nec bono
Succreſcit ſoboles Patri.
Ætas ſi pariat quælibet Herculem,
Sit fecunda ſatis. Sed ſua ſæpius
Tellus monſtra videt, Geryonem, aut Libyn
Antæum, aut validum Gygen.
Ceſſant omnia: nec præpete curritur
Ad majora gradu. Cum potioribus
Servant parva vicem. Deterior ſubit
Pravis Fama nepotibus.
Si ſe quiſque tamen vincere geſtiat,
Olim æquabit avos. Tu modò fortibus
Inſta conſiliis, & rude nobili
Urge propoſitum manu.

Ipſa ad conſpicuas Nominis inclyti
Ducent fata fores ; quà labor arduam
Emunire domum pugnat, & aureis
Sudor præfluit arcibus.
Nunc ſeu Cæſareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ ;
Seu te per Ligures, ſive per ultimam
Raptat Gloria Galliam :
Jam nunc ad patriæ bella Poloniæ
Magnam finge animam : jam doceat pius
Pulchræ mortis amor laudibus aſperam
Commendare pericula.
Mox ſeu victa vocent Iſmara, ſeu Getes ;
Narratam patrio in pulvere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam fines
De te ſerpere fabulam.

ODE V.

E rebus humanis exceſſus.

HUMANA linquo : tollite præpetem
Nubeſque ventique. Ut mihi devii
Montes reſedêre ! ut volanti
Regna procul populoſque vaſtus

Subegit aër : Jam radiantia
Delubra Divûm, jam mihi regiæ
  Turres receſsêre, & relictæ in
    Exiguum tenuantur urbes:
Totaſque, quà ſe cumque ferunt vagæ;
Deſpecto gentes. O lacrymabilis
  Incerta Fortunæ ! o fluentûm
    Principia interituſque rerum !
Hîc ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cælum : hîc veteres ruunt
  Murique turreſque : hîc ſupinas
    Pænè cinis ſepelivit arces.
Hic mite cælum ; ſed rapidæ ruunt
In bella gentes : hîc placidâ ſedent
  In pace ; ſed latè quietos
    Dira lues populatur agros.
Hîc pænè Tellus tota micantibus
Ardet ſub armis : ſtant acies adhuc
  Pendente Fatorum ſub ictu,
    Et dubio Furor hæſitavit
In bella paſſu. Parte aliâ recens
Jam miſta Mavors agmina mutuam
  Colliſit in mortem, & cadentûm
    Cæde virûm cumuliſque latos
Inſternit agros : Hîc Mareotîcæ
Secura merces æquora navigant,

Portuſque certatim frequentes
Centum operis populiſque fervent.
Nec una Marti cauſa, nec unius
Sunt arma moris. Bellat adulteræ
Ridentis e vultu Voluptas:
Inque Helenâ procus ardet Orbis.
Hic verba bellis vindicat; hic canis.
Heu vile furtum! ſe mala comparant:
Rarum ſub exemplo ſuperbit,
Nec ſceleris ſcelus inſtar omne eſt!
Eous illinc belligerâ latet
Sub claſſe Pontus: jam Thetis æneâ
Mugire flammarum procellâ, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipſa circum litora percuti
Majore fluctu: Siſtite, barbari;
Ferroque neu ſimplex, & igni, &
Naufragio geminate Fatum.
Parumne Tellus in miſeras patet
Immenſa mortes? hinc miſerabili
Quaſſata terrarum tumultu
Stare pavent titubantque regna;
Unâque tandem funditus obruunt
Cives ruinâ. Stat tacitus cinis,
Cui ſerus inſcribat viator:
CUM POPULO JACET HIC, ET IPSO

UM REGE REGNUM. Quid memorem ſuper-
fuſa totis æquora portubus
Urbes inundare ? & tepenti
Teſta Deûm ſonuiſſe fluctu ?
gumque turres, & pelago caſas
n jam latentes ? Jam video procul
Merceſque differri, & natantem
Oceano fluitare gazam.
erna rerum militat efficax
damna mundus. Cladibus inſtruit,
Belliſque, rixiſque, & ruinis
Sanguineam Libitina ſcenam ;
rema donec ſtelligerum dies
adat theatrum. Quid morer haſtenus
Viator aurarum ? & ſerenas
Sole domos aditurus, uſque
mana mirer ? Tollite præpetem
lina vatem : tollite, nubila,
Quà Solis & Lunæ labores
Cæruleo vehit æthra campo.
lor ? ſequaces an ſubeunt latus
untque venti ? jamque iterum mihi
it regna decrevêre, & immenſæ
Ante oculos periêre gentes.
que ſemper terra minor globo
i jamque cerni difficilis ſuum

Vaneſcit in punctum ? O refuſum
Numinis Oceanum ! o carentem
Mortalitatis portubus inſulam !
O clauſa nullis marginibus freta !
Haurite anhelantem , & perenni
Sarbivium glomerate fluctu.

ODE VI.

Cato Politicus.

Usu ſe minui ſi ſinerent opes ,
Jam nunc plura petam , quàm teneo : ſed ,
Auri ſtulta fames ipſa ſibi negat ,
Quicquid omnibus abſtulit.
Laudo divitias , quas animus dedit ,
Quas verſat facili conſilium manu :
Quæ cùm perpetuum creſcere geſtiant ,
Nunquam diminui dolent.
Rex aut Cæſar erit , cui Deus arbitrâ
Seu quid ſuſtulerit , ſeu dederit manu ,
Nulla parte ſui major abiverit ,
Nulla parte ſui minor.
At Sors ingenio plebis inanibus
Illudit ſtudiis : nam varias ſinu

ierfit opes, ridet inutili
Vulgum fervere jurgio.
magna libet munera jecerit,
ipiant : non ego mobiles
ner opes, quas aliquis meam
Caſus verterit in manum.
ne meritis faſcibus ambiunt,
ta domum, ſed ſine triſtibus
nvidiis, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
e datis utar honoribus
n depoſito. Cùm Superi volent,
us tenui, lætus idoneo
Tradam ſceptra vicario.
cùm populis egero fabulam,
o nitidus murice, ſeu togâ;
monitus cedere, non meis
Ultro veſtibus exuar.
onſpicuus tot populis heri,
ir tacito non ſine gaudio;
e media plebe vicariam
Cras ſpectabo Tragœdiam.

ODE VII.

AD PUBLIUM MEMMIUM

Vita eſt benefactis extendenda.

ESSET humanis aliquod levamen
Cladibus, ſi res caderent eâdem
Quâ morâ ſurgunt: ſed humant repentes
Alta ruinæ.
Nil diu felix ſtetit: inquieta
Urbium currunt hominumque Fata:
Totque vix horis jacuêre, ſurgunt
Regna quot annis.
Caſibus longum dedit ille tempus,
Qui diem regnis ſatis eruendis.
Dixit; elato populos habent momenta ſub ictu.
Parce crudeles, moriture PUBLI,
Impio Divos onerare queſtu;
Denſa vicinis nimiùm vagari
Funera tectis.
Quæ tibi primùm dedit Hora naſci,
Hæc mori primùm dedit. Ille longùm
Vixit, æternum ſibi qui merendo
Vindicat ævum.

ODE VIII.

AD ASTERIUM.

At nos inani pascit imagine
Fortuna rerum. Ludimur, ASTERI,
Umbris amicorum; & dolofo
Verba simul placuêre fuco.
Res esse stulti credimus: at simul
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti sodales
Non eadem dare verba Divæ.
Plerumque falsis nominibus placent
Humana. Rari pollicitis data
Æquamus: & minor loquaci
Religio solet esse voto.

ODE IX.

AD DECIUM.

An nos sola parit, DECI,
Tellus? An patrio degeneres polo
Sentimur genus? & domum

Quæ nos aſſiduis circuit ignibus,
Et torpere domeſtico
Stellatam ſobolem non ſinit otio?
At ſi Semideûm genus,
Nec falſis canimur fabula vatibus
Cælo ducere ſanguinem;
Cur noſtræ reſides (heu nimiùm diu?)
Indormimus inertiæ?
Natalique dies infundimus caſæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante ſenes prætereat rotâ?
O quiſquis volet impiam
Noctem paciferi rumpere ſeculi;
Primus Phaſin & uberes
Colchos, & veteris mœnia Thraciæ
Pulſis eripiat Getis.
Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
Et ſeris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi
Laudum livor edet: quatenus (heu nefas!
Quod virtus erat, invidi,
Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus:
Et quam certus emit conſiliis labor,
Stultæ plebis in agmine

m casus habet. Nam simul abstiti
Gloria postibus,
uo refugam lumine figimus:
nalè, serias
s non hilari deterimus joco.
ii placitas manu
Fama fores, excute te toro,
ie & patriis focis:
acumque sequi jusserit, emica,
mque præi: neque
r succiduis passibus ambula.
ic Caucason, hinc Athon
belligero corripies gradu.
æ maxima fluminum,
um Sole sacris fontibus exeunt,
i Sole cadunt, nihil
iata tui sceptra sub Imperî
ce fluent: suum
nt cuncta tuis in manibus diem.
c ad patrios ego
m bella focos, segnis, & immemor
ansfuga Gloriæ?
ion te potiùs Græcia, barbarum
ita jugum Rhodos,
non pavidis navita puppibus?
ic carpere libero

Tempe læta gradu, jam liceat ſacrum
Hæmi ſcandere verticem :
Et nunc in vitrei margine Penei,
Nunc ad ſaxa biverticis
Parnaſſi refidem, Pindaricis juvet
Rupes vincere cantibus,
Et pacare rudi prælia barbito.
Jam tunc inclytus & ſacer,
Ignotiſque procul gentibus audiar
Magni carminis artifex.
Tum quæ peſſima præſentibus imminet,
Abſens ulterioribus
Abrumpam ſpatiis Invidiam, neque
Occultus patiar mori
Exſul Pieriæ civis adoreæ.

ODE X.

Honeſto otio addictus ſeculi ſui vitiis bellum indicit.

Meo beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, & miſerabili
Permitto vulgo : quos ſecundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet aſtris Gloria, fortiter

Ignarus : & quæ lex ſapientibus ,
Idem meas neſcire , & idem
A populo didiciſſe laudes ,
Latere clauſo certior oſtio.
At ne malignis Fama calumniis
Me jactet arcanum probroſis
Flagitium ſimulare tectis ;
Audax vel ipſo vivere publicus
In ſole civis. Non ego ludicræ
Dixi ſacramentum Minervæ
Innocuus ſine cæde miles.
Sed bellicoſo ſtrenuus ardui
Amore Veri , crimina ſeculi
Fraudeſque & indevota laudi
Pectora deſidiamque frango
Ultore verſu. Quem nimis aſperum
Exſuſcitando Numina gentium
Regem eſſe nolebant veterno ,
Eſſe tamen voluêre vatem.

ODE XI.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm illi templum exſtrueret JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, *ſigna contra Oſmanum Byzantinum Imperatorem moturus.*

Huc o, beatis ſepta cohortibus
Regina mundi ſidereos, age,
Molire paſſus: huc curuli
Nube ſuper Zephyroque præpes
Deſcende, ſacri conſcia liminis:
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronæ
Turicremi famulantur ignes.
Neu vota, Virgo, temne vocantium:
Quanquam micantûm regia ſiderum,
Romæque, Lauretique ſedes
Dalmatico potior metallo:
Quanquam nivoſi civis Enipei
Te non avaris ornet adoreis,
Ditemque miretur ſuperbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui ſupinis præcipitem rotis

Solem

Solem reclives Americi vident,
Et qui ſub Eois renatum
Suſpiciunt remeare cunis.
Videtis? an me ludit amabilis
Imago Divæ? Jam videor pios
Audire plauſus, & ſonantes
Cæruleum per inane currus;
Triſteſque fumos, & nebulæ globum
Latè ſerenas rumpere copias,
Auroque florentes & igni; &
Miſſilibus radiorum acutis:
Spiſſæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum fervere ſemitas,
Ventoſque, & oblu&tata longo
Nubila diſſiluiſſe ſulco: &
Effuſa denſis agmina deſuper
Errare gyris, non ſine Siderum
Riſu, ridentiſque Cæli
Sole cavas jaculante nubes.
Auditis? O quas prætereuntium
Lyraſque cantuſque audio nubium!
Io, Triumphe! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuêre flammæ.
Io, Triumphe! ter reſonabilis
Reſpondit Echo: ter Samogitiæ
Saltus, ſupinatæque valles,

Et trepidæ ſonuêre ſilvæ.
O ergo noſtris præſes habebitur
Regina terris. Ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Divam.

ODE XII.

AD FERDINANDUM II. CÆSAREM AUGUSTUM.

Deſcribit Pacis commoda.

JAM minax Albis, domituſque latè
Rhenus aſſertâ famulatur undâ:
Jam fluunt pronis tibi regna, FERDINANDE, tributis.

Turma, pugnaces populata Dacos,
Hauſit imbellem galeis Tibiſcum.
Feſſa bellorum, pavidumque telis
Sepiit Iſtrum.

Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europæ, Scythici tremendus
Arbiter Ponti, piger obſoletis
Abſtinet armis.

Jam ſacræ Leges, & amica Legum

ra civiles cohibent tumultus,
t Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.
ıra pacatis dominantur agris:
ıra compeſcunt grave claſſicorum
lurmur, & currus, & hiulca rauci
Fulmina belli.
ax ubi clauſas moderatur urbes,
la vittatis operatur aris.
la vicinis ſtudet æmulari
Sidera templis:
uaque pubentes graditur per herbas;
inc & hinc Divam comitatus albo
leſſium fluctu Cerealis undat
Merges ariſtæ.
ongus herboſis ſpatiatur arvis
rdo virtutum: niveæque juncta
ıuſtitas Paci legit otioſis
Lilia campis.
e, Ræteis ſociæ triumphis,
e, delectos religatæ flores,
e, Virtutes: iterate nexis
Serta tropæis.
e Ceres flavis redimita culmis,
agne pacati Moderator orbis,
e Jovis quercus, & Apollinaris,

Umbra corymbi,
Te volunt lauri. Tibi ſe Latini
Arbor Alcidæ probat, & ſupinis
Annuit ramis, & amica circum
Tempora ſerpit.
Quo velis crinem cohibere ſerto,
Mitte cunctari: tibi colla circum,
Herculis ritu, fluat uſitatâ
Populus umbrâ.

ODE XIII.

AD JULIUM ROSAM

Invitat eum ad ſacram Poëſim in crepuſ pervigilii D. VIRGINIS MATRIS *decantandam.*

QUID muti trahimus diu
Segnes excubias? ſuggere poſtibus
Dereptum, ROSA, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus:
Tu buxum digitis move,
Et mutis animam ſuffice tibiis.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles, fiſtere lubricam

Mundi ſolicitos fugam, &
Palantûm choreas ducere Siderum:
Tu rerum Dominam canes,
Et ſparſam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachiis,
Et nimbos volucrûm fundere crinium.
Addes & teretes pedum
Suras non humilem lambere Cynthiam:
Et ſutas chlamydum faces,
Indutique togam Solis amabili
Emirabere fiſtulâ:
Donec virgineis laudibus & ſuis
Placatus, reſecet moras,
Et currum madidis flectat ab Indiis.

ODE XIV.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm illi dicata navis in Indiam ſolveret.

Diva ventorum pelagique præſes,
Quæ laborantes ſuper alta naves
Summoves ſaxis, uteroque Nerei
Eripis imo:

Si tibi moti cadit ira Ponti,
Cùm Thetis molles imitata ſomnos
Sternitur latè, bibuliſque ſe re-
clinat arenis:
Mercium felix tua navis eſto,
Quæ per undantes tibi læta fluctus
Floribus remos, hilarique proram,
Fronde coronat.
Illa ſeu primos aditura Seras,
Sive longinquas Orientis oras,
Proferet latè tua fabulofo
Nomina mundo.

ODE XV.

AD NARVIAM.

Cujus in ripa puer admodùm primum Carmen Lyricum cecinerat.

ALBIS dormiit in roſis,
Liliiſque jacens & violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pierià rumpere barbito,
Curæ dum vacuus puer

Formoſi legerem litora Narviæ.
Ex illo mihi poſteri
Florent Sole dies; qui ſimul aureæ
Infregit radios lyræ,
Jam nec ſcuta ſonat, nec ſtrepitum trucis
Gradivi; ſed amabiles
Ruris delicias; ſive rubentia
Udo rore roſaria,
Seu molles violas, ſive volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Favonios.
At tu, NARVIA, quem puer
Tum primùm Calabrâ perſonui fide;
Ictu pectinis hoc habe
Inciſum viridi carmen in ilice.
Quem Phœbus citharæ pater,
Quem lætæ citharis Pierides amant;
Lætum barbita Narviam,
Lætum virginei ſemper amant chori,
Hæc, dum ſponte virentia
Vivent in teneri vulnere corticis,
Addiſcent pueri tibi,
Addiſcent tacitæ carmina Virgines.
Feſto mox eadem die,
Dum glebam ſolidæ lucis & igneas
Electri lacrymas legent,

Partiti geminis litora cœtibus,
Alternis pueri tibi,
Alternis recinent carmina Virgines.

ODE XVI.

Nihil ſtultè timendum & concupiſcendum.

Et me Latinæ non ſolitum loqui
Juſsêre Muſæ. Nobilis Orphei
Non erubeſcendum nepotem
Sarmaticâ redimite lauru : &
Longâ ſonantem, nec tenui lyrâ
Audite Vatem. Nil popularibus
Ambire votis, nil timere,
Nil nimiùm cupiiſſe, magnis
Edico primùm mentibus. Improbo
Utcumque ponis frena Cupidini,
Metumque diſpenſas ; per omnes
Invidiæ potes ire fluctus.
Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpius omnium
Perſtare ſub rerum tumultu
Anticipes, animumque in omnes
Præmitte caſus : ſeu Pelagus ſuper,

Seu fulminantis porta tonet Poli ;
Stabis, repentinamque mundi im-
mobilis excipies ruinam.
At nec futurum ſolicitus pave
In pace bellum. Qui patitur mala
Ventura præſenti timore,
Bis miſer eſt ; dubiamque victus
Eſt ante cladem. Ne nimiâ tamen
Virtute pecces ; neu mala fortiter
Clamoſus irrites : juvabit
Fortia continuiſſe verba.
Arcem modeſti pectoris innocens
Fortuna tranſit : ſi revoces tamen,
Tuoque non æquam duello
Increpites ; redit, atque ab imo
Quæ præteribat mœnia, ſuccutit.
Stringenda jam tunc ſunt ſapientiæ
Et arma libertatis. Infra
Conſilium cadet omne telum,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna nervo : ſeu genus impetat,
Seu fortè virtutem ; vetabo,
Fervidus impetuoſa fœdis
Vindex reponas verba calumniis.
Erit loquacis pulchra proterviæ
Vindicta riſiſſe, & ſereno

Magnanimum tacuisse vultu.
Se quisque qualem noverit, arguat
Aut laudet intus. Non ego civium
Ab ore pendebo; aut protervis
Invidiæ dabo tergа telis.
Hac lege jussus se teneat Timor:
Nunc danda cæco jura Cupidini.
Externa vestigamus; at se
Rarus habet, vel habere quærit.
Hic plenus auri, sed vacuus sui,
Infamat omnes naufragus insulas.
Quo vivat, heu stultè cruentum
Alter emit sibi morte lucrum.
Hic dum supremam lustrat Iberiam,
Et gestit hospes discere plurima;
Se nosse dedicit, dumque
Ipse sui vagus exsul erat.
Alter reducto lentus in otio
Paulùm sepulto distat: inutilis
Belli domique & ante letum,
Heu! viridos male perdit annos.
Hic hæret aulæ: se tamen improbus
Suosque mores vitat in omnibus;
Et, quæ suprema servitutis
Pœna, pallam miser esse non vult;
Interque diri tormina pectoris

igit beatum. Vanus adultero
Se mœror in riſu dolentis
Diſſimulat, variatque ſcenam.
iveſcit omnis Lætitiæ color
ub nube Curæ. Perpetuus licet
Nimbus ſalutantûm, & clientis
Unda fluat refluatque vulgi,
mniſque ſervet limina civitas:
eſertus a ſe cuncta ſibi gemit
Deeſſe: torquent urbis illum
Divitiæ, populique cenſus.
eſideranti cuncta Potentiæ
ommune nil eſt: eſſe ſuum putat
Quodcumque pulchrum eſt. Invidendo
Me mea pauperies ab auro
autum removit. Quæ pede proteram
nt plura, quàm quæ poſſideam manu:
Hoc magnus, hoc æqualis uno
Cæſaribus, dominabor. Omnes
reviſſe tutò poſſumus omnia;
abere nemo. Qui tumidus ſuo
Se librat, attollitque regno,
Eſſe ſuum populique neſcit
quale letum. Vivimus impares:
res obimus. Hunc alios ſupra
Altè curules, hunc Triumphi

Extulerant : cinis æquat omnes ;
Et urna quæ nos colliget, omnium
Menſura rerum eſt. Demite ſarcinas,
Grandemque Fortunam lacerto, &
Soliciti grave pondus auri.
Dum non onuſtus, ſed moriar meus ;
Jam nunc perennes divitias mihi
Nil concupiſcendo paravi,
Nil nimiùm metuendo, pacem.

ODE XVII.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CÆSARIANÆ liberal ab illo cani oportere.

QUIS literati munera Cæſaris,
Fuſaſque pronâ divitias manu,
Et tecta quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis,
Laborioſi carminis arbiter
Æternet ? O qui ſacra biverticis
Delubra Parnaſſi, & canorum
Imperiis Helicona frenas :
Expergefactis ad ſonitum lyris,

Undantis auri flumina concine,
Quæ fuſa FERDINANDIANIS
Per populos abière rivis.
Non curioſis ille ligonibus
Eviſceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus inſidiatur auro.
Uſuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per ſacra Muſarum refundit
Atria, Palladioſque poſtes.
At non, ut olim, fabula pauperes
Ditavit agros: dum pretio gravis,
Aurique tempeſtate dives,
Nobilium pater unionum
Ganges, avaro gemmea ſepties
Tributa ſolvit Nereidum patri,
Ripaſque miranteſque campos
Mygdoniæ lavit amne gazæ.
Hinc illa magnæ regia Palladis,
Faſtigiatis pyramidum jugis,
Æqua levabit invidendum
Mole caput, famulumque Muſis
Prætexet Albim quæ procul exſulem
Phœbum ſeveræ ſaltibus Atticæ,
Cirrhâque, & umbroſis reductum

Theſſaliæ revocabit antris.
Sic ille Gallus ſcilicet Hercules
Plebem ſonantûm colligat aureo
Nexu catenarum, & revinctâ
Attonitum trahat aure vulgus:
Dulcique rerum defluus agmine,
Ludit recuſis in pretium ſonis:
Aurumque, & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

ODE XVIII.

IN D. VIRGINEM MATREM CARMEN SECULARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

PUERORUM CHORUS.

REGINAM teneræ dicite Virgines
Viſentem roſeis aſtra jugalibus,
Dignatamque volantûm
Currus flectere Siderum.
Vos lætam citharis, & ſonitu lyræ,
Quem vel Pierii verbere pectinis
Fingit faucius aër,
Vel motæ digito fides.

PUELLARUM CHORUS.

Vos Marſæ, juvenes, carmine tibiæ,
Aut rauci ſtrepitu dicite tympani,
Pugnarumque ſoquaci
Nympham reddite claſſico.

UTERQUE CHORUS.

Cæcos Illa metus, & Procerum graves
Iras, e miſeræ limine patriæ,
Veſtris mota querelis,
Ad Medos aget & Getas.

ODE XIX.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Similis eſt Dilectus meus capreæ hinnuloque cervorum.

VITAS ſolicitæ me ſimilis capræ,
Quam vel nimbiſoni ſibilus Africi,
Vel motum ſubitis murmur Eteſiis
Vano corripit impetu.
Nam ſeu prima metum Bruma trementibus
Incuſſit foliis, ſive Dieſpiter

Elisit resonis tela Cerauniis,
Incertâ trepidat fugâ.
Atqui non ego Te quærere desinam,
Clamatura retrò; CHRISTE, revertere; &
Rursus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Revertere.
O seu Te Libani terga virentia,
Seu formosa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solymæ, sive procul cavæ
Cingunt rura Capharniæ.
Tandem solicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies: Te mihi sedulis
Æther excubiis prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.
Te neglecta gemunt litora: Te procul
Suspirat tacitis Aura Favoniis:
Te noctis vigiles, Te mihi vividis
Signant sidera nutibus.

ODE XX.

D JOANNEM STEPHANUM MENOCHIUM, *Rectorem Collegii Romani Soc.* Jesu.

n Libros de Principum inſtitutione in lucem edidiſſet.

)UALIS ubi Phrygiâ Jovis armiger educatus Idâ,
ludax hiulci fulminis ſatelles,
te novo teneras Aquilonibus experitur alas,
Terraſque neſcit, immemorque nidi,
gna patris relegit veſtigia, fulminumque latè
Circumtonantes viſit officinas,
ncitque Notos, & inertibus evenit pruinis,
Cæloque tenſos navigat per imbres:
is inaſſueto circumvagus ingenî volatu,
Doctus paternæ ſtrenuuſque pennæ,
ſa ſuper Procerum palatia, deſpiciſque terras,
ummaſque rerum pervagaris arces.
aque Pater dubiis populos ſuper immoratus alis
Leges ſuperbis dividit Tyrannis,
: neque conſilii, neque degener ingenî, ſecutus
Equis adurges niſibus volantem.

Ille tamen dominas frenaverat Inſubrum ſecu
Forumque gnavus rexerat Triumvir :
Te rerum exſortem tenuit domus innocentis
Auſum togatas exuiſſe curas.
Nec te plebis honos, neque litibus intonata c
Verboſa raûcis bella ſub patronis,
Nec plorata reis ſubſellia, nec triumvirali
Adjudicatum curiæ tribunal :
Sed jucunda tenent oblivia diffluentis ævi,
Et urbis expers patriæque vita.
Non tamen intereà niveos ſinis exſulare mor
Aûlis potentûm, curiiſque Regum :
Præceptiſque Numas & legibus anteis Lycur
Valerioſque vincis & Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum p
Regni verendos obſidere poſtes :
Nec pateris mediis aſſiſtere Cæſarum catervi
Cæcaſque Fraudes, deſideſque Luxus,
Exſomneſque Dolos, & dulcibus illitum vene
Aulæ Nitorem, barbarumque Faſtum.
Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quirite
Sacrumque cunis advocas Honeſtum,
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonanter
Rudemque Divis explicare palmam.
Jamque novos debet tibi Martia Roma Scipi
Centumque Magnos, Maximoſque centum

Belgæ Carolos, & Lechica regna Caſimiros,
Iovoſque Dacus debet Emericos:
rea paciferum qui ſecula digerant in aurum,
Aundique pronas fulciant ruinas;
Tiberi Gangen, & Gadibus afferant Hydaſpen,
Ut regna primo differant Eoo.
orum ſponte fluens ſub fœdera militaris Iſter,
Lumpat tenaces Boſporo catenas.
os neque fulmineâ de pectoris emovebit arce
nane regni purpuræque fulgur,
: ſolium, nec quæ manus imperioſiore ſceptro
Aœſtæ minatur annuitque plebi.
c adeò longi cùm perleget otii ſequeſter
JRSINUS, almi prima cura Phœbi,
ſtibus ignotum te non ſinet immori tenebris:
ed te futuro conſecrabit ævo,
nporis egreſſum ludibria, turbineſque, rerum, &
Caliginoſi ſæva jura Leti.

ODE XXI.

AD ANDREAM RUDOMIN. E SOCIETATE JESU.

Cùm Româ in Luſitaniam abiret in Indi navigaturus.

ERGO minaci credulus Africo,
Tumultuoſi marmora Nerei,
Pugnaſque ventorum, & tyrannos
Æoliæ ſuperabis aulæ?
Nec te marinæ torva licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
Enavigandus? nec protervis
Ille frequens equitatus Euris?
Sed contumaces Æoliæ minas,
Iramque Ponti ſpernis, & obvios
Mundi furores irretortâ
Fronte ſubis ſimillque vultu,
Quo feriantis mœnia Tuſculi,
Aut otioſi jugera Tiburis
Perambulaturus ſubibas
Egelidos Anienis amnes?
Hoc ore motæ dira protervia

Subfidet undæ. Jam video procul
Ad litus acclinata leni
Æquora decubuiſſe ſomno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem. Scinde tenacium
Moras rudentûm : perge claſſem
Velivolis animare ventis.
REGINA terrarum & pelagi potens
Formidoloſos diruet objices
Periculorum, nec ſiniſtris,
Ire dabit tua Fata velis.

ODE XXII.

Laudes invictiſſimi potentiſſimique SIGISMUNDI III. Poloniæ Sueciæque Regis.

QUAM prono Rhodopen pede
Luſtro? quæ vitrei litora Phaſidis
Vivo prævehor impetu?
Audaceſque Dahas, & faciles mori
Colchos, & rapidum Scythen,
Captivumque gelu tranſilio Tyram?
O cani juga Carpati!

O formoſa rubræ rura Druentiæ
Quam fontes Hypanis lavant,
Quam lambunt gelidi flumina Viſtulæ,
Quis me, quis Moræque, precor,
Quis me perſpicuæ margine Viliæ
Siſtat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ ſidera trajicis,
O quæ nubivagâ, Calliope, polum
Præterlaberis orbitâ:
Hic me ſiſte, precor, quà Getico piger
Fervet ſanguine Boſporus,
Nymphæique domos, & cava barbaræ
Plangit litora Tauricæ.
Hic dulci ſcopulos carmine colligam,
Hîc Graiæ prece tibiæ
Aram de mediis ſurgere rupibus
Suadebo. Duce me retro
Deſcendent reſonis marmora collibus
Et longo procul ordine,
Arrepent Pariis ſaxa laboribus:
Muſeamque pati manum,
Inſcribique volent, & memores tui,
SIGISMUNDE, pati notas.
Sculpëris volucri proterere impetu
Threſſæ cornua Cynthiæ:

Scalpemus gemini fulmina prælii :
alpemus refugum Geten ,
Et captum niveis Nerea vinculis.
uc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginum ,
latè violis humum ,
Aramque & folio Solis , & aureis
ngent marmora liliis.
Nos & mane ter , & veſpere ter ſacrâ
ircùm valle ſedebimus :
Hic vivis dabimus ceſpitibus ſuper
erbenas , & olentia
Sacris tura focis , & rude ſutili
ectemus phylirâ caput.
Dicemus ! ter Io ! ter recinent Io !
anæ litora Thraciæ :
Et victos iterum carmine Concanos ,
t plauſus , & ovantia
Permiſtis dabimus claſſica tympanis.

ODE XXIII.

AD GERMANIAM.

Civili bello ardentem.

QUID juvat denſis glomerata turmis
Bella civili tonuiſſe clade?
Quid juvat latè maduiſſe pingues
Sanguine campos?
Tela Threïſſis potiora pugnis,
Tela, Germani, cohibete tela:
Tela molitur nova pervicacem
Cæſar in hoſtem.
Parcus irarum, modicuſque ferri,
Lenis in cives, ſine cæde fuſos
Thracas, & victos ſine clade Cæſar
Sternet Alanos.
Pone crudelis ſimulacra leti:
Deme loricas pharetraſque, Ræte,
Mollibus flectit ſua regna FERDI-
NANDUS habenis.
Servit extremi tibi potor Iſtri:
Cæſar, irati moderator orbis:

epercuſſis agilis Sicamber
Concrepat armis.
lito mitis placiduſque ferro
, ingentes ſenii ruinas
it, & prono fugitiva ducit
Otia mundo.
is oblitus, calidæque rixæ,
t obliquo juga vomer unco:
inax olim, modò juſtus agrum
Demetit enſis.
: inſtratis reſupina criſtis,
m vernis reſonat querelis
nidorum: ſociant maritas
Scuta columbas.
igum Solis comitata currum
, per latas ſpatiata terras,
t Eois, doceatque feros
Nomen Iberos.
t Dacos acuiſſe tela,
Germanis inimica telis:
t contos & iniqua pilis
Pila rotari.
aul, leni rapiente curru,
et inſonti fera corda ſucco:
t & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

ODE XXIV.

DIRÆ IN HERODEM

Devota ſacræ progenies domûs !
Fatale monſtrum ! prodigialium
Monſtrum parentum ! ſeu Libyſſa
Marmaricis lea pavit antris,
Seu te maligno fidere degener
Pardus maritâ tigride prodidit,
Furoris heredem paterni :
Sive gregis populator Afri
Nudum ſub alto deſtituit jugo :
Seu belluoſis fluctibus exſpuit
Irata Tempeſtas nocentem
Alitibuſque feriſque prædam.
Tuo ſeveras pectore marmora
Duxêre venas, marmora rupibus
Deciſa, quas Getula cælebs
Deucalio ſuper arva jecit.
Te ſede primùm livida regiâ
Megæra fixit : Tiſiphone dedit
Sceptrum cruentandum, feræque
Impoſuit diadema fronti.

egale nuper cùm premeres ebur,
ſſedit altis fulta curulibus,
Et per Palæſtinos Tyrannis
Explicuit ſua ſigna campos.
remenſque & atrum ſanguineâ manu
elum coruſcans, ſecum Odia & Minas,
Cædemque, & inſanos Tumultus,
Funeraque, & populorum iniquas
trages, & indignum Excidium retrò
actentis ævi traxit, & inclyta
Regnorum, inexauſtaſque longis
Cladibus evacuavit urbes.
lam & parentûm dira gementium
amenta, Queſtuſque, & Gemitus retrò,
Luctuſque vicatim ſecuti, &
Irriguis Lacrymæ catervis.
uòd ſi caducis decidit amnibus
ræſagus imber, quid pluvias ſequi
Cunctantur ultrices procellæ?
Et volucrûm ſtrepitu quadrigarum
cuſſus Æther pigra Tonitrua, &
mugientûm Fulmina nubium
Compeſcit? Indulgentque metæ
Aëreis vaga tela pennis?
t nil triſulcis Acroceraunia
ejecta flammis, nil Rhodopes jugum,

Quaſſæve peccavêre cautes
Emathiæ, niſi forte dirum
Inominatis marmora partubus
Fudêre monſtrum : Rumpite, rumpite
Monteſque, fecundaſque Regum
Fulmina præcipitate rupes.
Exſpiret auras : occidat, occidat
Funeſtus, exſecrabilis, efferus
Sector : crematuramque taxum
Ipſe ſuper cumulumque regni
Summum cadaver fumet, & aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monſtrum, diffidentûm
Ludibrium Furiarum & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabiles,
Ignava Tellus, deſuper arduâ
Volvente ſaxorum ruinâ ;
Quam Pelagus ſuper, & refusis
Bis terque Nereus Syrtibus inſonet.
Audimur. Ingens ſidera verberat,
Spumamque, limumque, & rapaces
Oceanus glomeravit undas.
Jam nutat Æther : jam barathrum prope,
Vaſtiſque campi diffiduis hiant.
Jam fractus illabetur Orbis
Sacrilego capiti. I, profunda

Inexpiato pollue Tartara,
Tyranne, leto : ſolus & igneum
Inſume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acherunta ripis.

ODE XXV.

X SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

'ulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.
djuro vos, Filiæ Jeruſalem, ne ſuſcitetis; neque evigilare faciatis Dilectam, quoadusque ipſa velit.
cce iſte venit, ſaliens in montibus, tranſiliens colles. Similis eſt Dilectus meus capreæ, hinnuloque cervorum.

Me ſtipate roſariis :
Me fulcite crocis : me violariis,
Me vallate Cydoniis :
Me canis, ſociæ, ſpargite liliis.
Nam viſi mora Numinis
Mi ſacris animam torret in ignibus.
Vos o, vos ego filiæ
Cæleſtis Solymæ : vos Galaditides,

Carmelum pede viſitis,
Nymphæ nobilium gloria montium:
Ne vexate tenacibus
Acclinem violis: neu ſtrepitu pedum
Neu plauſæ ſonitu manûs
Pacem ſoliciti rumpite ſomnii?
Donec Sponſa ſuo leves
Somnos ex oculis pollice terſerit:
Donec Lucifer aureus
Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit jugis
Formoſæ Soboles Matris, & unicæ
Formoſi Soboles Patris:
Silvarumque ſuper colla comantium,
Intonſum Libani caput,
Magnorumque ſalit terga cacuminum,
Proceras nemorum domos
Prono tranſiliens præterit impetu:
Veloci ſimilis capræ,
Quæ viſis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua,
Sublimi volucris fertur anhelitu.

ODE XXVI.

D. VIRGINEM MATREM;

fame, bello cælique intemperie laboraret Polonia.

Aurei regina MARIA cæli,
ſœſiæ valles, Hypanimque latè
ubium curru ſuper & nivoſis
Viſe quadrigis.
ureus tecum puer, & coruſcis
ureæ pennis properent catervæ;
t Salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

ODE XXVII.

AD CLAUDIUM RUFUM

Sibi ſepulcra & tumulos Regum ſcholam

Non me Democriti ſales,
Non me Cecropii porticus atrii,
Non percuſſa docentium
Delectant calidis pulpita jurgiis,
Vel quæ pectoris impotens
Clamoſi celebrat turba Panætii;
Vel quæ Pythagoræ ſenis
Docta tuſſe crepat. Me veterum frequens
Memphis pyramidum docet:
Me preſſæ tumulo lacryma Gloriæ;
Me projecta jacentium
Paſſim per populos buſta Quiritium,
Et vilis Zephyro jocus
Jactati cineres, & Procerum rogi,
Fumantumque cadavera
Regnorum, tacito, RUFE, ſilentio
Mœſtum multa monent. Mihi
Pompeii gelido ſub Jove ſegreges
Artus, & lacrymæ carens

Deſertoque vagum litore funus, &
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panætii
Compenſat breviùs; neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pieriis macer
Inſudare libris, aut tacito vigil
Impalleſcere Socrati:
Si Regum titulos, & tumulis ſuper
Fulgentem premo Gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæſarum.

ODE XXVIII.

AD FAMAM.

Laudes Ladiſlai, Principis Poloniæ Sueciæque ab illa cani oportere.

AGE picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulſo titubantes pede nimbos,
Age, claras famulantûm quate pennas Aquilonum,
Glacialis rege currum Cynoſuræ,
Cata ſpiſſos ſuper imbres equitare,
Simul Euros animavit generoſo tuba cornu.

Tibi plauſus populari vagus aurâ,
Tibi pulchræ ſociali vice laudes,
Famulantur ſalientûm comitata choreaṛu
Tibi ſeptem Tiberinæ juga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur:
Tibi longus per apricum ſalit ordo thyaſ
Age, ſacrum glacialis jubar Urſæ,
Cane Medis, cane flavis Agathyrſis:
Cilicumque & pharetratis Naſamonum can
Tibi Princeps, opulenti liquor Hermi
Grave nomen fluviali linet auro:
Tibi carmen pretiosâ perarabit Tagus ur

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII LYRICORUM LIBER TERTIUS.

ODE I.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM,

Urbani VIII. Pontificis Max. fratris filium.

ABSISTE vulgus. Nil humili juvat
Cantare buxo, nil popularibus
Nervis, verecundoque functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ fidus adoreæ,

FRANCISCE, dicam. Te niveis ſuper
Cunis liguſtrorum reclinem
Pulcher Honos, croceoque Phœbus
Perfulſit imbri. Te roſeus Pudor
Virtuſque primùm non pueriliter
Risêre naſcentem, & ſupinis
Lilia ſuppoſuêre membris.
Tunc & jocoſo murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,
Dulceſque vagitus ab ipſis
Crederis edidiciſſe Muſis.
Tunc & caducis pingere liliis
Molles pruinas, & violaria, &
Nubem roſetorum protervo
In puerum cecidiſſe nimbo.
Nec non ſeveri flumina Liberi
Manaſſe credunt, melláque Dardanos
Erraſſe per vicos, & Urbem
Uberibus ſecuiſſe rivis:
Lævumque vernæ munere copiæ
Riſiſſe Tibrin, & virides procul
Straviſſe per ripam tapetas,
Œnotrios Aniene fontes
Gratum allocuto, lene cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis;

Ite, novos iterate luſus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. Naſcitur, & vitî
Sincerus, illimiſque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps, amœnæ flumen Etruriæ:
Ille, & profundi fervidus ingenî,
Frugemque Virtutum, & Latinis
Reſtituet ſata læta campis:
Auroque fuſum tempus, & aurei
Latè per urbes flumina ſeculi
Diffundet, & regnata parvo
Rura Jovi, refideſque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripaſque, miranteſque ſilvas
Heſperiæ linet amne gazæ.

ODE II.

AD D. MAGDALENAM

Chriſti necem deflentem.

Cum tu, MAGDALA, lividam
Chriſti Cæſariem, cùm malè pendula
Spectas brachia, pro! tibi
Pectus non ſolitis fervet amoribus.
Non es, qualis eras: tibi
Non mens ſemianimis reſtat in artubus:
Non fronti teneræ nives,
Non vivax roſeis purpura vultibus,
Non notus ſupereſt color:
Sed mors marmoreis pingitur in genis,
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè ſpirat anhelitu.
Non, me ſi ſatis audias,
Plores perpetuùm triſtia, tertia
Cùm lucem revehet dies,
Mutati referet munera gaudii.
Nam quæ ſole caret duplex,
Ridebit geminis tertia ſolibus.

ODE III.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM.

Clementiâ potiſſimùm Principes ornari.

Felix qui dubio forte caput ſuppoſuit Jovi,
Nutantique polo : nec trepidâ ſceptra tenet manu,
Nec ſperat cupidus, ſed fruitur : nec pavidus tenet,
Sed ſecurus habet. Tu modici lenior imperî,
Nec plauſum tacitæ plebis emes ; nec miſerabiles
Divendes lacrymas nobilium cæde Quiritium :
Te juſtus populi clarat amor. Cetera diffluent :
Hoc uno veniet dives opum copia flumine.

ODE IV.

AD EGNATIUM NOLLI

Æquo ſemper rectoque animo adversùs inconſtantiam ſtandum eſſe.

SIVE te molli vehet aura vento,
Sive non planis agitabit undis;
Vince Fortunam, dubiaſque, NOLLI,
Lude per artes.
Riſerit? vultum generoſus auſer.
Fleverit? dulci refer ora riſu.
Solus, & ſemper tuus eſſe quovis
Diſce tumultu.
Ipſe te clauſam modereris urbem
Conſul aut Cæſar: quoties minantûm
Turba Fatorum quatient ſerenam
Pectoris arcem.
Cùm leves viſent tua tecta Caſus,
Lætus occurres: præeunte Luctu,
Fauſtitas & Pax ſubeunt eoſdem
Sæpe penates.
Dextra ſors omnis gerit hoc ſiniſtrum,

Quòd facit molles : habet hoc ſiniſtra
Proſperum ; quem nunc ferit, imminentes
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, eſſe magnus
Deſinit mœror. Facilem ferendo
Finge Fortunam : levis eſſe longo
Diſcit ab uſu.

ODE V.

AD PUBLIUM MUNATIUM

Mœrorem animi colloquiis & cœtibus amicorum temperandum eſſe.

Si quæ juvabit dicere ſaucium,
Permitte, PUBLI, compoſitam malè
Loqui cicatricem, & latentes
Parce animo ſepelire curas.
Secura ferri robora ſæpiùs
Occultus ignis ſubruit : & ſuper
Minora ſilvarum caducum
Traxit onus, nemorumque famam
Stravit virentem, quam tonitru levi
Quondam favillâ lambere geſtiit

Impunè. Te longus ſilendi
Edit amor, facileſque luctus
Hauſit medullas. Fugerit ocyus,
Simul negantem viſere juſſeris
Aures amicorum, & loquacem
Queſtibus evacuâris iram.
Olim querendo deſinimus queri,
Ipſoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè, ſi per omnes
Cura volat reſidetque ramos.
Vires amicis perdit in auribus,
Minorque ſemper dividitur dolor,
Per multa permiſſus vagari
Pectora, nec rediiſſe quondam,
Pulſus ſuperbit. Viſe ſodalium
Cœtus: & udis ſic temerè jace
Inſuſus herbarum lacertis,
Ad patrii leve murmur Hallæ.

ODE VI.

AD MARCUM SILICERNIUM.

Veras esse divitias, quæ a bonis animi petuntur.

Nunquam præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis avidas composui manus,
Ut mecum taciti fœdere prælii
Æquâ pace quiescerent.
Quid Fortuna ferat crastina, nesciam,
Heres ipse mei. Quas dedit, auferet,
Non avellet opes, quæ procul extimo
Semotæ spatio jacent.
Quæ possunt adimi, non mea credidi:
Nunquam pauperior, si meus integer.
Regnum, MARCE, mei, si bene de meis
Vectigalia censibus
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, divitibus latior Indiis,
Quò non ter spatio longiùs annuo
Itur navibus aut equis.
Sed mens assiduum visitur in diem

Hoſpes ſæpe ſui, non ebur, aut novas
Mercatura dapes, ipſa ſui ſatis
Dives, ſi ſibi cernitur.

ODE VII.

In turpem ſeculi Avaritiam.

FRUSTRA querelis & gemitu parùm
Deliberato flevimus, arcium
Portas & emunita ſævo
Mœnia procubuiſſe ferro.
Tot civitatum clade ſuper parum
Peccavit enſis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida ſuffodiuntur auro.
Eheu! ſecundum militis ad latus
Primus reſedit ſedulus artium
Foſſor pudendarum, & decoros
Explicuit ſine ſole vultus
Vicina juxta pocula lætior!
Ceſsêre ſervis tela ligonibus!
Plebeius (heu nefas!) equeſtri
Malleus aſſociatur haſtæ!
Pax ipſa bello deterior ſubit,
Cum vilis auri belligeras amor

Pacavit iras, & repenſis
Prælia detonuêre nummis.
Pugnare dignos ſole palam duces
Celant opacæ nobilis obſides
Auri cavernæ. Jam caduci
Deſuper intremuêre colles.
Nolunt adeſo jam dubiæ ſolo
Pendere turres. Excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugêre turpes agricolas agri:
nſons avaris litus ab urbibus
Migravit, & contaminatos
Æquora deſeruêre portus.
Natura magnis dum ſepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Oblevit ora, ut navigatos
Sicaniæ Venetæque merci
Puniret amnes. Vidimus Aufidum
Nuſquam repertas, arva per Apula;
Quæſiſſe ripas, cùm ſequacem
Diſtinuit malus error undam,
Haufitque nubes vallibus integras
Turbo ſoluto plana per alveo,
Regum piaturus penates
Flagitiis, populique noxâ.

ODE VIII.

AD ÆLIUM CIMICUM

Cùm Auctor in Ruſſiam citeriorem profe eſſet.

ÆLII, non ſumus arbores;
Ut quo quiſque loco natus, inutili
Duret perpetuum morâ.
Nolis cæruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ juga Ruſſiæ
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et ſiccæ nimiùm viæ.
Non fruſtra properis impoſuit rotis
Currus Japeti genus;
Et terram pavidos linquere navitas
Pictis non ſine carbaſis,
Remorum celeri propulit agmine.
Non fruſtrà patiens equi
Se ſternit mediis trames in Alpibus.
Magno dignum iter Hercule,
Naturæ ingenium ſtruxit, idoneis
Dimenſum juga paſſibus,
Quà ſe præcipiti Gloria vertice

aſſo oſtenderet Herculi ;
Dignatuſque ſequi pergeret Annibal :
egnumque ac Lybicos manu-
Attollens populos Æoliam ſuper
t triſtes nebulis domos ,
Armatam Italiæ infunderet Africam.
on ſoli loca quærimus :
Nuſquam fixa ſatis Pergama tranſeunt :
eucrique & Dolopes migrant.
Mutant magna ſuas regna vices : nihil
erſtat , quo genitum eſt , loco.
Cùm primùm geniti , matris inertia
Ferræ viſcera rupimus ,
Moti particulam traximus ætheris :
Cælique ingenio patris ,
Cum matre immemores ſtare , cucurrimus.

ODE IX.

Panegyris ANNÆ RADIVILIÆ, *Caſte Trocenſis duciſſæ Neſuiſii.*

Quo te Dearum nomine conſecrem,
Vicina cani Nympha Boryſthenis?
Themiſne, an una Gratiarum
De tribus excipiêre Divis
Scribenda Drie? Cedit aquis tibi,
Utcumque pictis fertur oloribus,
Cretâque; & innantem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc & ſevero migrat ab Algido
Parum ſerenis Cynthia cornibus,
Quamvis anhelantûm laceſſat
Ira canum, tereteſque rumpant
Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs
Tranquilla rident Palladis otia;
Seu tela non mendax retexto
Bella virûm ſimulare in auro
Menſem fefellit; ſeu tibi Cælitum
Veſtire nudas ſpiritus incidit
Aras, & aulæis & oſtro

Paupe

Pauperibus placuiſſe Divis.
At non inani Fama canit tubâ
Te vi potentis non ſine conſilî
Ventura tangentem ſagaci
Mentis acu celerique curâ,
Triſtis videri prodit : & unicè
Sibi ſerenis pervigil in genis
Lucet Venuſtas : ſeu coruſcum
Cæſariem tibi pingit aurum,
Non indecoræ nube Modeſtiæ
Exſtinguis aurum vilius aſpici,
Gemmaſque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris Creta coralliis,
Illinc ſmaragdis fulguret India :
Cùm pura Virtus fulſit, omnes
In tenebris latuêre gazæ.

ODE X.

AD MUSAM.

Eudes Ladiſlai Principis Poloniæ & Succiæ.

CARMINUM præſes citharæque Clio
Dic ubi molli, reſupina ſomno

Feta rumorum cubet eruditis
Fama ſub antris.
Rumpat ignavos, age, dic, ſopores
(Nam locum noſti) nimiique feſſa
Somnii, tergat niveo morantem
Pollice ſomnum.
Theſpio currum moderante loro,
Solis auratas, age, dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluiſſe tabo.
Narret Arctoo rubuiſſe canum
Sanguine Pontum.
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Oſtiis ſeptem. Tibi dives æris
Accinet Lydus; tua volvet ingens
Nomina Ganges.
Te canent Solis Garamantes arvis:
Te Dacæ, Princeps, pluviæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique diſcet
Potor Enipei.

ODE XI.

AD FRANCISCUM BARBERINUM.

Laudes Francisci Cardinalis BARBERINI.

QUIS me citatus pectoris impetus
Denso fedentem propulit aëre,
Curruſque nimborum mosari, &
Per medias equitare nubes,
Et plana terrarum, & populi casas
Regumque turres non sine gaudio
Calcare sublimem, & superbo
Regna super volitare curru?
Rerumne falsâ ludor imagine?
An picta mundi moenia, & igneas
Arces, coruantumque flammis,
Et liquidum sine labe Solem
Prævertor? Hic & patria siderum,
Claruſque cæli baltheus aurei,
Campique stellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Quâ parte cæli Principis aureas
Inſcribo laudes? Hinc adamantinis
Æternus Orion in armis,

Et gemino propè Caſtor igni
Fortem repoſcunt. Hinc gravis Hercules
Famæ propinquum poſtulat Herculem :
Hinc noctis immunem & veterni
Parrhaſii vocat ora plauſtri.
Aerem & timori cedere neſcium
Addam Leoni ; quem penes igneæ
Æſtatis arvorumque cura, &
Flava Canis Cereriſque regna ?
Juſtam & tenacem propoſiti manum
Mundi ſerenis partibus aſſeri
Exſpectat Autumni Virago :
Quæ geminam ſine fraude Libram
Ævique frenos, & celeres vehi
Compeſcit Horas. Hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Pleïadas Hyadaſque cerno :
Illic laborat Phoſphorus hoſpitas
Laxare nubes : hinc tibi lucidus
Collumque repenteſque cælo
Scorpius abſtinuiſſe chelas,
Auroque comtum Marmaricus Leo
Crinem totondiſſe, & radiantium
Opima villorum, & jubatas
Velle polo revocare flammas.
Inſculpta cælo gloria ſoſpitat

Heroas : anni cetera ſubruunt.
Aulæque, ſceptroque, & columnis
Excidium ſua dixit ætas.

ODE XII.

AD AURELIUM FUSCUM.

Omnia humana caduca incertaque eſſe.

Si primum vacuis demere corticem
Rebus, FUSCE, velis, cetera diffluent
Vernæ more nivis, quæ modò nubium
Leni tabuit halitu.
Formoſis reſeces fortia : diſplicent.
Externis trahimur. Si malè Dardanis
Reſpondens Helenæ pectus amoribus
Famoſus videat Paris ;
Nuſquam per medii prælia Nerei
Ventorumque minas ſplendida deferat
Graii furta tori. Sed bene mutuo
Rerum conſuluit jugo
Naturæ Dominus, quòd niveis nigra ;
Lætis occuluit triſtia. Qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Conſulto ſapiet Deo.

Cùm Principem Poloniæ Moſchi i arceſſerent.

MOSCUA, cur iniquas
Aureis fruſtra pharetris diminùis ſagitta
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro? Cohibe ſtridula contuma
Barbara tela nervo.
Jam tibi Mavors facili molliit arma riſu
Jam tibi mulcet iras:
Jam tibi frontem lepido temperat in ſe
Jam cecidêre tela:
Jam pharetratis clypeus demigrat e lac
Quid lacrymoſa torvam
Exaras rugis faciem? Quid melius ſupi
Fletibus Aſtra poſcas?

ODE XIV.

AD HONOREM.

Cùm FRANCISCUS BARBERINUS *purpurâ ſacrâ ab* URBANO VIII. *Pont. Max. ornaretur.*

TE clara Divûm progenies, Honor,
Marſæ canemus carmine tibiæ:
Te, meta votorum, & laboris
Dulce lucrum, volucriſque vitæ
Formoſa merces. Te decorum patrem
Inter ſerenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque ſtellarumque cunas,
Imbre ſuper radiorum & auri,
Virtus marito conſcia Numini
Effudit illuſtrem, & genialibus
Toris coronatum reclinem
Sidereâ religaſſe zonâ, &
Non indecoræ fidere purpuræ,
Gratæque riſu Lucis, & oſculis
Miros anhelantem nitores
Celſa ſuper poſuiſſe ſceptra,
Et molle fertur faſcibus & mitris
Aptaſſe fulcrum: quas ſtipulæ modo

Prenſaſſe per ludum, & procaci
Diceris arripuiſſe dextrâ.
Te prorogati filia Temporis,
Germana Reſti, candida Veritas
Non erubeſcendis adurit
Ignibus; ingenuoque parvus
Luces honeſto, fervidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fideſque,
Et duplicis ſtudioſa mundi,
Illiterato quæ procul otio,
Fecunda veri tempora dividit,
Arcemque Cauſarum, & coruſci
Prævehitur vaga regna Phœbi.
Te, quæ propinquâ clade ſuperbior
Gaudet cruentis Diva periculis,
Laſſare Fortunam duello, &
Per medias docet ire mortes.
Illam impotentûm exercitus mbrium
Inſana aquarum rumpere prælia,
Undas refringentemque flammas,
Attoniti pavet ira mundi.
At non & æquo fœdere conſerit
Non temperato pectore Comitas
Cultuſque, tranquillamque morum
Temperiem, ſimilemque vultum:

Sive æſtuoſus gurges inhorruit
Civilis undæ, cùm popularium
Æſtu procellarum, & doloſâ
Carbaſa diripiuntur undâ:
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedêre ventis, cùm placidum ſibi
Conſenſit æquor. Te decoro
Nobilitas comitata greſſu
Centum vetuſtas nectit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceriq avorum: nec ſeveræ
Martis opes, aquilæve deſunt,
Cenſuſque, & almæ vulgus Adoreæ
Anciliorum, & ſtemmatis, & togæ,
Faſceſque, laurique, & frementûm
Turba retro Titulorum inanes
Exercet auras, non ſine Plauſibus,
Famæque & aureo Nominis eſſedo,
Quod turba mirantûm, & curule
Frenigerâ trahit aure vulgus.
Jamque & virentis vere pueritiæ
Malas amictum, purpureus ſimul
Autumnus irrepſit decoras
Flore genas, per aperta latè
Effulgurantûm culmina ſiderum
Effrena curru jungere fulmina,

Nubeſque prætervectum & imbres
Quadrijugis dare lora ventis
Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curvo poplite Civitas,
Votiſque, & obtutu ſagaces
Puniceum jaculamur axem:
Unde & coruſcis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & inſulis,
Regumque turres barbarorum, &
Attonitas ſpecularis urbes.
Tu regna ventorum, & pelagi gravem
Compeſcis iram: tu vaga ſiderum
Cryſtalla frenas: tu frementes
Lucis equos, vigileſque mundi
Metaris ignes. Te penes Æquitas:
Et ſepta Tuſcis Jura ſecuribus
Stipantur: annoſæque Leges,
Et niveum ſine cæde Juſtum.
Tecum ſupellex aurea, & aſperi
Gemmis tiaræ: te radiantium
Nexus coronarum, ſereni
Regum apices, lituique circum.
Et regiarum ſidera frontium,
Mitræque fulgent, & diademata
Ad uſque formoſam Diei
Invidiam, opprobriumque Solis.

: retro flavum lambere pulverem
vor rotarum, & degeneri ſolum
Mento cecidiſſe, & proeacem
Mœret humi poſuiſſe vultum;
enoque nuſquam Divitiæ ſinu
ızæque, & omnis turba Pecuniæ;
Et grando Gemmarum, & refuſi
Per populos vagus imber auri.
ı lene Tormentum ingenio admoves,
enteſque dulcis nectare Gloriæ
Plerumque mulces. Te feracem
Conſilii, facilemque vendi,
ıiſſe doctus circuit Ambitus,
coque & albis veſtibus unicè
Formoſus, agnoſcique duplex;
Et placidæ ſine nube rugæ,
ſu ſerenæ frontis idoneus
irè ſagacem fallere curiam,
Diſcrimen obſcurum doloſis
Artibus, ingenioque morum.
es mille circum nubibus inſident,
enoque regni pectore turbidum
Bacchantur: at turpes Repulſæ,
Et volucris fuga ridet Auræ.
: quanquam anhelantûm ignea ſiderum
ſpirat ædis, Principis aureos

Inviſe poſtes. Hic ruinas
Imperii ſeniumque mundi
Curare ſolers, define triſtium
Tandem querelarum, & potiùs ſacrâ
Incude diffingas in aurum
Sæva Ducum Procerumque tela.

ODE XV.

AD APES BARBERINAS

Melleum veniſſe ſeculum.

CIVES Hymetti, gratus Atticæ lepos,
Virgineæ volucres,
Flavæque veris filiæ,
Gratùm fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonæque ruris hoſpitæ,
Laborioſis quid juvat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si BARBERINO delicata Principe
Secula melle fluunt,
Parata vobis ſecula?

ODE XVI.

AD SEIPSUM.

QUID diu vanas feriente nubes
Vota fallaci jaculamur arcu?
Quid loquor dudum mihi Conſul ipſe,
Ipſe Senatus?
Ite, mordaces, procul ite, Curæ:
Me vocat notis Helicon viretis,
Me ſacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O ubi molles Heliconis umbræ!
O ubi Cydnus, violiſque pictum
Theſpiæ rupis caput! o ſonori
Flumina Pindi!
Me quis ad veſtros Aquilo receſſus,
Aut quis alatâ Zephyrus quadrigâ
Deferat feſſum, gelidoſque Cirrhæ
Siſtat ad amnes?
Vos mihi Romam, Phrygiiſque centum
Pendulas ſaxis ſimulatis ædes:
Vos Aventinum Capitoliique im-
mobile ſaxum.

Hîc ubi levi cecidêre muſco
Virgines undæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiùmque labi
Sedulus Almon:
Hippocreneis abiêre rivis
Pegaſi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hîc Liris fugit, alter Ufens:
Alter illimi Thraſimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plæve
Volvitur auro.
Hîc ad Empuſæ nemus, & virentem
Æſaris ripam ſtudioſa florum
Aura colludens cumulo jocantis
Obſtrepit undæ.
Lenis hîc Auræ tepor, hîc Venuſtas:
Hîc nitor rerum, meliorque cæli
Vultus: hîc plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hîc Sales comti, facileſque Riſus.
Hîc levis circum Jocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt reſecto
Flore quaſillos.
Hîc mihi ſeptem meliùs renident
Romuli colles, gracileſque venti

ùs perflant gelidam ſupini
Tiburis arcem.
is o ſacri decus ! o magiſtrum
ien ! o Graiæ fidicen Camœnæ
be, ſi geſtis procul arduo de-
ſcendere Cyntho,
ades longi mihi teſtis otî.
ıe (nam me quis prohibet ?) repoſta
r in primis mihi, FUSCE, grati
Carmina Flacci.

ODE XVII.

AD TIBERIM.

Beneficentiæ & Liberalitatis URBANI III. *Pont. Max. ſymbolum fore.*

ı, ſiſte precor, nec rapidæ regna licentiæ
:emerè : ne Latii litora Nerei
ı nimio deciduus plauſeris agmine.
plana, per abrupta, per impervia lubricum
domino deproperas Nereidum patri ?
II patulæ credideris flumina dexteræ :
melle fluent, ſeu rutilis ſecula fontibus,
ferís nobilior fabula Lydiis.

ODE XVIII.

Laudes Franciſci Cardinalis BARBER

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis. Ite loquacia
Per tranſtra, facundiſque, Muſæ;
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine ſibili,
Lenique ſacræ nubis anhelitu
Impellis antennas, Notorum
Alba ſuper volitare terga
Doctus, procellas & bijuges celer
Frenare nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaſeæ dominator undæ
Inſcinde puppim. Quod timidi priùs
Sulcemus æquor? quod pelagus ſitum
Fundoque Virtutum, & refuſæ
Per populos maria alta Famæ?
Vates profundæ navita Gloriæ
Inviſat? Illinc alta frementium
Moles procellarum, & protervæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.

Hæc illa parci neſcia litoris,
Avara cæli, prodiga munerum
Bacchatur, & pecuniarum
Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles
Seſe ipſa rerum fluctibus erigit,
Curaſque, & alternis natantem
Conſiliis animum remiſcet,
Vindex avaræ fraudis, & abſtinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
Rerumque prudens, nec cruentæ
Laudis iners, animique parca.
Hinc æſtuantûm mota ſuperbia
Subſedit undarum, & procul arduum
Ad litus acclinata blando
Æquora decubuêre ſomno.
Hoc illud alti Principis otium
Clauſum quieti vecte ſilentii,
Somnique curarum, & labore
Emta quies, animique veſper
Longi repenſus merce negotii.
Cùm dulcis inter clauſtra Modeſtiæ
Sceptrumque & immenſis reclinat
Regnum humeris, onerique parcit,
Obliviоſus diſſipat Heſperus
Regum labores. Damna fugacium

Plerumque curarum reponunt
Pervigiles ſine nocte ſomni.
Aulæ nitorem cùm benè neſciæ
Texêre noctes, nobilium ſimul
Pompam catervarum retexit
Clara dies, redière Curæ.

ODE XIX.

AD MILITARES EUROPÆ ORI

De Provinciis Græciæ recuperan

Si quem cruentæ vultus Adoreæ,
Si fuſus auro miles, & inclyti
Urunt in argento triumphi,
Artifici ſimulante dextrâ,
Sculptæque laudes, & titulis ſuper
Afflata ſignis vita Corinthiis,
Cultuſque, moreſque, & perennis
Pene loquax ſua Fama ſaxo:
Hic ſi locari poſtgenitis ſacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri; deſtinatam
Funeribus meditetur aram,

Vultumque vultu fingat Achillei,
Dextramque dextræ commodet Hectoris,
Dignus Timantheâ notari
Arte, Syracosioque cælo:
Letique curtâ merce perennius
Lucretur ævum; quos sibi demserit
Caris redonaturus annos
Conjugibus, pueriſque caris.
Hîc si timendus gestit ahenis
Horrere squammis, quem litui sonus,
Sævique conjurata Martis
Signa vocant, clypeo subire,
Sparsumque crinem versicoloribus
Mutare cristis, & rapidum vehi,
Dum per rejectantes lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ:
Illum paluſtri consita fraxino
Poscit Methone, poscit Acarniæ
Lacus, Tanagreique saltus,
Aut graciles Marathonis orni;
Gnossosque telis, & resonum gravi
Stymphalon arcu. Non chalybum rudis
Lemnos, nec inconsulta ferri
Phocis erit, nec inermis Œa.
Si rursus idem bella fidelibus
Committat Euris, æquoris impiger,

Veloque & obluctante remo
Ortygiis equitabit undis.
Illi Cytori pinus, & Hiſpidæ
Cupreſſus Idæ brachia frondium
In tranſtra, & hærentem carinam
Contrahet. Æriſonamque puppim
Non imperito remige muniet
Eubœa. Remos Theſpia ſuggeret,
Auſamque deſpectare nubes
Veliferam dabit Oſſa pinum:
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui limpidus affitas
Mæander intercurrit alnos,
Aut dubii vagus error Hebri.
Nec ſi ſuperbus poſcat eques vehi,
Pugnæ ſcientes Iſmara denegent
Pullos, reliſturaſque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas.
Si bellicoſos proruat accolas
Servilis Hæmi, ſparſa ſequi celer
Vexilla, palantemque Lunam
Æmoniis agitare campis:
Illum & coloſſis conſpicuum dabit
Venalis omni funere Gloria, &
Doctis renaſcentem metallis
Orchomenos, vel amica vivum

Non pejeranti marmore Neritos
Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinæve moles
Stare ſinent ſine laude civem.

ODE XX.

AD AULUM LÆVINIUM.

Viſnovii Poloni Equitis virtus, cujus pro patriâ interemti Cor, per ſummam barbariem, inter ſe partiti Turcæ & depaſti ſunt.

Eheu! quo citharæ ſciens,
Et Bacchi calidis fervida jurgiis,
LÆVINI, ruit indoles,
Imbellem ſtrepitum & docta procacibus
Saltum fingere claſſicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et menſam clypeo ſuper,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælii
Fudit VISNOVIUS globos,
Et Thracum volucres contudit impetus,

Ille, & ſanguineis ſuper
Fumantûm cumulis hæſit Iazygum, &
Alti navita ſanguinis
Portum non ſoliti nominis attigit.
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladiis, pectoris invia
Dimovêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens jecur
Deveſci, & pia carpere
Auſi ſacrilegis viſcera morſibus.
At non egregiam quoque
Libarunt animam, nec Mareoticas
Pavit Fama libidines,
Aut ſecura Getæ dentis adorea.
Eheu! ſtringite, poſteri,
Ferrum belligerâ ſtringite dexterâ.
Heu primam gladii ſitim
Pubes Odryſiis imbue cædibus,
Confoſſiſque reciprocum
Rursùm pectoribus reddite ſanguinem
Dudum in corpore Biſtonum, &
Venis immeritum fervere barbaris.

ODE XXI.

PRINCIPEM QUEMDAM THERMAS PROFICISCENTEM.

ndam & honeſtam vitam fructuoſæ & anxiæ eſſe præponendam.

EGIAS veto manus
agi ſerenis imminere rivis.
ili placet luto,
Fucumque nobis fluctuantis auri
ivus allinit liquor:
Ex quo ſuperbi dives amnis Hermi
rdidum lavit Midam,
Rudique limum duxit e Tyranno.
e, mobili vitro
Albive Cydni, lucidive Xanthi,
e, Principum manus,
Auri coruſcas ſubmovete labes.
ivus integer vitî,
Suæque purus conſciuſque lucis,
ræterit fideliùs
Regumque ſomnos, Cæſarumque palmas.
ulce purpuræ decus:

Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum :
Midamque, Princeps, Tantalumque ri
Vitreus tibi latex,
Lymphâ ſequaces evocante lymphas,
Lubricâ placet fugâ,
Quâ fervet Arnus, garrulumque prati
Unda promovet pedem,
Ripaſque pingit, candidique fontis
Uda volvitur dies.
Hic thymbra poſcit, hic amœniores
Humor educat roſas,
Et cana nardus, filiique Veris
Hinc & hinc bibunt croci,
Vivumque potant fluminis pudorem.
Hic comata lilia
Paſſiſque Majus ambulat capillis.

ODE

ODE XXII.

CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

E te, PAUSILIPI, fallat inanibus
s deliciis, quæ ſimul impigris
rtum rapùit curriculum rotis,
eno citiùs labitur Africo.
idax forma bonum deficientibus
is præcipitat, vitrea concuti,
bi facilis, cerea diffluere
næ more roſæ, quam modò roſcidam
i fovit tepidis mane Favoniis,
olvit pluviis veſper Eteſiis.
quam quod rapido pollice texuit,
et compoſitum Parca retexere:
reddit refluo ſecula turbine.
t ille, cui non breve temporis
ientum placuit; qui juga mobilis
depoſuit, qui ſibi lucidam
nunc ſolicito lumine patriam, &
m nobilium deſtinat ignium.

ODE XXIII.

AD JULIUM ARIMIN

Solis animi bonis nos belluis præſ

NON Hydaſpeis, ARIMINE, ge
Non domus flavâ laqueata cedro,
Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte ſectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro.
Sit ſatis Virtus animoſa ſedes
Viſere Divûm.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæſas Sipylo columnas;
Foſſor, inſpectâ Styge, quas revulſo,
Subruat Orco.
Ditior ſilvis habitat Sabæis
Ales Eois renovata buſtis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piſcis Hydaſpe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam
Alter inſignes Tyrio lacertos

Vinciat oſtro.
ls leves variavit alas
ı nativis Philomela guttis.
rius Threſſæ maculoſa pingunt
Pectora lynces.
ı nos veſtit pecus, & luporum
mentimur: neque flava veſtem
:et vulpes, & abacta cæſo
Caſtore pellis.
nortales numero ferarum
t Virtus, volucresque notas,
ım ſedes animus ſolutis
Viſere pennis.

ODE XXIV.

JOANNEM RUDOMINAM.

funere Georgii Rudomina fratris.

UALIS triſulci fulminis impetus,
m Dedalæis feta vaporibus,
inguemve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
dioſo cùm ſemel excidit
urmurantûm carcere nubium,

Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone ſilvas,
Per arva latè, per juga concito
Graſſatur igni: jam capitis minor
Aut Hæmus, aut percuſſa Calpe
Non humiles poſuêre faſtus:
Interque diras Dux equitat faces
Communis omnes per populos Timor;
Et ponè ſtrages, & ſupino
Deproperata ruunt tumultu
E nube Fata, non ſine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrûm furiæ Notorum,
Talis ſuperbis irruit hoſtibus,
Mortis decoro pulvere ſordibus;
Et per Muſurmannos honeſtam
Explicuit RUDOMINA pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytæ
Mercede Famæ Gloria, mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quam ponè Virtus, & Decus, & comes
Injurioſæ Religio necis,
Per tela, per formidoloſos
Quadrupedantûm, onagrorum hiatus

Exercitati militis, obvio
Frenale fato proſtituit caput:
Sed viſus haud venire parvo
Magnanimus RUDOMINA leto.
Jam dum duelli lætior, hoſtica
Opprobriorum murmura vindice
Excuſat enſe, barbararum im-
mortuus aggeribus cohortûm,
ræſecta tandem colla volubili
apſu reclinat. Sed famulâ prope
Decuſque præſigniſque Virtus
Semi animem ſubiêre dextrâ,
Nox expeditis corpore manibus,
Prælæliatrix Gloria fiderum
Occurrit, & fulvo reclinem
Ire jubet ſuper aſtra curru.
Et Fama latè tergemino tubæ
Longæva corpu ſecula perſonat.
Io triumphe! vivit Aſtris
Ille meus RUDOMINA, vivit.

ODE XXV.

AD JOANNEM RUDOMIN

In funus Joannis Rudomina Patris

QUEMCUMQUE mendax Famâ Quiritium
Et dedicatis denſa clientibus
Corona, juratiſque ſtipat
Imperii comitatus armis,
Quamvis Lacænâ picta ſuperbiat
Sub veſte tellus, & famulantium
Juxta lacertoſæ cohortes
Et clypeis radient & haſtâ;
Nec pervicacis ludibrium Deæ,
Nec concolores conſilio Dolos
Vitabit, aut circumſonantes
Nobilium fugiet tumultus.
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, ſoli
Ignavus heres, innatantes
Cæruleum per inane campos
Pervadet unquam: quippe volubili
Negotiorum pulvere ſordida,
Gliſcente curarum tumultu,

Mens humiles remoratur alas:
At quem ſupernis ſedibus intulit
Mors, & profanis præcipitem procul
Fuſata terris. Quò ſolutus
Præpetibus RUDOMINA pennis
Exerrat! ohe! Quò per inhoſpitas
Afflata leni pectora flamine
Nubes, inacceſſoſque tractus
Et ſuperas agit inter arces!
Non uſitatis ille volatibus
Prævectus udas terrigenûm domos,
Cœtuſque vulgares, beatæ
Non humilis venit hoſpes aulæ.
Illum miniſtrâ Religio manu,
Et delicato pectoris effedo
Evexit inconcuſſa Virtus,
Et ſuperis dedit ire campis.
Exſtructa quondam celſa faventibus
Delubra Divis Munificentia
Penſavit auratis Deorum
Hoſpitiis, famuloque cælo.
Hic vel coruſco ſe propè ſiderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus ſua fata cernet:
Regumve torvos ſubter acinaces,

Et regiarum ſidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppoſitos radiare faſces.
Et hæc ſtupebit, quæ propiùs micant;
Obſcura craſſo ſerpere nubilo,
Latèque caſuras per urbes
Ora ſagax oculoſque ducet.

ODE XXVI.

In funere Erneſti Veiheri Palatini Culmæ filii, vitâ immaturè functi.

PORRECTUS imo nec ſcopulus vado,
Cauteſque pronis amnibus imperat,
Moras, neque undantem morantur
Fluminibus cava ſaxa lapſum.
Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat ſecula cardine:
Nuſquam fatigatos Orion
Solvit equos properante curru.
Annos & Horas præpetibus rapit
Latona bigis. Irrevocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem Juventus.

Apollinari nuper in agmine,
Florentis ævi limine vidimus
Stantem VEIHERUM, lacrymoso
Præcipitem cecidisse fato,
Mox ut caducis artubus ingruit,
Mors, æstuosis torrida febribus;
Ferocientes devoluta
Stamina diripuêre Parcæ,
Candente byssо pensa fluentia
Rupêre nodos: occidis, occidis,
ERNESTE, ceu quondam procellis
Exanimes cecidêre nardi.
Ceu dum per hortos cæruleâ manu
Desævit udus Jupiter, imbribus
Stemni reluctantes Acanthi
Lassa solo posuêre colla.
Quid, Mors, superbo pectora turbine
Insana victrix surrigis, inserens
Terris triumphales cupressos,
Et mutilum sine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles
Firmata faustis sub penetralibus,
Cultusque divinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris,
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum: vidit imaginem

Sublime veteremque virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam ſecundis Gratia brachiis,
Altuſque curru Rumor eburneo
Ad aſtra ſuſtollit videndam
Attonitæ volucrem juventæ.

ODE XXVII.

IN PRIMI LAPIDIS JA

cùm JOANNES CAROLUS CHODKE
contra Oſmanum Turcarum Imperato
gna moturus, Templum VIRGINI
Croſenſis Societatis JESU *Collegii ex*

Olim catervis, Graia Corinthio
Dum luſtra certatim Tonanti
Inſtabilis celebraret Iſthmos.
Te quippe Divûm turba domeſticum
Marmor ſuperni civibus ætheris,
Magnæque majeſtas Parentis
Perpetuis habitabit annis.
I, perge felix; & latebras cavæ
Telluris intra: quà tibi tutior
Templi ſuperventura moles
Fortibus inſideat columnis.
Hic nempe quiſquis ſacrificas manus
Inaugurato tinxerit unguine,
Cælumque, ſolemneſque ſacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Oſtendet aris, & ſerena
Per ſolidum feret ora vulgus.
Plebiſque denſo celſus in agmine
Divina cælo tendet adorea,
Quæ terra, quæ ſupplex adorat
Compoſitis Pelagus procellis.
Nec verò ſurdis ſideribus preces
Conchyliato murice fulgidi
Myſtæ feretis, dum faventi

Pro CAROLO Carolique caſtris,
Optata Divis vota litabitis.
In ore veſtro ſolicitus ſuas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et Patriæ ſua ſacrat arma.
Effrena veſtrâ detumeant prece
Formidoloſæ bella Propontidos,
Et lævus Iſther, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in effedo
Toto vehatur CAROLUS impetu,
Et concatenatos ſuperbis
Maſſagetas trahat in triumphis.
Juxta faventûm Cura Quiritium,
Denſiſque Laudes agminibus: Ducem,
Et Plauſus, & depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

ODE XXVIII.

AD ABRAHAMUM BZOVIUM.

De ſacrâ Annalium hiſtoriâ EUGENII IV.

QUALEM e nivoſis Eridanum jugis
Primo cadentem leniter agmine
Feſtæ Napæarum catervæ
Trajiciunt, hilariq; e circùm
Plaudunt natatu : mox ubi prodigus,
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul populoſque luſit
Errore lymphæ ; degeneres ſimul
Ripâque & immenſi hoſpitio alvei
Dignatus amnes, atque aquoſum
Immodico hibit ore cælum ;
Silviſque & arvis lætiùs imperans
Ripam evagantis ſeditionibus
Metatur undæ, jam natari
Difficilis, nimiùſque campi,
Venti paventem non bene ſuſtinet
Dorſo phaſelum : lætior arduas
Subire bellantûm carinas,

Et galeis clypeisque longè
Clarus videri, donec lapygas
Amnes avari fluctibus Adriæ
Summisit, & majore ponto
Velivolum dedit ire Martem:
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat urbes
EUGENII pia cura Patris.
Qui bella Regum, & illacrymabiles
Rerum tumultus flectere providus,
Mundi laborantis ruinas
Extulerat subeunte colle.
Sacrique Veri soliciti Patres
Quos infidelis litora Bosphori,
Rubrive submisêre ponti
Regna, Paræotoniive Nili;
Lectum remotis consilium plagis
Rerum potentem visere Tusciam, &
Leges peregrinosque ritus
Dardaniis sociare sacris.
Hâc tu profanis casta furoribus,
Doctisque narras prælia vocibus
Pugnata, clamatumque Martem,
Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otiosæ more licentiæ

Exaggerato defluis alveo:
Sed plana per rerum profundo
Ore ruis, mediusque ripæ.
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ sonoro flumine devehis
Classemque, & evagata longè
Ambracio pia bella Ponto.
Quò nos avorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? Ibimus
Pulchros redordiri labores,
Et veteres reparare palmas?
Solusne palmas, solus Achaica
Oblivioso nocte silentii,
Abducit Abramus tropæa,
Et veteres revocat triumphos?

ODE XXIX.

AD AMICOS BELGAS.

Est & remotos non humilis furor
Lustrare Belgas. Ducite, Gratiæ,
E valle Permessi vagantem
Pegason, alipedemque factis

Frenate fertis. Ut micat auribus!
Vocemque longè vatis amabili
Agnoſcit hinnitu! Ut Dearum
Frena ferox, hilarique bullâ
Collo popoſcit! Non ego degener
Ignava curſu rumpere nubila;
Terraſque deſpectare, & omni
Vincere Bellerophonta cælo.
Jam jamque retro Carpaton, & procul
Frontem nivalis reſpicio Craci,
Turreſque Carcinæ, & vetuſti
Tranſilio juga Carroduni,
Canamque Peucen. Jam Calais ſupra
Zethique pennas & Boreæ patris,
(Quamvis Erechthæam maritis
Tolleret Oritheian alis)
Albimque, Rhenumque, & liquidum nihil
Tangente Moſam prævehor ungulâ;
Jam jam coruſcas Andoverpæ
Cerno domos, dominumque Scaldim.
At tu, meorum prime ſodalium
BOLLANDE, ſalve! Non tibi frigido
Infuſus amplexu, verenda
Colla tero. Juvat uſque ſacro
Hærere vultu; ſidereum juvat
Multoque fetum numine cernere

Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Musis
Dilecta cervix, & bene pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQUI. O Deorum
Digne dapes Superûmque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbivium fine
Duxisse paullatim beatos
Carminis eloquiique fontes.
Quis ille vates comminùs obviis
Occurrit ulnis? Pectora candidi
Nosco TOLENARI: flagrantes
Nosco genas, animamque semper
A Dis recentem. Da, Pater, aurea
Arcana magni Numinis hospitem
Audire: da grandes bibisse
Aure sonos, animique totum
Libare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI nescius ingeni?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animam eminentem
Suique largam? Quo satis HOSCHIUM;
Quo MORTIERI, quo pia WALLII &
LIBENTIS amplexu coronem
Pectora? quo mihi dulcis HESI?

Heu ! digna priſco nomina ſeculo,
Magnaſque in ipſis conſcia vultibus
Portare mentes ! quæ ſereno
Dulce micans ſedet ore virtus !
Quæ fixa vivæ gratia purpuræ !
Qui candor alti proditor ingenî !
Salvâque majeſtate blandum
Alloquium, placidique mores !
Fertur refuſo Deucalion mari,
Dum merſa totis ſecula promeret
Terris, renaſcentemque jactos
In lapides animaret orbem,
Moſæque Scaldiſque ad vada neſcius
Informis auri ſorte datam retrò
Jeciſſe glebam : quâ repente
Aurea profilière ſecla, &
Terſêre gratis nubila vultibus
Iraſque. Puræ frontis idoneo
Riſu remulsêre : & fluentes
Sponte ſuâ pretioſiora
Mores metallo, per Rhodanum, per &
Fudêre Rhenum. Protinus & ſolum
Vertêre fraudes ; & remotam
Invidiæ petière Thulen.
Hinc ille Belgis oris & eloquî,
Cognatus auro, fulgor in omnia

Se ſponte mittens : ah ! maligno
Ni nova progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties ſuos
In ſæva Reges cœpta reſorbeat
Civilis æſtus. Quò perennis,
Quò miſeros rapit unda belli ?
Efferte vires, arma domeſtico
Efferte nido, magnanimum genus ;
Belgæ leones ; terra tantas
Quæ genuit, male paſcit iras.
Per veſtra fruſtra viſcera quæritis
Finem laborum : bella diu ſtrepunt,
Quæ tertio non rupit hoſte
Barbarici tonitru Gradivi
Avita reſtat buſta recentibus
Cingi tropæis : reſtat Achaicum ;
Reſtat coronari tricenâ
Carpathium Ioniumque claſſe.
Heu ! quàm patenti naufragum in æquore
Noſtri periret dedecus otii !
Quantumque de noſtra videres,
Phœbe, cadens orienſque famâ !
Jam tunc Athenis priſca reponeres
Panætianæ regna ſcientiæ,
BONÆque deſacrata MENTI &
Templa tuis, PUTEANE, Muſis.

Qui te tonantem bella Demoſthenem
Heroës alto pectore ducerent?
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita ſuccuteres cothurno?
Tunc me per omnes duceret Ædonas,
Dacoſque, Thracaſque, & Lelegas pium
Vocis BOELMANNÆ tonitru, &
Magniloqui grave fulmen oris.
Quò ſpes inani me rapit aëre,
Et vector ales? Quicquid id eſt, tamen
Me vate, mox iras peroſis
Secla fluent meliora Belgis.

ODE XXX.

AD QUINTUM ARISTIUM.

Hortatur ad gloriam bellicam.

Sic eſt, Ariſti: novimus ardua
Sperare tantùm. Quis juvenum priùs
Magnum repentino laceſſat
Carpathium Ioniumque bello?
Immenſa magnæ tempora Gloriæ,
Anguſta vel ſpe vel facimus metu:
Votiſque prenſamus futura,
Non manibus. Sed euntis ævi
Occulta poſtquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni conſilio ſenes
Nullius exempli, & perennem
Deſidiæ trahimus catenam
Per poſterorum ſecula. Succute,
Ignava bello ſuccute ſecu'a,
Quicumque plus a Dis honeſti
Nominis ingeniique ducis.

ODE XXXI.

AD BALTHASAREM MORETI

Panegyris lyrica.

Musas amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANÆ fidus adoreæ,
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam venientę saxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neque turbidus
Auſter, neque remotus refuſo
Subruat Oceanus profundo.
Sed quam recentes cum violis roſæ,
Omniſque circùm copia narium,
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitioſiore
Irrepat herbâ: quàm procul ardua
Pronis adorent ſaxa Ceraunïis,
Septemque qui fulcit Triones
Carpatus, & Rhodope nivalis
Columna cæli. Jam mihi nubibus
Digreſſa moles æthera ſuccutit;
Curruſque ſtellarum & tonantes

Siſtit equos, ſolitoque major
Intrat trecentis aſtra decempedis:
Unde & Latinis celſior Alpibus,
Canamque Pyrenen, & Afræ
Deſpicias juga celſa Lunæ.
Quæ prima? vel quæ teſtibus ultima
Incido ſaxis? Nominis inclyti
Caligat in portu, & tuarum
Oceanum pavet ala laudum.
Inuſitatis ſumma nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quæ ſimul
Illuſtrat inſignes & imos,
Et proprio magis igne pulchra eſt.
Ignota Thuſcis nomina Cæſarum
Squallent ſepulcris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis ſepultæ
Noctibus occubuêre laudes.
Et ſæpè Famam Livor ab aureis
Detrivit aris. Non Acherontius
Offundet ingratas, MORETE,
Invidiæ tibi veſper umbras.
Sed ipſe Livor nominis in tui
Occumbet ortu. Tu Dominus tui
Diveſque, non debes caducæ
Ludibrium opprobriumque Divæ;
Ex quo monentis munere LIPSII

Et ipse lecto plurimus otio
Pallas, & externis amicus
Ingeniis breve per nepotes
Extendis ævum. Tu tacitam libris
Demis ſenectam : ſecula Gratiæ,
Muſæque & impubes Apollo, &
Mercurius tibi debet annos,
Poſtquam diſerti flumina ſeculi
PLANTINIANÆ margine copiæ
Latè refudiſti. Sacrorum
Cuncta ſedet tibi turba vatum:
Omniſque chartæ virginis æquore
Arundo ſudat. Uranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia, pervigileſque Lunæ.
Nam ſi quid udâ fluxit arundine,
Torrentis qui cognitis impetus

Sub gravibus gemuêre prælis
Multo ſonandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent
Tranſire Gades, & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam canoro non ſine carmine
Finire molem. Sunt alii tibi
Calles, neque unum concitatis
Gloria currit iter quadrigis.
Namque & beati nobilis ingeni
Claudis capaci ſecula pectore,
Hereſque Veri: ſeu quod olim
Socratici monuêre cœtus,
Sed quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloquî
Penpæque felix: nec latere
Aut humili placuiſſe vulgo,
Sed civis omni nobilium bonus
Noſci ſenatu. Te Latii Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæque Romæ,
Doctis clientum cœtibus inſerit
URBANUS. Io! Iæ placitum podi
Jam ſtantis inſcribo columnæ,
PRINCIPIBUS POPULISQUE SIDUS.

ODE XXXII.

AD AMICOS.

Se ad ſacra ſtudia animum appell.

VIXI canoris nuper idoneus
Vates Camœnis : jam citharæ vetor
Sermone defunctumque longo
Barbiton ingeminare cantu.
Jam feriatâ fiſtula cum lyrâ
Dependet unco : rumpite tinnula
Vocalis argenti, ſodales,
Fila ſupervacuoſque nervos.
O quæ coruſcantûm atria ſiderum
Servas, & aurei leve perambulas
Mundi pavimentum, moleſtæ
Pelle, Themi, ſtudium Minervæ.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII LYRICORUM LIBER QUARTUS.

ODE I.

AD EQUITES POLONOS.

Cùm montem Carpatum redux ex Italiâ inviſeret.

ÆTERNA magnis carmina Carpati
Inſcribo ſaxis. Diſcite poſteri,
Caſtiſque dicendum puellis
Et pueris geminate cantum.
Fruſtrà, Poloni, cingimus oppida
Muris, & arces addimus arcibus;

Delubra ſi ſqualent, & altis
Cælituum viret herba tectis.
Fruſtra caduci fulminis artifex
Moles ab alta turre remugiit.
Si mœſta reſpondere cantu
Templa negant, Superûmque prior
Sacro ſtupeſcunt æra ſilentio.
Quòd ſi nec idem ſit Superis hemps
Templis in iſdem, nec ſub unâ
Lege ſuperſtitioſioris
Per ora vulgi Religio fremat:
Cives iiſdem non bene claudimur
Portis, & infelix eumdem
Inſtruimur aciès in hoſtem.
A plebe Numen ſeparibus malè
Placatur aris. Scimus ut impias
Vaſtata Grajorum per urbes
Sacra ſuis periêre rixis.
Fumant propinquæ templa Bohemiæ:
Concuſſa regni viſcera Pannones
Flevêre collatis in unam
Viribus incubuiſſe ſtragem.
Hinc inde lævos deſpice Carpato,
Polone, campos, quos pecorum ferax
Dravuſque Savuſque, & bicornis
Frugifero ſecat Iſter amni.

uanto careret corpore Thrácius
egni tyrannus ! ſi bene mutuas
Mentes, & obligata Divis
Barbarus extimuiſſet arma.
tqui timendæ Panno potentiæ
allârat altis oppida mœnibus :
Pontemque dedignatus, omni
Danubius famularis unda
ingebat urbes. Sed quid inutili
›ſſent ſceleſtæ præſidio manus ?
Quas ira non læti Tonantis
Riſerit, indigeteſque Divi.
m nunc Polonis Fata Quiritibus
lico vates : Dum tibi conſona
Votiſque, cantuque, & Sabæo
Ture calent, precibuſque templa,
mnis recurvo Lechia poplite
um, Virgo, primâ, dum mediâ die,
Dum te ſalutamus ſupremâ,
Et dubio tibi lucis ortu
ptena coſâm flamma Decembribus
›llucet aris ; dum tibi patrium
Pæana dicit, ſuppliceſque
Acſumulat pia turba ceras :
›ſter nivoſo Viſtula Carpato,
›ſterque ab ipſo fonte Boryſthenes,

Labentur in Pontum, nec Auſtrum
Aut Gothicam metuemus Arctom.
Errorne mentes ambiguas rapit,
An clamor aures? vox gravior cavâ
Reſpondit e nube, & ſerenùm
Non dubii micuêre Divi.

ODE II.

AD STANISLAUM LUBIENS EPISCOPUM PLOCENSEM REGN POLONIÆ SENATOREM.

Canit Muſis amicum & patriæ amantem.

SUNT & novarum non vacuæ mihi
Laudum pharetræ. Prome reconditum,
O Muſa, telum. Quem ſonoro
Pieridum jaculemur arcu?
Sit meta Præſul, cui modò Blocia
Centum Poloni margine Viſtulæ
Eduxit armenta, & Smaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inſcribit oſtro. Se pretioſiùs
Plerumque doctæ Palladis artibus

Indulget, & Muſis amicam
Gaudet Honor redimire frontem.
Pulchro ligari fœdere geſtiunt
Libris tiaræ. Romuleas ſuper
Aras Honori, & dedicatis
Tura ferunt eadem Camenis
Arſiſſe quondàm: ſed vigil ambitus,
Si poſſit, ipſis Cælituum ſolo
Permiſcet aras, atque ab alto
Aſtra rapit Superoſque cælo.
Veſter, Camœnæ, veſter ad inclytas
Stat Præſul aras. Vos adamantinam
Sparſiſtis electro Tiaram,
Quâ vitreo pretioſus amnis
Pingit feracem Narvia Mœſiam:
Vos & bicorni Palladium caput
Preſſiſtis auro, & gratulatâ
Carmina perſonuiſtis undâ.
Vos pectus altum conſiliis, ſuprà
Abſterſit atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & faſtidioſo
Excipitis reducem Senatu.
Quondam & perenni vivere nobilem
Donaſtis ævo, cùm tulit aureos
Ad aſtra mores, atque avaro
Egregii monitus PSTROKONI

Invidit Orco, candidùs eloquî,
Verique dives: vos, miſerabili
Bellis inhorreſcente Regno,
Conſiliis facilique rerum
Firmaſtis uſu; ne popularibus
Fatiſcat undis, neu malè pendulis
Dextramque cervicemque rebus
Subtrahat. Ille meis legetur
Pars magna chartis; ſeu tenui lyrâ
Dicam Geloni fœderis otia,
Majore ſeu plectro Lechæi
Arma virumque canam Gradivi.

ODE III.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM

Regnum ſapientis.

LATE minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas. Latiùs imperat,
Qui ſolus, exemtuſque vulgo,
Certa ſui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis. Neu latus aſpero

Lorica cinctu, neu decorum
Arcus amet pharetræque collum.
i Cimber, an te lectus ab ultimis
Gus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores: ipse miles,
Ipse tibi pugil, ipse Ductor.
ile regnum, PAUSILIPI, sumus:
d se obsequentem qui sibi subdidit,
Hic grande fecit, si suasmet
Ipse roget peragatque leges.
mata Regem non faciet cohors,
n tincta vulgi purpura sanguine,
Aut nobili stellatus auro
Frontis apex, teretique gemmâ.
x est, profanos qui domuit metus:
i cùm stat unus, castra sibi facit;
Casumque Fortunamque pulchro
Provocat assiduus duello.
n ille vultum fingit ad improbi
creta vulgi: non popularia
Theatra, non illum tropæa,
Non volucri movet aura plausu.
tus, a quo non humilem gravis
tuna vocem, non tumidam levis
xpressit unquam, curiosis
Dum tacitus premit ora fatis.

Ad prima ſi quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella ſilentio:
  Celare qui novit ſiniſtros,
    Ille poteſt benè ferre caſus.
Ille, & caducis ſe licet undique
Suſpendat auris Pontus, & in caput
  Unius & flammas, & undam, &
    Vertat agens maria omnia Auſter;
Rerum ruinas, mentis ab arduâ
Sublimis aulâ, non ſine gaudio
  Spectabit: & latè ruenti
    Subjiciens ſua colla cælo,
Mundum decoro vulnere fulciet:
Interque cæli fragmina, lugubre
  Telluris inſiſtet ſepulcrum, ac
    Incolumis morientis ævi
Heres, ab alto proſpiciet magis
Hæc magna quàm ſint quæ pedibus premit,
  Quàm quæ relinquet; jam tum Olympi
    Non dubius moriturus hoſpes.
Quò cùm volentem fata reduxerint,
Nil intereſt, an morbus, an hoſticus,
  Impellat enſis, quò ſupremum
    Urget iter, ſemel advehemur
Quam navigamus ſemper in inſulam;
Seu lata magnis ſtravimus æquora

Reges carinis : ſeu Quirites,
Exiguâ vehimur phaſelo.
Illo beatum margine me meus
Exponat aſſer. Cur ego ſiſtere
Æterno reformidem quietus
Litore, ſi peritura linquam?

ODE IV.

Celebris POLONORUM *de Oſmano Turcarum Imperatore victoria, prælio ad Chocimum Dacico, anno* DOMINI M. DC. XXI. VI. *Non. Septemb. commiſſo parta.*

Galeſi agricolæ Daciei cantus induitur.

DIVES Galeſus, fertilis accola,
Galeſus Iſtri, dum ſua Dacicis
Fatigat in campis aratra,
Et galeas clypeoſque paſſim, ac
Magnorum acervos eruit oſſium;
Vergente ſerum ſole ſub Heſperum,
Feſſus reſediſſe, & ſolutos
Non ſolito tenuiſſe cantu

Fertur juvencos. CARPITE, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Obsita jam vobis virecta
Emeriti, mea cura, tauri;
Victor Polonus dum posità super
Respirat hastâ, sic etiam vigil
Sævusque. Pro! quantis, Polone,
Moldavici tegis arva campi
Thracum ruinis! quas ego Bistonum
Hic cerno strages? quanta per avios
Disjecta latè scuta colles?
Quæ Geticis vacua arma truncis?
Hic acer ibat Sarmata, (Thracibus
Captivus olim nam memini puer.)
Hic ære squalentes & auro
Concanus explicuit catervas.
Heu quanta vidi prælia! cum Dacis
Confertus hastis campus, & horridi
Collata tempestas Gradivi,
Ambiguis fluitaret armis.
Suspensa paulùm substitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes sulphurato
Plurima detonuisset igni.
Tum verò signis signa, viris viri,
Dextræque dextris, & pedibus pedes;

Et tela reſpondêre telis,
Et clypeis clypei rotundi.
Non tanta campos grandine verberat
Nivalis Arctos: non fragor Alpium
Tantus, renitentes ab imo
Cùm violens agit Auſter ornos,
Hinc quantus atque hinc impetus æreo
Defuſus imbri. Miſcet opus frequens
Furorque, Virtuſque, & perenni
Immoritur brevis ira Famæ.
Diu ſupremam nutat in aleam
Fortuna belli. Stat numeroſior
Hinc Beſſus, hinc contra Polonus
Exiguis metuendus alis.
Sed quid Cydones, aut pavidi Dahæ,
Molleſque campo cedere Concani?
Quid Seres, averſoque pugnax
Parthus equo, Cilicumque turmæ
Contra ſequacis peſtora Sarmatæ
Poſſent fugaces? Hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen.
Aut qualis alto ſe geminus jugo
Devolvit amnis, raptaque cum ſuis
Armenta ſilvis, atque aperto
Præcipitat nemora alta campo.

Heu quale ſævus fulminat aneo
Boruſſus igni ! Non ego Livonum
Pugnas, & inconſulta vitæ
Tranſierim tua, Ruſſe, ſigna.
Vobis fugaces vidi ego Biſtonum
Errare lunas, ſignaque barbaris
Derepta vexillis, & actam
Retro equitum peditumque nubem.
Virtute pugnant, non numero viri :
Et una ſilvam ſæpiùs eruit
Bipennis, & paucæ ſequuntur
Innumeras aquilas columbas.
Heu quæ jacentûm ſtrata cadaverum !
Qualemque vobis Ædonii fugâ
Campum retexêre ! Hic Polonam
Mordet adhuc Othomannus haſtam :
Hic fuſus Æmon ! hic Arabum manus
Confixa telis : hic Caracas jacet
Conopeis ſubter Lechorum,
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumquè fœdos duxit ad exitus :
Ridetque gaudentem ſuperbum
Immodicis dare vela votis.
Quò me canentem digna trahunt equis
Non arma ? turis ? Siſtite barbaræ ;

Non hæc inurbanâ, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo,
Majore quondam quæ recinent tubâ
Seri nepotes; & mea jam ſuis
Aratra cum bubus reverti
Præcipiti monet axe Veſper.

ODE V.

PARODIA.

JOANNIS KOCHANOWII *poëtarum polonorum principis Libri II. Ode* XXIV:

ùm Scythæ citeriorem Podoliam inopinatò invaſiſſent, populariter decantata.

ÆTERNA labes, nec reparabile,
Polone, damnum, Podoliam Getæ
Impunè vaſtare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas.
Eheu pudendum! Threicii canes
Egêre præ ſe non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterum reditura luſtris.

Pars impudicis vendita Thracibus :
Pars Tauricanos juſſa ſequi Scythas,
Eheu ! Gelonorum Polonis
Strata canum caluêre nuptis !
Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, noſtras irruit (heu pudor !)
Urbes, quibus pellita raptas
Plauſtra vehunt, revehuntque gazas.
Neglecta quondam ſic pecorum lupi
Armenta vaſtant ; quæ neque pervigil
Servat Magiſter, nec fideli
Cura canum comitata greſſu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si verſa turpi terga damus Scythæ,
Jam pænè laturo probroſas
Civibus Imperioque leges !
Heu rumpe ſomnos, & vigiles age,
Polone, curas, nec revocabili
Diffide Fortunæ, aut fugaci
Anteveni tua fata tergo.
Tibi refuſo, nunc age, ſanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
Labem, & colonorum cruentis
Damna riget lacrymoſa rivis.
Surgemus ? An nos diſtinet aurea
Menſæ ſupellex ? quos monet (heu dolor !)

Hæc menſa convivas ? is auro
Nempe bibat, cui dulce ferrum eſt.
ervum recuſis in pretium ſcyphis
illo paremus. Quæ malè per vias
Sparſit platearum, tùendis
Hæc eadem neget arca muris ?
æc munerati nos potioribus
ervemus auſis. Pectora non priùs
Quàm vulnerantur ſcuta : fruſtra
Exanimem tegit umbo dextram.
le priſca lactat fabula, Creſcere
er ipſa Lechum damna. Sed heu ! recens
Ne me refellat Fama, Lechum
Damna ſuis cumulare damnis.

ODE VI.

PALINODIA

Ad Parodiam JOANNIS KOCHANOVII

Cùm victoria de Turcis parta renuntiatur, & paulò post STANISLAUS KONIECPOLIUS *exercituum regni Poloniarum dudum campestris Scythas prosperis proeliis fudisset.*

ÆTERNA lusimus, nec violabilis
Polone, merces: sanguine Concanos
Pacem redemisse, & revictam
Uno Asiam Libyamque bello.
Extrema latè quà rigido subest
Europa cælo, cornua fregimus
Lunæ, cui lustrat subactas
Sol oriens morienſque terras.
Io triumphe! Lechiadæ Duces
Egère præ se signa fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterum reditura campis.
Pars jussa pacis vivere legibus,

Pars fœderatâ cedere Daciâ.
Io! corallorum Polonis
Signa ducum micuêre templis.
Gens quæ nivali devia Caucaſo,
Undaſque terraſque, & dubium manu
Concuſſit orbem; non decoro
Anteiit ſua fata tergo.
Nocturna quondam ſic humili meant
Sub antra greſſu degeneres lupi,
Si quando venantûm tumultu
Avia perſonuêre luſtra.
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dememus hoſti, qui modò Livonum
Terras repentinâque cinctam
Terruit obſidione Rigam!
Sed ne ſecundis, heu! nimium pii
Credamus armis: ſæpe ſuum levis
Fortuna victorem reliquit,
Et medios ſecuit triumphos.
Contemtus hoſtis. Sic Lacedæmonum,
Sic bellicoſi mœnia Romuli
Crevêre contemtu, & perennes
Gentilibus impoſuêre frenos.
Dat ira vires, quæ tumido dolet
Ab hoſte temni: ſunt & inermibus
Iræ columbis, ſunt echinis,

Sunt quibus sua tela parvis.
Hic mihi qui nunc imperabat arcus
Unus fuerat Dianiæ Cornu
Nectit cornua, cinis secundis
Pulsibus populatus annis,
Spernet Lesbiæ vulnera dentis;
Me vate, inquit, humilesque Lesbos
Cervice movebunt. Potenti
Sic Nemesi, placidumque fatis.

ODE VII.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM

Divi Davidis regis & vatis lyricæ poëſis Latinæ non eſſe parem.

Jessea quiſquis reddere carmina
Audet Latini peſtine barbiti,
Audet redordiri ſuperbæ
Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni e vertice Carpati,
Ruptis inundat Viſtula fontibus;
Se fert, inexhauſtuſque tanto
Ilacius ruit ore vates.

Utcumque Paſtor duxit in avias
Armenta valles, aut gelido ſuper
Jordane, muſcoſæque Bethles,
Aut liquidis Acaronis undis:
Dulci renarrat carmine melleis
Manaſſe retro fecla liquoribus,
Vinique rivos, & vetuſtas
Lacte novo trepidaſſe ripas.
Seu fortè miles belligeras lyrâ
Tranſſumit haſtas, & Superûm pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit enſem, qui malè pallida
Urat minaci ſidera fulgure,
Urbeſque regeſque, & tremendo
Regna metat populoſque ferro.
Seu Chriſtianis grande nepotibus
Evolvit ævum, ſive adamantinis
Decreta cæli fixa valvis;
Sive hominum Superumque Patrem
Stellante mundi ſiſtit in atrio,
Cùm torvus alti nube ſupercilii
Dijudicandorum ſupremus
Concilio ſtetit in Deorum.
Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Æqui ſtrenua Veritas,

Et Candor, affedêre ſcamno,
Et liquidæ ſine nube Leges.
Quis ducat æquo pectine ſutilem
Et luce pallam? Quis ſub ianthinâ
Tentorio cæli ſedentem?
Quis rutilis diadema dicat
Crinale ſtellis? Quis memoret Deum
Latè trahentem ſyrma per aureum
Mundi pavimentum, ſequaci
Sidera conglomerare limbo?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit undas, cùm reducem Pharo
Moſen, Erythræiſque ducit
Iſacidum pia caſtra lymphis?
Hinc ruptus atque hinc artifici lyrâ
Pontus rigenti diſſiluit freto, &
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Vidêre ſtratis te, Deus, æquora
Vidêre tonſis, & liquido pede
Fugêre: porrectas in altum
Ipſe Timor glaciavit undas,
Et ſtare juſſit. Non humili ſono
Terraſque & ictos increpuit polos
Armatus æther: hinc rubenti
Fulgura diſſiluêre rimâ:

Interque crebræ verbera grandinis,
Undasque, flammasque, & trepidantium
Duella ventorum, superbi
Frenigeras Pharaonis alas,
Currusque, & hastas, sanguineum mare
Jam non inani nomine proruit.
Latè superfusum: cruentos
Servat adhuc memor unda sulcos.
Tum verò victor quadrijugas super
Sublimis auras se Deus extulit,
Longèque frenatis tetendit
Sacra Notis Zephyrisque lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plausêre palmis, & velut arietes
Succussa certatim supinis
Culmina subsilière silvis.
Hæc nos nec olim Sarmaticâ rudes
Ausi Camenâ: nec modò Dardanas
Culti per artes, fortiore,
PAUSILIPI, recinemus œstro.
Satis daturi, si Salomonia
Utcumque lenes tendere barbita,
Castam Sunamitim, & pudicos
Carmine solicitamus ignes.

ODE VIII.

LAUS DANTISCI.

Memoratur insignis Dantiscanorum de class Teutonicâ victoria, & fides erga Polonia Regnum collaudatur.

Quæ puppis, aut quis Pegasus ultimus
Tibi dicatum carmen in insulas
Portabit? o sidus Borussæ
Gentis, Hyperboreique latè
Regina cæli, quæ vitrei super
Sedisse felix margine Vistulæ,
Terrasque liquentesque circùm
Oceani speculata campos,
Injecta septem frena Trionibus
Doctà relaxas & cohibes manu,
Utrimque pollens, sive tellus,
Sive tuas tremat unda leges.
Gazas tuorum non ego civium
Canam profanus: non ego turribus
Balthim coronari, & trecentas
Portubus advigilare proras:

Non

on, quòd Britannos naviget, aut tuus
ba remus verberet æquora :
Non quòd tuis Ormuſianæ
Mercibus infremuêre ripæ.
on, aut propinquas digna palatia
quare nubes, aut Superûm canam
Delubra, non imaginoſis
Atria conſpicienda ceris.
lim revictos conſilio dolos
icam Plavenî. Cetera diſtuli
Nondum auſus Amphion perennes
Cantibus ædificare muros.
mana quicquid compoſuit manus,
mana rurſus diſjicet : jacet
Ingens Alexandria, & altæ
Mœnia procubuêre Romæ.
tura caſſos ſubruit æmulæ
tis labores. Heu malè providi !
Caſura mortales in altum
Exſtruimus colimuſque, iiſdem
ox obruendi. Troja premit Phrygas,
aios Mycenæ : ſola Fides ſuper
Turrita terrarum ſepulcra
Evehit ; & jacuiſſe gaudet,
icquid caduco condidit omine
n ſola Virtus. Oppida Civium

Virus natat, nec alienæ
Cassis, Semiramisve turres:
Non sulphuratis fetæ tonitribus
Tormenta, non arx clausa decemplicis
Errore muri; sola diros
Urbe Fides prohibebit hostes.
Hac arte lato Teutonas æquore,
Urbs magna, fundis, quam neque callidum
Perrupit aurum, nec dolosi
Munera blanditiæque belli.
Nam Fas, & Æqui prisca Severitas,
Simul potentûm limina civium
Munivit: & dona & repulsos
Arma retro retulêre gressus.
Monstum locuto jam redeuntibus
Signis magistro; nunc ego (pro pudor!)
Ferar per Europen celebris
Fabula dedecorasse sacri
Leges Gradivi, & degenerem dolo
Armasse dextram. Non ego (pro dolor!)
Ferro Borussorum nec auro
Dedecores animos probavi;
Utrinque fœdus. Classis in ultimam
Devecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe! vulgabunt Plavenî
Opprobrium: vice plus quaternâ

'entata noſtris mœnia claſſibus
tetiſſe, & auri muneribus meas
Ferrum regeſſiſſe in carinas,
Non iterùm reditura dona.
uem fœderatis nunc ego nuntium
littam Sicambris? quos ego Teutonum
Faſtis recenſebo triumphos?
Quæ patriis ſpolia ampla fanis?
ruſtra pudendis Fama ſuperſtitem
arrat ruinis. O ego naufragus
Periſſe dicar, donec alter
Me melior pavido triumphus
rcuſet orbi: ſi tamen hoc quoque
›rtuna versâ jam negat orbitâ,
Me vera non falſo probroſum
Naufragio Libitina condat.

ODE IX.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem esse.

Secunda cælo Roma, perennia
Quum jura dantem quadrijugo vehit
Hinc Africa Europeque supplex,
Inde Asia Americeque curru,
Olim cruentis non sine præliis
Frenare terras aspera, nunc potens
Pacis sacramento quietæ
Belligeras cohibere gentes.
Nec omne terram prospicit undique
Cælum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Discolor ingeniis venustas.
Te mite cælum, te Genius loci,
Et quæ bonorum copia plurimo
Se fundit e cornu, colendis
Moribus ingenioque blandam
Nescire matrem. Non tibi nubilæ
Mentes; sed album quæ generosius

Bibêre ſolem, ſunt aperto
Pectora candidiora cælo:
Verique pugnax, & nivei vigil
Pubes Honeſti: fulgurat indoles
Vultuque, cultuque, & fideli
Non dubius ſedet ore Candor.
Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camenæ. Non veteres ego
Vates, & ignotos amico
Carmine ſolicitabo manes.
Teſtis mearum vivida BENCII
Thalia laudum: teſtis amœnior
Argenteis GALLUTIORUM
Barbitos inſonuiſſe nervis.
Teſtis feroci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATUS: heu teſtis Tragœdi
Poſtuma Calliope STEPHONI,
Diveſque STRADÆ cultus, & integer
GUINISIANUS candor, & aurei
Lepos PETRUCI, aut qui Latino
Dulce fluit GODEFRIDUS ore.
Quanquam nec armis deſit idonea
Campoque pubes: & tibi Thracium
Deprælliaturos Tyrannum
Magnanimos, Latium, nepotes

Cultuque & alumis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon afferat
Armis, Palæstinosque colles,
Et Solymi juga paricida.
Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Latè phalangas fervere prælio,
Primi rudimentum Gradivi,
Dum Ligurum Allobrogumque quassat
URBANUS acres non sine numine
Componit iras, cùm fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet esse ripis.
Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altiùs
TORQUATE fraternâ sonari
Digne lyrâ, comitum propago
TORQUATE Regum. Te Latiis graven
Bohemus armis, te validum leves;
Sensêre Daci: tu perempti
Non humilis socius BUQUOI,
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Æmona Protesilaus Hæmo.
Dicent COLUMNAS qui gravioribus
Dicent Camenis edomitum mare, &

Opima Naupacti tropæa, &
Auſonio pia bella ponto.
Non & ſonandus non geminus pari
URSINUS œſtro? ſed benè credidit
Imbelle pleſtrum, non pharetram,
Aut habilem mihi Phœbus arcum.

ODE X.

AD Q. DELLIUM.

Non tam populari exemplo, quàm potiùs rationis ductu vitam eſſe inſtituendam.

DELLI, ſi populo duce
Vitæ degenerem carpimus orbitam,
Erramus; procul arduis
Virtus ſe nimiùm ſepoſuit jugis.
Illuc quò via tritior,
Hoc eſt certa minùs. Longus inutili
Error nectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
Caſu vivitur, & viam
Non metam premimus, quâ præeuntium
Per veſtigia civium

Insanæ strepitus plebis, & improbæ
Voces invidiæ vocant.
Exemplis trahimur, & trahimus retro:
Soli nemo sibi est malus.
Nulli vita sua est: dum vaga postero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio sæpè sequentibus.
Me Parnassus & integer
Plebeiis Helicon cœtibus eripit
Sublimem: unde vagantium
Errores animorum, & malè desidis
Vulgi damna patent. Juvat
Ex alto intrepidum colle jacentia
Despectare pericula, &
Cautum non propriis vivere casibus.

ODE XI.

AD SIGISMUNDUM LÆTUM.

Gloriæ inanis despicientiam & silentium commendat.

LÆTE, quid cassis sequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More vel Parthi, regeritque ab ipso

Vulnera tergo.
)es unius negat esse tecti
:ulus vulgi favor : hic inani
: rumores legit, inde veris
Falsa remiscet.
velut nidum positurus hæsit:
: ubi vano vacuum tumultu
us illusit, tacitis in altum
Subsilit alis.
a laus sciri fugit. Ipse pulcher
ua Titan prohibet videri
: : qui totus potuit latere,
Major habetur.
premit sacram taciturnitate
oris gazam, benè non silenti
is in vulgo, benè suspicaci
Regnat in aula.
:erit mutas bene cymba ripas;
: simul raucis strepuêre saxis,
itus cautam sapiens memento a-
vertere proram.

ODE XII.

AD JANUM LIBINIUM.

Solitudinem ſuam excuſat.

QUID me latentem ſub tenui lare
Dudum moretur, cùm mihi civium
Amica certatim pateſcant
Atria, ſæpe rogas LIBINI.
Me plenus, extra quid cupiam? meo
In memetipſum clauſus ab oſtio,
In ſe recedentis reviſo
Scenam animi, vacuumque luſtro
Vitæ theatrum: ſolicitus mei
Spectator, an, quæ fabula prodii,
Matura procedam, & ſupremo
Numinis excipienda plauſu.
Omnes recenſet lumen, & approbat
Vel culpat actus: quo mea judice
Si ſcena non lævè peracta eſt,
Sim populo ſine teſte felix.
Odi loquacis compita Gloriæ
Plebeia: quàm cùm Fama faventibus

Evexit auris, ſæpe miſſo
Invidiæ ſtimulata telo,
Aut invidentûm territa vocibus
Parùm obſtinatis & malè fortibus
Dimittit alis. Illa nudam
Plangit humum, laceroſque ſaxis
Affligit artus. Me meliùs tegat
Privata Virtus, & popularia
Nunquam volaturum per ora
Celet iners ſine laude tectum.
Semota laudem ſi meruit, vetat
Audire Virtus. Tutiùs invidi
Longinqua miramur: propinquis
Lævus amat comes ire Livor.

ODE XIII.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Adverſa conſtanti animo ferenda eſſe.

Si quæ fient mala, lugubres
Auferrent oculi, Sidoniis ego
Mercarer bene lacrymas

Gemmis, aut teretum merce monilium.
At, ceu rore ſeges viret,
Sic creſcunt riguis triſtia fletibus.
Urget lacryma lacrymam;
Fecunduſque ſui ſe numerat Dolor.
Quem Fortuna ſemel virum
Udo degenerem lumine viderit,
Illum ſæpe ferit. Mala
Terrentur tacito Fata ſilentio.
Ne te, ne tua fleveris
Quæ tu, care, vocas, PAUSILIPI, mala.
Quam pellunt lacrymæ, fovent
Sortem: dura negant cedere mollibus.
Siccas ſi videat genas,
Duræ cedet hebes Sors Patientiæ.

ODE XIV.

ɔRISPUM LÆVINIUM.

:ur ſæpè per viam caneret, reſpondet;

ɯ meam nullis humeros onuſtus
s tecum patriam reviſo
, & parvo mihi cùmque dives
Canto viator;
ɪs mœſtùm: tibi Cura Muſas
, & multi grave pondus auri,
ıe te quondam malefida rerum
Turba relinquet.
eſt qui nil habet; illa tantùm
oteſt certâ retinere dextrâ;
fert ſecum, vaga quò migrare
Juſſit egeſtas.
ıihi, qui nil cupiam, deeſſe
umbroſi placet una Pindi
O ſacrum nemus! o jocoſæ
Rura Camenæ!
ıeos poſcet via cumque greſſus;
ɔi mecum, mea regna, colles,

Itis, & feſſum comitante circum-
fititis umbrâ.
Me Gothus ſævis religet catenis;
Me Scythes captum rapiat, ſolutâ
Mente vobiſcum potero tremendos
Viſere Reges.

ODE XV.

AD MUNATIUM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum.

NIHIL eſt, MUNATI, nil, iterum canam,
Mortale nil eſt, immedicabilis
Immune tædî. Clarus olim
Sol proavis ataviſque: nobis
Parùm ſalubris; nec maculâ reus
Damnatur unâ. Quicquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, invidiæ caducâ
Fuſcamus umbrâ. Non placet incolis
Qui Sol avitis exoritur jugis,
Aut priſca quæ dudum paternam
Luna ferit radiis feneſtram.

Cælo quotannis, & patriis leves
Migramus arvis : hunc tepidæ vocant
  Brumæ Batavorum ; huic aprici
    Auſoniæ placuêre ſoles.
Fruſtra : fideles ſi dominum retro
Morbi ſequuntur, nec tacitus Dolor
  Abſiſtit, aut Veiente curru,
    Aut Venetâ comes ire cymbâ.
Tandemque nobis exſulibus placent
Relicta. Certam cui poſuit domum
  Virtus, huic nunquam paternæ
    Fumus erit lacrymoſus aulæ.
Virtus agreſti dives in otio
Seſe ipſa claudit finibus in ſuis
  Plerumque, & inſonti quietum
    In paleâ ſolium reclinat.

ODE XVI.

AD EQUITES POLONOS

Illos quàm maximè campeſtribus præliis ido[neos] eſſe.

NEC Lechus, neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit ſuis
Urbes Sarmatiæ fidere machinis.
Campeſtres benè Sarmatæ
Campo bella gerunt: ſub Jove libero
Natam militis indolem
Fruſtra belligero clauditis otio.
Arctis oppida mœnibus
Virtutem cohibent, dum malè fortibus
Addunt conſiliis moram, &
Creſcentes hebetant Martis adoreas.
Sic non vincimus, ut diu
Vincamur miſeri, ni vetet exteri
Campeſtris manus auxilî
Hoſtem quaſſa diu cingere mœnia,
Aut vis vivida civium,
Rumpentis nebulam more tonitrui,

Clauſo proruat oppido
t murum ſolido pectore ſuppleat.
Agreſtes meliùs feræ,
uarum non vacuis jurgia ſub jugis,
Sed plano generoſior
ampo pugna calet. Prodit inertibus
Antris impavidus leo,
loſtem conſpicuis ſternere collibus.
Aër ingenuis patet
a pugnas aquilis. Mollibus evolat
Nidis, cùm violentior
ifis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
ruſtra parma tegit? Cur Jovis alitem,
Aut cur accipitrem cavo
eſtemus clypeo, ſi malè Martiæ
Reſpondet nota dexteræ,
lec pulſo reſonat gloria pectori?
Quòd ſi non vacuum genus
actamus timidi: cur fugimus ſacrum
Immiſcere periculis,
ælo teſte, caput, non ſine ſtemmate?
Magno magna ruant loco,
ut vincant. Videat ſol meliùs morſ
Quos naſci benè viderat,
t laudis ſpatium mors habeat ſuæ.

Hac virtute Chaber vagum
Sub conſanguineæ jura Poloniæ
Juſſit ire Boryſthenem
Captivique ſuper marginibus Salæ,
Et Sileſidos Oderæ,
Metas imperio fixit aheneas,
Quà certo pede Gloriam
Stantem non ſtabilis præflueret liquor.
Nos fœdam Lare patrio
Ætatem tegimus, ſoliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
Vel quàm frugiferæ rura Podoliæ
Creber diripiat Scythes:
At non & madidi ſub jubar Heſperi
Inter pocula neſcii
Noctem ſanguineo ducere jurgio.
Quòd ſi prima ſenes hiems
Admovit tepido cum pueris foco,
Patrum dicere prælia
Hauſto non humiles hiſtorici mero,
Fecundam ſcelerum pii
Ætatem querimur, quàm nova poſterùm
Inter pocula liberis
Flemus, quæ miſeri ſecula fecimus.

ODE XVII.

AD VIOLAM.

s Maii quotannis Pueri JESU *caput coronaturus.*

RA veris, punicei recens
mpi, cinge mei, precor,
n Puelli. Cur ſub auro
ılus heu! gravibuſque gemmis,
rementis fidere purpuræ
o cui pauperies mei
ı dicavit, necte ſertum,
ɛ meo diadema Regi.
onat munere ſe Deus
ı, ſi quæ paupere dat manu
roluntas: dona magnis
ı animo placuêre magno.

ODE XVIII.

AD ROSAM.

Quotannis Kalendis Junii D. Virgini coronaturus.

SIDERUM ſacros imitata vultus
Quid lates dudum, roſa? delicatum
Effer e terris caput, o tepentis
Filia cæli.
Jam tibi nubes fugiunt aquoſæ,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis:
Jam tibi mulçet Boream jocantis
Aura Favoni.
Surge: qui natam deceant capilli,
Mitte ſcitari: nihil heu profanæ
Debeas fronti, nimium ſeveri
Stemma pudoris.
Parce plebeios redimire crines.
Te decent aræ: tibi colligenda
Virginis latè coma per ſequaces
Fluctuat auras.

ODE XIX.

AD JESUM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea, ubi paſcas, ubi cubes in meridie.

DICEBAS abiens; Sponſa vale, ſimul
Vicisti liquidis nubila paſſibus.
Longam ducis, JESU,
In deſideriis moram.
Ardet jam medio ſumma dies polo:
Jam parcit ſegeti meſſor; & algidas
Paſtor cum grege valles,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis diſtinet otiis,
O JESU, regio? quis mihi te locus
Cæcis invidet umbris,
Aut ſpiſsâ nemorum comâ?
Scirem, quo jaceas ceſpite languidus!
Quis ventus gracili præflet anhelitu!
Quis rivus tibi grato
Somnum prætereat ſono!

Ah ! ne te nimio murmure ſuſcitent,
Noſtræ diluerent flumina lacrymæ,
Et ſuſpiria crudis
Miſcerentur Eteſiis.

ODE XX.

AD DIVAM VIRGINEM CARMEN VOTIVUM.

REGINA terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronavêre, & albo
Sidera circumîêre gyro;
Utcumque viles reſpicis aureâ
E nube terras, lenior excipe
Non ante teſtudo locutis
Quæ mea cunque ſonat Camenis.
Me torva circùm mugiat horrido
Malea ponto: me fera ſorbeat
Charybdis; cantem per ipſas
Eripiet tua dextra mortes.
Importuoſi ſeu jubar æquoris
Audire gaudes, ſeu Pelagi Pharos,

Seu certa tu mavis vocari
Ambiguis Cynoſura nautis :
eu navis olim credita naufragum
ervaſſe ſeclum, cùm ſcelerum Pater
Ultor ſuperfuſo Gigantum
Obrueret genus omne cælo.
le peſtilenti Sirius halitu
ffiet, caducum tu benè proteges
Umbrâ clientem; ſeu comanti
Dulcè vires terebinthus auro,
eu celſa gaudes Cedrus in arduo
utare Sina, ſeu Libano ſuper
Cupreſſus, aut latè Cadanis
Populus aſpicienda campis.
)icam & minoris carmine barbiti
nter ſeveras nobile Lilium
Florere ſpinas, & comantem
Flore Deo tremuiſſe virgam.
Cingat frementûm me globus hoſtium,
)icère denſo Exercitus agmine
Alas, & æqualem reductis
Cornibus explicuiſſe campum.
Dicère virgo Turris, eburnea
Dicère Turris, quam nec aheneus
Perrumpat imber, nec ruinam
Flamma gravi meditata plumbo.

Quòd ſi canoro carminis alite
Indis morantem Muſa cubilibus
Hortetur exire, & nigrantes
Luce novâ reparare terras:
Non & benignis reſpuis auribus
Aurora dici. Surgis & integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inveheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine, me tuam
Tuêre, Mater, ſi mihi per tuas,
O Virgo, non immunis aras
Mica ſalit, Ciliceſque nimbi.
Hic Vaticanis non fine laureis
Appendo functum carmine barbitum, &
Olim Polonorum tropæa
Solicitam cecinisse buxum.

ODE XXI.

CRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

us meus loquitur mihi : Surge, propera
mea, columba mea, formoſa mea, &
am enim hiems tranſiit : imber abiit &
. Flores apparuerunt in terra noſtra :
putationis advenit. Vox turturis au-
i in terra noſtra : ficus protulit groſſos
vineæ florentes dederunt odorem ſuum.
, Amica mea, ſpecioſa mea, & veni.

LLON? an Elyſii lævâ de parte Sereni
Me mea vita vocat?
, Soror, pulchris inneſtito lora columbis,
Pulchrior ipſa ſuper
le rotas, Libanique levem de vertice currum:
Has, age, flecte domos.
ia decidui fugiunt veſtigia nimbi.
Turbidus imber abit.
ſub innocuis miteſcunt flumina plantis:
Ipſa vireſcit hiems.

Interea ſacris aperit ſe ſcena viretis,
Sub pedibuſque tibi
Altera floret humus, alterque vagantia latè
Sidera paſcit ager.
Hìc etiam trepidi pendent e rupibus hædi,
Præcipiteſque capræ,
Hinnuleique ſuis, paſſim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis.
It leo cum pardo viridis de colle Saniri;
Mitis uterque regi,
Cumque ſuo paſſim ludunt in montibus agno
Exſuperantque juga.
Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibuſque cavis
Per violas lapſæ, per declives hyacinthos,
Exſpatiantur aquæ.
Lenè fluunt rivi: muſcoſis lenè ſuſurrus
Murmurat e ſcopulis.
In vitreo piſces ſaliunt hilares cryſtallo;
Dulcè queruntur aves.
Nec verò, ſi mæſta placent ſolatia, cælo
Flebile murmur abeſt:
Nam ſibi dum veſtro regemunt ex orbe palumbes,
Huc ſonus ille venit.
Sic dum ſe viduo ſolatur carmine turtur
Gaudia noſtra placent.

non deſunt. Pronis vindemia pendet
Officioſa botris.
iam vulgò violas, albentia vulgò
Ungue liguſtra leges.
ɔi, leti ſuccos oblita priores,
Mitia poma cadent.
ıaturâ labentur ab arbore ficus,
Percutientque ſinum.
ı falcem vindemia neſcit, aratrum
Saucia neſcit humus.
ɔonte virent ſegetes: innoxius ipſe
Meſſibus albet ager.
ıt hoſpitium platani: præbet formoſos
Graminis herba toros.
Panchæos ſudant opobalſama nimbos,
Et genialis odor.
: quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.
: quid indignos ducis per tædia ſoles?
Surge, age, cara ſoror.
ıis ipſæ jam circum frena columbæ
Ingemuêre moris.
ge, formoſas formoſior ipſa columbas
Hoſpita flecte ſoror.

ODE XXII.

AD VIRGINEM MATREM

Quasi Aurora consurgens : pulchra ut Luna electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

QUANDO te dulci fine prole solam
Miror, Eoo reducem cubili
Miror Auroram, croceo rigantem
Æthera nimbo.
Mater at nato simul astitisti,
Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radiosque & almo
Lumina Soli.
Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris, vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
Circumit aulam.

ODE XXIII.

AD CICADAM.

O quæ populeâ ſumma ſedens comâ;
Cæli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
Poſt longas hiemes, dum nimiùm brevis
Æſtas ſe lenibus præcipitat rotis,
Feſtinos, age, lento
Soles excipe jurgio.
Ut ſe quæque dies attulit optima,
Sic ſe quæque rapit: nulla fuit ſatis
Unquam longa voluptas:
Longus ſæpius eſt dolor.

ODE XXIV.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Pæan militaris POLONORUM, *quem Divus* ADALBERTUS *Archiepiſcopus Gneſnenſis* POLONORUM *apoſtolus & martyr conſcripſit, regnoque* POLONIARUM *teſtamento legavit.*

Poloni, acie explicatâ, manum cum hoſte colluturi populariter decantant. Petrus Skarga olim SIGISMUNDI III. *Polonorum regis theologus in Vita* D. ADALBERTI *recenſuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.*

DIVA per latas celebrata terras
Cælibi Numen genuiſſe partu,
Mater & Virgo, genialis olim
Libera noxæ:
Dulcè ridentem populis Puellum
Prome formoſis, bona Mater, ulnis.

Expiaturum populos manu de-
mitte Puellum.
Apta dum noſtris venit hora votis,
Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto! ſociâ Puellum
Voce precamur.
Integram nobis ſine labe vitam,
Proſperam nobis ſine clade mortem,
CHRISTE; ſtellataſque MARIA Divûm
Annue ſedes.
Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis! Ille multis
Preſſus ærumnis populos ab imo
Eruit Orco.
Ille non unquam pereuntis ævi
Scripſit heredes; & inobſequentis
Præſidem leti cohibet ſeveræ
Lege catenæ:
Auſus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor. Ille necdum
Prævius ductor penetrarat alti
Limina cæli,
Donec informi Deus e ſepulcro
Prodiit victor: bene jam ſupremo
Aſſides, Adam, ſolio perennis
Hoſpes Olympi.

Nos tuam plebem ſobolemque ſanctis
Adleges campis, ubi regna Divûm
Gaudii torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus, & cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Suſtinet : nobis medicos latus de-
ſtillat in Imbres.
Hoc fide concors animique major
Turba credamus, ſcelus eluiſſe,
Et ſalutarem patuiſſe nobis
Vulnere CHRISTUM.
Ite : jam fœdam (monet hora) labem;
Ite, mortales, prohibete : magno
Carmen & totam ſine fraude mentem im-
pendite Regi.
Tu tuâ, VIRGO Sobolemque Regemque
Ætheris, leni prece ; ne malorum
Turbo per præceps cumuloſque ſeſe
Explicet omnes.
Siderum cives, facilem precati
Siderum Regem, referate cælum
Civibus terræ : ſocialis olim
Turba futuri.
Ille nos, JESU, locus, illa tecum
Regna conjungant, ubi nos canentûm

m pridem vocat in beatam ex-
ercitus aulam.
t : votis iteramus omnes;
t. Septem bona verba læto
eventu, Pater, & beatos
Pande Penates.

ODE XXV.

IALOGUS

JESU ET VIRGINIS MATRIS.

ARMEN VOTIVUM.

i Canticor. cap. I. IV. V. VI. & VII.

PUER.

GO fidereis pulchrior ignibus,
ılgidior, lucidior vitro,
ibro gratior oſtro,
Albâ candidior rosâ.

VIRGO.

purpureo clarior Heſpero,
lendidior, Sole ſerenior,

Vernis gratior arvis,
Hibernâ nive purior.

PUER.

Sic fulges oculis, ut geminus propè;
Qui cùm lusit agris fons Esseboniis,
Clausum stare quieto
Se miratur in otio.

VIRGO.

Sic luces oculis, ut geminæ propè
Lucent, seu fluvio, sive liquentibus
Lotæ lacte columbæ
Assedêre canalibus.

PUER.

Ornant ingenuæ colla tibi comæ;
Lydis lota velut purpura fontibus
Summis aut Galaadi
Declines capreæ jugis.

VIRGO.

Ambit pulchra tuas cæsaries genas;
Qualis frondifluis palma viret comis;
Qualis corvus in ipsis
Plumarum tenebris nitet.

PUER.

VIRGO, lenè tuis verba fluunt labris;

Hyblæo veluti mella fluant favo,
Aut demiſſa ſolutis
Errent flammea tæniis.

VIRGO.

IESU, dulcè tuis ora natant ſonis,
Infuſo veluti pocula Cæcubo,
Aut humecta caducis
Gemment lilia roribus.

PUER.

Flammæ ſunt ſimiles hinnuleis tuæ
Qui tondent teneris lilia morſibus,
Dum ſe foſſus anhelo
Inclinet ſenio dies.

VIRGO.

Certant, NATE, tuis uberibus botri;
Botri, quos viridis parturiit Cypros,
Aut quos educat almis
Engaddus viridariis.

PUER.

Quiſquis, VIRGO, tuas aſpiciet genas,
Cœnis aſpiciet mala rubentia
Ramis: cetera claudunt
Imo ſe bona pectore.

VIRGO.

Quiſquis, NATE, tuis hæſerit in genis,
Pictam diſpoſitis artifici manu
Liliiſque roſiſque
Emirabitur aream.

PUER.

Qui te non amat, eſt barbarior feris;
Pardis aſperior, tigride ſævior,
Impacatior urſis,
Iracundior anguibus.

VIRGO.

Qui te non amat, eſt marmore durior,
Saxis horridior, ſurdior æquore,
Inconſtantior auris,
Immanſuetior ignibus.

ODE XXVI.

AD AURAM.

AURA, quam veris tepor & ſerenâ
Thraciæ veſtant animæ quadrigâ,
Huc ades, quâ te vocat hoſpitali
Populus umbrâ.

Hic tibi liber Zephyrus comas per-
ſultet & ramos : vagus hic ſupinas
Increpet frondes, teneroque vexet
Gramina luſu.
Dum per apricos revoluta flores,
Vitreæ ſomnum fuga ſuadet undæ,
Meque ſuſpenſamque comante perſla
Barbiton alno.
Sic tibi cælum, lepidoque ſoles
Rideant vultu : pede ſic liquenti
Ros tibi manet, tacitaque ſe ſuſ-
pendat in herba.
Sic tibi Seres Ciliceſque campi
Soſpiti centum gemineat odores :
Sic adulantes violis roſarum
Pecte capillos.
Sic, meo chordas quatiente plectro,
Inter admiſſos digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
etria vati.

ODE XXVII.

NOE VATICINIUM.

Luxuriam præteriti, & Idololatriam futuri ſeculi dequeritur.

DEMERSA latè ſecula cùm Noë
Enavigaret, naufraga dicitur
E puppe proſpexiſſe regna;
Et malè jam pelago latentes
Fleviſſe, terras: Secula, ſecula
Libido fœdis mergit amoribus;
Totoque reſtinguendus orbis
Oceano, ſimul omnis uno
Peccavit igni. Scilicet impiis
Polluta regum limina nuptiis,
Spectante fruſtra Sole, poſſent
Stare diu? Pudor, heu! nefaſque
Naſcentis ævi, turpis amor, nihil
Intaminatum liquit: & innocens
Natura deformis nocenti
Supplicium grave pendit uſu.
Inceſta fœdi fecimus omnia,
Et digna perdi. Marmoreis ubi

Urbes coronatæ coloſſis ?
Aut ubi turrigeræ potentûm
Arces Gigantûm ? queis, modò liberi
Feſto choreas agmine plauſimus,
Delphines inſultant plateis,
Et vacuas ſpatioſa cete
Ludunt per aulas, ac thalamos pigræ
Preſsêre phocæ : defluit illito
Aurum lacunari, & refixæ
Ad pelagus rediêre gemmæ.
Jam neç vetuſtis ſculpta ſcientiis
Famoſa moles perſtat, & aureis
Inſcripta majorum ſepulcris
Funditus occubêre ſaxa.
Ingens egeſtas, & ſimul omnium
Jactura rerum, flagitium, Dei
Cultuque delubriſque & aris,
Heu ! miſerum malè nudat orbem !
Jam jamque coget ſecula proprium
Neſcire Numen : nec ſcelerum grave
Penſare permittet nepotes
Supplicium. Simul omne ripas
Habebit æquor, rurſus & inclyta
Tellus in herbam ſurget, & aureus
Titan inaurabit recenti
Arva die, populiſque magnus
Crebreſcet orbis. Non eadem fluet

Ætas, & auro deterius diem
Procudet argentum, ac ſonoro
Belligerum gemet ære tempus;
Tandemque ferro ſecula corruent.
Et, qui malorum ſummus apex, Dei
Oblita, me rerum parentem
Sacrilego colet igne Tellus:
Falſumque numen (pro pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe diſcreviſſe, & omnem
Naufragio recreaſſe mundum,
Mox ſtare terris, currere flumina,
Frondere ſilvas, arva vireſcere
Juſſiſſe paulatim, & nitentes
Frugibus explicuiſſe campos.
Me Baƈtra Cælum, me Babylon Jovem,
Me Suſa Solem, me Pharii ſuum
Dicent Oſyrim: me bifrontem
Auſoniæ colet ora Janum.
At, o potenti qui regis æthera
Terreſque ſceptro; verte, Pater, Pater,
Undaſque terraſque; & triſulcum
In caput hoc jaculare telum,
Fœduſque jam nunc ſtragibus obruar
Labantis ævi: barbaricis ego
Solus ſupervivam pudenda
Materies tituluſque ſacris.

ODE XXVIII.

AD DIVINAM SAPIENTIAM.

Cùm novi e Germania, Gallia, Italiaque motus bellici nuntiarentur.

O Mens, quæ ſtabili fata regis vice;
Ut nos pulchra tui ſeria conſilî,
An te noſtra viciſſim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cùm variâ ſpargis opes manu;
Effuſas lepido non ſine jurgio
Raptamus, puerorum
Sparſas turba velut nuces.
Hic cùm ſceptra capit, frangit; hic ante quàm
Geſtet, fracta videt. Fluctuat, heu! miſer,
Alternâque potentum
Mundus diripitur manu.
Punctum eſt, ſors avidis quod ſecat enſibus
Inter tot populos. Hoc precor unicum
Pauper: Secum avidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

ODE XXIX.

AD EQUITES POLONOS.

Anno M. DC. XXX.

Quos ſera gignent ſecula poſtéros
Narrabo vates. Stemmata patriis
Delete ne ceris, Quirites,
Egregiis geminanda factis
Olim minorum. Si quid avi rudes
Inominatâ geſſimus alite,
Reducet in laudem nepotum,
Auſpicio meliore, virtus.
Non ſcuta fruſtra, non galeas decent
Gryphesque pardique: atque leonibus
Vexilla nequicquam, & chymæris
Sarmaticæ micuêre parmæ.
Quis ille ductor Balthida Lechicis
Inſcendit armis? quod juvenum recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum ſub armis?
Jamque & minaces bella fremunt Gothi:
Hinc Martis atque hinc rupta tonitruis

Immugit unda : jam propinquæ
Prælia conſeruêre proræ.
Pro ! quantus armis in media quoque
Formoſus ira ! quantus in arduum
Aſſurgit enſem ! quantus haſtâ
Per Gothicas juvenis phalangas
Exſultat ! O lux ! o veterum recens
Sidus Jagellonum ! o patriæ Pater,
Primaſque bellantjs per undas
Sarmatiæ Cynoſura, ſalve.
Turrîta ſaxis ſe tibi Suecia
Muriſque pandit : jam tibi patrii
Cultus, & heroos revinxit
Laurigerum diadema crines.
Jam Vilna latè, jam veteris Craci
Feſto plateæ carmine perſonant :
Tu Tiphys alter : tu ſeverus
Belligero dare frena ponto.
Princeps agreſtes, & nimiùm diu
Terræ tenaces Martis adoreas
Latum refudiſti per æquor,
Auſus humo pelagoque magnum
Miſcere nomen. Te niveis ſuper
Attollet altum Fama curulibus,
Quà veſper atque Aurora ſacrum
Purpureo lavit amne crinem.

Hæc tum, madenti veſpere, Sarmatæ;
Canenda ſeris bella nepotibus
Bis terque ſub noctem lyrâque &
Niſoviis iterate nervis.
Crat aut biremem, aut rurſus equum citi
Scandetis. Eheu! quæ nova barbaris
Effuſa tempeſtas ab oris
Fulminat? agricolaſque latè
Campoſque, frugeſque, & pecorum procul
Armenta vaſto proruit impetu?
Impunè, (proh pudor!) Polonas
Thracia depopulętur urbes?
At o virorum quiſquis amicior
Marti, citato ſcande ratem pede.
Quà pontus & neglecta Thracum
Clauſtra vocant, vacuæque turres;
Perrumpe muros, dirue mœnia,
Invade portas, ſterne ſolo domos:
Heu! ſterne Byzantî pudendis
Templa diu famulata ſacris.
Io triumphe! Sarmata Boſporo,
Et belluoſæ frena Propontidi
Injecit; Eoumque ſeris
Imperium reparavit armis.
At vos ſecundâ tempora, Milites,
Umbrate lauru, dum gemino ſuper

Procedit Arctous triumpho
Victor, Agenoreumque retrò
Frontis minorem, & compedibus gravem
Ducit tyrannum. Dicere consono
Utrimque plausu ; Tu tuorum,
Tu patriæ Pater atque Cæsar.
Post hæc avito Pax bona parieti
Suspendet enses ; & patrias novæ
Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus sua bella conjux.
Mox & quod atrâ Mars rapuit manu,
Castæ reponent prole puerperæ ;
Novique reptabunt per arcus,
Scuta per & galeas nepotes ;
Jam nunc protervi, nunc etiam truces
Ad sæva ferri fulgura : sed diu
Neglecta pacabunt juventam
Otia, Palladiique ludi.
Suâ quietus quisque sub arbore
Cenam pudici cum socià tori,
Gnatisque prosternet, propinquo
Pocula prætereunte rivo.
Non aut malarum jurgia litium
Emtusve judex, sed bona Veritas
Componet iras, aut jocosi
Vina super epulasque amici.

Non ſpes bonorum, non ſtudium lucri,
Cogent potentem viſere curiam,
Tractuſque longinquos viarum,
Et viduos numerare menſes.
Quem manè ficcum prima dies domo
Dimittet, illum ſera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient ſine lite cenæ.
Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores : ſive ſuas Leo
Æſtivus ad meſſes vocabit,
Sive redux ad aratra Taurus.
Sed ipſa meſſis ſponte fidelibus
Inſurget agris : non ſegetem graves
Urent avenæ ; non feraces
Suget iners paliurus agros.
Sed alba rubris lilia cum roſis,
Canæque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis : atque in omni
Alta Ceres fluitabit arvo.
Tunc ipſa labens æthere Fauſtitas
Paſſim per urbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choréas,
Quam niveus Pudor, & ſolutis
Per colla paſſim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus

Prîscoque gaviſæ ſequentur
Naïades Dryadeſque cantu.
Hæc vera dicar tunc ego præſcius
Dixiſſe vates : tunc mea carmina
Diſcenda grandævi parentes
Virginibus puerîſque dicent.
Fruſtra : nam in urna ſurdus & immemor
Jacebo pulvis. Me tamen integræ
Lauri coronabunt jacentem, &
Circùm hederæ violæque ſerpent.

ODE XXX.

AD JANUSSIUM SKUMINUM TISZKIEWICIUM,

PALATINUM TROCENSEM.

Cùm BARBARÆ NARUSZEWICIÆ *conjugi cariſſimæ juſta perſolveret.*

SI tibi pollicitum Numen, ſi Fata fuiſſent
Æternos fore conjugis annos;
Ure per aſſiduos, Procerum fortiſſime, fletus
Ereptam quererêre, JANUSSI.

Quem Pietas, quem non moveat non triſtibus unquam
Arx animi concuſſa procellis,
Et Pudor, & proni niveo de pectore ſenſus,
Et regina Modeſtia morum,
Aut bona Sedulitas, aut non incauta futuri
Præſagæ Solertia mentis?
Provida ſed longum magnis Virtutibus ævum
Non audent promittere Fata:
Nec poſſunt, ſi quæ maturavêre, profanis
Aſtra diu committere terris.
Nunc adeo parces longis onerare querelis
Depoſitum repetentia magnum,
Ingentes animæ gazas, & robur, & aureo
Incoctum bene pectus Honeſto.
Sic Tanaquil, ſic quæ cunctantem Claudia rexit
Virgineâ cervice Cybelen;
Quæque maritali ſucceſſit Theſſala fato,
Et Latiis vaga Cloelia ripis.
Ante diem raptæ, vivunt poſt funera, vatum
Perpetuos in carmine faſtos.
Illa quidem, non ſi ſurdos ad carmina Manes
Orpheâ teſtudine vincam,
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat
Elyſii pomœria muri,
Reddaturque tibi. Stat nulli janua voto,
Nullis exorata poëtis.

nen exiles insigni in limine rimæ
Quà possint arcana videri.
), si nullos fallunt insomnia Manes,
Aut vidi, aut vidisse putavi
m campo in magno, quem gemmea circum
Perspicuis stant mœnia portis.
rata virent; arbor crinitur in aurum:
Crispantur violaria gemmis.
ec Apelleus liquor, nec pulchra trigoni
Assimulent mendacia vitri.
ibi formosis in vallibus Heroïnæ
Æternum Pæana frequentant.
irides campo stellæ, madidisque coruscа
Connivent sibi sidera flammis.
et medias parvo comitata nepote
Et roseo vivacior ore,
ins, grandemque sibi, grandemque nepoti
Nectebat de flore coronam.
me vetuit magni caligo sereni
Mortali percurrere visu
plura velis. Satis est, cui fata dederunt
Æternis mutasse caduca.

ODE XXXI.

AD PHILIDIUM MARABOTII

VIDES ut altum fluminis otium
Rerum quietâ ludit imagine,
Solemque Lunamque, & ſereno
Picta refert ſimulacra cœlo.
Talem ſeveræ lege Modeſtiæ
Compone mentem: ſeu caput horridis
Fortuna circumſultat undis,
Seu placidâ tibi mulcet aurâ.
In nube ſemper rideat aureo
Pectus ſereno: quò meliùs ſacros
Deique Naturæque vultus
Non dubiis imitetur umbris.
Pulchrum eſt quietâ mente volatili
Inſtare Vero, nec trepido gradu
Urgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare cauſſas:
Sed mente fixâ ducere liquidos
Rerum colores, & capitis ſacrâ
Ab arce proſpectare Verum, &
Fixa ſuis ſua rebus ora.
Fruſtra protervis frena damus feris,

Si nulla noſtræ frena proteruiæ
Aptamus. Excuſsêre cælo
Non vacui Phaëthonta freno;
Sed lege, currus. Qui refugit ſui
Rex eſſe, regni neſciet exteri:
Quicumque dat ſibi, regendo
Ille poteſt dare jura mundo.
Ut mentis almo cuncta premas ſinu,
Ipſum ſeveris te preme legibus:
Sic tu probis ſolers miniſter
Conſiliis, ego fidus auctor.

ODE XXXII.

AD ALBERTUM TURSCIUM.

De ſuis ſomniis & lyricis.

TURSCI, ſeu brevior mihi,
Seu pernox oculos compoſuit ſopor,
Pennas Somnia levibus
Affigunt humeris; jamque virentia
Lætus prata ſupervolo,
Quà ſe cumque novum molle tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herboſæque patet ſcæna ſuperbiæ.

Mox & nubibus altior,
Miſtus flumineis ales oloribus,
Vivos deſpicio lacus,
Et dulci volucrem carmine mentior.
Jam tunc nubila, jam mihi
Blandis diſſiliunt fulmina cantibus:
Et quæ plurima circuit
Collum, puniceâ vincior Iride.
Idem jam vigil, & meus,
Non ingrata ſimul ſomnia diſpuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percuſſi digitis, immemor, & dulcis
Nil ſectator Horatii,
Sublimis liquidum nitor in ærа:
Et nunc litora, nunc vagas
Siccis trajiciens paſſibus inſulas.
Nil mortale mei gero, &
Jam nil ſolicito debeo ponderi.
TURSCI, ſæpe tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro
Veris fabula caſibus
Mutem Parrhaſii nomina Baltici.
Fruſtra: nam memor Icari,
Addo ſtultitiæ conſilium brevi:
Nam, ſeu dormio, me torus;
Seu ſcribo, ſtabili ſella tenet ſitu.

ODE XXXIII.

D. VIRGINEM MATREM.

*inclyta Vilnenſi Societatis JESU Acade-
curriculo philoſophiæ finem imponeret,
ſcholaſticam prælecturus theologiam.*

T jam quietis ancora puppibus
us momordit. Solvite carbaſa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauru.
cui frequenti plurima ſupplicat
agira portu; ſi Tibi conſona
Reſpondet ex omni juventus
Turre, Palæmoniique flammis
ſêre montes: ſi Tibi pervigil
epræliantûm exercitus ignium
Hinc pugnat atque hinc, atque ahena
Pulvereo tonat ore moles;
mancipatis adde clientibus
ratam laborum, nec vacuam Tui,
O VIRGO, pubem; ſive caſtris,
Sive Tibi famulętur aris.

ODE XXXIV.

AD QUINTUM TIBERINUM

DIVITEM nunquam, TIBERINE, dic
Cujus Eois potiora glebis
Rura, Fortunæ ſine fæce pulcher
Rivus inaurat:
Quem per inſignes geniale ceras
Stemma claravit, vaga quem per urbes,
Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru.
Pauper eſt, qui ſe caret: & ſuperbè
Ipſe ſe librans, ſua rura latam
Addit in lancem, ſocioque fallens
Pondus in auro.
Ceteris parvus, ſibi magnus uni,
Ipſe ſe neſcit, pretioque falſæ
Plebis attollit, propriàque ſe mi-
ratur in umbra.
Splendidam verâ ſine luce gazam,
Turgidum plenâ ſine laude nomen
Mitte; te ſolo, TIBERINE, diſces
Eſſe beatus.

ODE XXXV.

PAULLUM COSLOVIUM.

AM pridem tepido veris anhelitu
flarunt reduces arva Favonii:
Jam ſe florida vernis
Pingunt prata coloribus.
ratus frugiferis Vilia puppibus
ato præterabit rura ſilentio,
Quamvis proximus omni
Collis perſonet alite;
amvis & viridi paſtor ab aggere
cat gramineâ carmina fiſtulâ,
Et qui navita debet
Plenis otia carbaſis.
quas Palladiis, PAULLE, laboribus
terpone vices. Cras, ſimul aureo
Sol arriſerit ore
Summorum juga montium,
andemus, viridis terga Luciſcii,
uà celsâ tegitur plurimus ilice,
Et ſe prætereuntûm
Audit murmura fontium.

Illinc e medio tota videbitur
Nobis Vilna jugo ; tota videbitur
Quæ Vilnam finuoſis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus
Fulgent fana tholis, & geminam ſuper
Deſpectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
Ut longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi ! nam tria tertio
Surrexêre ſub anno
Priſcis templa Quiritibus :
Et quà conſpicuis ſe Gedeminia
Jactant ſaxa jugis, & Capitolium,
Et quæ tecta ſuperbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna Quies : exiguus Labor
In majus modico provenit otio.
Hinc terga virentûm
Latè proſpice collium.
Quæ nunc mobilibus nutat Eteſiis,
Segni cana ſtetit ſub nive populus :
Qui nunc defluit, altâ
Hæſit ſub glacie latex.
Qui nunc purpureis floret ager roſis,
Immoto ſterilis delituit gelu :

erno quæ ſtrepit ales,
Hiberno tacuit die.
› rumpe moras, & ſolidum gravi
æ deme diem, quem tibi candidus
pondet Veſper, & albis:
Cras Horæ revehent equis.

ODE XXXVI.

QUITES POLONOS ET LITHUANOS

Amphion, ſeu Civitas bene ordinata.

ÆXTEROS mores prohibete pulchæ
ge, Thebani: patriaſque leges
pios ritus, & avita natos
Sacra docete.
mpla Fas ſanctum, fora luſtret Æquum;
eritas, & Pax, & Amor per omnes
mbulet vicos: Scelus omne caſtâ
Exſulet urbe.
ullus eſt murus Sceleri. Per altas
rbium turres, tripliceſque portas
œna perrupit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.

Concolor Vero Dolus, & ſuperba
Exſulet regni ſitis, & Cupido
Defidis lucri, tacitoque ſegnis
Copia luxu.
Publicos diſcat geminare cenſus
Sæva Paupertas: & in arma ferrum
Sit ſatis. Rapto malè pugnat olim
Miles in auro.
Sive res bellis agitanda, ſive
Pace, collatas ſociate vires
Alta centenis meliùs recumbunt
Templa columnis.
Inter errantem ſcopulos carinam
Certiùs plures docuêre ſtellæ:
Fortiùs proram gemino revincit
Ancora morſu.
Gliſcit æterno ſociale nexu
Robur. Arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit urbes.
Hæc ubi, dulci modulante nervo,
Dixit Amphion: ter eunte fluctu
Subſtitit Dirce, ter opaca movit
Terga Cytheron.
Saxa repſerunt, ſcopulique circum
Devio campos petiêre ſaltu,

Et nemus, pronuſque ſilex ex alto
Monte cucurrit.
At ſimul Vates tacuit, per omnem
Barbaræ rupes coiêre murum, &
Septies clauſæ reteruntur aheno
Cardine Thebæ.

ODE XXXVII.

AD JOANNEM PALMIUM.

Ex Joannis Conchanovi poëtarum Polonorum principis Lib. II. Oda XX.

Cum regni Poloniarum Ordines, poſtis ad Viſtulam caſtris, STEPHANUM I. *regem Poloniæ dicerent.*

PALMI, futuri Regis inutiles
Omitte curas. Dudum adamantino
Cui fata ſubſcripſêre libro
Sarmatici diadema regni,
Non Auſter illum, non Boreæ domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex eſt, POLONI, quem potenti
Rex Superûm jubet eſſe voto.

Hic ipſe (quanquam ſe propiòr daret
In regna Princeps) miſeṛat extero
A ſole Regem, qui reliĉtâ
Vela retro citò ferret aulâ.
Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quò pictus auro miles, & inclyti
Ceſsêre Gaſcones? Inani
Spes tumidæ crepuêre vento.
Fortuna naves, & dubias agit
Fortuna pugnas. Hæc popularibus
Utcumque ſe miſcet catervis,
Ambigui regit ora vulgi.
Abſiſte verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus arduâ
In rupe. Rex eſto, priore
Quiſquis emet ſibi regna curſu.

ODE XXXVIII.

AD LIBERTATEM.

In VLADISLAUS IV. *maximis ad Viſtulam comitiis rex Poloniæ renuntiaretur.*

NAM quæ reviſas limina dulciùs
Mavortiarum maxima gentium
Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis Litaviſque campis?
O providentis filia Conſilî,
O Fauſtitatis mater, & otii
Beata nutrix, o Polonæ
Primus honos columenque gentis;
Quæſita multo ſanguine Gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipſâque Majeſtate major,
Et patriæ melior Magiſtra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & imâ nube ſuper levem
Suſpende currum; quà refuſus
Viſtuleas tibi propter undas
Hinc Lechus, atque hinc Littavus aureis

Collucet armis, quà tibi civium
Tranquilla tempeſtas ovantes
Implet agros, prohibetque tota
Latè videri. Non tibi ſedimus
Servile vulgus : ſed genus inclyti
Mavortis, æternus Deorum
Sanguis, Hyberboreoque clari
Ab uſque Lecho, legibus additum
Optare Regem : fallere neſcii
Quemquam, nec invidere nati,
Extera nec metuiſſe ſceptra,
Suoque magni. Publica clariùs
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna Libertatis umbra
Sceptra ſimul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omnè obſoleto vitat in otio
Latere robur ; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad uſque palmam : tunc faciles, neque
Duri Quirites conſpicuo palam
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter ſequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Auſi nivalis ſcandere Carpathi :
Hæmíque victores nigrum cal-

cavimus Æmoniæque collum.
Thracis olim litora Boſpori,
rſumque latè terruimus Geten,
altimque, inaudacemque Cimbrum:
Et ſpoliis Aſiæ ſuperbos
quam otioſi vincere Teutonas,
as Poloni fiximus imperi, &
'ernam Boleſlai columnam
Triplice protulimus tropæo.
ter triumphis vecta Boryſthenem
gamque pubes, belligeri ſuper
ras Alexandri, & Laponi
Cæruleas Aquilonis arces.
lævus Iſter, ſcit vitreis ubi
git Bootes æquora pontibus,
ractoque jam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
rege, terris pulchra parentium
mpla nati reddimus? Annue
pulchra Libertas, & orbis
Conſilio trepidiſque Regum
eſſa votis, dulce ſupercili
nitte pondus. Quem tibi Maximus
URBANUS, Auguſtuſque gratâ
Congeminat vice FERDINANDUS;
quo peroret mundus, & ipſa quem

Gaudes rogari : regnet ab ultimo
Primus SIGISMUNDO, & vetuſto
Proximus a JAGELONE ſanguis.
Ut nulla poſſunt fallere præſcios
Futura vates ! O hominum ſalus !
O cura LADISLAE Divûm,
Lechiacæ dominator oræ
Salve ! ſecundis Te Lechici Patres
Et Martiorum caſtra Quiritium
Regem ſalutavêre votis :
Jam galeis Tibi nutat omnis
Haſtiſque pubes : jam reſonabiles
Campi jocosâ vocis imagine
Colleſque certatim, & profundæ
Plauſibus intonuêre ſilvæ.
Ter viſus omni ſe Pater Hiſtula
Moviſſe ripâ : ter Tibi frondeam
Flexiſſe cervicem, & reclini
Carpathus attremuiſſe pinu.
Qualem peracto ſecula Te retro
Debent Novembri ! jam Tibi Gloria,
Belli que maturus Cupido
Non humiles ſtimulavit iras :
Quanquam recentis mulcet amœnior
Caligo Regni. Quantus in impium
Aſſurgis, abſentemque vincis

Conſiliis animíſque Moſcum!
Qualis minaci præfuris impetu!
Et quantus iræ! ſive acie levi
Campos inundare, & repenti
Mœnia terrificare bello;
Deliberato ſeu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Jagelonidæ
Ab hoſte laudari cruentâ
Et metui peperêre dextrâ.
Sic dum priores æquat avos Pater,
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctavit exhauſitque factis
Invidiam, ſobolique tantùm
Majora liquit. Tu gemino potes
Avi Patriſque nomine dup'icem
Miſcere laudem: ſive pacis,
Sive gravis per acuta belli,
Cùm læta poſcent, conſilii celer;
Cùm mæſta rerum, ſtrenuus ingeni, &
Immotus innixuſque ſemper
Ipſe Tibi, patienſque curæ,
Rerum ſub alto pondere rectior
Majorque ſtabis. Sic tibi Sarmatæ,
Sic fata juravêre, toto
Sic Superi ſtatuêre cælo.

MATTHIÆ CASIMIRI *SARBIEVII* LIBER EPODON.

ODE I.

AD PAULLUM JORDANUM URSINUM BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quem per ferias Septembres feceſſerat Româ.

Huc, o quietis apta Muſis otia
Leveſque Ludorum chori,
Huc, feriantûm Phœbe Muſarum pater,
Huc, hoſpitales Gratiæ,

Huc; delicatis ite permiſti Jocis
Non inverecundi Sales:
Hic otioſi mite Bracciani ſolum
Vago coronemus pede.
Clemens ſupino clivus aſſurgit jugo,
Cælumque paulatim ſubit,
Et ſolida ſubter terga ſcopulorum arduo
Securus inſeſſu premit:
Arciſque jactat inter alta turrium
Inſigne propugnacula,
Timenda quondam Cæſarum turmis ducum,
Timenda magno Borgiæ
Cùm per minantûm militum æratos globos
Metuenda jaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæſarem, & quaſſum metu,
Aduſque promiſſum NIHIL.
Hic ille magnus frenat Etruſcas opes
URSINUS heroum decus,
Heres avitæ laudis, & princeps caput
Magnæque laus Oenotriæ.
Circùm coruſcis ſcæna quercetis viret,
Cælumque verrit frondibus,
Suoſque colles veſtit, & patentibus
Seſe theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
Aprica præbet litora:

Ripamque Baccho jungit, & vallum propè
Lentis flagellat fluctibus.
Majore nuſquam ſtagna Neptuno ſonant,
Aut æſtuantis Larii,
Aut qui ſevero tangit Albanus lacu
Inenatabilem Styga :
Aut quæ procellis gaudet, & magno fremit
Superba ponto Julia :
Nec major unquam ſpumat, & rupes truci
Benacus aſſultat ſalo.
Intonſa curvo monte circumſtant juga ;
Miteſque deſpectant aquas.
Niveſus illinc terga Romanus movet,
Cæloque diducit minas :
Illinc caducis ilicem quaſſat comis
Sublime Cymini caput :
Crudumque Boream frangit impotentibus
Depræliaturum Notis,
Terriſque latè regnat, & cæli minis
Opponit hibernum latus.
Amica ſternit interim lacum quies,
Fluctuſque fluctu nititur :
Et ipſa ſecum pigra luctatur Thetis,
Aquæque colludunt aquis.
Quas vel carina, vel citata turgido
Findit phaſelus linteo ;

Pinnâque latè vitreum cogens pecus
Volente lino truditur,
Setâque piſcem ducit, & raris procul
Lacum coronat retibus.
Hinc alta lucet divitis Poſſæ domus,
Hinc pinguis Anguilaria:
Trebonianas hinc amica vineas
Vadoſa plaugunt æquora.
Hinc delicati fundus Aurelli nitet,
Lymphæ ſalutaris pater:
Undâque morbos arcet, & vivacibus
Lucem fluentis eluit.
At quà ſuperbum fontibus nomen dedit,
Suumque Florâ marginem,
Vivis perennes decidunt ſaxis aquæ,
Campoſque decurſu lavant,
Patremque longè Tibrin, & regem ſonant,
Romæque ſervitum fluunt.
Sincera circùm regna maturæ nitent,
Et artis immunes loci:
Adhucque virgo ſulcus, & montes adhuc
Molles inexperti manus,
Meramque Bacchus Tethyn, & Bacchum Thetis,
Et pinguis invitat Ceres.
Hinc ille lætus ſurgit, & tenacibus
Inſerpit ulmis Evius;

Udoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Maſſici,
Aut quæ Falernis educata ſolibus
Sublucet uvæ purpura.
Sed nec Faliſci glaream malit ſoli,
Nec pinguis uber Rætiæ,
Nec flava tantùm culta felicis Cypri,
Graiamve dilexit Rhodon;
Quantùm ſuis ſuperbit, & ſeſe ſuis
Miratur in canalibus.
Circùm beatis imperat campis Ceres,
Latèque rura poſſidet:
Et arva flavo meſſium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
In nube rarus inquinat cælum vapor,
Aut tenſa nimbis vellera:
Aut e Boreis bella ventorum plagis,
Raucuſque ſilvarum fragor
Auditur uſquam: non protervis inſonant
Exercitati Syrtibus,
Euris & Auſtris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantùm ſerenus Veſper, & tenerrima
Eteſiarum flamina,

ue ſoles, & ſerena lucidis
pirat aura montibus:
nque cælo provehunt Horæ facem,
Phœbus Horarum pater
liari luce colles irrigat,
onaque perfundit die.
is tepentes ingruunt Favonii
cantis auræ ſibilo,
emperatis provocant ſuſpiriis,
enique ſomnum murmure.
ion loquaces interim nidi tacent,
latreſque nidorum vagæ.
aut maritis turtur in ramis gemit,
t ſaxa rumpit queſtibus,
læta latè cantibus mulcet loca
amoſa pellex Thraciæ,
iſque coram plorat, & crudelibus
ccuſat agris Tereа:
acumque mæſtæ vocibus dicunt aves,
Reſpondet argutum nemus.
atur alnum quercus, ornum populus,
Affatur ilex ilicem,
ſe viciſſim collocuta redditis
Arbuſta ſolantur ſonis.
ic, o Quiritûm dictor; huc, Œnotriæ
O magne regnator plagæ

JORDANE, tandem plenus urbis &
Rerumque magnarum ſatur,
Sepone curis temet, & domeſticis
Furare pectus otiis.
Hic vel tuarum lene tranabis vadum
Opacus umbris arborum,
Tuoſque colles inter, & tuas procul
Perambulabis ilices:
Vel cùm Decembri campus, & primâ
Vicina caneſcent juga;
Nunc impeditas moſtibus plagis feras,
Silvamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
Teloque deprendes aprum;
Jactoque cervos collocabis ſpiculo,
Fureſque terrebis lupos.
Quòd ſi Latinæ laus ALEXANDER pl
Sacræque fidus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur ſolo,
Seſeque curis eximet;
Tuique cives, hoſpiteſque civium
Toto fruemur gaudio.

ODE II.

D FONTEM SONAM,

In patrio fundo, cùm Româ rediiſſet.

ONS innocenti lucidus magis vitro,
Puràque puriqr nive,
gi voluptas, una Nympharum ſitis,
Ocelle natalis ſoli,
ngis viarum languidus laboribus,
Et mole curarum gravis
uſtis ab uſque gentibus redux, tibi
Acclinè proſterno latus.
rmitte ficcus, quà potes, premi, cavâ
Permitte libari manu.
: te quietum nulla perturbet pecus,
Ramuſve lapſus arbore:
: dum loquaci prata garritu ſecas,
Et lætus audiri ſalis;
ibilantes populetorum comæ
Ingrata ponant murmura
bi, lyræque Vatis. Haud fruſtra ſacer
Nam ſi quid URBANUS probat,
lim fluenti lenè Blanduſiæ nihil,
Aut Sirmioni debeas.

ODE III.

PALINODIA

Ad ſecundam Libri Epodon oda

Q. HORATII FLAC

Beatus ille qui procul negotiis

LAUS OTII RELIGIC

Cùm amœnam Collegii Societatis J
nenſis Nemecinæ villam per Sext
ferias inviſeret.

AT ille, FLACCE, nunc erit be
Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
Solutus omni jurgio.
Nec ſolis æſtum frugibus timet ſuis,
Nec fidus hiberni Jovis,
Rixaſque vitat, & ſceleſta curiæ
Rapacioris limina.
Ergo aut profanis hactenus negotiis
Amiſſa plorat fide:a:

Aut in reducta ſede diſperſum gregem
Errantis animi colligit,
Poſtquam beatæ lucra conſcientiæ
Quadrante libravit ſuo.
Idem, propinquâ nocte, ſtellatus vigil
Cùm Veſper accendit faces,
Ut gaudet immortale mirari jubar,
Terrâque majores globos,
Et per cadentes intueri lacrymas
Rimoſa lucis atria,
Quæ, CHRISTE, tecum, VIRGO, quæ tecum colat
Perennis heres ſeculi!
Volvuntur aureis interim ſtellæ rotis,
Pigrumque linquunt exſulem,
Per ora cujus uberes eunt aquæ,
Somnos quod avertat graves.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
Jam Phœbus attulit caput,
Mentis profundus, & ſui totus, minor
Irata flectit Numina.
Vel cùm ſereno fulſerit dies Jove,
Aprilibuſque feriis,
Aſſueta cælo lumina in terras vocat,
Latèque proſpectum jacit,
Campoſque luſtrat, & relucentem ſuâ
Miratur in ſcæna DEUM.

En omnis, inquit, herba non moratibus
In aſtra luctatur comis:
Semota cælo lacrymantur, & piis
Liquuntur arva fletibus:
Liguſtra canis, & roſæ rubentibus
Repunt in auras brachiis:
Aſtriſque panda neſcio quid pallido
Loquuntur ore lilia:
Et ſerò blandis ingemunt ſuſpiriis,
Et manè rorant lacrymis.
Egone ſolus, ſolus in terris piger
Tenace figor pondere?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Riviſque fatus, quærit auctorem DEUM
Formoſa per veſtigia.
Quod ſi levandas mentis in curas vigil
Ruris ſuburbani domus,
Quales Luciſci, vel Nemęcini Lares,
Udumve Beſdani nemus
Rudes adornet ruſticâ menſas dape
Siccos ſub Auguſti dies,
Jam tunc ſub ipſum limen, aut domeſticâ
Lenis ſub umbra populi,
Exſpectat omnis hoſpitem ſuum penus,
Et concha ſuberi ſalis,

Et hoſpitalis amphora,
Et fraga, raris verna quæ dumis legit,
Jucunda panis præmia:
Non me ſcari tunc, non Lucrinorum gravis
Sagina mulorum juvet;
Sed cereus palumbus, aut turtur niger,
Aut anſer amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec ſimplex olus,
Et quæ ſupréma colligetur, ac gravi
Patella nil debet foro.
Poſthæc vel inter læta quercetis juga,
Vel inter amnes juverit
Vitare triſtes poſt meridiem Notos
Sub æſculo vel ilice;
Nigrumve litus, aut opaca lubricis
Tranare ſtagna lintribus,
Jactâque fruge ludibundum ducere
Tremente piſcem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemus,
Umbroſa balant flumina;
Et aut in antris garriunt acanthides,
Aut in rubis luſciniæ.
Hinc per rubeta paſtor errantes capras
Vocante cogit fiſtulâ:
Illinc herili meſſor e campo redux

Alterna plaudit carmina,
Et preſſa ſectos plauſtra per ſulcos gemunt
Ruptura ruris horrea.
At nec tacemus ponè confidentium
Dulcis manus ſodalium;
Nec inficetâ ſermo differtur morâ,
Sed innocentibus jocis,
Multoque tinctus, ſed verecundo ſale,
Innoxium trahit diem.
Hæc ſi videret fenerator Alphius,
Olim futurus ruſticus,
Quam collocarat Idibus pecuniam,
Nollet Kalendis ponere.

ODE IV.

DE PUERO JESU

In VIRGINIS MATRIS ſinu.

AMEMUS. An Maſſylus, aut noſtris riget
Alpinus in venis ſilex?
Amemus. En ut pronus e Matris ſinu
In noſtra pendet oſcula,
Qualis ſevera vel Gelonorum puer
Mollire poſſet pectora!
Ut lumen oris, ut renidentes genas,
Ut bina frontis ſidera,
Niveſque colli, quaſque purus & tener
Titan inauravit comas,
Eburneaſque tendit in collum manus!
Ut annuit totus rapi!
Ut hoſpitali vagit admitti ſinu,
Stringique brachiis rogat!
Amemus: aut ſi non amare poſſumus,
Repentè poſſimus mori.

ODE V.

Ad pedes CHRISTI *in cruce morientis A provolutus.*

HINC ut recedam, non trucis ferri mina
Non nudus enſium timor,
Unquam revellent a tua, JESU, cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cælum ruat,
Verſique tempeſtas maris,
Mixtuſque flammis nimbus, & ter igneis
Caducis aër imbribus:
Jacebo fixum pondus, & certum mori,
Suique non uſquam ferens,
Tuoſque clavos & tuas amantibus
Ligabo plantas brachiis.
At tu ſereno, nam potes, vultu tuum
Tuere, JESU, ſupplicem:
Et hoc, Patri quem reddis, haud evanido
Me ſtringe paullum ſpiritu.

ODE VI.

CARMEN SECULARE DIVINÆ SAPIENTIÆ,

In anno ſeculari M. DC. XXV.

Cùm URBANUS VIII. *Pont. Opt. Max. portam auream aperiret.*

Ac gratiam PAULI FRIGERII *Romani, publicè de philoſophia diſputaturi.*

DIVA terrarum pelagique præſes,
Dicta ſubluſtres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frenis,
Patris æternas imitata flammas,
Pura ſinceri ſoboles Sereni,
Mentis arcanum jubar, & coruſcæ
Filia lucis,
Par Patri natum ſine matre Numen,
Candor aſpecti ſine nube Veri,
Ingeni proles, genialis almi
Pectoris ardor,

O ſacer mundi lepor ! o decoræ
Fabra naturæ facies ! paternæ
Mentis exemplum, liquidi ſerenus
Lumiuis imber,
Patris interpres, ſimiliſque voci
Nata fecundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generoſa pulchri
Mater honeſti,
Ante formoſi vaga regna cæli
Prima natales habuiſſe cunas,
Ante vagitus & anhela parvi
Murmura Ponti.
Ante quàm Phœbi celeriſque Lunæ
Veſper alternos revocaret ortus,
Ante quàm montes, & opaca ſtaret
Montibus arbor:
Ante quàm Tellus, & aquoſa Tethys
Regna diſſeptâ ſociaret undâ,
Et cavas circùm ſonuêre fluctu
Litora cautes,
Cælibi Patris generata partu,
Cælibi Patris generanda partu,
Lumen, & verum ſemel elocuti
Copia Veri,
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ

ella Naturæ premis, & quaternæ
Jurgia cauſæ.
'u tuos cauſis imitata vultus,
ividis toto ſimulacra mundo,
uminis formam ſtudioſa vili ef-
fingere limo.
ùm Pater ſacro redimiret igni
iderum crines tenerumque Solem,
t rudes Lunæ radios honeſto
Comeret auro,
ondus, & Leges, faciemque rebus
ſa fingebas: variæque rerum
penes Normæ, Numerique, & Ars, &
Lucidus ordo.
vagas zonâ cohibente ſtellas
ſa naſcentem religare Phœbum,
ſa naſcentem nebularum amictu in-
volvere terram.
eſce, dicebas, ſpatioſa creſce,
rtilis frugum pecoriſque, Tellus:
ic jugis, illinc medii dehiſcant
Vallibus agri.
eſce, dicebas: ſimul ipſa merſum
igit ponto caput, & refuſis
ic aquis, illinc ſteterunt oborti
Collibus agri.

Quæ ſimul multâ tibi riſit herbâ,
Lætior celſas reparare ſedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ,
Diceris vaſtos equitaſſe ſupra
Nerei campos celer, & curules
Africi pennas ſuper, & jugalis
Terga Favoni:
Rurſus obliquo redeunte gyro
Iſſe per fluctus, tibi navis ipſa,
Iſſe per campos, tibi currus, aptis
Ipſa quadrigis.
Docta ſublimes peragrare tractus,
Docta terreſtres referare vectes,
Orbis obſcænum chaos, & latentis
Ultima mundi.
Clara te Lunæ ſtupuêre templa
Soſpitem flammis iterare plantam,
Inter & nimbos & acuta ficci
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frenos:
Hinc & hinc ignes, patienſque lori
Pontus, & tractas ſine fraude Tellus
Audit habenas.
Te Dies & Nox, & Hiems & Æſtas,
Ver & Autumnus, properique Menſes,

Et leves Horæ, rapidoque cingunt
Secula paſſu.
Te vehit claro Cynoſura plauſtro,
Te nec iratâ Mare ſiſtit undâ, aut
Pertinax Euri furor, aut inelu-
ctabilis Auſtri.
Nec minax Cauri Zephyrique frater,
Cùm truces iram ſtruit inter imbres,
Aut freto pulſum Boream vadoſâ op-
pugnat arenâ.
Te renaſcentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excuſſo glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero;
Quæque devexo tegit aſtra nimbo,
Quæque ſublimis ſpeculatur Urſæ
Hiſpidas arces, & inhoſpitalis
Frigora Brumæ.
Jamque mortales ſimulata cultus
Inter humanas manifeſta turmas,
Barbaram gaudes lepido catervam
Ducere ludo.
Inter & cœtus ſolidamque plebem
Libero geſtis volitare greſſu, &
Ire per vicos, populique denſas
Ire per urbes.

Utilis morum, placidèque sortis
Certa permissi dare jura recti, &
Siderum soleis, patrioque mentem
Dicta cælo.
Qualis umbrosâ Libanitis aurâ
Cedrus, aut læto cypariſſus amni,
Qualis attollit caput e Cadanis
Silva viretis:
Qualis Eois rosa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat undæ.
Vere tu vincis veniente flores:
Vincis Autumno remeante vites.
Vincis & succos, & odora Medi
Vulnera trunci.
Myrrheas vincis lacrymas, & udos
Balsami rores, & inevolutos
Cinnami libros, volucremque ficci
Corticis auram.
Pampinus multâ tibi cedit uvâ:
Cedit effusus terebinthus umbris,
Ver & Autumnus simul os decoris
Extulit arvis.
Sceptra te circùm, Trabeæque, & altæ
Turba Fortunæ, famulique retro

nbus argenti fluit & frementûm
Vulgus Honorum.
ina te longè coluêre regna,
per insignes gradientem & imos,
minas Regum super, ac Tyrannorum
Ardua colla, &
iperum cœtus, humerosque vulgi
sublimem. Tibi lætus afer,
pedum Maurus minor, & supinis
Sarmata palmis
ita deponunt. Tibi China nuper,
ina non notæ dominator actæ,
ferox Japon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
mmodet raucus tibi sistra Nilus:
sonet pulsis Arimaspus armis.
Lyci potor, vtrejque dicat
Civis Enipei:
digus laudes tibi fundat Ister;
iis septem, tibi manet ingens
ris, immensaque vehat sonorum
Mole tributum.
que neglectas miserata gentes,
per heu! fœdis malè pulsa rixis,
la bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris.

Si tuam votis veneramur urbem
Omnis Europe, Latiumque ſupplex
Prona certatim tulimus quaternis
Oſcula portis.
Pelle veſanas, Dea, pelle cædes,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella duravêre ſonora crudo
Secula ferro.
Neu nimis noſtris inimica culpis
Oderis cerni : dominamque Romam
Nubium curru ſuper, & nivoſis
Viſe quadrigis.

ODE VII.

AQUILÆ RADIVILIÆ

Nuptialis Pompa.

D PRÆSULEM VILNENSEM.

Dithyrambus.

SURGE Muſa nuptiales,
Æmulata voce plauſus.
Per feracis arva Vilnæ
Quære flores, carpe frondes:
Carminumque mille feta
/ere pulchro cinge, pulchro rore ſparge tempora.
Parce nunc Horatiano
Alligare verba nodo:
Parce. Molliora blandi
Quære plectra Claudiani:
Mitte bella, differ arma,
Ioſpitiſque dithyrambi voce Vilnam perſona.
RADIVILÆ ſtemma ceræ
Alitem Jovis miniſtrum,
Qui per auras, qui per ignes,

Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas,
Barbitique carminumque voce, cælo devoc
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum fatelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque ferus officinas,
Carpe frondes, & paterno ſterne nidum ſtem
Carpe flores, quos maritis,
Parturivit ALBA campis:
Carpe frondes, quas paterni
Educavit unda Chroni:
Quæ vel adhibêre Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audiêre Vilia.
It volantis aura prati,
Nexilis florum procella
Pingit Euros, & remixti
Liliis fluunt acanthi:
Ludibundi veris imber
Spargit arva, ſpargit urbes, teſta ſpargit uri
Ille nubium viator
Pulcher ales, ut virentem
Nube dividit pruinam!
Proque grandinum moleſto
Dejicit liguſtra nimbo,

feta pro rubenti rubra jactat fulmine.
tat herbas, quas jocantis
lit inter ira venti,
as adhuc severiore
s Bruma non momordit,
l Favonius tepenti
ore, fovit udis Æolus suspiriis.
, bella, quæ cruentis
colligat catenis,
que viva regna Floræ
ptialis insolenti
re frondeat November,
naritus alba calcat, quà marita lilia.
tuantis arva ponti
xet innocenter Eurus:
fugacis agmen undæ
r quater reverberatis
ra rideat cachinnis,
ri fluenta perflent sibilis Etesiæ.
gne Præsul, quæ profano
inamur ore vates
spicata verba, sacro
ineris ore Præsul,
avæ fidus coronæ,
i lumen Senatus, Sol WOLLUVICIADUM.
perennis ille torrens

ODE VIII.

Publicæ Europæ calamitate

Nec ſatis eſt nos poſſe mori cùm fata r
Aguntque morbi lucis & vitæ reos.
Ipſi etiam exiguum bellis commiſimus æ
Omneſque ferro rupimus levi moras.
Ipſi ultro in ſtrictos adverſi incurrimus e
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Jamque adeò pulchræ populos rapit ambi
Urbeſque longâ pace defungi pudet.
Regna placet genteſque ſuæ miſcere ruin

Et muta ſtricto Jura ſub ferro ſilent.
Interea miſerum gladiis divimus orbem:
Et cum triumphis cauſa vel præda deeſt,
Barbara longinquum poſt æquora quærimus hoſtem,
Munduſque Reges inter incertos labat.
Scimus & occulto pacem prætexere bello,
Dum victa feſſis arma reſpirant minis:
Ingeniumque jocis, riſu corrumpimus iram,
Felixque tractat arma Virtutis Dolus.
Hoc etiam placuit ſtricto ſatis eſſe negare
Perire ferro, ni parùm crudelibus
Addimus ingenium fatis, habilique veneno
In nos cruentam mortis armamus manum.
Ergo iterùm (prò triſte nefas! pro dedecus, & jam
In ſe cadentis ultimum mundi ſcelus!)
Fraude malâ parvi ſpatium contraximus ævi,
Per heu! tacenda pulverum contagia.
At meliùs (ſi tanta brevis faſtidia vitæ
Et una leti cura mortales habet)
Omnia terrarum, Superi, convellite clauſtra,
Omneſque diſſipate litorum moras.
In nos rupta ruant fundo maria omnia ab imo,
Triſulcus in nos igneâ miſſus manu,
Quà ſcelerum duxêre viæ, ruat ignis: & unà
Hinc ſe Sicano Balthis impingat mari,
Inde Caledonium ſeſe committat Iberus,

Inſons ſub alto turba degemus Jove.
Aurea tunc veſtis ſanctum texiſſe pudorem;
Tunc mollis oſtro menſa muſcoſus lapis.
Nectar erunt hauſtæ puris ex amnibus undæ,
Lectæque ramis aut humo dapes erunt.
Potus erit viciſſe ſitim; ſpectacula, coram
Miſcere ſanctos ſimplici riſu ſales.
Mox choreæ, mox jucundi per gramina ludi;
Et lætus ac ſecurus in turba pudor.
Apta dabunt feſſis virides umbracula rami,
Herboſa molles ripa præbebit toros.
Non impendebunt placidis laquearia ſomnis,
Sed alta mundi ſigna labentur ſuper.
Et vaga præbebunt pictæ ſpectacula noctes,
Velox euntis ſcæna dum: tranſit poli.
Interea tacitam non rumpent arma quietem,
Raucique pulſus æris, aut murmur tubæ.
Non dubias navale nemus deſcendet in undas:
Non ulla puppes bella trans pontum vehent.
Omnia pacis erunt: totum venatio ferrum,
Et innocens telluris inſumet labor.
Et ne belligeris iterùm grave cædibus aurum
Laborioſus eruat lucri furor;
Ipſa tibi incumbens concuſſi pondere mundi
Condet profanas altior Tellus opes.
Quò me dulcis agit longo dementia cantu?

n & poëtas ſeculi rapit furor ?
ihil, aut tantùm everſo prænittere ſecle
cerba fati vis & irarum finit ?
acrymas longo flendi corrupimus uſu,
t ſtultus ipſis ridet in malis dolor ?
:quid id eſt, tamen arma pii deponite Reges :
udate primi publicum ferro latus.
ii animos, primi ſocias conjungite dextras ;
it veſter omnes alliget gentes amor.
na ſit hæc tantùm, junctos concordibus aris
)uis ſanctiore Cælites voto colat ;
s meliùs priſtas componat legibus urbes,
)uis æquiore temperet ſceptrum manu :
us pulſa priùs populos Aſtræa reviſat,
'utoque pulſet Veritas aulam pede.
ı placeat Virtus pretio, non Curia cenſu,
Jon infideli ſepta Majeſtas metu.
ı voluptati ſanctum præſcribat Honeſtum,
'iaſque leges utili Juſtum ferat.
olim quod Muſa gravis promiſit Horati,
'præſtabit ævum certior Regum fides.

AD ILLUSTRISS. D. JANU

SKUMIN TYSKIEWI(

PALATINUM TROCEN.

Capitaneum Turborgenſem, Novon
Braſlavienſem, &c.

QUATUOR LEUC

VIRGINIS MATR

ſeu publica ac ſolemnis ad Ædem divæ
Matris Trocenſem Proceſſio.

Prima leuca ſeu Ponari.

IMUS? an fruſtra, fugiente brumâ
Omnis Aprili via riſit herbâ?

Interim pictis taciturna nusquam
Pompa sub signis fluat. Illa magni
Te MARIS STELLAM, dubiisque, Virgo,
Sidus in undis.
Illa nil sancti dubiam pudoris
Te canat matrem, facilemque clausi
Ætheris portam. Tibi præpes alti
Civis Olympi
Hinc & hinc pressis reverenter alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat Tellus, melior reversi
Nominis Eva.
Tu graves demes populo catenas:
Tu diem pulsis revocabis umbris:
Tu bonis pelles mala, læta mœstis
Fata reduces.
Esse te magni populus scimus
Numinis matrem, modò missa per te
Vota non unquam Deus obstinatâ
Respuat aure.
Mitis, & blandâ prece singulares
Virgo placari, scelerum solutos,
Et bonos flecti, vacuosque noxæ
Suggere sensus.
Integram nobis sine labe vitam,
Prosperam nobis sine clade mortem

Et ſacros Nati genitrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roſcidas valles, & amœna prater
Arva vehemur.

ODE X.

Secunda lucæ ſeu Vaca.

PROTINUS, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, ubi ſe recurvo
Collium flexu viridis reducit
Scena Theatri.
Audient magnæ titulos Parentis
Pinei montes. Viliamque circùm
Ter repercuſſæ recinet MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla ſubmittent, trepidæque circùm
Attrement pinus, humilique ſupplex
Populus umbrâ.
Sed priùs magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Chriſti

Pectus, & noſtris vacuam querelis
Flectimus aurem.
Inde ter, ſancto redeunte cantu,
Sancta clamaris: nemorumque rurſus
Murmur, & fractæ referet MARIAM
Vocis imago.
Te ſuâ geſtit genitrice Numen,
Virginum Virgo: genitrice geſtit,
Quiſquis optatâ tibi cumque carus
Veſcitur aurâ.
Caſta tu pulchri genitrix amoris;
Tu ſpei mater: tibi pictus almi
Campus Edeni, faciliſque vitæ
Germinat arbor.
Tu domus Veri: tibi certus uni
Aureas æther reſerare valvas
Gaudet: æterni geminant tibi ſu-
ſpiria colles.
O potens olim profugos tueri
Civitas fontes! decus o Sionis!
O Dei præſens domus! o repoſti
Fœderis arca.
Sive tu purum ſine fraude vitrum
Conſulis formæ, reficiſque vultus;
Blanda ſeu triſtes imitaris inter
Lilia ſpinas.

Sive præsago Gedeonis arvo
Vellus haud ullo temeraris imbri,
Uda cùm circùm madido laboret
Area cælo.
Seu negas circùm crepitante flammâ
Pulcher exuri rubus, & paventes
Increpas ramos, foliisque læto
Ludis in igni.
Inde Jessæi solium nepotis,
Virgo, se toto tibi fecit auro.
Hinc tibi surgit superus eburnis
Turris ad auras.
Te suas, Virgo, simulant refusæ
Mella per cellas: & amœna ferum
Rura, quæ muris gelidique claudunt
Fontibus horti.
Hic tibi surdas fuga lenis Euri
Excitat frondes, ubi purus undæ
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat umbrâ.
Hic cadens levi tibi lympha lapsu
Præfluit valles, & aperta prata
Inter, impellit violas perenni
Aura cachinno.
Tot tibi, Virgo, hens liberali
Defluunt cælo: tibi tanta terris

Labitur ſemper renuente ſiſti
Gratia rivo.
Tu polo miſſas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis inſitori:
Tu diem ducis, placidoque mane
Lumine rides:
Qualis Eoos ubi tollit undis
Lucifer currus, roſeiſque loris
Undat, errantes per aquoſa ludunt
Cærula flammæ:
Qualis aut Phœbe radiante plenum
Lucet argento: mare qualis intrat,
Aut mari ſurgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Quale, dum puro taciturna cælo
Siderum ſe fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cæli.
Quod tibi nomen, pia Virgo, ſummâ
Voce dicemus? ſolium ſuperni
Audies Regis radiare magno
Majus Olympo.
Quicquid es, quicquid bona mater eſſe
Et cani gaudes, manibus remitte
Quem manu geſtas, Puerumque nobis
Flecte Tonantem.

Nos tuâ tutos prece ſervet Infans,
Si tibi primæ geniale noxæ
Crimen exemit, placidoque juſſit
Sidere naſci.
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum Cæli fore: ſi pudici
Nil minor floris genitrix ſeverâ
Lege piaris:
Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti, choreaſque Divûm
Inter & platuſus, repetis ſequaci
Aſtra triumpho.
Ille qui leni pede pulſat altos
Siderum campos, virideſque ſtellas,
Lucis intenſum jubar inter, inter
Lilia ludit
Agnus; heu noſtris onerata culpis
Colla reflectat, leviterque moto
Ad preces cornu, miſero quietem
Annuat orbi.
Hæc ter effati, PIA ſigna campis
State, dicemus: pia ſigna campis
Protinus ſtabunt, gelidi ſecundum
Flumina Vacæ.
Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis, Ille menſam

Textili lino ſuper, hic virenti
Ceſpite ponit.
Promitur ſimplex penus, & ſupino
Concha ſinceri ſalis e caniſtro :
Faginus juxta ſcyphus, innocentis
Arma Lyæi.
Sunt, & antiquo quibus herba circum-
Fulget argento, poſitoſque Vaca
Ponè crateras fugiente prætor
Frigerat undâ.
Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbæ : mihi ſolis oſſum
Eximet parcè cichorea ſparſo
Mitis olivo.

ODE XI.

Tertia leuca ſeu Vicus Galli.

JAM vetat lentas properata menſas
Hora : ſurgamus : rapido ruit de-
clivis e cœlo, geminatque pronus,
Surgite, Veſper.
Surgimus. Rurſum tibi, Virgo, campis
Signa velluntur : tremebunda limbis,

Aura colludit, gracilisque tensas
Diripit Auster.
Tum quibus parcâ dape non splendens
Vocis accessit bona pars; O beatæ
Numinis, valvæ, genitrixque fidelis
Turba cinctus.
Dum suas debet lapidosa Vacca
Viliæ lymphas: tibi magna, laudes
Mater & plausus, & utrâque debet
Carmina ripâ.
Illa quæ circâ genuinis Getarum
Rura fecerunt opulenta clivis
Sunt tibi bello monumenta parti,
Diva, triumphi.
Quâ lyrâ, vel quo satis ore dicam
Isse captivos Litalis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & tropæum
Nobilis iræ?
Cùm ferox belli, duce te, Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram, tumidique fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei sub umbrâ
Texit Europen, Asiæque quâ se-
cumque tempestas daret, atque ab omni effu-
funderet Istro.

Rectus Eoam ſtetit in procellam,
Qualis armatas hiemes, & omnem
Suſtinet Calpe Thetin, atque inexpu-
gnabilis obſtat.
Quantus hinc lato metuendus atque hinc
Limitem ferro ſecat, & decorâ
Cæde formoſus, mediâque laudum
Pulcher in irâ
Ardet! Hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, ubi traxit omni
Aſtra vaginâ, rutiluſque ſtricto
Fulminat igni.
Ille ſeu pictis equitata Beſſis
Arva permenſus, gelidumque Volgam;
Sive Pelleas bibit inſolentem
Phaſin ad aras:
Barbaros templis Tibi victor aſcus,
Virgo, ſuſpendit: Scythicoſque cinctus,
Et Tibi ſacro clypeorum acervos
Uſſit in igni.
Alta ſcit Taphri domus, & potentis
Sarbaci verſæ meminêre turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Caſtra tumultu.
Ille dum denſo jaculorum in imbri
Hinc Dahas, illinc ageret Gelonos,

Ipſa, nimborum cuneis & omni ac-
cincta tonitru,
Turbido latè manifeſta cælo, &
Ter quater tortas jaculata flammas,
Ignium curru ſuper & rubenti
Nube tonabat.
Senſit Euxini tremuitque lævum
Litus, & motæ crepuêre rupes,
Ter quater nigram retegente ſævâ
Luce Mæotim.
Senſit, atque ipſos Tanais pàvens re-
fugit in fontes : dubitante ripâ,
Subſtitit paullùm, trepidòque Phaſis
Palluit auro.
Sic ames noſtris, bona Virgo, ſæpe
Hoſtibus noſci : Tibi ſic per omnes
Viliæ ripas Litali reponant
Signa nepotes.
Sic ab extremo Tibi victor Occâ
Arma de victis referat Suanis,
Et novas ſolvat nova vota LADI-
SLAUS ad aras.
Hæc & alternis geminata votis
Plura dum ficco canimus ſub æſtu;
Obvium feſſo nemus hoſpitali
Excipit umbrâ.

Ludor ? an mollem foliorum ad auram
Lenè vocales modulantur alni,
Et leves lymphæ, trepidique grato
Murmure rivi ?
Ipſa Te, Virgo, ſonat alnus : ipſa
In tuas vivax ſalit unda laudes :
Audit & longè tua diſcit ipſe
Nomina lucus.

ODE XII.

Quarta leuca ſeu TROCI.

ULTIMUS reſtat labor altiores
Ire per lucos, & aprica circùm
Stagna lunari, tumuloſque lento
Vincere cantu.
Hic, Tibi caſto Salomonis ore
Dictus, ad ſanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & ſilentes
Perſtrepet alnos.
Quod tuis, Virgo, bene dormit ulnis,
Sola ſopitum potes oſculari
Numen, & flammas animæque ſanctum
Sugere florem.

Sola fragranti melius Falerno
Uber aſtringis, quoties ab imo
Corde ſpiravit genialis intimæ
Halitus auræ.
Mille Phæacum, Cilicumque mille,
Nympha, Te circùm volitant odores:
Blandus hic coſti liquor, inde pinguis
Sudat amomi.
Sola Te mulcet tamen aura, ſi qua
Dulcè ſpirantis venit ore Nati,
Cujus illimi Tibi lene nomen
Manat olivo.
Sive Bacchei Tibi fortè ſuœci
Regis arcanæ patuêre cellæ,
Regis arcano meliora ducis
Ubera vino.
Sive diffuſis oluêre nardis
Regis inſtruſtæ Tibi, Nympha, menſæ;
Regis optatos Tibi nardus una
Spirat odores.
Si Palæſtino metis in vireto
Myrrheos flores; tua ſolus ille
Nexilis myrrhæ religatur inter
Ubera nodus.
Si Tibi dulces amor eſt racemos
Pinguè gemmanti reſecare Cypro

Unus e multis Tibi ridet ille,
Virgo, racemus.
Solis æstivos licet inter ignes
Hinc & hinc latis spatiosa ramis
Pinus, & prona Tibi se reclinet
Frondibus ilex:
Sola te mulcet tamen æstuantem,
Si qua frondosâ cadit umbra malo,
Cujus ab durâ Tibi Natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul e Trocanis
Arcibus turres, placitusque dudum
Virgini collis, mediâque templum
Apparet in urbe.
Protinus votis genibusque supplex
Sternimur vulgus, quater, ALMA, salve,
Virgo, dicturi: quater illa motis
Annuit aris.
Virgines jam tum pueriquo, Divæ
Supplici frontem redimite cerâ, &
Virginem gratâ Puerumque laudis
Dicite rixâ.
VIRGINES.
Ceteris ornant moritura frontem
Serta: Te, Virgo, moriente nunquam
Flore Carmelus tegit, & perenni

Fronde coronat.

PUERI.

Ceteri frontem metuente demi
Implicant auro : Tibi concolori
Luce nativum capitis, IESU,
Fulgurat aurum.

VIRGINES.

Qui Tibi, Virgo, per eburna vidit
Colla diffusos sine lege crines,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit ahено.

PUERI.

Qui Tibi vidit niveis, IESU,
Hinc & hinc sparsos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

VIRGINES.

Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Hesebonis undæ,
Talè connives oculis jocanti,
Diva, puello.

PUERI.

Lacte perfusæ veluti columbæ
Vitreas semper speculantur undas,
Sic in intactâ retines, IESU,
Lumina Matre.

VIRGINES.

Cui genas, vel cui ſimiles canemus
Virginis vultus? Similes canemus
Punico, cùm per ſua lucet ultrò
Fragmina, malo.

PUERI.

Cui genas, vel cui ſimiles canemus
Parvuli vultus? Similes canemus
Areis, quas Sol variæque ſcribunt
Floribus Horæ.

VIRGINES.

Atticos longè redolere ſuccos
Dicimus, Virgo, quoties diſerta
Lenè ridenti Tibi mella manant,
Lenè loquenti.

PUERI.

Lilium JESU niveis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti Tibi myrrha ſpirat,
Dulcè loquenti.

VIRGINES.

Mille quod telis clypeiſque tecta
Turris adverſo micat icta Soli,
Matris, adverſo, micuêre longè
Colla, Puello.

PUERI.

Quod Therapnæi breve ver Hymetti,
Quod Palæſtini ſapiunt liquores,
Matris e collo ſapiunt reclinis
Colla Puelli.

VIRGINES.

Quo Tibi, Virgo, maduêre fucco
Virgines palmæ? maduêre ſucco,
Qualis in ſiccas lacrymante myrrhâ
Liquitur herbas.

PUERI.

Quis tuis fulgens hyacinthus ardet,
O puer, palmis? hyacinthus ardet,
Qualis aut ſceptri ſedet, aut coruſcæ
Arce coronæ.

VIRGINES.

Quæ jugis Cretæ viridiſve Cypri
Tanta Lesbois fluit e racemis
Quanta maternis Tibi, Virgo, manat
Copia mammis?

PUERI.

Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aſpirat, Cilicumve rura,
Quantus aſpirat tua dulcis inter
Ubera, IESU?

VIRGINES.

ına quæ fluxam vetat ire pallam,
ıvet intextâ Tibi, Virgo, fruge,
ıam pudor circùm niveoque ſſipant
Lilia vallo.

PUERI.

ıæ Tibi cinctus revocat rejectæ
eſtis, arcanis vigil eſt eburna
ɔna ſapphiris, tacitoque pectus
Circuit igni.

VIRGINES.

ùm levi plantas cohibente ſocco,
irgo ſtellantem graditur per aulam,
Ireſam credas aciem canoro
Ire triumpho.

PUERI.

ırura cum picto religavit oſtro,
t ſtetit celſo Puer ore; credas
onè ſuffixo geminas in auro
Stare columnas.

ODE XIII.

AD DIVAM VIRGINEM CLARO-MONTANAM

Pro Illuſtriſſimo Staniſlao Lubienſki, Epi Plocenſi Voto.

O DIVA clari gloria verticis,
Cui dedicatis effigies nitet
Circùm tabellis, & ſuperba
Ture calent precibuſque templa;
Paullùm reducto Maſoviam, bona,
Dignare vultu, quà vehit inclytis
Electra ripis, & refuſo
Narvia luxuriatur amni.
Latè potentem Lubieni diu
Serva tiaram, ſeu Tibi Plociis
Affuſus aris mille ſacros
Aſſerit indigetatque myſtas;
Seu literato plurimus otio
Muſiſque pallet; ſeu petit avii
Amœna Viſcovi vireta, aut
Pultopolin, viridemque Brocum;
Serves egenti Neſtora Lechiæ, &

Inter togatas canitiem fine
Virere curas. Non tepentis
  Non gelidi grave tempus anni,
Non ficcus illum Sirius, aut madens
Orion afflet; dumque tuo pius
Se ponit in vultu, ſalubrem,
  VIRGO, tui trahat oris auram.
Sic ille ſacris pulcher in infulis
Te ſæpe placet: sic ego Te novis
Redorſus exornem Camenis,
  Dum celeris redit orbis Anni.

ODE XIV.

Inclytæ Lubienorum nobilitati ſacrum.

QUONDAM revinctus Palladiâ caput
Sacrum coronâ, carus Iaſoni
Vates, inexperto chelydri
  Mortiferi perituris ore,
Inter Pelaſgos Ampycides ſtetit;
Tiphynque nondum gurgitis arbitrum,
Juſſit per obſtantes procellas
  Fatidicam celerare Pinum.
In tranſtra fratres Tyndaridæ ruunt,

Fluctuſque verrit grandior Hercules;
Et Mercuri proles Echion
Theſſalicos glomerat rudentes:
Frater tenaces Eurytus ancoras
Proramque ſervat, nec Boreæ genus
Alas reformidans paternas
Vela manu revoluta pandit.
Omnes parentûm nobilium decor,
Omnes Deorum progenie ſati,
Incognitam Nymphis carinam
Tandem avido poſuêre cælo.
Sic vos, aviti Laurea verticis
Quos fronde priſcâ cingit imaginum,
Lubinidæ magni nepotes,
Pieriam ſubiiſſe mecum
Gaudete cymbam: protinùs aviis
Sulcanda remis nubila; protinùs
Lunæque Stellarumque & altis
Litora ſunt ſubeunda velis.
Nam qualis Orpheus Argolicam polo
Fixit carinam; non aliter mea
Vos inferet cælo Thalia,
Pectine non facili canendos.
Seu bellicoſam Martius indolem
Accendit ardor, ſignaque gentibus
Erepta vicinis reportans

rma animis gerit, arma dextris:
blanda tutis otia civibus
cluſa Jani limina nuntiant,
eſque victores clientûm
rex oleâ viridante cingit.
d ſi receſſus, Pierii placent,
ion profanis cognita vatibus
tina, felices labores
egaſeæ venerantur undæ.
minatæ quos ſapientiæ
fronte promunt ſigna Lubiniis
ata Ceris, omne dextro
urgit opus genio peractum.
ete, claræ ſidera patriæ,
roque vecti per mare barbito,
ſu fatigatam carinam
tellifero ſociate mundo.

ODE XV.

LAUS BUGI

In gratiam Illuſtriſſimi Stanislai Lubieni Epiſcopi Plocenſis.

Non me doloſo Salmacis alveo,
Non mixta Divis flumina Perſicis;
Non merſus Ætoli Thoantis
Letiferis Achelous undis
Vocat canoro pectine Thracios
Laxare nervos: ponite murmura
Cydnique Pactolique, & altâ
Tibri pater metuende ripâ.
Cantabo Bugum, qui neque Sirium
Latrare circùm Viſcovium finit,
Lævoſque defendit vapores
Quos pluvio vehit Auſter anno.
O Buge, ſacris edite fontibus!
Quæ me Dearum Pieridum tuis
Haurire de conchis liquorem
Innocuæ patiatur undæ?
Quis preſſa longo cornua me finat
Levare muſco? quis fluidos ſinus

Rivoſque de mento cadentes
Suppoſitâ retinere dextrâ ?
O Buge terſo lucidior vitro !
Te nullus altâ lapſus ab ilice
Ramus, neque armenti petulci
Ad niveas properantis undas
Perturbet error : non calido Notus
Te ficcet æſtu, non Borealibus
Demiſſa tempeſtas ab oris ;
Sed tepidæ leve murmur auræ
Perflet volentem, dum Cererem tamen
Domas rotarum mole volubili,
Meſſeſque Viſcovi feracis
Vorticibus teris æſtuoſis,
Jucundiori Pierias ſono
Mulcebis aures. Nunc, age, Narviæ
Concorde lapſurus fluento, &
Maſoviis refer iſta Nymphis.
Si vera præſens vaticinantibus
Latous edit, credite, poſteri :
Non longa ſeclorum catena
Attonito dabit ore vatem,
Qui plena noſtræ flumina gloriæ
Feret per urbes : non humili lyrâ
Cantuque vos olim Sonabit,
Et citharâ generoſiore.

ODE XVI.

JOANNI CAROLO CHODKERICIO

Palatino Vilnenſi, & magni Ducatûs Lithuaniæ exercituum duci contra Turcas, Dei O. M. & B. Virginis Mariæ auxilium ſpondet.

O! qui labantis fata Poloniæ
Rerumque frenos flectis, inhoſpites
Regni tumultus, & proterva
Per populos equitare Martem,
Deliberato funere civium,
Gaudes tueri, nec lacrymantia
Per templa, per Divûm penates
Perpetuâ prece ſupplicantem,
Ingurgitatam ſanguine Patriam,
Civeſque belli pulvere ſordidos
Paci redonas: quia vocantis
Juſtitiæ ſcelerumque vindex,
Quâ cluſa ſurdis bella repagulis,
Caſiſque vinctum carceribus Metum
Servas, inexpertamque fontes
In populos meditare pœnam;
Eliminato cardine Funera

Dimittis in nos: hinc fragor hostium,
Hinc detonabundæ cohortes
Threïciis furiantur armis.
At o! precantis magna Poloniæ
Tutela, Virgo, pelle ruentium
Turbam malorum: tu tonantis
Justitiæ moderaris ignes;
Et sæpe crudum fulmen ab igneâ
Furare dextrâ, cui virides tamen
Palmas triumphalesque laurus
Pro rabido subicis tonitru.
Sic te recenti CAROLUS hospitam
Invitat aulâ; dum procul insonat
Effœminatorum refusa
Diluvies Othomanidarum,
Atque in reclivis colla Poloniæ
Ferruminatum stringit acinacem
Acer Gelonus, præses adsis
Sarmaticis, pia Virgo, castris.
Dum mens honesti læta periculi
Dissilvalatum pectus ahenels
Obverset hastis, & patentes
Missilibus jugulos sagittis,
Deprælianti robur, & hostica
Exulceratis cæde phalangibus
Vires ministra; quò secundis

CAROLUS auſpiciis cruentum
Perrumpat hoſtem, more tricuſpidis
Flammæ citatus, quem Patriæ celer
Per fulminatrices catervas
Mittet amor, per acuta mittet
Deſævientis ſpicula Concani.
Sed dimicantem, Virgo, Ducem tua
Obvallet ægis, & ſupremæ
Præſidium tueatur aulæ.

ODE XVII.

AD B. STANISLAUM KOSTKAM

Pro incolumi Vladiſlai VI. Poloniæ Regis e Badenis reditu anno MDCXXXIX *Votum.*

CLARIS Olympi civibus additum,
O KOSTKA, ſidus, marmoreas tibi
Sacramus, & cerâ piiſque
Floribus accumulamus aras.
Te magna rerum Præſes, & aurei
Regina mundi, militiam ſui
Hortata non horrere Gnati,

Nec ſocias trepidare pugnas:
ronàque Romam cùm peteres fugâ,
exit labantem, præpetibus retro
Quamvis adurgeret quadrigis
Solicitus revocare frater?
æc, dum trifauci Cerberus allatrat
erretque rictu, te dominâ fovet
Firmatque dextrâ! Ter minaces
Tartareus canis egit iras,
er ora fetro vertit, & irritos
lamnavit ausus. Quid memorem plâ
A Matre porrectum, & recline
Sidereis tibi Numen ulnis?
uali volentem, magne puer, Deum
udo moraris! qualis amabili
Blandiris arrideſque vultu!
Quo pariter tibi blandus ore
eſpondet Infans! Non equidem tibi
on credò datum virgineo diu
Collo pependiſſe, & frequenti
Oſculà congeminaſſe riſu.
on ſemper igni nubis in alite
ivit orbem, Numinis horrido
Succincta Majeſtas tonitru,
Aut triplici metuenda telo.
it & minorea ſæpe Puer Deus

Mutare formas, olim meruit pius
Simplexque candor, olim pudoris
Lilia, virginitique flores;
Quales & olim Bethlemiâ eunâ
Fecêre nasci, mox & ovilia
Implere vagitu, & jacere
Pauperibus docuêre cunis.
Quis ille verò fe Supernum globus
Valvis aperti fundit ab æthereis?
Quæ clara tempestas repentè?
Et liquidi pluit imber auri?
Ridente cælo, pone minas, Thetis;
Et tota prono suppliciter genu
Procumbe, Tellus, sub minutæ
Ecce Deus, Deus ecce frugis
Descendit umbrâ, nil dubio cibus
Numenque KOSTKÆ. Quales, io! fa
Dapes adorantum reducto
Cælituum stetit aula gyro!
An & frequenti te mediam choro,
Claris videndam, BARBARA, turribus
Agnosco? victricemque supplex
Cerno procul venerorque palmas
Sic est: ab ipso Virginitas rapit
Cives Olympo! visitur undique
Spectandus, ingentemque præbet

KOSTKA Deo Superiſque ſcenam.
Aandoque purum raptus in æthera,
ipſe Divûm cœtibus intereſt,
Et pulcher immenſumque aperto
Ore bibens animoque cælum;
ntique rerum immerſus, & intimo
ivinitatis naufragus in mari.
Viſus repercuſſo ſereni
Numinis irradiare vultu.
iid mirum? ubi illis viſceribus pius
ſedit ardor, quem nec anhelitus
Lenis refrigeraret auræ,
Nec gelidus cohiberet humor;
immata circum pectora roſcido
mante lino: ſic Amor igneus
Dum pugnat adverſis, ab ipsâ
Sumit opes animoſque lymphâ.
ec cante terris, cetera conſtio
cana Virtus intulit ætheri;
Quamvis nec aſpernata poſthac
Sæpe Lechos Litavoſque noto
ectare vultu, quem bona Fauſtitas,
Iæta flavis Copia frugibus
Præiret, & ſiccis amicam
Temperiem revocaret agris:
viſceratæ diffugerent Fabres,

Et Pallor, & qui jam morientibus
Inſtabat, urgentiſque Leti
Frigidus antevolabat horror.
Quantas patroni tegmine pallii
Servavit urbes, cùm malè pertinax
Vulcanus undanteſque celſis
Turribus abſiluêre flammæ!
Quis fando pulſos enumeret Getas,
Cæſumque Thracem? quis memoret retro
Actas Gelonorum phalangas?
Quis ſubitam placuiſſe pacem,
Cùm jam reflarent claſſica claſſicis,
Turmæque turmis, & manibus manus,
Et ſcuta ſcutis, tela telis,
Enſibus objicerentur enſes?
Tui ſub umbrâ Nominis inclytum
Tutumque ſerva Sarmatiæ diu
Regem LADISLAUM, labanti
Præſidium columenque mundo.
Quacumque cæli parte tuos procul
Spectas Triones, ſeu volucer tui
Te currus excepit Bootæ,
Seu tepidi tenet ora Phæbi:
Non imber a te, non nebulæ gravi
Obſtent procellâ: reſpice Patriam
Serenus Arcton; ſic coronet

Sola piam tibi Roma frontem,
Interque Divûm numina grandibus
Inſcribat aſtris, & ſtatuat ſacras
URBANUS aras: tunc Latini
Tota Dies, tibi totus Æther
Pompam triumphi trans geminos vehet
Et figet Indos. Cetera nil moror:
Hanc oro ſeponant, neque olim
Invideant mihi Fata lucem.

ODE XVIII.

AD ILLUSTRISSIMUM D. J. ZADZIK.

Epiſcopum Culmenſem, Supremum Regni Cancellarium, cum pace inter Polonos & Moſchos ad Palanowkam confecta, in Poloniam rediret.

SCRIBERE magnis, Maxime, vatibus,
Orator alti pondere conſilî
Momenta bellorum, & labantes
Eloquio populos in æquam
Libraſſe pacem: nos humili lyrâ,
ZADZICIANI nominis & ſonum
Et culmen infra, nec togatas

Carminibus temnere curas,
Nec fracta Moschi fulmina prælii
Parum canorâ dicere tibiâ
Audemus, aut regum tropæa, &
Laurigeram memorare Pacem,
Quam luctuosæ culta Severiæ,
Omnisque latè ripa Borysthenis,
Et Moschus, & nuper Boruſſus
Compositis tibi debet armis.
Hæc & pedestres historiæ dabunt
Grandis LUBINI, nec venientibus
Facundus invidebit annis
Lipskius, aut facilis Gebicus;
Nos leniori dicere barbito
Jussêre Musæ, quæ Polanoviæ
Colonus oræ, per Viasmæ
Culta Borysthenioſque saltus,
Nixus recurvo carmina vomeri
Bis terque cantet. Jam video cavas
Florere valles, & natantem
Fruge novâ fluitare campum:
Jam læta rursus rura nitescere,
Ridere colles; celsa meti juga,
Ipsosque messores agresti
ZADZICIUM geminare cantu
Tum verò dulci fervere nomine

alles & armos. Quis Deus otium
Muturvis e tanto tumultu ?
Quis gladiis jaculisque falces ? :
on Solus olim jurgia conficit,
ignatque Mavors. Sunt & idonea
Bellis, & opportuna Paci,
Palladi, Mercurioque tela.
irum cruentis definit enfibus
: cædo bellum : sæpius ardua
Regum secundavere cœpta
Flexanimæ placida arma linguæ.
egnisque fines, quos malè noxius
escribit enfis, certius innocens
Metatur in chartâ volantis
Penna stili tenuisque mucro.
uem fas Honesti dicere finitos
: inter Æqui : quem ratio potens,
Quem norma pernicis gubernat
Consilii taciturnumque pondus.
ec tela nunquam ponimus : hos Deus
ortalitati mentis & ingeni
Affixit enses ; nos ab altâ
Ertimus alia arma terrâ.
rro vicissim cædimus & mutuis
uris & ursis scilicet invidi
Ungues cruentare, & minaces

Vulnera congeminare eorum.
Haud parva laus eſt corpore languidum
Stravisſe corpus; ſed potioribus
Triumphat armis, quiſquis hoſtium
Parte ſui meliore vicit.

ODE XIX.

AD R. P. SYLVESTRUM PETRI SANCTAM, S. J.

Cùm eruditum Suum de Symbolis, annulis, miſmatibus, ſigillis, & emblematibus opus in lucem dediſſet.

Si non per arcus & Capitolia
Se pompa docti nominis explicet,
Quacumque ſe fert, ipſa currus,
Ipſa ſibi populos ſub alto
Cælo triumphat. Non tua ſe minùs
Attollit aſtris, nec minùs inclyta
Moſæque ſpectatur Sabique
Dardaniâ procul urbe virtus.
Non tota vitæ, tota tamen tuæ eſt

Immenſa tellus patriæ gloriæ:
Quocumque, Petraſancta, vectum
Solicito tulit axe Rumor
Te militaris ſtemmata gloriæ,
Et Romulorum fata Quiritium,
Gemmaſque, nataleſque ceras
Exiguis cohibere chartis.
Ut ſenſa docti pectoris, & notas
Mirè loquaci pingis imagine!
Ipſumque conſpirare Pulchri
Corpus amas animumque Veri!
Planéque ludens inde coloribus,
Et inde verbis, mentibus affluis,
Ceramque partiris videndam
Ingeniis, oculiſque mentem.
Non ſolus album Sol aperit diem
Rerumque vultus; ſcilicet ut Deus
Res temperavit, rebus una
Alterius color eſſe coepit,
Unoque gaudent protinus aſpici
Et eſſe nexu. Quis caneret tui
Cum pace delabentis agmen
Eloquii, placidoſque luſus?
Si non Galeſi lene ſonantibus
Æquata ripis flumina currerent;
Nec ſe per & valles & arva

Præcipiti pede ferret Almo?
Mentis quis illud fulgur, & ingeni
Citata dicat fulmina? & neque
Percuſſus Atlas, nec rubenti
Iſta Jovis tonat Ætna telo,
Nec ruptus æther, nec tonitru procul
Rauco triumphum murmure mugiat,
Nec rubra, diffiſiſque nimbis
Crebra ciet micet igne rima.
Pars illa mentis, quæ ſtrepitus ſuo
Curaſque Regum ridet ab angulo;
Puroque, nec minùs ſereno,
Quàm Superûm Pater ipſe, vultu
Humana ſpectat, quo faciem ſatis
Colore ducat? Pinge Liguſtico
Regnare ſublimem profundo,
Nec facilem trepidare Petram,
Quam ponè fracti exercitus Æoli, &
In ſe repulſas unda reſorbeat
Retrorſus iras; at ſupernè
Lilia, purpureique flores,
Et multa Veris copia rideat,
Lenique labens Lympha volumine,
Et mollis atque occultus Idis
Murmuret ad Violis Suſurrus.

ODE XX.

AD R. P. JOANNEM RYWOCIUM S. J.

Judicium de ætatibus prioribus & posterioribus.

QUÆ nos, Rywoci, ferrea cladium
Damnamus olim sæcula, posteri
Elapsa laudabunt, & aureis
Moribus ac meliore cælo
Fluxisse dicent. Plebis in auribus
Absentis est vis debilior mali:
Quantumque paulatim finistris
Detrahit invidiæ vetustas,
Tantum secundis addit adoreæ.
Plerumque reges, quos procul æmulo
Subducit e rerum theatro
Consecrat indigetatque Virtus.
Sic & minoris nomen Achillei
Sacris adorat non sine lacrymis,
Toto triumphaturus orbe,
Rex Macedûm; Macedûmque Regi
Major triumphos, & genus invidet,
Et Cæsar aras. Splendidiùs micant
Longinqua, mentitumque ducunt

Temporis a ſpatio colocem.
At qui per omne providus ac memor
Reſpexit ævum, jam mulieribus
Præire, jam poſt ferre, jam ſe
Jungere deteriora vidit;
Magnâque quâ ſe Mundus agit rotâ,
Humana verti. Cur ego lividâ
Cum plebe, præclaro nepote,
Semper avos atavoſque laudem?
Quinto Secundus cur Carolo minor
Sit Ferdinandus? cur Decimo parem
Non mirer Urbanum Leoni
Dardaniæ dare jura Romæ?

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
CARMINUM
LIBER SEXTUS.
SILVILUDIA POETICA.

SILVILUDIUM I.
CUM SERENISSIMUS VLADISLAUS VI.
Poloniæ Rex Berſtos ad ſilvas venatum veniret.

LUCI virentes, & horrore ſacro
Umbræ ſilentes, animum regalium
Longo curarum æſtu fluctuantem,
Vos blandientes Auræ,
Serenïores Spiritus, venite;
Veſtro benignè vultu tranquillate,

Silvæ.

Quicquid hic vides, certat
In tuum, Rex, obſequium.
Toltanæ Nymphæ, quæ cryſtallinis
Uberibus tenellos alunt floſculos,
Argenteis occurrunt tibi pedibus.
Alitum canora
Examina te muſicis
Excipiunt concentibus:
Tremulis arbor foliorum pinnulis
Geſtitque, nititurque,
Ad te, ſi queat, obviis
Advolitare frondibus.
Te flexa pinus ſupplici
Longè ſalutat vertice:
Offuſa florum agmina
En auræ miniſterio.
Tuos demiſſa pedes
Furtivis libant oſculis.

SILVILUDIUM II.

AD ROREM.

us Paſtorum, cum VLADISLAUS *Solecznikis manè venatum prodiret.*

I.

PLACIDI Rores matutini,
Qui ſereno lapſi cælo
Mollia florum
Verſicolorum
Ocellatis folia;
Qui florentibus in conchis
Latè virentes
Æquore prati gemmulatis:

II.

Vigiles hortis ab Eoïs,
Floræ Rores olitores,
Arida pratis
Ora rigatis
Urnulis argenteis.
Vos Auroræ fulgurantis
Tacitus imber,
Guttulæ cæli deſudantis.

III.

Nitidum flavæ lac Matutæ,
Cùm luteolas papillas
Tenero Florum
Inſerit ori,
Odorati pupilli
Coloratis cum labellis
Roſæ circum
Ubera matris nutriuntur.

IV.

Stellulæ Noctis decedentis,
Stillæ Rorum, cæli Rores,
Sidera ruris,
Sidera Rores
Floſculorum lacrymæ,
Cum madenti liquent ore;
Diraque lugent
Funera Noctis occidentis.

V.

Antra petentûm vos ferarum
Preſſa vago ſigna pede,
Limite fido
Prodite Rores.
Certa per veſtigia
Ad latentem venatores
Ducite prædam,
Placidi Rores matutini.

SILVILUDIUM III.

'um Vladiſlaus Kotræ venatur, Poeta & Aulici ſub umbrâ confidentium

DIALOGUS.

POETA.

TACITA ſilvis rupe latentem
Fallacis nulla populi,
Sed Zephyri, populeo
Blanda ſuſurro, recreat aura.

AULICUS.

O! vita nullis vitiata curis
Rura colentûm.

POETA.

Placido labens murmure Lympha;
Smaragdinis argentea
Riparum clauſa pateris
Pocula præbet neſcia fraudis.

AULICUS.

Heu ! nimis duris lacerata ſpinis
Purpura Regum.

POETA.

Perambulanti prata poetæ,
Virente Flora dexterâ,
Officioſa ſuggerit
Stragula, verno picta colore.

AULICUS.

O ! vita nullis vitiata curis
Rura colentûm !

POETA.

Sæpe virentis frondis in umbrâ
Garritu captus avium,
Fallacis aulæ umbraticos
Ore ſereno ridet honores.

AULICUS.

Heu ! nimis duris lacerata ſpinis
Purpura Regum
O ! vita nullis vitiata curis
Rura colentûm.

SILVILUDIUM IV.

Auram ut labores & æſtum temperet Vladiſlao in campis Merecenſibus ſub meridiem venanti.

I.

MEDIUM torquens Cynthius axem,
Gravis arcu jaculatur
Tela lucis aureo;
Rutilo latrat
Sirius aſtro,
Nec venatûs Regi
Cedit labor: tantus amor,
Tanta repertæ gloria prædæ.

II.

Igneus acres
Fert Moloſſos impetus.
Crebra volant tela manu,
Ora tepenti ſparſa liquore,
Corda calenti laudis amore,
Face fervent geminata:
Creber artus halitus
Quatit anhelos.

III.

Auræ molles, lenes Auræ,
Zephyri, formoſa Natio,
Adminiſtra Chloridis,
Et ſupremum jam diei
Exſpirantis halitus,
Cùm Nox, Lucis filia cæca,
Sævâ claudit
Lumina dextrâ:

IV.

Mobiles Auræ,
Vernulæ Tubicinæ,
Odorata quæ miſcetis
Pratigenarum prœlia Florum,
Languida victæ lacryma Noctis,
Matutino quæ proflatu
Gelidæ reſtinguitis
Volucres Auræ.

V.

Deliam veſtro flamine flammam
Temperate Venatrices.
Vos algente dextrâ,
Rore madentes
Tergite frontes.
Telis alas addite:

Catul

Catulorum venatorum
Curſui veſtras indite pennas.

VI.

Forte virenti
Si locarent gramine
Feſſa longo membra curſu,
Undique lectos ruris odores
Spiritus illis floriſer afflet.
Vos ridentes ora circum
In amica pellite
Oſcula, Flores.

VII.

Sic per amœnas æquoris oras
Curſu vos argenteo
Cærula vectet hoſpita Tethys:
Sic per arva volitantes
Vos tenelli luſitantes
Oſculentur Floſculi.

SILVILUDIUM V.

CANTUS.

Poëta prata ac silvas perambulat, dum Aulici venatui vacant.

SUI

Cœlestis Amoris amœnitas.

I.

FLORIPARENTES Herbæ,
Pratorum astra, Flores,
Vallesque nemorosæ,
Gemmæque florum Rosæ,
Vos mea circum dio
Alata mens amore,
Lectura campis volitet,
Divini mel amoris.

II.

Impressa magni Numinis vestigia,
Et divinæ simulacra formæ
Vos, vos mihi ostenditis.
Vos ora, vos vultum Dei,
Quem ludibunda pinxit

Pennati dextra Amoris;
Et vos quâlicet æmulamini
Auctoris ora Verbi,
Sed ore non ſimillimo.
Ades tu, Numen, ades:
Tu tibi pax: tu cordis
Tranquilla mei ſaties,
An erit illa dies,
Cùm tui lumen oris
Licebit intueri!

III.

An erit ut æthereâ
Correpta face pectora
In cineres labaſcant?
Tum rogo de vitali
Ad Te mens ales advolet,
In Teque niduletur.

IV.

En, floſculi pulcherrimi,
Præ Numinis amore,
Expanſas foliorum
Ad cælum alas explicant,
Odoris ſtant ſuſpiriis,
Fletuque madent roſcido.
Fammato, viden? ore

Ut Rosa purpurascens
Prodit amoris ignes.
En hederæ virentibus
Ad astra reptant brachiis,
Expressaque pallentibus
Expandunt corda foliis.

V.

An solus ego, me miserum!
Tot inter ignes algeo?
An solus ego ad terras
Devexo feror pondere?
Ah! tui tot amores,
Mi Deus, inde excita,
Quot viret arbor foliis
Quot arva rident floribus,
Quot astra sudant roribus.

V. I.

En pictis foliorum
Multicolor labellis
Flos tacitus divinos
Eloquitur honores.
En cælo laudes accinunt,
Et Aura leni sibilo
Et Lympha leni murmure.

VII.

An ſolus ego, me miſerum!
Tot voces inter ſileo?
Ah! divûm Pater ingere
Os laudibus facundum,
Linguas & tot canoras
Quot mella legunt apes,
Quot garriunt volucres;
Quot Auræ & Nymphæ murmurant.

SILVILUDIUM VI.

AD LUNAM,

cum VLADISLAUS *die Lunæ Venaretur.*

I.

DUM Lunæ rura cingimus
Regiis venatibus,
Lunæ choreas plaudimus
Chorea, in modum Lunæ.
Vecta ſerenum, Luna, per aërem,
Tremebunda flammeo
Num venaris aſtra cornu?

Num bellatrix igneo
Ætheris urſos impetis arcu ?

II.

Noſte ſilenti, voce faventi
Tibi latrant catuli :
Tibi ſocium venanti,
Luce ſpumet aureâ
Rabidæ ſidus triſte Catellæ.

III.

Modò recurvis edita cunis
Primo ludis lumine ;
Modò pleno nites ore ;
Mox incurva ſenio,
Mæſta cadenti exſtingueris igne.

IV.

Orbe nigranti clauſa ſecundum
Temet ipſa latitas.
Tibi rogus & ſepulcrum,
Temet ipſa tumulas ;
Mox redivivos excitas ignes.

V.

Fida diurni luminis heres,
Occidente Delio,
Breve ſideris fraterni

Reparas dispendium
Latè micantis frontis honore.

VII.

Modò nitenti falce minaris:
Modò jugo cymbala,
Modò portu situaris,
Et mutantem similas
Æquore cæli Prothea formas.

VIII.

Quicquid liquidis innatat aquis,
Feto quicquid vivcere
Terra parit, tibi paret.
Tuis nutat nutibus
Refluus humor æquoris alti.

VIII.

Atque nostro dextra venatu
Tibi dentes caperi
Apri torva minitantis,
Tibi quercus pendeant
Ardua nostræ cornua prædæ.

IX.

Dubiæ videa lucis in umbrâ
Tuis pares viribus?
Tibi in orbem, tibi in arcum

Agitamus choreas:
Annue noſtro dextra venatu.

X.

Curſibus aptas ſuffice vires,
Vimque odoram canibus;
Telo feras, tela feris,
Telis ictum dirige;
Robora feſſis adde lacertis.

XI.

Aurea ſed jam proditur Eos,
Et venatrix roſeo
Aſtra nocturna fugat arcu.
Hebetata retrahit
Delia lucem, luce renatâ.

SILVILUDIUM VII.

AD UMBRAS.

Ut venante Merecii Vladiſlao ab æſtu venati defendant.

SAT decori jam ſudoris:
Sat &, Pubes regia,
Strenua finxit prælia virtus;
Molliter excipiat
Blanda feſſos quies artus.

II.

Lucis umbræ jam cadentis
Giganteæ ſenio,
Dum moritur, funera Phœbo
Parentantes apparant,
Sternunt pullâ rura veſte.

III.

Fugitivæ lucis hoſtes,
Vos a ſole transfugas,
In ſua tutos caſtra receptos,
Gelidis tentoriis
Umbræ tegent hoſpitales.

IV.

Longo orbis ex projectu
Seſe ferunt obvias,
Arvaque nullo lumine pingunt,
Simulacra objiciunt
Nemorumque colliumque.

V.

Hic, per gelidi prata Mercedii,
Paſtoritia pubes
Agitabimus choreas,
Tu modò, magni Principis aula,
E vicino margine ſpectes,

SILVILUDIUM VIII.

AD LACUM MOTELANSEM;

Piſcatorum Saltus & Cantus.

CANTUS.

TIBI grates, tibi laudes,
Cærula Tethy,
Tuo lapſus munere,
Opportunè regia
Munera, piſcis,
Noſtra captus vinculâ ſenſit.

SALTUS.

Eoa parens Memnonis
Ut prodiit è ſpeculâ,
Aureoloſque crines,
Luteoloſque vultus,
Ad oris tui ſpeculum
Tergit, comitque, Tethy.

CANTUS.

Dum nitenti mundâ fuco
Illinit ora,
Lætam frons purpurat

Surripit e conchulis
Colla coralliis,
Tuis ornat ora baccis.

SALTUS.

Dum ſpargit ab æthere
Roſarum nimbos hortulis,
Dum tua matutino
Rubeſcit unda vento,
En penſilis in mediis
Floreſcit hortus undis.

CANTUS.

Te ſpumoſis exſpuentem
Oribus iras,
Teque præliantibus
Campum ventis Martium,
Fluctibus Eurus
Canet alter equitantes.

SALTUS.

Tranquillo vultûs lumine
Te blandientem cernimus
Et aureis arenæ
Pulvillis acclinatam;
Sic uſque noſtro faveas
Piſcatui ſerena.

CANTUS.

Tu terrarum vaſtos orbes,
Sedula mater,
Ulnis circum liquidis
Fuſca cingis, vitreo
Ubere laſtas,
Sinu geris æſtuoſo.

SALTUS.

Ex tuo Phœbus nitidum
Attollit caput gurgite,
Et igneo tranquillum
Dum globo radit æquor,
Apparet in argenteâ
Aurata gemma conchâ.

CANTUS.

Mane primo tu naſcenti,
Veſpere ſero
Tu cadenti Delio,
Ceu Phœnici æthereo
Liquido præbes
Toro cunas
Et ſepulcrum.

SALTUS.

In te Sol, pictor aureus,
Dum lumen nobis temperat,
Serena ludens pingis
Ridentis ora cæli;
Sic usque nostro faveas
Piscatui secundæ.

CANTUS.

Tu grande Ladislai,
Vicina dum Venatico
Exercet arva cursu,
Nomen sonoro fluctuum
Latè tumultu personas,
Et usque nostro, faveas
Piscatui secunda.

SILVILUDIUM IX.

Cantus & ſaltus Meſſorum, venante paulo ante regias nuptias VLADISLAO.

CANTUS.

FICTANE crebri fama ſaſurri?
An regalis jubar oris
Lux recludet proxima?
Hiccine pandet tam ſereni
Jubar oris? hiccine noſtræ
Solem umbræ protegent.

SATYRI.

Felix ades; & ſecunda
Aſtra tuis, o Rex magne,
Hymenæis annuant,
Inexſtinctâ foveant
Corda face, rurſ pace.

CANTUS.

Placido ſemper ſidere noſtras
Tecum, Rex, reviſat oras
Blanda Doris: aureis cubet arenis

Et pacato Cœlum Terras
Fœdere iambat : initia pangat
Cœlum Terris oſcula.

SALTUS.

Martia paſſim pila virenti
Fronde Palladis niteſcant.
Spontè falcem belliger
Induat enſis :
In abjectis nidulatur
Clypeis ales ; hoſticâ fundat
Nectar apis galeâ.

SILVILUDIUM X.

CANTUS ZEPHYRI

Vadiſlao ſub veſperum Leypunos venienti.

SIDEREOS jam moritura condit
Lux oculos : jam flammeo
Cremanda rogo Aurora
Mea repoſcit flamine,
In nidulum ceu Phœnix
Vertenda dies meus optat alas.

Surgamus, & assueta
Feretro Noctis & Diei cunis
Afflemus ministeria.
Age mihi madidantes
Depluant rore plumæ matutino:
Stellentur imbre gramina.
Venatum petenti
Se prata LADISLAO
Lepunensia comant.
Hyblæo silva discolor nitore,
Sabæo spiret halitu,
Panchæo gemmet fletu.
Actoris instar regii
Meis efflata pennis
Innubilam serenet aura lucem.
In Regis ministerium
Conspiret Unda nitens,
Tranquillus Aer, Vere
Comta Tellus.
Tu modò, Rex, adesto:
Hic omnia nitescent
Clementi frontis fulgure.
Hic musicis, me ventilante frondes,
Vireta canunt sibilis,
Hic Tellus per me verno
Crinita flore comitur.

Hic virides blanditur
Fucata genas, colorata vultus;
Hic ubi pellucenti
Fontium fletu rident valles,
Et ripâ liquidum volvit gaudium
Loquace tuum nomen
Fronde ſuſurrent, LADISLAE, ſilvæ;
Magnique ducant nominis ſuſpiria.
Qui ſilvis tecum ludibundus erro,
Cruentis olim Martius
Aſſiabo bellis comes.
Tuis Phœbe, claſſicis
Argenteos inſpirans
Tubæ canales, quâ Sol facem rotat,
Victorias cantabo
Tuique alarum flamine meorum
Portabo famam nominis.

SILVILUDIORUM FINIS.

MATTHIÆ CASIMIRI SARBIEVII

MISCELLANEA.

LIBER SEPTIMUS.

Illuſt. D. Joan. Caroli Chodkiewicz Croſnenſi gymnaſii fundatori gratiarum actio.

UT Ver perpetuo campos veſtivit amictu,
Mitis Apollineos repetebat Gratia Croſos.
Hic, (ut fortè cava feſſus convalle ſedebat
Vocalique rudes hilarabat carmine ſilvas)
Alloquitur Phœbum; Nunquam tibi Martia virtus
Chodkiewiciadæ, nunquam pugnata canentur
Prœlia? Num potiùs falſas Pandionis arces,
Enceladique canes pugnas, fictoſque Gigantas
Hylæumque trucem, triſidoque Typhoea telo

Pro ! ingrate nimis ? Sic jam fabricanda Lycæi
Culmina, sic largâ nuper data munera dextrâ
Illuxêre tibi ? Sic fatur, & infilit Eurum,
Præcipitique fugax subit avia nubila gressu.
Territus obstupuit Phœbus, digitisque remissis,
Ad terram tacito defluxit fistula lapsu :
Acre micant oculi, teneras suffuderat illi
Purpura nixque genas ; subitique per ora pudoris
Illuxêre faces. Dubiâ tum mente revolvit
Quas Chodkiewicio dignè persolvere laudes
Posset, & exstructi meritum pensare Lycæi.
Gryps mediâ tum fortè specu, vacuoque sub antro
Montis, ubi dubios struxit Natura penates,
Indulgente jugo, circum gentile tenebat
Concilium, solioque effultus terga decenti
Quadrupedum volucrumque greges secretus habebat
Arbiter, innumero possessa sedilia cœtu,
Diversus partitur honos ; geminique Senatus
Imperii geminæ sedêre cubilibus aulæ.
Hinc picturatis latè comitata catervis
Alituum Regina sedet, cui plumea collo
Crista tumet, fulvusque latet diademate vertex.
Montivagos contra proceres, turbamque ferocem
Cornibus, extremoque accitos cardine fratres,
Mammaricus ductor primæ locat agmina turmæ.

Nec confuſa domus : pernicibus ordine ſedes
Prima datur : tractum lenti tenuêre ſecundum
Quadrupedes. Gryps ipſe gravi cælata metallo
Fulcra premit, ſtratoque vagum ſupereminet oſtro
Vulgus, & horrendum rigidis quatit unguibus enſem.
Tunc varias avium lites, queſtuſque ferarum
Audit, & illicitas aliena per arva rapinas,
Direptam ſobolem deſolatoſque Penates,
Vaſtatumque nemus, vacuique ſilentia nidi
Judicat : accuſant infeſto murmure Picæ,
Promtaque mobilibus jaciunt convicia linguis.
Facundo fontes defendit Psittacus ore :
Enſe ruit, quemcumque ducis ſententia damnat!
Enſe cadit latroque lupus, pirataque phoca :
Enſe reæ plectuntur aves. Jam Curia ſolvi
Debuerat, totumque foro diſcedere vulgus
Optabat ; medio cum pulcher in agmine Phœbus
Conſtitit, & docili præludens pectine carmen,
Bruta ſalutavit placidis animantia nervis.
Tum cunctis cecidêre jubæ, colloque minaces
Detumuêre tori : prono Gryps annuit enſe,
Intrepidumque, forent ſi quæ dicenda, profari
Imperat, & plauſis jubet alta ſilentia pennis.
Tum ſic, laxatâ teſtudine, fatur Apollo.
Maxime pennigerûm dux, regnatorque ferarum

nortale decus Caroli ; cui ſtemmata claræ
ntis, & illuſtres radiant in imagine ceræ ;
i licet inſignis nutare cacumine coni
clypeo radiare ducis galeaque, ſuperba
ce ; ſalutantes circumſpectare caterva,
poſt bella minor, dominum cum cæſis adorat ;
motis hærere comis, ſi gratia mentis
ta, nec æternæ migrarunt pectore laudes
iodkiewiciadæ ; felix ingentibus auſis
ictor ades, meritumque mihi largire laborem
is, reor ; Aoniis quæ teſta ſororibus ille
ondiderit, caſtos ubi nobilis unda Creſentæ
tonerat fontes, raucoque volubilis auro
bloquitur, noſtrique addiſcit murmura pleſtri,
deſtos flores viventibus educat undis.
uic ego nec Clarios amnes, fonteſque pudicos
aſtaliæ, neque Pegaſeis Heliconia ripis
lumina prætulerim : tanti ſed gratia facti
gregias laudes, inſuetaque præmia poſcit,
tque adeò æternæ monimenta attollere laudis
ha dudum, memorique ducem ſacrare coloſſo
ggredior ; ſed parca manum remoratur Egeſtas,
t tangi queritur gracili levis ære crumena.
'u cui Sarmatici tractus, gelidique Trionis
rctoæ famulantur opes, da divite luxu

In domini laudes dignam consurgere molem,
Et trifidum medio succedere culmen Olympo.
Materiem celeresque feras, famulasque volucres
Ferre jube: sat quæque suæ si finibus oræ
Apportet, variis quæ terra vel unda metallis
Progenerat. Tibi phœnices avis incola locos
Pervolat, & teneros per mollia serica nidos
Sternit: Achæmeneis tibi livida marmora venis
Caucasææ tygres habitant, madidique sub axe
Cardinis, auratâ Pardi stabulantur arenâ;
Ignotusque procul gemmantibus innatat undis
Monoceros, vivoque jubas adspergitur auro.
Armenio crystalla ferunt tibi vertice lynces:
Gryphes Hyberborei tibi circumfusa metalli
Pondera scrutantur penitùs, gemmasque recurvis
Unguibus effodiunt, & hiantis viscera terræ
Denudant, solidisque legunt magnetas in arvis:
Et quoties Pygmea grues post bella revisunt
Thessaliam, plauduntque Notos victricibus alis,
Nudaque vocali cingunt Pangæa triumpho,
Tunc ingens tibi præda redit: non gemmea desu
Dona, nec hostili direptæ vertice conchæ
Et Palamedæo captiva monilia collo.
Non magnæ Junonis avem, doctæque Minervæ
Vectigal numerare pudet; nec Colchica censum

Ferro recusat avis, nec dedignantur oletes
Ielindum lacrymas, & odoris flebile truncis
Iectrum, viridis prope littora carpere Padi,
Iaraque submisso diademata solvere collo.
se coloratis phœnix peregrinus ab Indis
uicquid Gange suo, quicquid piscatur Hydaspe,
ortat, & assyriâ portas tibi merce tributum
uid memorem quæ dona ferat facunda Voluptas
ilvarum, viridis Noti regnator & Austri
'sittacus, Oceano cui funditus Antarctoo-
itus, & Hispanis indelibata carinis
Divitias alio defendit frigore Tellus.

Quare age, dimissum mundi super avia sparge
Vulgus, & innumeris veniant ingentia terris
Munera sublimes exornatura colossos.

Nam mihi cælatis assurgent terna tropæis
Culmina, pulcher ubi vitreis Saltinius undis
Lambit agros, & aprica loquax per gramina garrit.
Hic mihi barbarico celsus de marmore surget
Chodkiewiciades, immortalemque colossum
Saecorum strages, & barbara prælia pingent.
Ipse trucis frenator equi, clypeique coruscus
Fulgure sanguineum per aperta pericula late
Sternet iter, Sueconumque gravi metet agmina ferro.
Præcipuè pugnam ex auro, solidoque elephanto

Haud, reor, ingratum domino te,
Præsitaris, nec vos posthac volucr
Immemores nostri per Thracia jug
Aggressum: memineritis enim solacia
Peclinis, & liquida quondam testu
Tunc me, per Lycias cæsos, Pa
Mulcentem dumeta modis, Achelo
Eurotas, primæque nives in arctus
Et versis Permessus aquis, refugu
Fonte sequebatur: tunc fœtus lac
Blandaque placatis immutavit unda
At varias circum volucres, portan
Pendebant, alias plenis sua silva
Frondibus, æque suis armenta cubil
Tempus erit, quando propter fo
Flumina, vocales decurrens postqu

pſaque mirantes portabunt paſcua cervos,
t comitata leves geſtabunt pabula damæ.
ſe ſuus cygnum nidus vehet, ipſa columbos
urris, & aſcenſo tautus properabit aratro.
unc ſcopuli, tunc ipſa ſcient vaſtiſſima magnum
ntra loqui Carolum; tunc inter litora nota
iſcentes repetent iterata vocabula ſilvæ.
ıxa mihi dicent Carolum, Carolumque ſonabunt
onvalles: Carolum liquentia flumina dicent,
ortem faxa, gravem convalles, flumina largum.
Interea doctæ decimâ cum Pallade Muſæ
altineos circum fontes, viridemque Rimantum
rrabunt, floraſque novos & olentia thymbræ
lunera, cælatiſque acquirent ſerta columnis.
yramides ipſas circum delecta juventus
tabit, & inciſas mirabitur ære catervas,
t falſos oſtendet equos, tranſlataque pænè
ella leget, toroque ducem laudabit in auro,
dternoque dabit certantia carmina plauſu.
At vos, o lecti proceres, decernite tanto
npenſas operi, veſtroſque aptate labores.
'u volucrum imprimis ductor, cui creditur una
lagnarum digeſtus opum, cæcæque per omnes
)ivitiæ terras clauſique impendia mundi,
.erium dimitte gregem: mea veſtiet æra

Quicquid inauratis deſpumat Iberia ripis,
Alpino quod monte nitet, quod lucida ditat
Æquora, quæ Boreas mollive Favonius aurâ
Educat, Eois quæ parturit Eurus arenis.
Dixerat: ille feras picturataſque volucres
Evocat. Arctoas illis acquirere gazas,
His Serum ſpoliare nemus, Maſſylaque rura
Imperat: his recto gelidas demonſtrat in Alpes
Enſe viam. Lybicos aliis peragrare Penates
Suadet, & obliquo Meroën tranſmittere lapſu:
Pygmalionæas alios partitur in oras,
Auroræque domos, & inhoſpita regna Niphatæ,
Quæque ferunt medio caput Acroceraunia cælo.
Ledæas alii paſſim populantur Amyclas,
Arabicoſque ſinus, Atlantæoſque receſſus.
Decreſcunt aliis Thomeſes ſaxeta, Thaſoſque
Orchomenique ſinus, & Dodonæa canoro
Ære loquax, patrioque ſonantia Bactra metallo.
Septimus Eoæ Titana cubilibus undæ
Lucifer extulerat; promiſſi certus Apollo
Exſuperat celeri Medocalna cacumina greſſu.
Apparent humiles campi, viridiſque Croſeus
Litus, & umbroſis hilares convallibus undæ,
Et circum poſitis viridiſſima paſcua juncis.
Tum verò nubes oculis explorat, & omnem

ɔſpectum latè cælo jacit : ilicet ingens
ituum turmâ latuit polus, altaque circum
ıligant volucrum denſo convexa volatu.
Antevolant aliæ Zephyros, ſegneſque per auras
via cæruleo ludunt examina cælo :
vadunt aliæ nubes, penituſque latentes
ereis merguntur aquis, gaudentque ſuperbæ
umentes innare Notos. Gryps ipſe ſupremum
adit iter, dubiumque vagis ſuſpendit in auris
ondus, & adductâ caſtigat nubila pennâ.
ulmineum radiant oculi jubar, armat aduncus
.oſtra timor, ter lingua vibrat : funditur opima
liſpersâ cervice tori ; ſurrectaque criſtis
:olla tument : ingens tacitis admavigat auris
lemigium, reliquo Leo corpore territat Euros
Inguibus, & rigidâ pavidum ligat aëra caudâ.
Nec levior micat ante metus, mucrone timentes
Deſignat Zephyros, & tantùm vulnera differt.
Innumeræ comitantur aves, plauſuque ſecundo
Conſequitur Dominum famulis Exercitus alis.
Nec quiſquam tantis e millibus obvius audet
re duci ; ſed prima ſacris dant nubila pennis,
Claraque purpurei veſtigia regis adornant.
Tum lætum Pæana canunt, & ſupplice cantu
Gaudentem celebrant ; quis præpetis impetus alæ

In medias acies properum ferat, agmina quantus
Rumpat, inaurato quantus circumtonet enſe,
Vel quantus clypeo radiet ducis; aurea quantus
Poſſideat vexilla, quibus micet inclytus armis,
Quàm fidos dominâ pro caſſide fulminet ignes.
Tum demum cùm templa procul ripamque Croſeni
Et muros (veteris ſecreta palatia quondam
Rekutii) medioque ſonantia ſtagna fluento
Conſpexêre, Croſos hilari clangore ſalutant.
Vocales avibus procul aſſensêre cavernæ;
Saxa Croſos, dumeta Croſos, & flumina longè
Reſpondêre Croſos: lætis percuſſa reclamant
Vocibus, & læsâ reſonant aviaria ſilvâ.
Aoniâ tandem juvenum cingente coronâ,
Obvius hoſpitibus procurrit Apollo catervis.
Hic avium ductor, pariter rectorque ferarum,
Collectas omni terrarum limite gazas
Explicat, & plenis magni compendia mundi
Agglomerat cumulis: hîc fulvi dona talenti,
Illic argentum nitet, indigeſtaque moles
Æris, & incocto ſquallent orichalca metallo.
Præterea vario radiantia marmora ritu
Donat, & a bimari venientia ſaxa Corintho.
Et pictos ſilices & verſicolore ſuperbos
In maculâ rupes, duris ubi floribus hortus

Texitur, & fictas mendax lapis exprimit herbas,
Falsaque nativis interviret area sulcis.
Addit & arcano florentes lumine gemmas,
Quicquid & Hesperiæ ramis flevêre sorores,
Et Thetidis lacrymam, & cumulos admiscet Eoæ
Grandinis, & siccos aspergit iaspidis imbres.
Mirantur Charites : tantas miratur Apollo
Divitias, tantisque super lætatus acervis
Gaudet in obtutu, visusque per omnia ducit,
Et sanctas attrectat opes : juvat aurea dona
Aut ebur, aut dignas digitis contingere gemmas.
Tum vocat Historiam : placido simul incipit ore.
Nata, cui veterum custodia credita rerum,
Magnanimique duces, & decertata vetustis
Bella viris ; quæ quicquid iners sub nocte Vetustas
Occulit, & cæcis Oblivia nubibus umbrant,
Optanti retegis mundo, pariterque senectam
Orbis, & ingentis referas Elementa Juventæ,
Hunc mihi da proprium, Parnassia Virgo, laborem,
Hanc operam. Solido consurgant ære Colossi
Ingentes, queis fama mei, memorataque bellis
Gloria condatur Caroli. Jacet omnis in artem
Materies, tanto certè miscenda labori.
Sperandum venit apta manus, nec tarda sequentur
Marmora ; Threicii siquidem dulcedine plectri

Ipſe morans hortabor opus, placataque cantu
Inſolitas ultro concedent ſaxa figuras;
Effingique volent, & miti corpore vultus
Accipient, moreſque feræ. Tu ſedula tanrùm
Incipe, & inſuetis fidens hortatibus aude.
Segniùs audito ſteterint Amphione Thebæ,
Aut accita meis quondam Priameia nervis
Mœnia, cùm montes, citharâ duce, ſponte per agr
Reptarent, junctuſque ſuæ deſcenderet Idæ
Dindymos, & totæ ſcandebant Pergama ſilvæ.
Sic ait, & niveum, flexâ teſtudine, collum
In lævam transfert: tenuit manus altera plectrum
Et liquidum tremulis intercipit aera nervis,
Inque ſonum Zephyros animat. Tum flamina juſſæ
Enumerant voces, digitiſque monentibus ictum
Aſſentitur ebur: reſpondent omnia ſilvæ.
Ipſi lætitiâ ſaliunt ad ſidera montes,
Intonſi montes; ipſæ jam carmina valles,
Ipſa ſonant arbuſta: vago canit unda recurſu
Bella Ducis, meritoſque ſonat poſt bella triumpho
Interea lætæ domino cum Gryphe catervæ
Per campos lætiſque virentia paſcua ſcenis
Inſultant paſſim tumulis, dubioque volatu
Per ſudum liquidis volucres plausêre choreis.
Nec minus Hiſtoriam labor excitat: ipſa ſequ

:it ſcopulos : locat ipſa volentia fundo
ora : ſurgentes ultro juvat ipſa coloſſos.
int Dominæ comites : & Gloria juxta,
ecus, & læti circumſtipantur Honores.
jue, purpureiſque frequens Victoria pennis
, & ingenuo florentes crine Triumphi
nturque monentque ſimul : Mavortia Virtus
ſit, & lauro redimitæ tempora Laudes.
e fatis Hiſtoriæ tantos ſpectare labores ;
roperâ juviſſe manu. Strepit ardua ſaxis
ina continuo memoroſa per avia pulſu :
gor ; & terris ingens redit aetheris Echo.
ſegnes traxêre moræ : vix prona ſupino
Dies niveos detorſit in æquora curſus,
a cum grandes ſubeunt convexa coloſſi :
culis operique fides, ſtupet ipſe laboris
er ; & exactis bis ſenis paſſibus Horæ
ntur natis uno ſub ſole columnæ.
rtatim Clariis vocalia plectra ſorores
ceſit, variantque ſonos, ut pollet ovanti
jue Lyrâ : virides aliæ de gramine nexus,
evis exuvias apii, ſpoliumque liguſtri,
que purpureis appendunt iſſia ſaxis.
inc felix hilarem compellat Gloria phœbum.
is, ait ; quantis ſe terna ſub æthera moles

Attollat ſcopulis ? hic vivo marmora lapide
Chodkievicidæ, ſimilique cruenta metallo
Bella micent. Si poſſe rei ſpectacula tanta
Eſt amor, huc mentem, pauca adverte, docebo.

Prima quater gemino quæ pulſat nubila luſu
Pyramis, immanes Caroli complectitur manes.
Noane vides primos infans ut reptat ad enſes?
Ingentemque manu galeam, conoque ſuperbos
Attrectat criſtas, clypeique decemplicis orbes?
Necquicquam tenerâ nixus, ſuſtollere dextrâ
Velle videtur, & in mediis conatibus ægre
Deficit? admotis libat tamen oſcula telis.
Hic multo quod, Phœbe, magis mirabere, cernes
Stratus ut immani jaceat thorace, gravique
Commendet clypeo ſomnos, tenerumque fatiget
Corpus, & in medias cunabula transferat haſtas.
Hic rurſus torvum poſt aſperâ prælia patrem,
Primus in amplexu fovet, & fulgentia poſcit
Cingula, captivoſque ferox effligitat arcus.
Ipſe coruſcanti genitor ſuper ære volentem
Excipit, & rutili ridentem ad fulgura coni,
Mulcentemque jubas, & ahenea ſcuta terentem
Laudat, & avulſi donat nutamina coni.
Hic etiam noſtri divina ſacraria montis
Intrat, & Aonijs dignus venit incola lucis.

o mens indocilis, nec inhoſpita Marti
haurit opes : Laurentia bella,
fraudes ; & Iapygis arma Tyranni,
e duces memori ſub corde revolvit.
ıæ gracili ſublimis in aſtra coloſſo
ıudacis moles elementa juventæ
a dabit ; vis vivida, Martius ardor
enis, galeæque comata ſerenis
nbra cadit. Non marceſcentia luxu
ınt animum ; ſed totus honeſtæ
nti Deus incidit. Aſpicis haſtâ
et ! quantuſque novis conſurgat in armis
erbus equo ! poſitæ certamine metæ
erè certam teres annulus induat haſtam.
uvenes pugnas, primique Gradivi
ənta, & teneros pugnata per annos
t. Carolus magni ducis attonat armis :
circum radiante refulgurat auro
horax, clypeique incenditur orbe
oppoſitâ trepidus Timor errat in haſtâ.
oto fumant præcordia Marte,
Deum primo ſudore fatentur !
igat ora genas, & aheneus auris
nivomumque malus nitor aſperat enſem.
uantâ lætus caligine belli

Paſcitur : & thorax, & turpe cruoribus aurum
Erubuit. Medio dux clarus in agmine Laudum
Non hoſtes, non tela videt : ſed pronus & ardens
Hic plenas campo galeas metit ; occupat illic
In curſu trepidos : latam ſecat inde plateam
Per medios, refugaſque truci ruit enſe catervas :
Donec jam victis, fuſo Michaele, maniplis
Conſtitit, & vacuâ reſpexit in æthera dextrâ.

Tertia dat Carolique fugam, ſtragemque Gothen
Pyramis. Hæc rurſus bellantis imagine gaudet
Chodkieviciadæ : medias ſecat ipſe cohortes
Horridus armorum tonitru, ſudoſque per enſes,
Tela per & galeas & equos cumuloſque frementis
Fœdaque congerie ſola, ſemianimumque cruorem
Fulmineus ruit : innumeros teres induit hoſtes
Lancea, purpureo cruor imbre refrigerat enſem.
Primus ad Oceanum trepido vocat agmine turmas
Præcipitique fugax Carolus ſecat alta carinâ :
Concita vela pudor, celeres timor addidit auras.

Hic ſtrages Albi lapidis, bellique procellam,
Et latè Gothico torrentes ſanguine campos
Aſpice, Revaliæ, Kokenhauſenſemque Gradivum.

Hæ verò, piſtas ſcopulo quas ſuſpicis arces,
Ad patrias ſedes cognataque Livonis arva
Chodkieviciadæ multis redière triumphis.

Mascovius summo Mavors in culmine fulget
Pyramidis : fulgent longè captiva Smolenſci
Mœnia, disjectæque suis cum turribus arces,
Multaque de cæsis radiat Victoria Moschis.
Dixerat : ambrosio tum Cynthius ore profatus,
Nunc mea felicem tandem sortita Lycæa
Fortunam, cùm facta viri memoranda, ducisque
Immortale decus vicinâ sede tueri
Conceſſum. Non hoc humentis nubila Cori,
Non hoc imbriferas hyemes opus, actaque cælo
Fulmina, Theſſalici non agmina carceris horret;
Non rerum senium : stabit dum sidera current.

ITER ROMANUM.

II.

Iais Hyperboreos non segnis, Epistola, campos,
Quà riguus patriam Vistula lambit humum.
Ne pudeat, quod firma parum vestigia figas,
Alternoque cadant saucia crura pede.
Quæ procul audaci conantur in aera saltu
Teſqua pruinoſum ferre sub astra caput;
Nubiferas Alpes, suppoſta Ceraunia cælo,
Et Pyræneis æmula saxa jugis;

Sæpe per obſtantes dum te remorantur hiatus;
Succidios dices detinuiſſe pedes.
Forſan ubi planos, Aquiloniæ regna, Triones
Et patrios felix acceleràris agros;
Incipient virides paſſim ſubſidere campi,
Celſa videbuntur detumuiſſe juga.
Et quæ Viſtuleis latè perfunditur undis,
Præbebit faciles mollior ora vias.
Hic ubi Sarmaticas curſu ſuperaveris arces,
Quà vagus irriguis Narvia ſerpit agris:
Pieriis repetes regnata palatia Muſis,
Pultopolitano ſacra Lycæa Deo.
Hic ſociis referes, ut idonea vitibus arva,
Et Latios tandem tranſierimus agros.
Et Patribus primùm miſſam largire ſalutem
A me, & Nicoleo ter mèa verba meo.
Huic noſtræ mala dira viæ, mala dura laboris,
Caſtaliis referes officioſa modis.
Prima profecturos Poſnania vidit alumnos:
Extremum Sociis ingeminare VALE.
Vidit in amplexu caros ſe fundere fratres,
Lætaque confuſis dicere vota ſonis.
Inde per extremas quà Marchia flectitur oras,
Et niger illimes Odera vertit aquas,
Saxoniæ tractus infidaque regna ſubimus.

Apta peregrinis. Lipſia tecta dedit.
ota Lutheranis ſed inhoſpita Lipſia ſacris.

In permutatâ religione. Auxit.
lic tamen antiquas, inhumana marmora, ſedes,
Structaque non parcâ ſaxea templa manu
ſiramur tacitis, polluteque ſacra dolemus.

Atque profanatas commiſeramur opes.
oſtera cùm primos Aurora reducerat ignes,
Ad curruſ bijuges aſſociantur equi:
rigimur ſtratis, & perfida linquimus arva.

Toſtus erat pluvio nubilus imbre dies,
leu mihi de ſolis poſtquam tulit æquora lucem,
Totus erat ſimio torridus igne dies.
lic mihi flammantes incandeſcebat ad æſtus,
Et ſubito totum languit in igne caput.
re ſonibus maleſana Febris jam ſtabat, & ingens
Indeplorati corporis ardor erat.
auſa mali montes, quos flamma reciproca torret,
Sole ſupercuſſa, ejaculante faces.
ſam, ſi vera rudes enarravêre coloni,
Hic magis æſtivo Virgo Leone furit:
andaque mortiferos diffundit Libra vapores,
Æſtatiſque vices imperiumque tenet.
auſa latet, ſeroſus petat vindemia ſoles,
An vitio ſecli candeat aura ſoli:

Atque cavâ lympham sorbeo sæpe
Ilicet irriguus paulatim cedere languor,
Et cœpêre graves fortiùs ire pedes
Ire graves cœpêre pedes ; nam sarcina
Stare fatigatos sæpe coegit equos
Obscenâque rotæ dum cunctarentur in
Aut vada torrentûm trajicienda fo
Mille revertentes explorâvêre recessus
Mille paludosas circuiêre vias.
Prævehimur celsas, habitata cacumina,
Prævehimur summis pendula tecta
Hic alias Fortuna vices ; aliosque labo
Opposuit nostris insidiosa viis.
Silva fuit, multos incidus silva per an
Quercubus annosis ilicibusque vet

Indeclinatus trames habebat opem.
:rgimus intrepidi tamen, immemoresque latronum
Cùm nos admissis insequerentur equis.
im levis extemplo xlaris equitatus in armis
Umbrosum denso milite sepit iter.
espicio; creberque manu jam fulgurat ensis,
Nudus & exsertâ cuspide mucro fitit.
rebra repentini prænuncia machina leti,
Atque volaturis fistula fœta globis,
dducto silicis flammas irritat hiatu,
Ut vomerent clausæ plumbea tela faces.
t mihi consurgit surrecto crine galerus,
Quassaque non dubio corda timore tremunt.
iterea pernix equitum manus advolat, & se
Prodit inauditis barbara lingua minis.
itentant jugulis faciles ad vulnera ficas,
Et fodiunt gravidis ora latusque sclopis.
pse meas exploro manus, manus ense carebat:
Respicio currum, currus inermis erat.
t mihi Nicolens certos fignatur in ictus,
Afflictumque solo barbara dextra ferit.
llius genitus & singultantia longè,
Missa velut saguo sanguine, verba bibo.
)umque reor vocem veluti morientis amici;
Quæ non percussi, non morientis erat.

Quâ data porta ruo, dubiæque pericula vitæ
Evitaturam non moror ipse fugam.
Et celeres propero per aperta, per invia plantas,
Desuper frondosum quà tegit umbra nemus.
Interea, fossæ pretiosa pericula terræ,
Unum; quod tanti causa doloris erat,
Argentum, modici mala vectigalia censûs,
Deprædatrices diripuêre manus.
Astabant mœsti, leviùs sed ademta sodales
Omnia, quàm longas indoluêre vias.
Vos ego tunc, quercus, vos frigida marmora, testes,
Vos implora meæ conscia saxa fugæ.
Vos etiam (nam vos, memini, miserebat euntis)
Indesolatis hospita lustra feris:
Quin etiam misero respondebatis ab antris,
Dum ciet alternos vocis imago sonos.
Quos ego tunc, (audistis enim, mœstæque querelæ
Vocibus impulsas attonuêre petras.)
Quos ego tunc gemitus? aut quæ suspiria fudi?
Dum velut occiso solus Achate vagor.
Et queror, et dubio rursus sub corde revolvo,
Viveret, an tantùm saucius ille foret.
Occisum rursus reor, ac pernicior Euro
Plana repentino prævehor arva gradu.
Stramineas prope forte domos, stipulisque colebat

Non bene protectas ruſtica turba caſas.
elero, lacrymiſque peto miſerabile cædis
Effugium, taciti nuncius ipſe mali.
ıveniunt, lapſumque fugâ ſolantur agreſtes
Dum mihi fumoſus vertice ſudor abit.
ıua labant, totos quatit æger anhelitus artus
Et negat expreſſos languida lingua ſonos.
magis ut miſerum lamentarentur, in ipſos
Illorum fletus ingenioſus eram.
ue meos tandem caſus interprete nutu,
(Nam fuit ad ſuetos hoſpita lingua modos;)
lique me turbâ circumſtipante, renarro
Et queror, indignas illacrymante vices.
et ex oculis priùs omnibus excidit imber;
Et lacrymis grandes intepuêre genæ.
e ferunt Cererem, preſſique coagula lactis,
Et, quæ vicino fonte fluebat, aquam.
edo menſis, & dulcia cymbia lymphæ
Haurio, de ſalſo plus tamen imbre bibo.
niſſæ ſedenim miſcebant fercula guttæ,
Condibatque rudes flebilis unda cibos.
eſſêre dapes, viridem fenilia turrim
Nocturni repeto mollia fulcra tori.
ga ſed inviſam removet dum cura quietem,
Laſſa recuſabant membra ſopore frui.

Hei mihi! quàm pigri tum ſegnis inertia mens
Viſaque quàm tardo fidera nare polo!
Ipſa videbantur glacialis plauſtra Bootæ
Prenſa Lycaonio diriguiſſe gelu.
Expergiſcentis vix tandem cornua Lunæ
Proſpicio ſummis evigilare jugis:
Suſpiro, roſeoque pigram Tritonida lecto,
Et queror immites ſtertere Solis equos.
Invitata meis cum mox Aurora querelis,
Eoo roſeum protulit amne caput.
Conſurge, fauſtumque precor mihi ſurgere ſolem
Et Superos ſupplex in mea vota voco.
Audivêre preces; ſociæ nam nuntia vitæ
Fraternâ venit littera miſſa manu.
Et brevis illius fuerat ſententia ſcripti,
* *Nil mihi reſcribas, attamen ipſe veni.*
Continuò caſtigo moras, ſilvamque remenſus
Affero ſolicitis Patribus hoſpes AVE.
Et ſimul appoſitâ curamus corpora cenâ,
Membraque frondoſo ſternimus apta toro.
Manè petebatur propero Bamberga meatu:
Naufragii ſtatio portus et illa fuit.
Hic habitat Clariis devota ſacraria Muſis
Cultorum Jeſu docta caterva Patrum,
Hoſpita tecta patent, conſternatique labore

* *Ovid. in Epiſtol. Her.*

Solamur longâ perdita membra fame.
ide Ratisbonam, quam turbidus alluit Iſter,
Et circumfuſis luxuriatur agris;
luaſque colit ſedes Ingolſtadiana juventus,
Et Monaci celſas, regia tecta, domos
lox Hallam petimus, vicinaque mœnibus Hallæ
Oppida, quæ ruptis alluis, Oene, vadis.
ic inter canos, hiberna cacumina, montes,
Et quæ Sol torvis aſpicit arva genis,
ixina Bolſanique procul vineta petuntur,
Atque Tridentini pinguia rura ſoli.
:pta latrocinii cæcis via rurſus ab antris
Flumineum cautos ire coëgit iter.
rboreâque ſuper liquidas ſtrue currimus undas,
Et latiæ tandem radimus arva plagæ.
oſtera cùm roſeas lux emerſiſſet in auras,
Et jam ſole recens eruhuiſſet humus,
ulchra coronatas attollit Mantua turres;
Altius aſſurgunt aurea tecta Ducis.
ngredimur: denſis glomerantur compita turbis,
Et populi toto fluctuat unda foro.
linc picturatis laqueata palatia ſaxis,
Templaque divitibus conſpicienda tholis.
linc fora mirantur, venantur lumina Petrum,
Et foribus celſas porticibuſque domos.

Nec minùs attonitas opulenta Bononia ment
Nec minùs antiquæ detinuêre Senæ.
Una tamen latias inter Florentia ſedes
Viſa mihi nitidos diſpoſuiſſe lares.
Qualia pubentes variant violaria ſulcos,
Scitaque diſpoſitis floribus arva placent.
Vitiferos illinc, non ſobria culmina, monte
Scandimus, Hetruſcos prævehimurque l
Et tandem pluvium cælo revehente Novemb
Flaminiæ terimus pulverulenta viæ.
Apparent centum pendentia tecta columnis,
Apparent latio pegmata celſa foro:
Ipſaque Roma patet. Salve, pulcherrima mu
Roma, Palatinis ardua Roma jugis.
Pulchraque tergemini ſalve domus hoſpita m
Divinæ ſalve Religionis honos,
Quæ mare, quæ terras & utroque rubentia ſ
De Capitolino vertice regna vides.
Hinc Quirinalis rerum faſtigia clivi,
Hinc Vaticanæ regia tecta domûs
His Pater attonitum ſpeculatus ab arcibus or
Regna cui flexo procubuêre genu,
Cui Polus, & latè liquidi patet ætheris aula
Et referat famulas ad pia juſſa fores.
O quantâ rerum ſe majeſtate coronat!

Quantaque vicinis invidet aula polis!
tamen qui ſe mirantibus invehit aſtris,
Et cava non humilis nubila tranat apex:
quantum ſpatiis indulget, & aera quantum
Occupat, & brutam vertice ſpernit humum.
ilicet ampla patet Laurentis regia Petri,
Conſtantine, tuâ regia cepta manu.
inc circum tot jam laſſantur ſecula molem,
Et ſenium mundi grande fatigat opus.
à ſuo ſegni miratur machina niſu
Inconſummatâ tecta ſtupêre morâ.
mque vetat tantos operum dormire labores,
Artificum lentas increpat ipſa manus.
mecum tacitus miror dum mœnia, ſubter
Denſa ſuburbanum vinea monſtrat iter.
erea pronas Sol detorquebat habenas,
Et niger adverſos veſper agebat equos.
neſiana patet noſtræ domus hoſpita cenæ;
Quæ tamen a JESU nomine nomen habet.
ne venit: Latiis petimus ſacra tecta Camenis,
Gregorii ſanctæ quæ poſuiſtis opes.
ic in Apollineos, aliam Parnaſſida, ludos
Hippocreneæ conſtituêre Deæ.
c domus, hæc requies nobis, hæc meta laborum:
Non eventuri meta doloris erat.

Nicoleon ipſo tecti de limine cœpit
Febris inaſſuetis ſolicitare modis.
Dumque repentino corpus depaſcitur igne,
Ante bis ad quartum ſueta redire diem:
(Inſperata meo quid nuncia demorer ore?)
Intempeſtivo funere frater obit.
Non Corcyræis illum Podalirius herbis,
Non data Mœoniâ pharmaca ſæpe manu:
Non illum fatis, medicis ſata gramina campis,
Non inſtillatæ præripuiſtis aquæ.
Vidimus attonitos fraternâ morte ſodales,
Pallida dejectis flere per ora genis:
Aſt ego quas illi lacrymas, quæ carmina fundam,
Singultu medios impediente ſonos?
Quælibet humentes irroret lacryma vultus,
Et pro materiâ parva futura ſuâ.
An faciles deflebo ſuo cum pondere mores,
Eloquiique ſacras & pietatis opes?
An feſtinati præreptas crimine leti
Ingenii dotes divitiaſque ſui?
Cetera quid memorem? vacuat ſua lumina mœror,
Et lacrymæ ſteriles deſtituêre genas.
Amnis adulanti quicumque roſaria lymphâ
Lampis, & externâ vergis in arva fugâ;
Et vos cæruleâ Phœbi de plebe minores,

i vehitis, domino parva tributa mari:
Tibri, tuam qui circumlaberis urbem,
famulas præter mœnia volvis aquas:
& ripas oculis mutare licebit:
mea flumineas lumina flecte vias.
t undoſis gemitum ſingultibus arcet:
: finit extremum dicere voce VALE.

FINIS.

CASIMIRI SARBIEVII

EPIGRAMMATUM

LIBER UNUS.

MATTHIÆ

MATTHIÆ CASIMIRI *SARBIEVII* PIGRAMMATUM *LIBER UNUS.*

I.

AD TARQUINIUM GALLUTIUM

E Societate JESU *oratorem & poëtam clarissimum:*

Cùm ei sua de divino Amore epigrammata traderet.

DUM tibi divinos jussi ferremus Amores,
Urget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, & ille
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic jaculum jacit, ille jacit. Pugnatur: Amori
Tela Timor, vibrat tela Timoris Amor.
Ut tibi divinos tandem ferremus Amores,
Victus uterque fuit, victor uterque fuit.

II.

RELIGIOSUM PAUPER VOTUM.

Si dederit homo omnem ſubſtantiam pro dilectione, quasi NIHIL *eam.* Cant. 8.

VENALEM nuper cælo mercabar
Quis credat? qui ſe venderet, i
Aurum donabam: ſed emi ſe noluit
Cùm largirer opes, rejiciebat o
Omnia donabam: ſed noluit omnia
Quod ſupereſt (inquam) ſi placet,
Risit: & æthereo quid inutile quæ
Solicitus pretium? da NIHIL (i

III.

HASTILUDIUM FOR ET DIVINI AMOR

Dotalis Fortunæ annulus, orbis

Deus eſt Sphæra, cujus centrum circumferentia nuſquam. Prc

META volaturæ ſteterat teres a
Annulus ad dociles pervia meta.

Annulus Orbis erat : Fortuna ciebat ad Orbem,
Et simul æthereus tela ciebat Amor.
Fortunæ mediam teres annulus induit haſtam :
Major, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temerè jactum jaculatus in æthera telum,
Nuſquam meta mea eſt, inquit, ubique mea eſt.

IV.

Veniat dilectus meus in hortum ſuum. Cant. 5.

PULCHER Amor ſumsit rudis inſtrumenta coloni,
Et ſua depoſuit tela ſuaſque faces :
Et manibus ſtivam rapuit ; caſtique laboris
Ad ſua ruricolas junxit aratra boves.
Ilicet, ut facili ſubvertit vomere corda,
Caſtaque virginibus Gratia crevit agris ;
Flos, ait, unus abeſt : ſunt cetera millia florum.
Ut nullus possit, CHRISTE, deeſſe, Veni.

V.

De S. MAMMETE Martyre a leonibus, quibus erat objectus, intacto.

PARVUS in extremam MAMMES deſcendit arenam
Squalebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantûm turba ferarum,

Et potuit ſeſe vincere longa fames.
Unde protervorum jejunia victa leonum?
Sic docuit Martyr; ſic didicêre feræ.

VI.

De eodem.

PRÆTOR inhumanis, MAMMES, te dentibus olim
Immaturus adhuc, parvule, Martyr eras.
Præside mansueti ſed plus ſapuêre leones,
Pro puero mores dedidicêre ſuos.
Norant ſeptenni faciles ignoſcere prædæ;
Cui Prætor rabidas juſſerat eſſe feras.
Parcere ſi placidi puero ſcivêre leones,
Illi Prætores, tu leo Prætor eras.

VII.

Quis mihi det te fratrem meum ſugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris? Cant.

QUÒ tandem meus avolavit ille?
Formoſiſſimus ille Natus, ille
Quò tandem meus avolavit Infans?
An jam Bethlemium reliquit antrum,
Nataleſque caſas, & hoſpitalis
Fortunata petit fluenta Nili?

Obſtent culmina, fabuloſus obſtet
Hæmus, Pelion, Oſſa, Pindus, Othrys;
Ut pulſum celer aſſequar Puellum;
Nimbis ocyor, ocyor procellis
Pergam; per ſaliceta, per rubeta,
Per deſerta, per aſperos hiatus,
Per ſpineta, per iliceta pergam.
An rurſus Pharias peroſus oras
Damnato redit exſul e Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Ut pulſum celer aſſequar Puellum,
Stent inter ſcopulique frondeſque
Silvæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis
Vadam; per fruticeta, per vepreta,
Per dumeta, per invios receſſus,
Per querceta, per æſculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis juga calcat Hermonæi?
Carmelique ſuper nivale tergum
Formosis ſpatiatur in viretis,
Qua circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus evolutus antris
Jordanes ſonat, & remurmurantes
Seſe fluctibus alloquuntur undæ?
Ut pulſum celer aſſequar Puellum,

Pardis ocyor, ocyor leœnis
Curram, per siliceta, per fruteta,
Per pineta, per obvias paludes,
Per saxeta, per arboreta curram.
An nostri vitiis iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hostes à
Stellarumque procul favente pompâ
Phœbi scandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capistro?
Ut lætum celer assequar Puellum,
Fulgetrisque, curulibusve flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Favoniisque
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderii vehente pennâ,
Spirantûm vehar essedo Notorum,
Vernarumque rotis Etesiarum.
Sed quò me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipse me Puellus,
Et vastos procul obsecrat recessus:
Obtestatur agros, nihilque de me
Respondentia scisitatur arva:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo. Quemque vagum nequit, videbo
An possit DEUS invenire stantem.

VIII.

E D. MARIA MAGDALENA.

- vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. Cant. 3.

T gemit, & miſeris ſingultibus aſtra lacessit,
Et falſo teneras irrigat amne genas.
cava per, per acuta celer, per inhoſpita fertur:
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
id facit ad tantos tam prodiga lacryma curſus?
MAGDALIS in lacrymis navigat ipſa ſuis.

IX.

De Puero JESU nato.

QUID eſſe possit hoc Puello carius?
Cui mellis ore plena manat copia,
Illime plenis balſamum rivis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ ſerenis illigantur crinibus,
Puràque cirri luce cervicem rigant,
Et e biſulcâ siderum natus face
Pectit coruſcas aureus pecten comas?
Sed exoletâ naſcitur Puer casâ,
Et exquilino natus in ſimo jacet,

Dextrâque culmum prenſat, & fœnum premit;
Cæloque coram nudus, & coram Gelu
Injuriosâ ſtringitur Puer nive.
Quid eſſe possit hoc Puello vilius?

X.

Memores uberum tuorum. Cant. 1.

Ibi dabo tibi ubera mea. Cant. 7.

VELLE meas, mi Sponſe, canis te ſugere mammas:
Sic quæ ſponsa fui, jam tibi mater ero.
Ipſa tuas etiam memini me ſugere mammas:
Sic qui Sponſus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterùm bibimus de mammâ ſæpiùs unâ:
Sic ſoror ipſa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor! unus Amor! quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, si tibi nullus eris.

XI.

Surge, Aquilo, & veni: Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4.

ASTRA rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et roſa ſub nimio ſole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor advocat, advocat imbres:

Irriguo quorum rore revixit ager.
Quàm pulchri flores ! quorum lassissima cultu
Spirat humus ventis, ſudat Olympus aquis.

XII.

E PUERO JESU CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. Cant. 2.

ETESIARUM Gratiæ, vagorumque
Favoniorum, Sarmatæque tibicen
Septemtrionis, & Britanne cum Caure
Apeliota, regis Æoli turmæ,
Circumvolate præpetes meum florem,
Blandoque lætum sibilo ſalutate
Dulceſque malas, floreamque cervicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flante naſo, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis oſculemini labris.
Sed ante frontem myſtacaſque nimborum
Abradat Auſter, & novaculâ veris
Moroſus udam tondeat Notus barbam,
Ne reſta puris obſtet oſculis ſeta.
Tum verò ſudi gratiâ decens vultus
Tam delicatum basiabitur florem,

argenteorum cultu insectorum,
Et aureorum copiæ rosetorum,
Omnes supinâ supplices comâ, redda
Suo tributum laudis Imperatori,
Novamque veris gratulentur ætatem,
Neu sit pudori liliisque nardisque,
Proniſque calthis, cernuisque verben
Rogare velle floridæ juventutis
A liberali Rege prærogativam
Et castitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra convocentur ad si
Sub castitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comæ crista
Duces acanthi, militesque verbenæ,
Amazonumque prima turma caltharu
Eant & indi protinùs granadilli,
Et expeditis spiculisque clavorum

Morare miles ? & vocante Bellonâ,
Sparsi per hortos otiamini flores ?
Flos ecce veſtri primus agminis Ductor,
Pro caſtitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocavit in campo.

XIII.

Lampades ejus lampades ignis. Cant. 8.

EGO si fierem medio sita cardine tellus!
ponſe, tuâ ſtarem pendula Sponſa manu.
:go si fierem liquido torrentior amni!
id nutus fluerem lenior amne tuos.
:go si fierem rapidis pernicior Euris!
ingerer obſequiis promtiùs ipſa tuis,
andem, nisi sim celeri velocior igne,
/el fieri cuperem cuncta, vel eſſe nihil.

XIV.

Trahe me : poſt te curremus. Cant. 1.

I JESU, sine te per opaca, per invia tendam?
:t potero longas te sine ferre moras?
x, ah felix olim tua MAGDALA, quæ ſe
lexuerat vinctis ad tua crura comis!
comes illa tuum nunquam linquebat Amorem:

Tu captivus eras illius, illa tui.
Altera, ne dubites, ego ſum tua MAGDALA CHRISTE:
Ergo trahas vel me, Sponſe, vel ipſe mane.

XV.

Ad omnia verſatilis.

CASTUS Amor ramo pharetram commendat & arcum;
Arma valete: novum me vocat, inquit, opus.
Plana per æquales ſe ſtraverat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus eſt, ſed trochus, inquit, abeſt.
Eia cor huc prodi, clamo: cor prodit, & inde
Dum putat eſſe trochum, cor mihi verſat Amor.

XVI.

D. MAGDALENA ſub Cruce flens.

AH sitio! clamas: abſunt his rupibus undæ;
Sola fluunt oculis flumina, ſola bibe.

XVII.

Revertere, Sulamitis. Revertere, dilecte. Cant. 2. & 6.

Insequeris, fugio: clamaſque, Revertere, JESU,
Et reduces ad te flecto repentè vias.
Inſequor, ipſe fugis: clamoque, Revertere, JESU:
Et faciles ad me flectis, amice, vias.
Affequeris, fugio: fugis, affequor: o bonus error!
Obſequii felix o in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

XVIII.

SACRI STUDIOSUS OBSEQUII CADAVER EST.

Fortis eſt ut mors dilectio. Cant. 8.

Ut ſcires, quo, CHRISTE, tui flammarer amore;
Non unus pro me nuntius ivit amor.
Cor ad te misi; cor non eſt, CHRISTE, reverſum:
Mitto voluntatem, CHRISTE; nec illa redit.
Ut tandem totam poſſet tibi dedere mentem,
Intellectus erat miſſus; & ille manet.
Nunc animam mitto: quòd si non illa redibit,
O ego quàm vivum, CHRISTE, cadaver ero!

Quid juvat ambiguis lectere lata notis
Conſtrue perpetuis halantem floribus urn
Et tumulum nobis pone ſuperſtes, Am
Hîc ſepeli miſerum, & lacrymis aſperge j
Et duo marmoreis carmina cæde notis.
Et vivo, & morior. Possis in amore, V
Et quo vivo, mori; & vivere, quo m

X X.

Bernardino Hosti miſſa Imago cruci affixi.

Me ſegnis non figis, Amor? ſunt omnia
Crux arcus, jaculum CHRISTUS, & H

X X I.

Super rivulos aquarum.

O ego si poſſem fieri tam prodigus amnis!
Æternâ fluerem pulchra per arva fugâ.
Hæc ego : ſed tacitas ſuſpendit lympha querelas :
In me mutari forſan & ipſa cupit.

XXII.

Imago B. STANISLAI KOSTKÆ Romana.

QUIS te tam lepidâ mentitur imagine pictor?
Quæ tam viva tuas temperat umbra genas?
Tu palles pallet. Quòd si rubet illa, rubeſcis.
Tu vitâ, vitâ non caret illa ſuâ.
Tu ſine corde manes; manet hæc ſine corde: loquente
Te, loquitur; viſus te jaciente, jacit.
Par eſt laus vobis, diſparque : fidelis imago
Illa tui; ſed tu, STANESILAE, Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

PORRIGO dum terris aures, dum ſurrigo cælo;
Clamat, Ama, Tellus; clamat Olympus, Ama.
Sint irata licet, gelidum mare ſuadet amare,
Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos Igniſque mihi commendat Amores.
Saxa repercuſſis vociferantur aquis.

Non opus eſt poſthac nobiſcum CHRISTE, loquamur:
Orator noſtri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Divinus.

Cor mihi clamat. Amor clamat. Cor dormit, & ille.
Ambo tacent: ſurgit Cor mihi, ſurgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat. Cor ridet, & ille.
Ambo canunt: plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Tene vereeundi, Cor, Amoris dixero fratrem?
Tene mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Neſcio, quid ſit Amor Cordi, quid Cor ſit Amori?
Hoc ſcio quod totus Cor ego, CHRISTUS Amor.

XXV.

Oſculetur me oſculo oris ſui. Cant. 1.

Quærebam noſtris ſi quis daret oſcula labris
Dum meus, heu! longo tempore Sponſus abeſt.
Oſcula poſcebam Cælum: dabat oſcula Cælum:
Sed ſatiare meas non potuêre genas.
Oſcula poſcebam Terram: dabat oſcula Terra:
Sed fuerant tactis aſperiora petris.
Terra vale, Cælumque vale: dabit oſcula Sponſus:
O eſſent, quot ſunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora ſunt ubera tua. Cant. I.

Hinc mihi ſe Tellus mensâ ponebat in unâ,
Invitans tacito murmure; ſponsa, ſede.
Hinc ſe paterâ mare propinabat in unâ,
Increpitans rauco vortice; Sponſa, bibe.
Hinc ego: Terra, tuos nolo; Mare, nolo liquores:
Tu mihi, Sponſe, fames; Tu mihi, Sponſe, sitis.
Dixit, & geminum Sponſus mihi protulit Uber:
Tu mihi, Sponſe, cibus; Tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. Aloysio aſtante.

Quam benè siderei vultus imitatur Ephebi:
Et simili ridet lacteus ore puer!
Hic niveis par eſt, niveis par ille liguſtris:
Ille rosâ, multâ purpurat iſte rosâ.
Hæra verecundo ſublucent lumina ſole:
Et roſeus teneras ſtat pudor ante genas.
Dissimiles habitu, similes sibi moribus ambo:
Dicite, sint similes, dissimileſne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANGELE, GONZAGA es, si pictas exuis alas,
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VENATUM cæli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur, Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in jaculis hispidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre sagittæ,
Protinus æthereæ procubuêre feræ.
Quid clausum tam sæva juvat custodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monstra vias.

XXX.

Venatio Amoris & JESU.

SURGE, volaturas, Amor, ejaculare sagittas:
Es mihi meta, Deus; sim tibi meta, Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, sagittis,
Ut fias jaculis saucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, sagittis,
Ut fiam jaculis saucia præda tuis.

Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulneraſti cor meum. Cant. 4.

ILLA ego sidereis depromta Sagitta pharetris
Quam pius ad Superos ejaculatur Amor.
Quæro meam, sed quæro meo sine vulnere metam;
Nam mea non didicit vulnera ferre manus?
Quis credat, potuiſſe dari sine vulnere metam
Hic requieſce meo vulnere, CHRISTUS, ait.
Accelero, metamque premo sine vulnere: sed jam
Ne poſſem vulnus figere, vulnus erat.

XXXII.

S. ALOYSIUS pingitur induſto ſuper togam linteo.

PULCHRA Dies, & Nox pulchræ germana Diei,
Artificem puero fortè locabat acum.
Altera prætextam, longam dabat altera pallam;
Illa nigram, niveam neverat illa togam.
Duos puer ut riguos in ſe conſpexit amiſtus,
Et Nox, & moto fulsit ab ore Dies.
O formoſe puer! quò ſe formosior eſſet,
Ipſa, puer, te Nox induit, ipſa Dies.

XXXIII.

Donec aſpiret dies, & inclinentur umbræ. Can

QUID noƈti lumen, luci quid quærimus umbra
Noƈte dies nobis eſt Amor; umbra die.

XXXIV.

Fortis eſt ut mors dileƈtio. Cant. 8.

MORS & Amor gemini pugnant de laude triumpi
Mors pharetrâ, pharetrâ conſpiciendus Amor:
Mors ait, expugno certis ego corpora telis.
Expugno flammis peƈtora, dixit Amor.
Major, ait, mihi, Mors, viƈtoria cedit Amore:
At mihi major, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent & tela, pares nisi diceret eſſe
Viƈtor utroque Deus, viƈtus utroque Deus.

XXXV.

Inverſa & humi jacens retrò B. ALOYSII Con

QUALIS, ubi liquidæ riguis ſingultibus unda
Proluit aprici culta Galeſus agri:
Talis in aſſiduos lacrymis ALOYSIUS imbres
Liquitur, & puris peƈtus inundat aquis.

cilicet ex iſtis naſcuntur lilia rivis,
Deque pio vivus flumine potat ager.
uid mirum ? ſi versa retrò, ſi ſpreta Corona:
Quam dominus fletu conſerit, occat humum ?

XXXVI.

Ejuſdem posita retrò Corona.

AUREA cùm felix diademata poneret heres,
Viſa ſibi raptis flere Corona comis :
úmque ſuos iterùm vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuiſſe pedes.
ɔſe ſed acciduam pedibus calcaſſe coronam
Fertur, & ingratas poſthabuiſſe preces.
lla retrò revoluta, jacens ; Lux Principis olim,
Umbra mei poſthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis eſt dilectus tuus ? Cant. 5.

QUALIS erat tuus ille ? tuus pulcherrimus ille ?
Dicebat nuper barbara turba mihi.
rripio dextrâ pennam, lævâque tabellam,
Et noto, CHRISTE, tuo quicquid in orbe nitet.
ingo roſas, aurum, gemmas, viridaria, ſilvas,
Arva, lacus ; celeri ſidera pingo manu ;

Caput ejus aurum optimum. M
tornatiles aureæ. Cant.

PONITE gemmifero frondentia ſert
Pulchra triumphales ponite ſceptra
Rex meus eſt JESUS. Rex formosiss
Tu mihi Dictator, tu mihi Cæsar
Qui ſceptri fulgore caret, qui luce c
Rex, ait, ille tuus? Rex erit ille
Cui caput eſt aurum, manus eſt tornat
Illius eſt Sceptrum dextra; Coron

XXXIX.

In idem ſacrum Canticu

VITIS eram; noſtros carpebat nem
Flumen eram; noſtras nemo bibeba

XL.

Veni de Libano, Sponſa.

ET fugis, & fugiens clamas, Quid, Sponſa, moraris?
Non fugis, ut fugias: ut capiare, fugis.

XLI.

De pullato & linteato ALOYSIO.

QUEM pullæ cernis ſquallentem in funere pallæ,
Hunc nimius ſacro terruit igne Deus.
uid niveum, Pictor, pullo ſuperaddis amictum?
Et tegis hibernâ torrida membra nive?
æc, ubi sidereos juvenis conceperit æſtus,
A minimo Domini veſtis amore fluet.
ɛrge tamen liquidas gelidâ nive ſpargere flammas;
Ut liquidum a flammis diſcat amare gelu.

XLII.

Pullatus poſt prætextam ALOYSIUS.

Illuditur ad Mincium, hoſpitalem cygnis fluvium, paternum ALOYSII ſolum.

DECTUS oloriferi juvenis prope flumina Minci,
Ibat in herboſos Caſtilionis agros.
ic nivei dominum cùm mirarentur olores,
Squallida mutatâ pallia ferre togâ;

Pullatum flevère ducem, viſuſque repentè
Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atque aliquis, Quin nos etiam nigreſcimus, inquit
Quando tam niveus ſponte nigreſcit olor?

XLIII.

Oculi B. ALOYSII lacrymabundi.

QUIS modus, o oculi, nimiis manare fluentis;
Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluvios liquidis abeunt duo lumina rivis,
Et lacrymæ gemini fluminis inſtar eunt.
Intereà medio ſuitant Suſpiria luctu,
Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, ſocii, naves & vela paremus:
Sunt, quibus in cælum velificemur, aquæ.

XLIV.

B. ALOYSIO conſuetam meditationi horam impendenti roſeum imminet ſertum.

PULCHRA coloratis ubi pingitur Hybla roſetis,
Sicanias triplex colligit Hora roſas.
At modò quòd croceos religant tibi ſerta capillos,
Unde repentinis emicuêre comis?
Te Matutinæ pietas modò detinet Horæ,
Illa tibi vivo tempora flore ligat.

Quot

t tibi mille legent formoſos Sæcula flores,
nica millenas ſi legit Hora roſas?

XLV.

De eodem Serto.

s A Corona roſa eſt puero? puer anne Coronæ
ɔſe roſa eſt? puer eſt ipſe Corona, Roſæ.

XLVI.

B. ALOYSIUS ſacro lumine circumfuſus.

o x erat, & poſito juvenis requierat amictu:
/enit Amor; poſitâ ſe tegit ipſe togâ.
ibat! ſic ipſe nigrâ ſibi veſte placebat!
ic erat in reſluo plurima ruga ſinu!
rea tacito veſtes uruntur ab igni,
t bibit admotas proxima palla faces.
nè vigil poſitos juvenis repetebat amictus,
t circumfuſas luxit in igne togæ.
n miror juvenem tacitis arſiſſe favillis;
n tacitas, miror, non abliſſe faces.

XLVII.

Oculi B. ALOYSII.

BISGEMINOS olim matet Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frenare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nusquam mittere velle manu?
Et chalybum nodis, & aheno vecte solebat,
Et vigili clausos solicitare fera.
Parva tamen caris custodia visa lapillis,
Quæve moram furto tollere posset, erat.
Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis,
Accendit geminas casta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, custodia gemmis
Firmior esse potest, tutior esse nequit.

XLVIII.

Lilia manu præfert ALOYSIUS.

HÆC, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Unde verecundas explicuêre comas?
Non generant similes Pæstana rosaria flores,
Nec simili Pharius messe superbit ager.
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit æquoreis pulsa Carystos aquis.
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget e castâ lilia nata manu?

XLIX.

PETRO MALASPINÆ Rectori Florentinæ Societatis JESU.

CITATA eſt Flores nuper Florentia; cingat
An bona ſpina ſuas, an mala ſpina roſas?
Flavêre malam, tangi quæ fortè volebant:
Nam mala tacturos pungere ſpina nequit.
Flavêre bonam, tangi quæ fortè negabant:
Nam bona tacturos pungere ſpina ſolet.
Poſt demum variam clauſit Florentia litem,
Eſſet ut alterutris aſſita ſpina Roſis:
Illus ut has tangat, tangantur ab omnibus illæ;
Sit bona Spina Malis, ſit Mala Spina Bonis.

L.

De capto OROMUSIO.

Quæ urbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

ANNULUS eſt Orbis, pulcherrimus annulus orbis,
Indutus digitis, Lysia pulchra, tuis.
An tamen ille fuit pulcher ſine divite gemmâ;
Dives OROMUSII nam ſibi gemma fuit.
Gemma fuit, non eſt: ſubiti nam turbine belli
Nuper Erythræo perdita gemma luto eſt.

Ergo tuam quæres, pulcherrima Lysia, gemmam
Inter barbaricos, Persica busta, sinus.
Ecce meos, inquis, poscunt mea regna lacertos,
Ecce meas poscunt Chinica claustra manus.
Non opus est humeris: ORIENTIS gemma videtur:
Ipse satis pollex, ut capiatur, erit.

LI.

JOANNI DE LUGO, dum post morbum ad immissam de Pœnitentiâ doctrinam redit.

FERTUR inornatis nuper Metancea capillis
Flesse, repentinâ, cùm raperêre febri:
Fertur & indomito frenos laxasse dolori,
Et lacrymis madidos exhibuisse sinus.
Cùm rursus domito reptis tua pulpita morbo,
Fertur inornatas disposuisse comas;
Et domitos hilari risu frenasse dolores,
Et lacrymis vacuos explicuisse sinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipsæ
Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipse Dolor?

LII.

AD PONTILIANUM.

E Templis quoties rédeo, Paulíve sacello,
Occurris reduci, PONTILIANE, mihi,

Ac ſubitus quæris : Placuêre palatia Pauli,
Et Pelusiacâ ſecta ſacella Pharo ?
Cùm dixi nitidis placuiſſe palatia tectis,
Et placuiſſe ſuis ardua templa tholis ;
Tu rurſum, fonteſque tibi circoſque placere,
Vaſta placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis ceſſa, ne Roma Placentia fiat :
Ipſe Placentinus ne videare, tace.

LIII.

AUGUSTINO VIVALDO primùm in Lithuaniâ, ac deinde Romæ Provinciali Præpoſito Societatis JESU.

CUM te Parthenope Patrem, cùm Parma vocaret,
Optaretque ſuum Trinacris ora Patrem ;
Roma ſuas dominis mundi de montibus arces
Proſpicit, & ſtudiis invidet una trium.
Quid faciam ? Parmæ cedam ? Trinacria flebit :
Parthenopæ cedam ? Parma queretur, ait.
Trinacriæ cedam ? Siren & Parma querentur.
Quin potiùs tantum ſortior ipſa Patrem ?
Cedite jam Natæ, Matri concedite Patrem :
An non veſter erit, ſi meus, inquit, erit ?

LIV.

De timido ANSA *Fulvio.*

Dum bellicosus nuper ANSA prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites; triumphalis
Jam cena vobis præparatur in Cælo.
Dixit: sed ipse jam moventibus signis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellonâ,
In civitatem primus ANSA profugit.
Interrogatus inde, cur fugam malleț,
Et cur ad astra nollet ire cenatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA, jejuno.

LV.

Augustino Vivaldo Præposito Provinc Romano Societatis Jesu.

Cum te nuper Honor liquidis circumvagus auris
Altus inauratis insequeretur equis;
Trans Alpes Helicenque volas, ubi prensus Hono
Dignaris meritâ Littava frena manu:
Cùm tamen ingratos aspernareris honores,
Itala festinâ corripis arva fugâ.
Hic Latias iterùm caperes cùm jussus habenas,

Et victus meritis erubuiſſet Honor;
Non pudet a merito, dixit, me Præside vinci:
Sed vinci toties a fugiente pudet.

LVI.

AD PLAUTUM.

Sive peregrinas mittam tibi, PLAUTE, Camenas,
Sive Meduſeis fusile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hæc mihi falſa videtur,
Quæve vel inviti ſtipitis eſſe poteſt.
Laudari puto me meliùs potuiſſe, ſed a te
Laudari meliùs non potuiſſe puto.

LVII.

Mater NERONIS *ad* NERONEM.

Quo gladium vibras? utero, mammiſne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor?
Lactabam mammis, utero te, nate, ferebam:
Dignus erit veniâ forſan uterque locus.
Erramus. Qui te miſeras malè fundit in auras,
Dignus uterque mori: Cæſar utrumque feri.

LVIII.

Eloquentia FRANCISCI Cardinalis BARBERINI.

QUALIS odoriferi per aprica roſaria Pindi
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ, Procerum doctiſſime, linguæ
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ poſuêre ſilentia Cirrhæ,
Victaque Pegaſeus comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto poſſit cum Principe Roma,
Diſcet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.

Ejuſdem ſacra Poësis.

CUM tibi Pierios velaret Purpura crines,
Viſa ſibi raptis Laurea flere comis,
Illa fuit noſtris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Risit, & e ſummo reſpondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit, Laurea, cingo comas.
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit, Purpura Regis erit.

LX.

Ad Adm. R. P. MUTIUM VITELLESCUM Præpositum Generalem Soc. JESU.

EXCUBAT in medio tibi pulchra Modeſtia vultu,
Et niveus roſeo regnat in ore Pudor.
Explicitas oculis, ſacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viva genis.
Ejeſtas humeros, placidam Clementia frontem;
Pura verecundus peſtora Candor habet:
E foribus famuli, video, famulæque morantur:
Virtutem Dominam quis neget eſſe domi?

LXI.

Cerea NERONIS effigies in abdito repoſita.

DURUS & in molli fugit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Erea quid fruſtrà Solem devitat imago?
Ipſe ſuo iratus diffluet igne NERO.

LXII.

IN ceream Pueri JESU effigiem.

EXPRIMIT & verum mentitur cera Puellum
Et docet & verâ fallit Imago notâ.
Os oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat,

Et quas Ille genas, has gerit Illa genas.
Tu tamen his oculis, hoc vultu luderis hoſpes,
Id fieri poſſit quâ ratione, rogas?
Materiâ peccat, non peccat imago figurâ:
Cerea materies, melleus ipſe fuit.

LXIII.

In maritimam Pali munitionem Ducum URSINORUM.

PULVEREIS simulant dum rauca tonitrua flammis,
Martiaque artifici fulmina nube ruunt;
Attonitis pelagi genitor Neptunus ab undis
Sulphureo afflatum ſuſtulit igne caput.
Ecquis, ait, noſtri tranquilla ſilentia regni,
Et reſides bello ſolicitavit aquas?
Jamque ſibi duci volucres ad frena quadrigas,
Tritonemque cavâ prælia flare tubâ,
Armarique Notos Tempeſtateſque jubebat,
Et Thetin armatis vellere ſigna feris;
Cùm procul URSINI fluitantia ſigna Gradivi
Proſpicit impulsis velificata Notis.
Urſus erat signum, picto quâ ſutilis Urſo
Penſilis e ſumma carbaſus arce fluit.
Heus, ait, inceptis, Hiemes, abſiſtite pugnis,
Et vos cæruleæ ponite bella feræ:

vimus excuſſum jaculantia monſtra profundum:
Quæ fera concepto mugiit igne, nova eſt.

LXIV.

AD COSMICUM DE QUINCTO.

MULUM Quinctus emit, ſed cæcum, COSMICE, mulum.
Unum oculum mulus non habet; ille duos.

LXV.

De LUDOVICO XIII. Galliarum Chriſtianiſſimo Rege: Cum primo Regni anno Rupellam ab eo expugnatam fuiſſe percrebreſceret.

LUDO vices, LUDOVICUS ait. Mars riſit; &, Oho
Lude meas, inquit, Rex LUDOVICE, vices.
Si puero, ni Rex eſſes LUDOVICE, vererer:
Et puer, & Rex es; regie lude puer.
Victa Rupellani cecidit simul alea belli,
Ante tuos cecidit victa Rupella pedes.
Ludere perge vices, ut ſunt tibi prælia ludus
Sic, LUDOVICE, tibi vincere, ludus erit.

Nomen tacetur: ipsa conscripsit, rogat.

LXVII.

Ad TIMANTEM Pictorem

PINXISTI pulchrum pulchrâ cum Matre Lucrum
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorem MARIÆ melius vis pingere LUCRI?
Quis scit an errores corrigat ille tuos?

LXVIII.

De A. PERSII Satyris.

VIS PERSI tetricas videre noctes?
Auditor lege scripta, lector audi.

LXIX.

Tumulus coniugis PAULI SAPIEI

Quid certant equites? certant, quis vivere possit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

LXX.

In cothurnatum Gallicum.

VECTARI rauco pudor eſt tibi, Gallice, curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede?

LXXI.

Ad JOANNEM CAROLUM CHODKEVIC, Ducem Exercituum Poloniæ adverſus OSMANUM Imperatorem Turcicum; cùm Gymnaſium inviſeret.

SPERNERE ſi nolis vatis præſagia Muſæ,
Nil in te juris, CAROLE, caſus habet.
Vilnææ nuper dum mandat Apollo Thaliæ,
Grammaticâ nomen flectere lege tuum
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæsitat, alget;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert:
CHODKEVIC, ait, eſt indeclinabile nomen:
Robore bella gerit, Casibus ergo caret.

De novo Gymnasii Florentini ædificii inſtauratio ſub adventu CAROLI *Archiducis cœpta.*

ARNUS, an umbroſas inter liquidiſſimus
Permeſſus Latiis luxuriatur agris?
Æſar, an Auſonias ſubterlabentia turres
Flumina Caſtaliis vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alp
Piniferis comunt frondea colla jugis?
Quidquid erit, veram referet Florentia Cyn
Quam novus Auſtriacâ condit Apollo ly

LXXVI.

SCAZON.

Aulam fugit ALOYSIUS.

Et uſque & uſque & uſque conſalutando,
Quotidiano merſa navigas cœno,
Centumque pictis curribus lutum rumpis.
Sis o beata, delicata, formoſa,
Morum Charybdis, Aula, pectorum Circe,
Doloſa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum ſatelles, officina fucorum,
Eas ſuperbis ſemifulta lecticis,
Eas ſereni luce pulchrior Phœbi,
Et per ſupinæ colla plebis incedas.
Habe venuſtos, aureos, capillatos,
Pictos, perunctos, deque ſcrinio totos
Anteambulones laudis & trahas pompæ;
Dum noſter aulas ALOYSIUS vitet,
Centumque velis, & rudentibus centum,
Centum phaſelis, palmuliſque devitet.
Habe capaces patrimonii Scyllas,
Fundi Maleas, ſpongias crumenarum,
Onuſta laudum plauſtra, nominum rhedas,
Plenas jocorum riſuumque carrucas,
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus doloſæ picta dona naturæ
Vultus Poëtas, & Poëtrias linguas
Fecêre dudum, ſuſque deque vertêre;
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotioſa liminum ſalutatrix

Mundoque verſu ſimplicique dicamus,
Quid ille noſter, ille civis aſtrorum,
Agit coruſcis ALOYSIUS campis?
Non ille noſtros ducit ampliùs ſoles:
Non hac phaſelo corporis, levis mundi
Tumultuoſo fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos umquam:
Cælum vocabat patrias domos ſemper.
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipſiſque plenus carbasis anhelabat.
Huc æſtuantes dirigebat antennas:
Huic alligavit inſulæ ſpem navim.
Hic ſempiterni vere cingitur Maii,
Hic pervagatur elegantibus campis.
Hic rure cæli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Criſpas cupreſſos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit:
Quà bruma nuſquam, vel comantis Autumni
Tonſor November frondeum nemus radit,
Ridetve calvos Januarius montes.
Sed delicatos criniuntur in flores
Æterna prata: muſici ſtrepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus rivis:
Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc & illinc verberante ſe fluctu,

Et hinc & illinc invicem cachinnantur:
Manuſque pulſu, vel volubilis plectri,
Oblivioſo de ſilentii ſomno
Expergefacta ſpontè garriunt plectra:
Lenique ſubter dormiente Neptuno,
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros: deſides hiant Euri,
Et otiosis oſcitantur in campis.
Hic ille noſter, ille civis aſtrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompâ ſiderum coronatur,
Soliſque fulvâ totus ardet in pallâ.
Et nunc per arces cælitum, per acceſſus,
Amethyſtinata templa, gemmeas ſedes,
Et civitatis per forum Sioneæ,
Et fulgurantûm porticus platearum,
Calcat ſuperbum ſiderum pavimentum.
Hic LAINIUM compellat, hic EVERARDUM,
Hîc lætus ambit BORGIAM ſalutator,
IGNATIOve flammeove FRANCISCO
Enarrat, ipſa delicatior Suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoque longos MUTIO rogat Soles:
Melliſque rivos; balſamique miratur,
Et gaudiorum, nectariſque, lactiſque
Formoſa pictâ ſtagna trajicit cymbâ,

Et delicato naviculatur in ponto;
Nanoſque colles, hiſpidaſque verrucas
Pulcherrimorum luſtrat ilicetorum.
O geſtientûm dulce siderum regnum!
Veſtrum clientem, pro laboribus tantis
Doloribuſque, lacrimiſque, curiſque
Desideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe siderum, domus cæli:
Ridete, quicquid eſt domi Voluptatum:
Plorate, quicquid eſt foris Querelarum.

LXXIX.

JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, Lithuanicique contra OSMANUM Turcarum Imperatorem exercitûs Ductoris, Statua in hortis Mediceis.

QUEM modò Threïcii pulchrâ ſub fronde trophæi
Marmoreâ ſpectas ponere bella manu:
Hic Asiæ populos, & flava Propontidos arva
Strávit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri
Dilectumque latus conſcius ensis amat.
O! nisi captivas vincirent marmora plantas
Iret in hoſtiles libera dextra globos.

LXXX.

In tres Fluvios, Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, dum Templum Collegio Societatis JESU Crocenſe exſtrueret.

QUÆ gemmantibus hinc & inde rivis
Currunt flumina? CHODKEVICIANÆ
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam divitibus ſuperba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater & elegantiarum,
Felix Americe fluentis auri,
Quæ centum populis tributa ſolvens
Effundit facilem per arva cenſum,
Et crebro ſata comit unione;
Quàm queis Patria, Martiuſque fulgor,
Et pictæ Superûm rigantur aulæ.
Hæc ſcis unde fluant fluenta nobis?
Oſtendis CAROLI manum. Sapiſti.

LXXXI.

Dictum JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, cùm Caſtra ad Chocimum in Dacia contra Byzantinum Imperatorum moveret.

VELOX Fama malum, tumultuoſis
Dum prætervolat incitata pennis

Arces, oppida, rura, Civitates,
Ducentis canit, & canit trecentis;
Braccatis canit, & canit ſagatis
Hoſtem millibus imminere Turcam,
Et jam terga remurmurantis Iſtri
Securum ſuperambulare Martem.
Addit, Biſtonas, impioſque Thracas
Mixtos innumeris venire turmis.
Hæc dum CAROLUS audit; Ut ſciamus
Veri nuntia Fama num ſit, inquit,
Hic hoſtem mihi computabit enſis.

LXXXII.

Statua M. TULLII CICERONIS apud Magnum Hetruriæ Ducem.

ORA Myron, humeros Lyſippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo poteſt.

LXXXIII.

Pompa, quâ Sacratiſſimum CHRISTI CORPUS a Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.

ÆLIA cur tantis glomeratur compita turmis,
Et populi toto fluctuat unda foro?
Cur refluis fervent Vaticana palatia turbis,
Dardaniæque vomunt agmina mille viæ?

Quid

id juvat æthereis populos accurrere mensis ?
Jt ſatiet populos, ambulat ipſe Cibus.

LXXXIV.

Aulo Pimelio miſſum ex ſuccino munus.

UÆ placet ipſa ſibi ſecretæ sidere formæ,
idet, & arcanâ ſuccina gemma die;
›licibus vulgò libanda dat oſcula culmis,
ibandas ſtipulis pulveribusque genas.
ıe, PAULE, tuus rapit ad ſua lumina candor:
imirum gemma es ſuccina, pulvis ego.

LXXXV.

ætabimur memores uberum tuorum. Cant. 3.

Ad Sponſum cæleſtem.

ICEBAS te velle tuis me paſcere mammis,
ſum mea ſollicitus pectora torret amor.
nabam: Mea mamma meum mihi manna miniſtra:
ec tu præſtò mihi, nec tua mamma fuit.
cio Terras & Cælum: Forsitan, inquam,
extra Dei tellus mamma, siniſtra polus.
ti, dicens; Ipſo te Numine paſcam.
s utinam nobis Terra Poluſque foret!

LXXXVI.

Reverendo Patri LEONI SANCTIO *Concionatoris munere functo, Româ diſcedenti.*

NEC potui Latiis altum te cernere Roſtris,
Quaſſantemque pio conſcia corda metu?
Ah ſaltem pro me, cui tanta potentia fandi
Orator magni Numinis eſſe velis:
An non id merito possim te jure precari,
Cui meritò possim dicere, SANCTE LEO.

LXXXVII.

De divino Amore.

RETIA nectentem nuper mirabar Amorem.
(O quid non facilis fingere possit Amor!)
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea reſtis,
Aurea compages, aurea naſſa fuit:
Aureus ipſe fuit: ſed dum sibi flumina deſunt,
Heu mea quò vertam retia? dixit Amor.
Ad JESUM converte, Puer, tua retia, dixi;
Ipſe tibi fuerim piſcis, & ille mare.

LXXXVIII.

nma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII: n Sagittæ implexam & Calci, tria flumina, & Gryphæ pedibus gladium vibrantem.

ux micat in telo, CRUX altera calce coruscat:
rsitan hæc Fortem nuptiat, illa Pium.
a tergemino volvuntur flumina lapsu:
ta docent Largum flumina forsan herum.
icem gestat felix avis ore lapillum:
Felicem dominum forsan & illa notat.
uid dubitem Fortem, Felicem, & dicere Largum?
Cùm Gryps ad voces annuat Ense meas?

LXXXIX.

In Gryphem, dum JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, aliquot relictis cohortibus in Moscovia, ad regni Comitia abiret.

VIDERAT Hyrcanis Moscovia Gryphia pruinis
Ad Litavum tandem vertere rostra solum:
Ille ferus Gryps, inquit, abit; nil Ense nocebit,
Non Ales rostro, non petet ungue Leo.
Non est, cur, a te quod flexerit ora, triumphes:
A tergo longa est cauda relicta: Cave.

XC.

In duas Sagittas terræ cæloque obverſas. Stemma Illuſtriſſimi EUSTACHII VOLLOVICII *Præſulis Vilnenſis.*

Bis Geminos Petrus Chriſto monſtraverat enſes;
Urbs raperet captum cùm Solymæa Deum.
Ferre cruentandum clementia lumina ferrum,
Ferre necaturas non potuêre manus.
Ultrices majora manus tamen auſa parabant,
Ut tandem CHRISTUS dixerit eſſe ſatis.
O si! tunc geminas monſtraſſes, Petre, ſagittas,
Quàm meritò CHRISTUS diceret eſſe ſatis!

XCI.

In duas eaſdem Sagittas Allusio. In uno oculorum, & in uno crine colli. Cant. 4.

VIRGILIUS quondam, *Telum facit Ira*, canebat:
Tela facit, meliùs ſed ceciniſſet, Amor.
Eſt oculus Telum: divino crinis Amori,
Eſt Telum. Quid non figere poſſit Amor?
Eſt oculus, ſed qui ſuperas ſe tollit ad auras;
Eſt coma, deciduo quæ petit ima gradu.
Quis ſcit, an obverſæ Cælo Terriſque Sagittæ,
Hæc oculus non ſit Præſulis, illa Coma?

XCII.

In eaſdem Sagittas.

ÆRIS & Argenti, & Ferri rude vulgus, & Auri,
Ibat ad Ætnei jurgia fortè fori.
Lis fuerat, quonam poſſes, Vulcane, metallo
Digna VOLOVICIA condere tela manu.
Caussidicum vincit, Vulcano judice, Ferrum,
Factaque ſunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad ſocios operum, Sunt Ferrea tela:
Ipſe mihi VOLOVIC aureus, inquit, erit.

XCIII.

Ad Illuſtriſſimum HIERONYMUM VOLLOVICIUM, *quum Samogitiam ingrederetur.*

ISSE ſuas ut te Samogitia ſenſit in oras,
Luſerunt vitreo pulchra fluenta pede.
Florida feſtivas agitarunt rura choreas,
Lætitiâ madidæ perſonuêre domus.
Ocyus i, Præſes: ſi fortè venire moraris,
Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

In Soleam tribus insignitam Cruci
Stemma Illuſtrissimi & Reverendissimi
LAI KISZCÆ Præſulis Samogit

QUIS tam concordi junxit duo robora
Quis ſoleam ſocias jussit habere Crux
An quia KISZCANIÆ monſtrant insignia
Certatimque ſacro laudis honore niten
An quia calcari cupiunt, humileſque late
A Domino morem quem didicere ſuo ?
O celebres humileſque nimis ! magis, inte
Dum nituere, latent ; dum latuere, ni

XCV.

In tres ejuſdem Cruces, & tres T

KISZCA, tues dum cerno Cruces, dum cla
Solicitat mentem terror amorque mea
Cerno Cruces ? ignis ſancti me flammat
Et dico, Mentis Crux medicina meæ
Cerno Tubas ? timeo : Fors, inquam, bel
Sed cum nulla ſonent prælia, rurſus a
Quid ſecura tuæ faciet Fiducia plebis,
O Præſul, si te diligit ipſe Timor ?

XCVI.

In tres Tubas ejuſdem Reverendiſſimi Præſulis coeuntes.

CATHOLICOS ſævis dum provocat Hæresis armis,
Innumeris parent impia caſtra Tubis.
Hæc Batavam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam
Et diverſa ſonat quolibet ore Fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas:
Una Fides ternâ conſonat ecce Tubâ.
Quæ tam concordi ſociantur classica cornu,
Impia caſtra, Tubas creditis eſſe? Tuba eſt.

XCVII.

In Enſiferum Grypha:
Stemma JOANNIS CAROLI CHODKIEVICI magni Ducatûs Lithuaniæ, ſupremi exercituum Ducis.

HIC, qui ſupinos defluentibus plumis
Inveſtit armos, & bicorporis plantæ
Effultus ungue rectus imminet cælo,
Et lætiformi Marte præliaturus
Explorat enſem providus duellator,
Non Atticarum flexili chorearum
Proludit orbe, non rotatili plauſu
Reciprocante verberat ſolum plantâ:

Cuniculosis non Amazonum silvis
Inhospitales Arcton appulit gressus.
Sed e tropæis lætus Imperatorum
CHODKEVICANAS transmigravit in ceras,
Suisque clarum stemma laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Tubæque gratum murmur exsoporatus,
Formidolosos ense fulminat Turcas.
Avertat iſtinc pervicax Hetruscorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias cotturnices,
Vates columbos, augureſque coraices.
En certiora, Magne Militum Ductor,
Gryps Lechicorum signa dat Triumphorum:
Ut dum per auras fluctuante subsultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bipenne motat areâ ferrum,
Spectator ipse nesciat, tuum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB. AGAPI & CHRONIA Virginibus & Martyribus, quæ ſorores ob CHRISTUM carcere maceratæ, poſtea in ignem miſſæ, ſed inviolatæ, oratione, ad CHRISTUM fusâ, ad cælum evolarunt.

NIL juvat includi tenebroſo carcere Divas:
Te meliùs cæco carcere, CHRISTE, vident.
Nil juvat ignitis immergere membra caminis:
Ignoſcit caſto conſcia flamma pedi.
Compoſitis ambæ venerantur sidera palmis,
Et ſociâ Superûm culmina mente petunt.
De flammâ carcer, de carcere flamma meretur:
Flamma ſoror, carcer frater utrique fuit.

XCIX.

D. S. LEONE Pontifice, qui ATTILAM Hunnorum Regem in Italiam cum copiis influentem monitu ſuo & oratione repreſſit.

ATTILA Pannonicis populatur cædibus Alpes:
Obvia magnanimus tendit in arma LEO.
Adversâ gemini concurrunt fronte Leones,
Inde LEO Dacus, Tuſcus & inde LEO.
Conſcius ille ſui, fera repulit arma, furoris,
Nempe tuâ monitus maxime voce LEO.
O quem te memorem! quo Regem nomine dicam!
Ille LEO raptor, tu LEO paſtor eras.

C.

De S. ARDELIONE, qui ex Nilmo repentè Christianus effectus, sui testimonio sanguinis CHRISTUM confessus est.

ARDELIO sacros deridet carmine ritus,
Festaque non æquâ voce theatra quatit.
Audiit Omnipotens: Non est opus, inquit, hinc o
Fulmine; tam facilem, Gratia, vince viro.
Deserit ille polos, & deserit iste theatrum,
Et teretî sacrum volvit in ense caput.
Sic sic, inquit, abit nostræ Comœdia vitæ:
Terra vale, cælum plaude, Tyranne feri.

C I.

De SS. BASILISSA & ANASTASIA, quæ sub NERONE, linguâ pedibusque præcisis, percussæ gladio occubuerunt.

FORTIS Anastasiæ comes est Basilissa sorori:
Illa canit CHRISTUM voce, nec ista tacet.
Cæsareas utriusque sonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua simul, pes utriusque cadit.
Utraque sponte genu sinuato vulnera curat,
Et te prociduo poplite, CHRISTE, colit.
Irasci CHRISTO nescis, improvide Cæsar:
Quem tacuisse velis, sic soluisse jubes.

CII.

De S. APOLLONIO Senatore, qui, lectâ pro CHRISTI Religione in Senatu apologiâ, gladio percussus est.

CREBER APOLLONIUM pronâ bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Ætatemque canit CHRISTI, sanctosque triumphos,
Et Stygiâ nuper capta tropæa domo.
Sed tamen insontem mulctat sententia Divûm,
Romanumque jubet tingere cæde forum.
Ne dubitate novo, Romani, credere libro:
Mucro stilus, sanguis litera, Roma liber.

CIII.

De S. ADALBERTO Gnesnensi Archiepiscopo & Martyre, qui a Prussis lanceis remisque appetitus, pro CHRISTO fortiter occubuit.

SÆPE Tyras, ALBERTUS ait, & sæpe Tibiscos,
Istrum sæpè peto, navigo sæpè Salam.
Ah! quando tandem stellantia litora visam!
Ah! quando certâ sidera puppe petam!
Dixerat, & crudis Prussus dat vulnera contis,
Et creber remis pectora nauta quatit.
Utere jam remis, & largum funde cruorem:
His remis, isto flumine vise Polum.

CLV.

Puer JESUS totus desiderabilis.

Hyblæi rores, & Hymettia liba, valete,
Pinguiaque Assyriis destua mella favis.
Me trahit ille ferax sanctorum vultus Amorum,
Ille verecundo vivus in ore pudor.
Cum mea mens sacræ satiatur imagine formæ,
In desideriis pascitur ipsa suis.
O JESU, mea sola fames, mea sola voluptas,
Quam sapis ipse, tui si sapit ipsa fames!

CLV.

Vox Dilecti mei.

An! ego tam liquidas surdus non audio voces?
Alter & infausta cantus in aure sonat?
Clamat, Ede, tellus: respondent æquora, Pota.
Vasta sitim faciunt æquora, terra famem.
Terra dehisce, cavis arescite flumina ripis:
Respuit & voces auris, & ora cibum.
Ut solo te, CHRISTE, frui possimque velimque,
Totus & os posthac, totus & auris ero.

CVI.

mago Sanctissimæ VIRGINIS PLANCO missa.

Visi, PLANCE, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciasque meas, deliciasque tuas.
ttere nobilius, majus comprendere palmæ
Nil potuere meæ, nil voluere tuæ.
me plura tamen si munera, PLANCE, requiris:
Non a me, a donis plura require meis.

CVII.

: plurimis CHRISTI Martyribus, qui navi vetustæ impositi, demersi sunt.

EGENEREM linquunt tenebrosi carceris umbram,
Ut scandant fragilem mascula turba ratem.
nt illic merces plagæ; sunt vota rudentes,
Mors pretium, virtus prora, carina salus,
ncla Fides, malus pietas, suspiria venti;
Spes velum, remus gratia, rector Amor.
nc Deus, His si navis, ait, mea cingitur armis,
Typhi, tuam cælo dejice, mitte meam.

CVIII.

De PALMULO *adoleſcente ſanctiſſimo immaturâ vitâ functo.*

VIXISTI tibi, vixiſti quoque, PALMULE, CHRISTO,
Longa tibi fuerat vita, breviſque DEO.
Semper vixiſti CHRISTO; tibi, PALMULE, rarò:
Longa DEO fuerat vita, breviſque tibi:
Mortuus es victurus: erit tua, PALMULE, vita
Longa breviſque tibi, longa breviſque DEO.

CIX.

D. S. SIMEONE STILITA.

EST, inquit SIMEON, tellus mihi parvula punctum:
Quis velit in puncto, CHRISTE, movere pedes!
Ergo pedes poſthac æternum ſtabitis, inquit,
Ne tam parva meum ſemita fallat iter.
Conſtitit: & ſtanti tricesima vertitur æſtas,
Quæ tandem merito contulit aſtra viro.
Si tibi terra fuit punctum, ſint circulus aſtra:
Jam lato choreas plaude per aſtra gradu.

CX.

CHRISTI in Cruce vox, SITIO.

AH! ſitio, clamas, Princeps pulcherrime rerum:
Non habeo pro te dulcia vina: ſiti.

Tu tamen, Ah! Sitio, clamas: dabo pocula, Sponſe:
Heu mihi! ſed mixto poçula felle dabo.
Hæc, mi Sponſe, bibes: quæris cui fortè propines?
Ad me pro mundi, CHRISTE, ſalute bibe.

CXI.

De S. IGNATIO Martyre, cujus in corde nomen JESUS auguſtissimum aureis inciſum literis, poſt mortem inventum.

AUREA in IGNATI fulgent cognomina corde:
Hic tua tu tecum nomina, CHRISTE, locas.
Sparſerat effuſo Martyr cor ſanguine: de quo
Aurea te referens litera facta fuit.
Unde poteſt fulvum mutari ſanguis in aurum?
Sed tamen eſt ſanguis Martyris: ergo poteſt.

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH ex Vilnenſi Academiâ in Germaniam proficiſcentis.

SI te Theologum judex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret eſſe ſuum.
Si te Oratorem facundo Tullius ore
Audiret, linguam diceret eſſe ſuam.
Quæ tua ſunt, ſi fortè BADACH, tua dixeris eſſe;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

Iaes nuper Divæ, Bellona, Diana,
De RUDOMINÆIS dimicuêre Tu
Noſtra Tuba eſt, Bellona inquit; Tuba noſtr
Hæc, inquit, potiùs noſtra, Thalia, T
Audiit, & Getico Mavors ſubrisit ab H
Nil mihi cum veſtris, numina doſta,
Veſtra Tuba eſt, Bellona inquit, Tuba veſtr
Veſtra, Thalia, Tuba eſt, ſed RUDOM

CXIV.

De morte CÆSARIS *N. qui ſcenicum cœlum, præceps inopino caſu ad th datus, exſpiravit.*

Vivus ubi roſeum fulgor mentitur O
Et simulant vivæs aurea tecta domos,
Picta renidentis dum luſtrat sidera ſcenæ

CXV.

Idem loquitur de ſe.

FALSA theatralis dum ſidera miror Olympi
Vera mihi, dixi, ſidera pande, DEUS.
)um meus has LOIOLA Pater modò cerneret oras,
Putida, clamabat, quàm mihi ſordet humus!
) mihi tam pulchri referentur morte penates!
Vera mihi referat, dum loquor, aſtra DEUS.
ıt quia mors aberat cælo quæsita, cadendum
Ad terram nobis, ut moreremur, erat.

CXVI.

De eodem.

SCENICA mentiti dum fortè palatia cœli,
Et dubio CÆSAR ſcanderet aſtra pede;
lurea quæ falſi ſimulaverat atria cæli,
Sciſſa ruinoſum tela fefellit iter.
)ecepto ruit ille gradu; tragicique doloris
Ad ſua materies ipſe theatra redit:
ːt JESUM vocat ore. Pii ne flete ſodales,
Non ruit ex aſtris CÆSAR, in aſtra ruit.

CXVII.

De duplici SENECA *ad* PAULUM.

DE gemino SENECA pugnat ſententia Vatum,
Conveniet, ſi tu, PAULE, ſecundus eris.

CXVIII.

In PHILIPPUM *Rhetorem.*

NON poterat juſſus tria dicere verba PHILIPPUS:
Si vultis cauſam noſſe, diſertus erat.

CXIX.

De nobili adoleſcente in feriis Bacchanalium miſerabiliter exſtincto.

SALTANTES nuper Mors viderat atra Lupercos,
Et ſe feſtivis miſcuit ipſa choris:
Ebria perque domos ſaltabat, perque plateas,
Morborum longo prævenientе choro.
Hic uni juvenis dum fortè reſiſtere vellet,
Ebria non meritum meſſuit enſe caput.
Tollite de lautis, juvenes, convivia menſis;
Quis ſcit, an ex veſtris non bibat illa ſcyphis?

FINIS.

INDEX

Hiſtoricus & Geographicus in Sarbievii Poëmata.

A.

Abydi i, urbs antiqua Europæ, Helleſponto imposita; & opposita Seſto Asiæ oppidulo. Hinc *Abydenæ turres*: les Dardanelles.

Acarnia æ, vel potius Acarnania: regiuncula eſt & pars Epiri, quam Acheloüs amnis ab Ætolia dividit.

Acaron, una e quinque Philiſtinorum civitatibus.

Achæmenes is, primus regum Perſarum, a quo Perſæ dicti ſunt Achæmenidæ.

Achaïa triplici ratione ſumitur. 1°. pro Hellade ſeu Græcia, hodie *Livadia*. 2°. pro ea regione Peloponnesi cujus caput eſt Corinthus. 3°. pro tota Peloponneſo.

Achelous, Græciæ fluvius, qui e Pindo monte erumpens in Maliacum sinum irrumpit.

Acheruntis, fluvius Epiri in Ambracium sinum influens: hodie *Veliki*.

Acroceraunia orum, altissimi montes Epiri ad mare Ionium, hodie *monte di Chimera*.

Acrocorinthus, mons Peloponnesi excelſus inter maria duo, Ægæum & Ionium, in cujus radice sita eſt Corinthus.

Adria æ, & *Adrianus pontus*, Adriaticum mare. Il golfo di Vinezzias.

Ædonis. Vide *Edonis*.

Æmathia æ, Macedoniæ regio priùs Pœonia dicta.

Æmon, Deucalionis filius qui Æmoniæ nomen fecit.

Æmonia, regio Græciæ sic dicta ab *Æmone*; quæ etiam alio nomine Theſſalia.

Æolia, regio Asiæ inter Troadem & Ioniam. Alia eſt etiam Æolia ventorum regio, ſeu Inſulæ ſeptem inter Siciliam & Italiam.

Æthiopes, gens Africæ latissima, nimio ſole adusta: hodie.

Aganippe es, fons Bœotiæ ad Heliconem montem, haud procul a Thebis, in Permeſſum amnem influens, & Musis ſacer, unde eæ dictæ ſunt *Aganippides*.

Agathyrsi orum, populi Scythis vicini, nunc in Ruſſico imperio, ubi provinciæ Cargapolia & Vologda.

Alani, populi Sarmatiæ Europeæ, accolæ paludis Mæotidis & amnis Tanaïs.

Albis (l'Elbe) Germaniæ fluvius, cujus fons in Sileſia, curſus per Bohemiam, Miſniam, Saxoniam & Holſatiam, influxus in mare Germanicum.

Alsius, fenerator famoſus, cujus mentio apud Horatium.

Algidus, Latii mons, non longe a Tuſculo oppido, ſic dictus ob algorem.

Almo ónis, fluviolus Romæ vicinus, ex via Appia in Tyberim defluens.

Alyatteus ei, Crœsi pater, rex Lydiæ.

Amathus untis, (Amathonte) Cypri inſulæ oppidum.

Ambracius sinus, (le golfe de Larta) Adriatici maris pars, Epiro adjacens.

Amymone, fons & fluvius Peloponnesi per Argiam fluens in Lernam paludem: ab Amymone Danai filia nomen habet.

Andoverpa æ, (Anvers) nobile Brabantiæ oppidum.

Anguillaria ſeu *Anguillara*, oppidum ditionis pontificiæ in provincia Patrimonii.

Anio sive *Anien enis*, (il Teverone) fluvius Italiæ Nobilis per Tiburtinum agrum in Tiberim defluens.

Aracynthus i, mons Bœotiæ in litore.

Arimaspi, ibi habitabant, ubi nunc Ingria & Ducatus Novogrodensis & Pleſcovensis in Russia.

Arnus, fluvius Tuſciæ rapidiſſimus: ex Apennino oritur, Florentiam & Piſas alluit, & in Tyrrhenum mare delabitur.

Artace es, (Artaki) urbs Asiæ, Helleſponto apposita, non longè a Cyzico.

Athos i, (Monte ſanto) mons altissimus Macedoniæ, inſtar peninſulæ in mare Ægeum procurrens.

Aule es, arx Thraciæ haud longè ab Hadrianopoli, ad Hæmi radices.

Auſonia æ, V. (Auſonie:) ea Italiæ pars in qua Beneventum & Cales: ab Auſone uno e primis Italiæ regibus nomen invenit.

B.

Bactra orum (Bactres) urbs Bactrianæ regionis princeps. Bactriana autem regio ea dicebatur, in qua nunc eſt Balchiæ regnum, & Usbechia.

Batis is (le Guadalquivir) amnis Hiſpaniæ: Andaluſiam alluit.

Balthis is, Balteum mare, *la mer Baltique*.

Benacus, (Lago di Garda:) lacus Italiæ in agro Veronenſi.

Berecynthus i, le Bérécinthe. Fuit duplex Berecynthus, uterque Cybele ſacer; alter in Phrygia non longe a Marsya flumine, alter in Creta inſula.

Beſſi, populi Thraciæ non longe a Ponto, lævam Strymonis ripam incolentes.

Bethle es, Bethlehem, oppidulum Judeæ.

Bethulia, urbs Galileæ inclyta, patria Judithæ nobilis heroïdis.

Biſtones, gens Thraciæ circa Biſtonium lacum, hodie *Boron*.

Blandusia, fons in Sabinis, Horatii carminibus celebratus.

Boruſſus, Prussiæ incola. *Prussien*.

Boſporus i, hodie *ſtretto di Conſtantinopoli*.

Boryſthenes hodie (Nieper:) Fluvius Scythiæ ſecun-

dum Danubium, omnium Europæ fluviorum maximus: in Pontum influit,
Braccianum, oppidulum Patrimonii S. Petri, insigne Ursinorum.
Braclavia, (Braclaw,) urbs Poloniæ in Podolia inferiore, ad fluvium Hypanim.
Brenni, populi Alpini, ubi hodie visuntur *la val di Bregna*, & Brennus amnis in Ticinum decurrens.
Bugus, (hodie *Bog*) Russiæ fluvius.
Byzantium, urbs olim Thraciæ ad Bosporum Thracium, a Pausania duce Lacedæmonio ædificata, a Constantino magno iterum condita: unde Constantinopolis dicta est; hodie *Constantinople*.

C.

CADANI campi, ager Cades urbis Palestinæ.
Cæcubum, oppidum Italiæ, non procul a Cajeta.
Cælus, Bactrianorum Deus.
Calabria. Erat antiqua Calabria pars Iapygiæ ad sinum Adriaticum, inter Apuliam, Lucaniam & Salentinos: hodierna vero Calabria continetur parte meridionali agri Bariensis Hydruntini verò septentrionali & mari Adriatico.
Cales ium (Calvi) urbs priscæ Campaniæ in Italia, non longè a Massico monte; Calena vina fuerunt laudatissima.
Caledonia, pars Scotiæ septentrionalis; hinc
Caledonium mare: la mer d'Ecosse.
Calpe es, mons Hispaniæ ad fretum Gaditanum; hodie *Gibraltar*.
Capharnia, Capharnaüm, urbs quondam Galileæ metropolis, super ripam Jordanis.
Calydon, urbs Ætoliæ; inde
Calydonia sylva.
Caracas æ: dux Turcarum.
Carmelus, promontorium Galileæ in tribu Issachar.
Carcina æ, urbs Scythiæ.

ıs i, vel *Carpates æ*, mons Poloniam ab Hun-
ı dividens, vulgò *Crapack*.
ınum, (*Lemburg*) urbs Sarmatiæ Europeæ, ſuper
ım amnem.
ıus, inſula Asiatica in Mediterraneo ſita, quæ
i Carpathio nomen fecit.
ıs i; hodie *Cariſto* in Negroponte, olim urbs
œæ, marmore celebrata.
ıs (le Caucaſe) Asiæ mons inter Pontum Euxi-
& Caſpium mare ad ſeptentrionem.
i, qui & *Corus*: ventus flans ab occaſu ſolſtitiali.
, qui & *Caicus*, fluvius Mysiæ.
ıa, Attica, regio sic dicta a Cecrope primo
eniensium rege.
ıa orum, montes Epiri in mare uſque protensi,
desinit Adriaticus sinus, & incipit Ionium mare.
æ, (la Chine.)
ıs i, fluvius Lithuaniæ in mare Balticum de-
ns: *le Memel*.
æ, inſula Oceani orientalis remotissima, Dio-
io Alexandrino nota: hodie Japonia, *le Japon*.
um (les Ciliciens) populi Ciliciæ, quæ regio
æ eſt inter Taurum montem & mare Mediter-
ɛum.
on i, mons Bœotiæ.
: arum, urbs Argiæ in Peloponneso.
nus, agri Faliſci fluvius, non longe a Spoleto,
eæ mixtus cum eo in Tiberim labitur.
on, Bœotiæ mons, Baccho ſacer.
ius i, (le Cocyte) unus e quatuor Inferorum flu-
. Fuerunt revera Cocyti duo, alter in Epiro,
r in Campania qui in Lucrinum lacum influit.
ni (les Concaniens.) Fuêre Concani duplices,
ri Hiſpaniæ Tarraconensis populi, nunc *Aſtures*,
ri Scythiæ populi.
i, populi Pontici, immanitate insignes.

Cragus i, mons Ciliciæ.

Cyclades um, inſulæ maris Ægæi celebratiſſimæ, fere quinquaginta numero, quæ Delum inſulam ambiunt.

Cydon onis (la Canée) urbs Cretæ inſulæ in ora ſeptentrionali, nobilis arundinum præſtantia, e quibus fiebant ſagittæ omnium optimæ.

Cydnus, Ciliciæ fluvius Tarſum urbem præterfluens.

Cydones um, iidem ac Cretes.

Cydonium, ſupple *malum*; un coin.

Cyminus vel *Ciminus*, mons Italiæ, hodie *monte di Viterbo*.

Cynthus, Deli inſulæ collis.

Cynoſura, id eſt canis cauda: ſidus ſeptentrionale e ſeptem ſtellis conſtans.

Cyrrha æ, Phocidis urbs ad radicem Parnaſſi, & Delphorum navale. Sita eſt in ora ſitûs Corinthiaci, qui inde dictus eſt Cirrheus ſinus (il golfo di Lepante.)

Cytheron. Vide *Cithæron*.

Cythera orum, (Cerigo) inſula maris Mediterranei, inter Peloponneſum & Cretam insulam. Hinc

Cythereius a um, unde *Cythereia* pro dea Venere.

Cythorus, urbs & mons Galatiæ, ubi buxus plurima naſcebatur.

D.

Dacia antiqua ubi erat, ibi nunc Transilvania, Valachia & Moldavia.

Dahæ, Scythiæ populi de genere Nomadum.

Dalmatia æ, Illyrici pars occidentalis, Liburniæ contermina, occaſum verſus.

Dardanus Jovis & Electræ filius: e Creta vel Italia in Phrygiam venit, ubi Teucri regis filiam uxorem duxit, urbemque condidit, quam Dardaniam ſuo nomine nominavit: inde Troja nata eſt. Hinc Dardani & pro Trojanis & pro Romanis.

Delphici colles, id eſt Parnaſſii colles: urbs enim Delphi ad Parnaſſum ſita erat.

Dirce es, fons Bœotiæ prope Thebas. Hinc *Dirceum carmen* pro carmine Pindari poetæ Thebani.
Dolopes um, Dolopidem incolebant, Theſſaliæ partem.
Dravus, Germaniæ fluvius: oritur ex Alpibus, & Danubio influit.
Dyme es, urbs Achaiæ ultima ad occaſum.

E.

Eden is, locus deliciarum, olim paradiſus terreſtris.
Edon is, mons Thraciæ Baccho ſacer.
Elysium ii, (l'Elyſée) ſeu *Elysii campi*, apud Inferos beatorum ſedes.
Enipeus, Theſſaliæ fluvius Pharſalicos campos irrigans.
Eos a Græcis dicitur, quæ a Latinis Aurora.
Erechtheus, rex Atheniensium ſextus & decimus.
Eridanus, (le Pô) Italiæ occidentalis fluvius maximus, in Adriaticum ſinum influens.
Erythreæ lymphæ, ſinus Arabicus Ægyptum ab Arabia dividens.
Eſebonii agri, ab Eſebone Amorrhæorum oppido in Tribu Ruben.
Eubœa, maxima Ægæi maris inſula, contra Theſſaliam: hodie *Negrepont*.
Eurotas Laconiæ amnis, Lacedæmonem præterfluens.
Evius, unum e Bacchi nominibus.

G.

Galaadusi, (Galaad) mons Syriæ montium omnium qui ſunt trans Jordanem altiſſimus.
Galeſus, fluvius Calabriæ in ſinum Tarentinum influens.
Garamantes, interioris Libyæ populi.
Geloni (les Gélons) gens Europea, hodie vel Lithuani, vel Tartari minores.
Getæ populi Europæ Dacis confines, ſed pontum Euxinum verſus.
Getulia, regio latiſſima Africæ ſeptentrionalis, inter Garamantes & Oceanum Atlanticum.

Gnidus i, (Gnide) urbs Asiæ in Doride, Cariæ regione, Veneri ſacra, ubi viſebatur nobilis illa Veneris ſtatua a Praxitele elaborata.

Gnoſſus, urbs Cretæ primaria, ubi hodie *Ginoſſa*.

Gortyne es, urbs Cretæ inſulæ mediterranea, herbarum lætitiâ nobilis.

Gyges æ, unus e gigantibus qui adverſum Deos bella geſſerunt.

H.

Hæmus, mons Thraciæ prope fines Bulgariæ, hodie *la Cumoniſa*.

Hebrus, fluviorum Thraciæ maximus, hodie *la Mariſa*.

Helice es, Urſa major; ſidus ſeptentrionale.

Heniochi, populi Sarmatiæ Aſiaticæ oram ponti Euxini incolentes.

Hermus, fluvius Aſiæ minoris: in Phocaïcum ſinum influit, hodie *Sarabat*.

Heſperus, ſtellâ lucidiſſima, quæ quum ſolem antegreditur Lucifer dicitur, cum ſubſequitur Heſperus. Dicitur etiam Venus, Veſperugo, Phoſphorus & Heſpertigo.

Hiſtula. V. *Viſtula*.

Hydaſpes is, fluvius Indiæ trans Gangem, terminus itineris Alexandri Magni: hodie *la Via*.

Hymettus, mons Atticæ melle commendabilis, *mont Metto*.

Hypanis is, hodie *Bog*, amnis Podoliæ, in Boryſthenem influens.

Hyperborei, hodie Ruſſi ſeptentrionales.

I.

Iapyx ygis, Œbali filius: fecit nomine ſuo Iapygiam eam Italiæ partem, quæ poſtmodum Appulia & Meſſapia vocitata eſt. Ventum ab ea parte ſpirantem Romani dixerunt Iapygem.

Iazyges, populi Pruſſiæ in regno Polonico.

Iberia : duplex, Asiatica altera, hodie Georgia : altera Europea quæ eadem Hiſpania eſt.

Iberi, populi Iberiæ. Vide *Iberia*.

Ida, mons Troadis altissimus, Paridis judicio nobilis.

Idomeneus, rex Cretæ qui Græcos in obsidione Trojana egregiè adjuvit. Venit poſtmodum in eam Italiæ partem, ubi Salentum condidit.

Ionium mare : sic vocatur ea maris Mediterranei pars, quæ Peloponneſum Græciamque occiduam alluit.

Iſmarus, mons Thraciæ prope Hebrum amnem. In plurali Iſmara.

Iſter, sic vocatur Danubius inferior.

L.

Lapponia quæ & Lappia : ea pars Europæ occiduæ eſt, quæ maximè vergit ad ſeptentrionem.

Larius lacus, totius Italiæ amplissimus. *Lago di Como.*

Latini, sic primo dicti ſunt veteris Latii incolæ, deinde Romani rerum Domini : apud Sarbievium sic appellantur omnes eæ gentes quæ Romanæ Ecclesiæ parent.

Lauretum (*Loreto*) urbs Piceni, prope Anconam.

Lechia, Polonia. Vide *Lechus*.

Lechus, e Boſporo Cimmerio profectus Poloniam occupavit, anno 550, primuſque Poloniæ dux fuit. Inde Poloni dicti Lechiadæ, inde Lechica regna, *&c.*

Leleges, Asiæ populi, origine Græci, qui in Mysia ; eaque Ioniæ parte quæ Cariæ proxima eſt, conſedere.

Lemnos i, inſula maris Ægæi, habens a ſeptentione Thraciam, ab occaſu montem Athon.

Lesbos, Alcei & Sapphûs patria, inſula maris Ægæi non longe à Troade & Mœsia.

Lethe es, unus e quatuor Inferorum fluviis, cujus aqua poto rerum omnium oblivionem afferebat.

Libanus, mons Syriæ maximus & notissimus.

Libanisis. cedros, cedrus Libani montis.

Liburnia, ea pars Illyrici quæ hodie Croatia eſt, inter Iſtriam & Dalmatiam.

Libya æ, ea Africæ pars quæ regno Tripolitano & Ægypto continetur.

Libyſſa lea, lea Libyæ.

Ligeris (la Loire) fluviorum Galliæ maximus.

Ligures, populi Liguriæ. Eſt autem Liguria ea Italiæ pars quæ hodiè *la Riviera di Genova* dicitur, Apennino & mari Tyrrheno contenta.

Liris, (il Garigliano) Campaniæ amnis.

Litalis e, *Litavus*, *a*, *um*, *Lithanus*, *a*, *um*, & *Litavus a*, *um*. ad Lithuaniam ſpectans.

Livones um, gens Sarmatiæ Europeæ quæ Livoniam incolit.

Luciſcius, mons Lithuaniæ.

Lucrinus, parvus Campaniæ lacus in ſinu Bajano, inter Bajas & Puteolos: anno 1538 terræ motu tumulatus eſt, vocaturque *il mare morto*.

Lycormas, Ætoliæ fluvius, qui etiam Evenus dicitur.

Lycus. Plures ſunt amnes hoc nomine; unus Germaniæ Rætos a Vindelicis diſterminans, ſecundus Galliæ, &c.

Lydius, fluvius Macedoniæ in ſinum Thermaticum influens.

M.

MÆANDER fluviorum ſinuoſissimus: Ioniam a Caria ſeparat, & mare Ægæum ſubit non longe a Mileto.

Mæotis, palus Scythica prope Tanais oſtium, hodie *mer d'Aſof*.

Marmarica, parva Africæ regio inter Cirenaïcam & Ægyptum.

Mænalus, mons Arcadiæ altiſſimus, Pani ſacer; ſic dictus a Menalo Lycaonis filio.

Mane totum, id eſt tota ea terræ regio quæ matutino ſole tepet.

Mareotis, lacus Ægypti Alexandriam a Meridie alluens, portu nobilis.
Massicus, mons Campaniæ vini bonitate notus: inter Minturnas & Calenum.
Massyli, incolæ Massylæ in Africa, apud Libyæ deserta.
Mauri eam Africæ partem obtinebant, ubi nunc sunt regna Marochi, Fezzæ & Algerii.
Marathon, vicus Atticæ, non longè ab Euripo freto.
Meles etis, fluvius Asiæ prope Smyrnam.
Melita æ, (Malte) insula maris Mediterranei: hinc *Melitæus a um.*
Methone es, urbs Peloponnesi, in ora Messeniæ, hodie *Modone* in provincia *Belvedere.*
Mimas æ, unus e gigantibus quos Jupiter fulmine percussit.
Moesia, regio Europæ ubi nunc Bosnia, Servia & Bulgaria.
Moldavia, regio quondam Hungariæ, nunc Turciæ; principem habet proprium sub clientela Turcica.
Moscus vel melius Moscha, urbs Moscoviæ provinciæ caput.
Moschus: (le Moscovite, le Russe.)
Musurmannus, id est *vir fidelis.* Sic se vocant Mahumeticæ religionis sectatores.
Mycenæ arum, urbs Argolidis in Peloponneso, hodie *Agios Adrianos.*
Mygdonia, Macedoniæ regio Septentrionalis.
Myrmidones um, sic dicti sunt omnes Thessali.

N.

Narvia, fluvius Lithuaniæ Vilnam præterfluens.
Nasamones, populi Africæ prope Oceanum Atlanticum.
Naupactus, urbs olim Ætoliæ caput, nunc Livadiæ, in ora sinûs Corinthiaci.
Naxos i, insula maris Ægæi Cycladum maxima, prius Strongile, postea Dia vocitata: abundat marmore viridi.

Nemeæ es, ſaltus ingens Achaiæ in Peloponneſo, ubi Hercules leonem interfecit.

Nereus, Deus maris, Oceani & Tethyos filius.

Neritos, mons Ithacæ inſulæ.

Nomades, populi utriuſque Scythiæ tam Europeæ, quam Asiaticæ, hodie Tartari.

Noricum. Sic vocatur omnis ea Germaniæ pars, quæ fluviis Æno & Danubio, Pannonia & Alpibus continetur: ubi nunc pars longe maxima Bavariæ Auſtriæque, unà cum Stiria & Carinthia. Ea regio ſemper ferro abundavit.

O.

Occa, amnis Russiæ, non longe a finibus Tartarorum Præcopensium ortus, auctuſque Moſcua, Cesina, aliiſque in Volgam ſe exonerat.

Oder, Germaniæ fluvius Silesiam, Marchiamque Brandeburgicam alluens, & mari Balthico influens.

Odryſæ, gens Thraciæ Hebro amni accola. Hinc *Odryſia lora* pro catenis Othomannicis.

Œnotria, Italiæ tractus inter Pæſtum ac Tarentum. Dicta etiam eſt Œnotria Italia omnis.

Oeta, Macedoniæ mons prope Maliacum sinum.

Olenus, Achaiæ propriæ urbs: altera in Ætolia eſt inter Calydonem & Chalcidem.

Olympus, mons Græciæ, inter Macedoniam & Theſſaliam, omnium toto orbe terrarum altissimus: unde hoc nomen inditum cælo eſt, quo nihil altius.

Orchomenus. Gemina urbs hujus nominis, una Bœotiæ inter Elateam & Coroneam; altera Arcadiæ, & Mantineæ proxima.

Orion, venator nobilis Dianæ ſatelles, Atlantis auditor: doctrinam de motibus cæleſtibus e Libya in Græciam attulit.

Oritheia, melius Orithya, Erechthei Athenarum regis filia, quam Boreas adamavit & rapuit.

rmusienus a um, melius Ormuzianus, ad Ormuzium ſpectans. Eſt autem Ormuzium urbs inclyta, ſita in inſula ſinûs Persici.
rygia, eadem quæ Delos inſula.
ſſa, excelſus Theſſaliæ mons.
thomanidæ arum; Turcæ ſic dicti ab Othomanno primo gentis Imperatore.
thrys, Theſſaliæ mons, non procul ab Oeta.

D P.

ACTOLUS, Lydiæ fluvius per Sardianum agrum in Hermum influens, hodie *Sarabat*.
adus, (le Po,) fluviorum Italiæ maximus.
alemonii, montes Lithuaniæ.
anætius, patria Rhodius, philoſophus Stoicus, Scipionis præceptor & Lælii amicus.
aschæa, Arabiæ Troglodyticæ pars, ſinus Arabici oſtio adjacens, turis ferax.
angæa orum: in ſingulari *Pangæus* Thraciæ mons, Philippis urbi imminens.
anno nis, pro Pannoni, ſive Hungarico.
arætonium, urbs Marmaricæ in Africa inter Apolloniam & Alexandriam.
aros, una e Cycladibus Ægæi maris inſulis, albo marmore nobilis.
arrhasia, oppidum & regio Arcadiæ: hinc *ora Parrhasia* pro Peloponneſo.
elaſgi, gens antiqua per univerſam Græciam quondam diffuſa. Primitus dicebantur Pelargi eo quod ciconiarum more, nunc has, nunc illas partes inſederint.
elion i, mons Græciæ inter Theſſaliam & Pelaſgiotidem: hodie *Laca*.
eneus, Theſſaliæ fluviorum maximus.
erſes æ, (le Perſan) qui Persiæ regi paret.
ergama orum, in ſingulari *Pergamus*, arx ſumma urbis Trojanæ.

Phæaces, Phæacię incolæ: eſt autem Phæacia ins
maris inſula quæ & Corcyra.
Pharos, inſula Canopico Nili oſtio objecta.
Pharii, inſulæ Phari incolæ.
Phœniſſus a um, pro Phœnicius a um.
Phthia æ, Græciæ urbs in Phthiotide, Achillis patri
Pieria; primitus Thraciæ regio inter amnes Neſtum
Callinitem, unde deducta colonia eſt in Macedo
niam, quæ conſedit inter Aſtræum amnem & oris
talem montis Olympi partem, & loco fecit nom
Pieriam. In eadem Macedonia erat fons Pieria
Musis ſacer.
Pindus, mons Græciæ Musis ſacer: Epirum a Thes
lia dividebat.
Phoſphorus, Latinè ſtella Veneris.
Placia, quibus Placum (Placiko) urbs epiſcopalis I
loniæ inferioris ad Viſtulam.
Podolia regio ampla regni Polonici, inter Volhini
& Moldaviam.
Pontus, dicitur totum illud mare quod a Mæotide
lude ad inſulam Tenedum extenditur.
Procyon, ſidus æſtivum, Canis ortum prævertes
unde Antecanis dictus eſt a Cicerone.
Propontis, vocatur illud mare quod a Boſporo Thr
co ad Helleſpontum protenditur. *Mare di Marm*
Pyrene es, Bebrycis regis filia, ab Hercule vitiatu
eum ſaltum fugit, cui nomen ſuum reliquit. Py
neus autem ſaltus Galliam ab Hiſpania dividit.

R.

Rætia regio ubi nunc Griſones, Tirolium, V
lis Telina, & pars Helvetici agri.
Rhodope es, mons Thraciam in partes fere æqua
ſecans, & in Pontum Euxinum definens.
Rhodus, inſula clariſſima maris Carpathii; non le
a Canis.

Riga, urbs Livoniæ primaria ad Dunam amnem.

S.

Saala fluvius Germaniæ Turingiam a Miſnia ſeparans, & in Albim illabens.

Salamis inis, inſula maris Ægæi in ſinu Theſſalonico, non procul ab Achaia cum urbe cognomine.

Salmacis, fons Cariæ apud Halicarnaſſum, cujus aqua bibentes effeminat.

Samogitia, regni Polonici regio ad mare Balticum inter Curlandiam & Pruſſiam.

Samos, Ægæi maris inſula, Ioniæ adverſa, Junoni quondam ſacra, & Pythagoræ patria.

Sanirus qui & Hermon, mons Paleſtinæ.

Savus, fluvius qui in Carniola ortus Sclavoniam a Croatia, Boſnia & Servia ſeparat, & in Danubium influit.

Scaldis, fluvius Belgii Cameracum, Valencenam & Antuerpiam alluens.

Scamandrus qui & Xanthus, fluvius Mysiæ in Asia: ex Ida monte ortus Helleſponto influit.

Scythes æ. Scytharum nomen commune erat earum omnium gentium quæ in Europa degentes incolebant Lithuaniam, Moſcoviam & oram Danubii inferioris; in Asia verò obtinebant omnem Tartariam deſertam, partemque majoris Tartariæ non exiguam.

Seres partem majoris Tartariæ orientalem Chinamque ſeptentrionalem incolebant.

Sicambri, olim Sigæ amnis in Weſtphalia accolæ: hos Tiberius imperator in Gelriam tranſtulit. Iidem erant ac Franci qui, Clodoveo duce, Gallias occuparunt.

Sicanius a um. Siculus.

Silesia æ, ampla Germaniæ regio inter Bohemiam & Poloniam. Hinc Silesis Odera.

Sipylus, Lydiæ mons ad Mæandrum amnem.

Sirius, ſtella in ore Canis quæ Latinè Canicula dicitur.

Sirmio, peninſula inter Brixiam & Veronam.
Solymæ arum, urbs Judææ clariſſima, quæ & Hieroſolyma.
Sthelenus Capanei filius: Diomedem ad Trojam ſecutus eſt.
Strymon, Macedoniæ ſeptentrionalis fluvius.
Stymphalus, lacus, fluvius & mons Arcadiæ.
Styx, Inferorum palus: ſumitur pro ipſis Inferis.
Suevi, Sarmatica gens.
Suecia æ, (la Suede) regnum Europæ nobile.
Suſa arum, urbs inclyta Aſiæ, Suſianæ regionis caput.
Syracoſius a um, Syracuſanus.
Syrtes, (les ſeches de Barbarie) tota ea pars maris Mediterranei quæ inter Byzacenam & Cyrenaicam longè latèque protenditur.

T.

Tagus fluviorum Hiſpaniæ maximus.
Tanagra, urbs nobilis Bœotiæ.
Taphrus i, urbs Cherſonnesi Tauricæ.
Taurica Cherſoneſus, hodie *la Crimée*.
Tauricani, Scythica gens.
Thebæ arum, urbs Bœotiæ princeps.
Tempe, regiuncula Theſſaliæ in valle amœniſſima quam Peneus præterlabitur.
Tethys yos, Dea maris, filia Cœli, conjux Neptuni ſeu Oceani.
Teucer, Scamandri Cretenſis filius: in Troade una cum Dardano genero regnavit, unde Troes dicti ſunt Teucri.
Teutones, populi Germaniæ, & ad mare Germanicum.
Therapnæ arum, urbs Laconicæ ad Eurotam amnem.
Thermodon, melius *Thermodon*, amnis Cappadociæ in Pontum Euxinum decidens.
Theſpiæ arum, urbs nobilis Bœotiæ.
Thetis idis, Achillis mater, Pelei uxor, Nerei filia, dea maris.

Thracius tyrannus, Turcarum imperator
Thraca sive *Thracia*, Europæ regio celebris, vicina Ponto Euxino, Propontidi & Ægæo mari.
Threicius a um. Thracius.
Thoas antis, Tauricæ Cherſonnesi rex, ab Oreſte occiſus.
Thule, inſula in Oceano ſeptentrionali omnium quas antiqui noverunt, remotissima: hodie *Iſlandia.*
Tiberis, notissimus Italiæ fluvius, Romam alluens: *Il Tevere.*
Tibiſcus, fluvius Hungariæ orientalis: ex Carpathó monte oritur, in ipſo Russiæ nigræ limite; influit in Danubium.
Tigris, flumen Asiæ notissimum; oritur in Armenia majore, fluit inter Meſopotamiam & Aſſyriam, Euphratique immixtus in sinum Persicum influit.
Timanthes, pictor ille nobilis, cujus Iphigenia ſummè laudata eſt.
Tiphys, primæ navis, quæ Argo dicta eſt, Gubernator, & Argonautarum ſocius.
Trasimenus, lacus in agro Perusino, Annibalis victoriâ, & Flaminii conſulis clade nobilis.
Trice, aut potius *Tricca*, urbs Theſſaliæ.
Troca (Troki) urbs Lithuaniæ, caput Palatinatûs.
Trœzen, oppidum Peloponnesi, Theſei patria, ad sinum Argolicum.
Tuſcia (*la Toſcane*) regio Italiæ nobilissima, mari Tyrrheno, Tiberi & Apennino contenta. Hinc *Tuſcæ aræ* pro aris Romanis.
Tuſculum (Freſcati) urbs Latii amœnissima.
Tyrannus Theſſalus, Thracius, Turcarum imperator.
Tyras æ (Nieſter,) fluvius oriens in Russia nigra, rigataque Pocutia, Podoliam utramque a Moldavia ſeparat, perque Beſſarabiam in Pontum labitur.
Tyrus, Phœniciæ olim inſula, urbſque celeberrima,

orbis emporium, hodie *Tyr.* Hanc obſessit Alexander magnus; ſed quum parum proficeret, continenti inſulam aggeribus junxit. Quia autem illud idem fecit magnus Richelius in obsidione Rupellæ, parique cum ſucceſſu, hinc poëta noſter Tyri nomen Rupellæ dedit. *Nuper receptâ bella ſuper Tyro, &c.* L. 1. Od. V. v. 1.

U.

Ufens fluvius Italiæ juxta Terracinam per paludes Pomptinas fluens.

Umbria Italiæ regio, ubi nunc Romania & ducatus Urbini Spoletique.

V.

Vejens currus, pro curru triumphali, qualis fuit Camilli de Vejis triumphantis.

Veſevus, qui etiam Veſuvius, famoſus priſcæ Campaniæ mons, non procul a Neapoli: hodie *il monte di Somma.*

Vilna, urbs princeps Lithuaniæ, ad Viliam amnem.

Vindelici, gens Rætis confinis: eam Germaniæ partem incolebant quæ nunc Bavaria dicitur: nomen habet a fluviis Vindone & Lico.

Viſtula, notissimum Poloniæ flumen, olim Germaniæ terminus: rigat Cracoviam & Varſoviam, & in Gedanum sinum incurrit.

Volga, qui ſæpius & melius *Rha* dicitur, omnium Sarmatiæ fluviorum maximus; exit in Caſpium mare.

FINIS INDICIS.

INDEX RERUM.

Prior numerus designat Librum, secundus Odem: Liber Epodon qui quintus est designatur litera V.

ADOLESCENTIS ingenuis artibus exculti laus. I. 9. III. 26.

Adolescentia quibus studiis exercenda. I. 14. Adolescentiæ nulla fides. I. 11. III. 22.

Æqualitas mentis in utrâque fortunâ servanda est. I. 13.

Ætatum omnium fuêre virtutes insignes. V. 20.

Agri amœnitates. V. 1.

Amphion. *Vide* Civitas.

Amicorum fides rara est. II. 8.

Animus dives esse debet, non arca. II. 6. Animi bona hominem commendant. III. 23.

Avaritiæ detestatio. III. 7.

Balthasaris Moreti laus. III. 31.

Barberinæ apes. III. 15.

Barberini Cardinalis laudes. III. 1. 3. 11. 14. 25. 18.

Belgarum doctorum laudes. III. 29.

Belli civilis mala. II. 24. IV. 28.

Bigi laus V. 35.

Bzovii Annalium ecclesiasticorum continuatoris laus. III. 28.

Christi amabilitates. II. 19. 29. IV. 19. 21. Christus in cruce pendens. V. 5. *Vide* Jesus.

Civitas bene ordinata. IV. 36.

Cupiditatis stultæ mala. II. 16.

Dantisci laus. IV. 8.

Diræ in Herodem. III. 23.

Dithyrambus. V. 17.

Divitiæ veræ quænam ſint. III. 6. V. 34. Quæ ſint poetarum divitiæ. IV. 14.
S. Eliſabetha Portugalliæ regina inter Sanctos relata. I. 18.
Elegantiæ equeſtris jactantia reprehenditur. I. 11.
Europæ calamitates deplorantur. V. 18.
Ferdinandus II. Turcas ex Hungaria pellit. II. 1.
Fidei unitas parens concordiæ. IV. 1.
Fluvii laus. V. 15.
Ad fontem. V. 2.
Fortitudinis bellicæ laus. III. 24. 25. IV. 6. 16. V. 16.
Fortuna adverſa animi æquitate vincenda. III. 4. IV. 13. De adverſa fortuna non querendum. I. 2. Fortunæ inconſtantia. I. 7.
Gloria vera in quo ſita ſit. II. 9. Gloria vana. IV. 11. Ad gloriam bellicam cohortatio. III. 30. IV. 1.
Græcia armis repetenda. I. 12. III. 19.
Habitandum eſſe ſecum. IV. 12.
Hiſtoriæ eccleſiaſticæ laus. III. 29.
Honor virtutis merces. III. 14.
Humanarum rerum inconſtantia. III. 12.
Ignavia carpitur. I. 16.
Inſomnia poetarum. IV. 32.
Jeſus puer in Matris ſinu. V. 4. Violis coronatur. IV. 17.
Labor intermittendus. IV. 39. Laboris commendatio. I. 23. III. 27.
Ladiſlai VI. Polon. regis laudes. I. 15. II. 28. III. 10.
Lapidis primi jactus in ædificatione templi. III. 17.
Laus adoleſcentis ingenuis artibus exculti. I. 9. III. 26. Balthaſaris Moreti. III. 31. Barberini Cardinalis. III. 1. 3. 13. 14. 15. 28. Belgarum doctorum. III. 29. Bugi. V. 15. Bzovii. III. 28. Dantiſci. IV. 8. Fortitudinis bellicæ. III. 24. 25. IV. 6. 16. V. 16. Hiſtoriæ eccleſiaſticæ. III. 28. Ho-

minis eruditi. V. 19. Ladiſlai regis Polon. I. 15. II. 28. III. 10. Liberalitatis. II. 17. Matronæ. III. 9. IV. 30. Modeſtiæ. IV. 31. Pacificatoris. V. 18. Polonorum equitum. I. 15. Principis. II. 22. 28. III. 10. 13. 18. Sapientiæ divinæ. V. 6. Sigiſmundi regis Pol. II. 22. B. Staniſlai Koſtkæ. V. 17. Teſtudinis. II. 23. Theologicorum ſtudiorum. III. 26 Urbani octavi. I. 1. 3. *Vide* Urbani.
Liberalitatis laus. II. 17.
Libertatis bona. IV. 37.
Mæror colloquiis amicorum leniendus. III. 5.
S. Magdalena Chriſtum luget. III. 2.
Matronæ laus. III. 9. IV. 30.
Modeſtiæ commendatio. IV. 31.
Muſarum commercii commoda. IV. 2.
Noe vaticinium poſterorum ſcelera conquerentis. IV. 27.
Nuptialis pompa. V. 7.
Orientis imperium armis recuperandum. I. 6. 20.
Otii literati bona. II. 16. III. 16. Bona otii religioſi. V. 3.
Pacificatoris laus. V. 18.
Pæan militaris Polonorum. IV. 24.
Patrum virtutes filiis imitandæ. II. 4. IV. 29.
Patriæ cæleſtis amor. IV. 2.
Pacis commoda. II. 12.
Peregrinationum commoda. III. 8.
Poeſis ſacræ laus. IV. 7. Ad ſacram poeſim invitatio. II. 13.
Poetarum deliciæ. III. 16. Divitiæ. IV. 14. Gloria. II. 15. Inſomnia. IV. 32. Votum. IV. 26.
Polonorum equitum laudes. I. 15.
Principis laus. II. 22. 28. III. 10. 13. 18. Principum inſtitutio. II. 20. Principes manſuetudine commendantur. I. 17.

Processio ad Trocenſem ædem Virginis Deiparæ. V. 9. 10. 11. 12.
Reges a Deo eliguntur. IV. 37.
Roma bonarum artium nutrix. IV. 9.
Sapientis regnum. IV. 3. Schola. II. 27.
Sapientiæ divinæ laudes. IV. 3.
Sigiſmundi III. regis Poloniæ laudes. II. 22.
Silentii commendatio. IV. 11.
Socordia ſeculi reprehenditur. I. 8.
B. Staniſlai Koſtkæ laudes. V. 17.
Stragis Turcicæ deſcriptio. IV. 4.
Teſtudinis laudes. II. 3.
Theologicorum ſtudiorum laus. III. 32.
Timor ſtultus, quis. eſt. II. 16.
Urbani VIII. ſummi Pontificis laudes. I. 1. 3. 5. 10. 21. III. 17. Carmina laudantur. I. 22.
Virgo Deipara violis coronatur. IV. 18. Ad Virginem Deiparam. II. 11. 14. 18. 26. IV. 22. 33. Carmen votivum. IV. 20. Aliud. IV. 25. Aliud. V. 13.
Viſnovii Poloni equitis virtus incredibilis. III. 20.
Vita jucunda & honeſta. III. 21. Ad rationis præſcriptum exigenda. IV. 10. Miſeriarum plena. II. 5. Tædii plena. IV. 15. Vitæ brevitas benefactis extendenda. II. 2. IV. 23.

ERUDITORUM TESTIMONIA DE SARBIEVIO.

Non ſolum æquavit, ſed interdum ſuperavit Flaccum.
GROTIUS.

In lyricis Sarbievius Polonus excellit.
BOECLERUS Bibliographia critica, p. 157.

Le Privilege ſe trouve à l'Imitation de J. C.

FINIS.
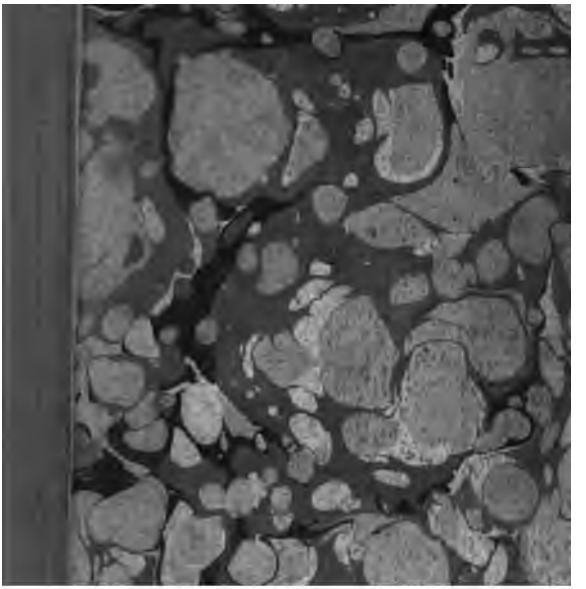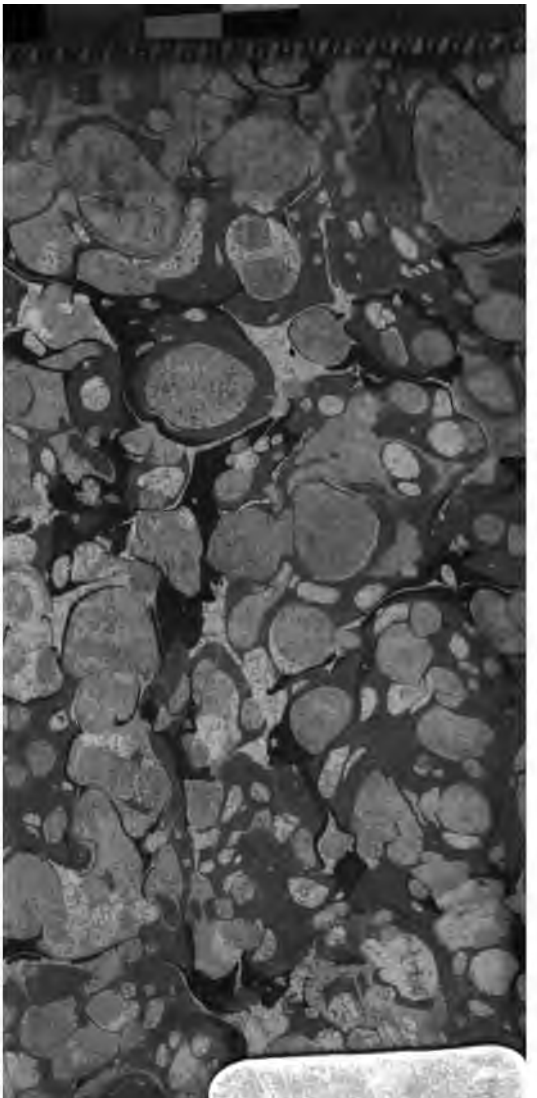
619